

Załącznik do uchwały nr XXXIX/312/2017
Rady Miejskiej w Wyrzysku z dnia 27 października 2017 roku
w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji
Gminy Wyrzysk na lata 2017-2023

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wyrzysk na lata 2017 - 2023

1 SPIS TREŚCI

2	Wprowadzenie	3
3	Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy	10
3.1	Strategia Rozwoju Gminy Wyrzysk na lata 2016 - 2025	10
3.2	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wyrzysk.	13
3.3	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wyrzysk na lata 2016 - 2025	14
3.4	Program współpracy Gminy Wyrzysk z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi oraz stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego działającymi na obszarze Gminy Wyrzysk w sferze zadań publicznych na rok 2017	15
4	Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz określenie skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych	17
4.1	Ogólna charakterystyka gminy Wyrzysk	18
4.2	Diagnoza delimitacyjna	26
4.2.1	Metodologia badań	26
4.3	Diagnoza zjawisk społecznych	40
4.3.1	Zjawiska demograficzne	40
4.3.2	Pomoc społeczna	41
4.3.3	Bezrobocie	49
4.3.4	Aktywność obywatelska	51
4.4	Koncentracja problemów społecznych.....	54
4.5	Diagnoza zjawisk w sferze gospodarczej	57
4.6	Diagnoza zjawisk w sferze środowiskowej	59
4.7	Diagnoza zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	61
4.8	Diagnoza zjawisk w sferze technicznej	70
5	Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji	87
5.1	Stan kryzysowy i obszar zdegradowany	87
5.2	Charakterystyka obszarów zdegradowanych w gminie Wyrzysk	90
5.2.1	Wyrzysk – jednostki delimitacyjne Wyrzysk północ, Wyrzysk zachód	90
5.2.2	Osiek nad Notecią – jednostka delimitacyjna Osiek nad Notecią wschód	92
5.2.3	Dąbki	94
5.2.4	Żelazno.....	95
5.3	Obszar rewitalizacji	98
5.4	Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji	105
5.4.1	Podobszar rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk	105
5.4.2	Podobszar rewitalizacji w miejscowość Osiek nad Notecią	124

5.5	Analiza lokalnych potencjałów obszaru rewitalizacji	134
5.5.1	Podobszar rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk	134
5.5.2	Podobszar rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią	137
6	Wizja obszarów rewitalizacji, cele oraz kierunki rewitalizacji	141
6.1	Wizja obszarów rewitalizacji	141
6.1.1	Podobszar rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk	143
6.1.2	Podobszar rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią	146
6.2	Cele oraz kierunki rewitalizacji	148
6.2.1	Podobszar rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk	148
6.2.2	Podobszar rewitalizacji w miejscowość Osiek nad Notecią	151
6.3	Powiązanie celów rewitalizacji z celami innych dokumentów istotnych dla rozwoju Gminy Wyrzysk	153
7	Lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	157
7.1	Podobszar rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk	158
7.2	Podobszar rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią.....	176
7.3	Projekt i przedsięwzięcia na rzecz obu podobszarów rewitalizacji	181
8	Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	184
9	Mechanizmy zapewnienia komplementarności	186
10	Indykatywne ramy finansowe	191
11	Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup w proces rewitalizacji	195
11.1	Procedura uspołecznienia na etapie przygotowania programu rewitalizacji	196
11.2	Procedura uspołecznienia na etapie realizacji programu rewitalizacji.	199
12	System realizacji programu rewitalizacji	201
12.1	System realizacji	201
12.2	Zarządzanie	202
12.3	Monitoring i ewaluacja	209
12.3.1	Monitoring	209
12.3.2	Ewaluacja	209
12.3.3	Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów programu rewitalizacji	210
13	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	214
14	Spis zdjęć, map, rysunków i tabel	215

2 WPROWADZENIE

Rewitalizacja – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- a. uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- b. pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe;
- c. ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- d. właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- e. zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- f. koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- g. realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnego zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.¹

Celem nadrzędnym Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wyrzysk (misja) jest zbudowanie planu na rzecz wyprowadzania ze stanu kryzysowego, części przestrzeni Gminy, która uznana została za zdegradowaną (**koncentracja terytorialna**) i jego realizacja.

Rewitalizacja odnosi się do bardzo precyzyjnie zdefiniowanej części gminy i zakłada realizację działań, które są odpowiedzią na zdiagnozowane w tej przestrzeni różnorodne problemy, które ze sobą współwystępują lub są od siebie zależne.

¹ Wytyczne Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

Koncentracja terytorialna rewitalizacji

Nadrzędne znaczenie w programie rewitalizacji mają problemy społeczne. Ta logika przenosi się praktycznie na cały dokument. Oznacza bowiem, że koncentracja działań, czyli de facto miejsce prowadzenia rewitalizacji, musi być ściśle przypisane przestrzeni, w której problemy społeczne się koncentrują. Logika ta oznacza również, że co do zasady obszarami zdegradowanymi są przestrzenie zamieszkałe.

Aby jednak wskazać, która część gminy Wyrzysk jest zdegradowana, oprócz koncentracji problemów społecznych – należy poszukiwać dalszych problemów, w tym gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych, gdyż rewitalizacja zakłada wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (**kompleksowość rewitalizacji**).

Kompleksowość rewitalizacji

Trzecią istotną cechą rewitalizacji jest **partycypacja społeczna**. Rewitalizacja prowadzona jest bowiem na rzecz i wspólnie ze społecznością lokalną, zamieszkującą obszary zdegradowane. Zakłada się włączenie społeczności do procesu „zarządzania” rozwojem przestrzeni zdegradowanych, w tym aktywne uczestnictwo w procesie tworzenia programu rewitalizacji, jak też jego realizacji. Program jest tworzony przez i dla mieszkańców. Konieczne jest poznanie ich opinii, ale również „pozyskanie” ich do procesów pozytywnych przemian, jakie będą zachodzić na obszarach, na których prowadzona będzie rewitalizacja. Można założyć, że rewitalizacja oznacza zupełnie nowego podejście do zarządzania przestrzenią gminy – a uruchomienie procesów partycypacji społecznej to jeden z nadrzędnych celów rewitalizacji.

Na wyżej wymienionych zasadach skonstruowany został Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wyrzysk. Oznacza to, że działania rewitalizacyjne prowadzone będą na rzecz wybranej przestrzeni gminy, która charakteryzuje się koncentracją problemów, w szczególności społecznych (**obszar zdegradowany/ obszar rewitalizacji**), poprzez działania całościowe, zakładające rozwiązywanie zasadniczych problemów, w tym przy zachowaniu równowagi w realizacji działań, tj. nie tylko skupienie się na twardych, infrastrukturalnych aspektach, ale przede wszystkim szukanie rozwiązań problemów społecznych (**kompleksowość rewitalizacji**). Istotne jest, aby ww. działania realizowane były przy aktywnym udziale mieszkańców rewitalizowanej przestrzeni (**uspołecznienie rewitalizacji**).

Cechy programu rewitalizacji

Rewitalizacja, z uwagi na swój kompleksowy charakter, wpisuje się w szereg krajowych i regionalnych polityk rozwoju, co zaprezentowano w poniżej tabeli.

Tabela 1. Spójność rewitalizacji z założeniami krajowych i regionalnych polityk rozwoju

Dokument	Założenia
<p>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</p>	<p>Cel szczegółowy I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną. Obszar: Reindustrializacja Cele: <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost zdolności przemysłu do sprostania globalnej konkurencji Kierunki interwencji: <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie kształcenia zawodowego dla „Przemysłu 4.0” Obszar: Rozwój innowacyjnych firm Cele: <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych Kierunki interwencji: <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w narodowym systemie innowacji Obszar: Małe i średnie przedsiębiorstwa Cele: <ul style="list-style-type: none"> • Nowe formy działania i współpracy Kierunki interwencji: <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie lokalnych motorów przedsiębiorczości <p>Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony Obszar: Spójność społeczna Cele: <ul style="list-style-type: none"> • Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne • Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy Kierunki interwencji: <ul style="list-style-type: none"> • Aktywna polityka prorodzinna • Poprawa dostępności do usług, w tym społecznych i zdrowotnych • Wsparcie grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem oraz zapewnienie spójności działań na rzecz integracji społecznej • Rynek pracy zapewniający wykorzystanie potencjału zasobów ludzkich dla rozwoju Polski Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie Cele: <ul style="list-style-type: none"> • Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały poszczególnych terytoriów Kierunki interwencji: <ul style="list-style-type: none"> • Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta Cele: <ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie Kierunki interwencji: <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju • Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych na poziomie lokalnym • Wzmocnienie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym </p> </p>

	<p>Cel szczegółowy III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu</p> <p>Obszar: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce</p> <p>Cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorców • Budowa zintegrowanego systemu planowania rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym <p>Kierunki interwencji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie sprawności funkcjonowania instytucji państwa, w tym administracji • Wzmocnienie strategicznej koordynacji i zarządzania politykami publicznymi • Zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej <p>Obszar: E-państwo</p> <p>Cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cyfrowe państwo usługowe <p>Kierunki interwencji:</p> <p>Budowa i rozwój e-administracji – orientacja administracji państwa na usługi cyfrowe</p>
Krajowa Polityka Miejska 2023	<p>Cel 1. Stworzenie warunków dla skutecznego, efektywnego i partnerskiego zarządzania rozwojem na obszarach miejskich, w tym w szczególności na obszarach metropolitalnych.</p> <p>Cel 2. Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji.</p> <p>Cel 3. Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich.</p> <p>Cel 4. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia.</p> <p>Cel 5. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu.</p>
Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	<p>Cel 1. Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki.</p> <p>Cel 2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy.</p> <p>Cel 3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców.</p> <p>Cel 4. Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.</p>
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	<p>Cel 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>
Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	<p>Cel 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.</p>
Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 roku	<p>Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.</p> <p>Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię.</p> <p>Cel 3. Poprawa stanu środowiska.</p>

<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010- 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie</p>	<p>Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów (konkurencyjność). Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych (spójność). Cel 3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie (sprawność).</p>
<p>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</p>	<p>Cel 2: Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialnej, równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich. Cel 4: Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.</p>
<p>Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku</p>	<p>Cel 1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu. Cel 2. Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami. Cel 3. Lepsze zarządzanie energią. Cel 4. Zwiększenie konkurencyjności metropolii poznańskiej i innych ośrodków wzrostu w województwie. Cel 5. Zwiększenie spójności województwa. Cel 6. Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu. Cel 7. Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia. Cel 8. Zwiększenie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa. Cel 9. Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem.</p>
<p>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego</p>	<p>Cele horyzontalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ład przestrzenny jako oczekiwany stan przestrzeni, w którym poszczególne elementy przestrzeni tworzą harmonijną całość poprzez uwzględnienie w uporządkowanych relacjach wszelkich uwarunkowań i wymagań funkcjonalnych, społeczno – gospodarczych, środowiskowych, kulturowych oraz kompozycyjno – estetycznych; • Zrównoważony rozwój jako taki rozwój społeczno – gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli, zarówno współczesnego, jak i przyszłych pokoleń. <p>Generalnym celem zagospodarowania przestrzeni województwa wielkopolskiego jest zrównoważony rozwój jako podstawa wzrostu poziomu życia mieszkańców regionu.</p> <p>Pojęcie „zrównoważony rozwój” łączy w sobie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ład społeczny, zmierzający do poprawy jakości życia w społeczeństwie, • ład ekonomiczny, gwarantujący efektywny rozwój społeczno – gospodarczy, • ład ekologiczny, zmierzający do utrwalenia rozwoju ekologicznie zrównoważonego, • ład przestrzenny wyrażający się dążeniem do harmonijności, uporządkowania i proporcjonalności wszystkich elementów środowiska człowieka. <p>W przełożeniu na zagospodarowanie przestrzeni województwa ład społeczny, ekonomiczny i ekologiczny oznaczają:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ład społeczny oznacza taką formę organizacji i zagospodarowania przestrzeni, gdzie czytelna hierarchia jednostek osadniczych, usprawnienie

połączeń komunikacyjnych, dostosowanie wyposażenia jednostek osadniczych poszczególnych poziomów hierarchii w usługi niezbędne dla zaspokojenia potrzeb ludności na tych poziomach i stworzenie warunków dla powstania nowych miejsc pracy w obszarach koncentracji ludności i znacznego bezrobocia, powoduje znaczny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców regionu oraz zaspokojenia ich aspiracji społecznych;

- ład ekonomiczny oznacza takie wykorzystanie potencjału endogenicznego regionu, które pozwala na trwałe dynamiczny wzrost gospodarczy, poprawę wyposażenia obszarów gospodarczo opóźnionych w infrastrukturę techniczną i społeczną, dając szanse zmniejszenia dysproporcji w poziomie gospodarowania;
- ład ekologiczny oznacza bezpieczeństwo ekologiczne dla mieszkańców, przyczyniające się do trwałej poprawy jakości życia obecnego i przyszłych pokoleń oraz zachowanie równowagi ekologicznej polegającej na: utrzymaniu i wzbogacaniu bioróżnorodności, kontrolowaniu i racjonalnym korzystaniu z zasobów środowiska przyrodniczego, zapobieganiu i likwidacji negatywnych dla środowiska skutków działalności człowieka.

ład przestrzenny to takie zagospodarowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne.

ład przestrzenny można uzyskać przez:

- likwidację bełtadu występującego głównie:

- na obszarach podmiejskich, szczególnie wzdłuż głównych dróg wylotowych, gdzie chaotycznie przeplatają się różne formy urbanizacji,
- na obszarach wiejskich, gdzie nieuporządkowana i zdegradowana struktura ruralistyczna stanowi tło chaotycznej struktury funkcjonalnej,
- w rejonach nielegalnej zabudowy rekreacyjnej realizowanej w miejscach podlegających szczególnej ochronie ze względu na walory przyrodnicze i krajobrazowe;

- kreowanie przestrzeni harmonijnej – dotyczy to zarówno terenów obecnie zainwestowanych, terenów projektowanych pod zabudowę, jak i krajobrazów otwartych,

- przywracanie walorów zdegradowanej przestrzeni miejskiej, uwzględniające możliwości wszelkich nowoczesnych kreacji,

- przestrzeganie wytycznych konserwatorskich w zakresie poszczególnych obiektów objętych ochroną, jak również zasad zagospodarowania zabytkowych układów urbanistycznych,

- kontynuowanie architektury wiejskiej przy założeniu, że tradycyjny nurt architektury lokalnej regionu nie powinien mieć prawa wyłączności, ale powinien stanowić ważny wyróżnik dla zachowania regionalnej specyfiki. Na terenach szczególnie cennych krajobrazowo należy unikać realizacji projektów odległych stylistycznie, pochodzących z kulturowo odmiennych regionów,

- ochronę krajobrazu, szczególnie w rejonach o najwyższych walorach przyrodniczych i kulturowych.

Dążenie do ładu przestrzennego dokonuje się w trakcie formułowania zapisów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Plan województwa ustala generalne zasady, których przestrzeganie wpłynie na poprawę ładu w przestrzeni regionu. Zasady te muszą być realizowane w dokumentach planistycznych niższego szczebla (szczegóły zapisów ujęte są na str. 187 do 190 Planu).

3 OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY

Potrzeba podjęcia działań rewitalizacyjnych zdefiniowana została w dokumentach szczebla lokalnego gminy Wyrzysk.

3.1 STRATEGIA ROZWOJU GMINY WYRZYSK NA LATA 2016 - 2025

Najważniejszym dokumentem określającym oczekiwane dążenia przemian w gminie Wyrzysk jest **Strategia Rozwoju Gminy Wyrzysk na lata 2016-2025**. Dla docelowego w niniejszym dokumencie 2025 roku określona została wizja, tj. oczekiwany obraz gminy Wyrzysk po zrealizowaniu szeregu przedsięwzięć zaplanowanych w ramach Strategii.

W 2025 roku gmina Wyrzysk charakteryzować się będzie następującymi cechami:

- Gmina Wyrzysk wykorzystując endogeniczne walory dba o rozwój infrastruktury proekologicznej oraz dąży do wzrostu atrakcyjności turystycznej, gospodarczej i kulturalnej.

Prowadzenie rewitalizacji wynika również z nadrzędnych celów rozwoju gminy, ujętych w misji.

- Gmina Wyrzysk miejscem przyjaznym i bezpiecznym, zapewnia warunki do stworzenia środowiska przyjaznego mieszkańcom i przedsiębiorcom. Uwzględnia oczekiwania społeczne w celu poprawy jakości życia z poszanowaniem środowiska naturalnego i lokalnej tradycji.

Ww. obraz zakłada równomierność procesów rozwoju w przestrzeni gminy. W odniesieniu do obszarów charakteryzujących się koncentracją problemów społecznych oznacza to w szczególności dążenie do wzrostu atrakcyjności gospodarczej, kulturalnej oraz turystycznej oraz rozwój infrastruktury proekologicznej.

Ww. wartości oraz oczekiwany obraz przyszłości, jakimi charakteryzować się będzie rozwój gminy Wyrzysk – oznaczają, że szczególnie istotne znaczenie ma wykorzystanie potencjału obszarów rewitalizacji (potencjał endogeniczny), bezpieczeństwo, ukierunkowanie na mieszkańców (miejsce przyjazne), o zwiększonej przedsiębiorczości – gdzie istotne znaczenie ma partycypacja społeczna (uwzględnianie oczekiwań społecznych).

Tabela 2. Cele Strategii Rozwoju Gminy Wyrzysk na lata 2016-2025 oraz ich znaczenie dla definiowania celów i kierunków rewitalizacji

Lp.	Cel strategiczny / pola operacyjne	Znaczenie dla definiowania celów i kierunków rewitalizacji w gminie Wyrzysk	Uzasadnienie
1.	<p>CEL STRATEGICZNY I WZMOCNIENIE POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO GMINY</p> <p>CEL OPERACYJNY I.I ZWIĘKSZENIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARZEJ GMINY WYRZYSK</p> <p>Kierunek działań I.I.1 Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy</p> <p>Kierunek działań I.I.2 Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości</p> <p>Kierunek działań I.I.3 Rozwój nowoczesnego rolnictwa</p>	Bardzo duże	Wśród problemów o znacznej skali w gminie Wyrzysk są problemy bezrobocia oraz niskiej przedsiębiorczości. Będą one jednymi w kryteriów delimitacji stanów kryzysowych
2.	<p>CEL STRATEGICZNY II INTENSYFIKACJA DZIAŁAŃ NA RZECZ ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ W GMINIE</p> <p>CEL OPERACYJNY II.I. REWITALIZACJA I ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY KOMUNALNEJ</p> <p>Kierunek działań II.I.1 Poprawa systemu komunikacyjnego w gminie</p> <p>Kierunek działań II.I.2 Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej i sportowej</p> <p>Kierunek działań II.I.3 Rewitalizacja społeczna i infrastrukturalna gminy Wyrzysk (Obok działań w sferze społecznej istotne wydają się przedsięwzięcia rewitalizacyjne dotyczące sfery mieszkaniowej czy rewitalizacji zabytkowych obiektów. Ponadto w procesy rewitalizacyjne należy włączyć rewitalizacja terenów w mieście Wyrzysk m.in zagospodarowanie Placu Wojska Polskiego w Wyrzysku czy obszarów uważanych za zdegradowane.)</p> <p>CEL OPERACYJNY II.II ZACHOWANIE WYSOKIEJ JAKOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO</p> <p>Kierunek działań II.II.1 Rozwój i modernizacja instalacji służących poprawie stanu Środowiska</p> <p>Kierunek działań II.II.2 Ograniczenie niskiej emisji na obszarze gminy i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii</p>	Umiarkowane	Problemy dostępu do infrastruktury technicznej będą jednymi w kryteriów delimitacji stanów kryzysowych. Problemy te mają jednak niższą kategorię w porównaniu do problemów społecznych.

3.	<p>CEL STRATEGICZNY III ROZWÓJ TURYSTYKI W GMINIE WYRZYSK</p> <p>CEL OPERACYJNY III.I TURYSTYCZNE ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI W GMINIE WYRZYSK Kierunek działań III.I.1 Zagospodarowanie terenów zielonych na potrzeby turystyki i rekreacji Kierunek działań III.I.2 Kreowanie nowych atrakcji turystycznych w oparciu o istniejące zasoby przyrodnicze, historyczne i kulturowe</p> <p>CEL OPERACYJNY III.II WZMOCNIENIE POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO GMINY Kierunek działań III.II.1 Aktywna promocja gminy i jej walorów Kierunek działań III.II.2 Wspieranie rozwoju infrastruktury obsługi ruchu turystycznego</p>	Umiarkowane	Problemy dostępu do przestrzeni publicznych, ich niski stan, dostęp do infrastruktury rekreacyjnej, turystycznej będą jednymi w kryteriów delimitacji stanów kryzysowych. Problemy te mają jednak niższą kategorię w porównaniu do problemów społecznych.
4.	<p>CEL STRATEGICZNY IV WZROST SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ W GMINIE WYRZYSK</p> <p>CEL OPERACYJNY IV.I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPÓJNOŚCI I BEZPIECZEŃSTWA Kierunek działań IV.I.1 Zwiększenie dostępności do nowoczesnych technologii informacyjno – komunikacyjnych Kierunek działań IV.I.2 Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego</p> <p>CEL OPERACYJNY IV.II WZMOCNIENIE POTENCJAŁU SPOŁECZNEGO I LUDZKIEGO Kierunek działań IV.II.1 Podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców Kierunek działań IV.II.2 Podejmowanie działań na rzecz integracji społeczności lokalnej Kierunek działań IV.II.3 Wspieranie rozwoju organizacji, stowarzyszeń i budowa społeczeństwa obywatelskiego</p>	Bardzo duże	Partycypacja społeczna, aktywność społeczna stanowią jeden z filarów rewitalizacji.

Cele rozwoju gminy Wyrzysk wskazują bardzo wyraźnie jakie działania są oczekiwane w sposób szczególny w gminie w odniesieniu do rewitalizacji. Są to przede wszystkim działania, które będą odpowiedziały na następujące cele:

- **CEL OPERACYJNY IV.II WZMOCNIENIE POTENCJAŁU SPOŁECZNEGO I LUDZKIEGO**
- **CEL OPERACYJNY I.I ZWIĘKSZENIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ GMINY WYRZYSK**
- **CEL OPERACYJNY II.I. REWITALIZACJA I ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY KOMUNALNEJ**

3.2 STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WYRZYSK.

Założenia polityki przestrzennej, koordynujące działania samorządu lokalnego w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym gminy, zostały przedstawione w **Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wyrzysk**.

Z uwagi na to, że rewitalizacja co do zasady prowadzona jest na rzecz przestrzeni zamieszkałych (tam, gdzie występują problemy społeczne) – poniższa analiza uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zawężyła się do takich przestrzeni gminy Wyrzysk.

Na obszarze gminy, ze względu na jej rolniczy charakter, większość obiektów zabytkowych związana jest z dawnymi majątkami ziemskimi (zespoły dworskie, folwarczne i pałacowe), a w mniejszym stopniu są to obiekty użyteczności publicznej oraz indywidualne budownictwo zagrodowe.

Na terenie miasta i gminy Wyrzysk Plan wskazuje na potrzebę zachowania istniejącej zabudowy historycznej, parków i cmentarzy. Nowo wznoszone budynki leżące na terenie historycznych centrów wsi winny posiadać gabaryty i wygląd nawiązujący do cech architektury lokalnej oraz uwzględniać sąsiedztwo obiektów historycznych w szczególności wpisanych do rejestru zabytków i objętych ochroną konserwatorską. Wykończenia zewnętrzne budynków winny być kontynuacją tradycyjnych technik budowlanych.

Strefy zurbanizowane w strukturze przestrzennej gminy stanowią obszary rozwoju ośrodków osadniczych i innej zabudowy. W zakresie przeznaczenia terenów, w strefach tych wyznaczane są tereny zabudowy mieszkaniowej, usługowej, sportu i rekreacji, technicznoprodukcyjnej oraz towarzyszące im tereny komunikacji, infrastruktury technicznej, zieleni i wód, a także ogrodów działkowych i cmentarzy. W strefach zurbanizowanych zabudowa mieszkaniowa dopuszczalna jest jako zabudowa jednorodzinna w układzie wolnostojącym, bliźniaczym i szeregowym oraz wielorodzinna, natomiast zabudowa usługowa dopuszczalna jest również jako zabudowa związana z rekreacją, turystyką i wypoczynkiem. Ponadto w strefach tych dopuszcza się wyznaczanie terenów zabudowy zagrodowej, terenów obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych i leśnych, jak również terenów zabudowy letniskowej. Nowe inwestycje należy lokalizować w pierwszej kolejności w zasięgu terenów, na których istnieje infrastruktura techniczna lub najłatwiej ją rozbudować, a granice poszczególnych terenów o różnym przeznaczeniu określać powinny miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Mając na uwadze uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne gminy Wyrzysk należy zwrócić uwagę na następujące problemy, które mogą powodować stany kryzysowe:

- **potrzeba zachowania istniejącej zabudowy historycznej, parków i cmentarzy.**

3.3 STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WYRZYSK NA LATA 2016 - 2025

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Wyrzysk jest wyrazem komplementarnego i zintegrowanego planowania społecznego, którego celem jest identyfikacja i ukazanie problemów społecznych jakie występują w gminie Wyrzysk oraz podjęcie próby wskazania metod ich rozwiązania, zgodnie z możliwościami jakie wynikają z zadań nałożonych na gminę.

Priorytetowymi działaniami w sferze przeciwdziałania problemom społecznym na terenie Gminy powinny być: przeciwdziałanie skutkom bezrobocia, wspieranie rodzin w pełnieniu ich funkcji społecznych, stworzenie systemu wsparcia dla osób starszych, tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji osób niepełnosprawnych oraz rozwijanie kapitału społecznego mieszkańców.

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Wyrzysk na lata 2016 - 2025 opierać będzie na realizacji czterech celów strategicznych:

I. CEL STRATEGICZNY – Integracja społeczna i aktywizacja zawodowa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w gminie Wyrzysk.

Cele szczegółowe:

- Integracja, reintegracja i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, przeciwdziałanie skutkom bezrobocia oraz wykluczeniu społecznemu,
- Integracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych oraz starszych.

II. CEL STRATEGICZNY – Przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska ubóstwa w gminie Wyrzysk.

Cele szczegółowe:

- Przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska ubóstwa w gminie Wyrzysk,
- Minimalizowanie zjawiska ubóstwa w gminie Wyrzysk,
- Stworzenie systemu pomocy skoncentrowanej na osobach i rodzinach dotkniętych ubóstwem w gminie Wyrzysk.

III. CEL STRATEGICZNY – Redukowanie problemu uzależnień w gminie Wyrzysk.

Cele szczegółowe:

- Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież,
- Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w zapobieganiu używaniu alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież,
- Minimalizowanie zjawiska alkoholizmu oraz skutków jego nadużywania w gminie Wyrzysk,
- Wprowadzenie zintegrowanego systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym alkoholizmem,
- Doskonalenie procesu profilaktyki uzależnień oraz terapii osób uzależnionych i współuzależnionych.

IV. CEL STRATEGICZNY – Wspieranie rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, rodzin wielodzietnych i niepełnych w gminie Wyrzysk.

Cele szczegółowe:

- Poprawa jakości życia, zabezpieczenie bezpieczeństwa socjalnego rodzin wielodzietnych i niepełnych,
- Przeciwdziałanie zjawiskom grożącym degradacją społeczną, bezradnością życiową i wykluczeniem społecznym.

Można założyć, że zestaw działań, jakie zaplanowano do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wyrzysk na lata 2016-2025, może służyć w dużym stopniu realizacji założeń Programu rewitalizacji. Istotna różnica polega na tym, że Strategia skupia się na przestrzeni całej gminy – zaś Program rewitalizacji zawęża pole działań do przestrzeni rewitalizacji.

3.4 PROGRAM WSPÓŁPRACY GMINY WYRZYSK Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI, KOŚCIELNYMI OSOBAMI PRAWNYMI I JEDNOSTKAMI ORGANIZACYJNYMI ORAZ STOWARZYSZENIAMI JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO DZIAŁAJĄCYMI NA OBSZARZE GMINY WYRZYSK W SFERZE ZADAŃ PUBLICZNYCH NA ROK 2017

„Program współpracy Gminy Wyrzysk z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi oraz stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego działającymi na obszarze Gminy Wyrzysk w sferze zadań publicznych na rok 2017” został uchwalony na podstawie art. 5a, ust.1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Jest on wyznacznikiem kierunków współpracy z organizacjami pozarządowymi, uwzględnia formy współpracy i jej zasady.

Celem głównym programu jest budowanie partnerstwa między Gminą Wyrzysk a organizacjami. Współpraca organizacji i Gminy Wyrzysk oparta na zasadach partnerstwa służy zaspokajaniu potrzeb mieszkańców Gminy Wyrzysk, wzmocnieniu aktywności obywatelskiej i pomaga efektywnie rozwiązywać problemy społeczne.

Cele szczegółowe programu to:

- 1) stworzenie warunków dla powstawania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnej;
- 2) zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w Gminie Wyrzysk;
- 3) poprawa jakości życia poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych, dzięki zaangażowaniu środków pozabudżetowych;
- 4) zmniejszenie kosztów ponoszonych przez budżet gminy na wykonywanie usług publicznych przy utrzymaniu standardów świadczonych usług;
- 5) integracja podmiotów polityki lokalnej, obejmująca swym zakresem sferę zadań publicznych wymienionych w art. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 6) udział zainteresowanych podmiotów przy tworzeniu programów współpracy;
- 7) otwarcie na innowacyjność i konkurencyjność, m. in. poprzez umożliwienie organizacjom indywidualnego wystąpienia z ofertą realizacji projektów konkretnych zadań publicznych, które obecnie prowadzone są przez samorząd;

8) wypracowanie rocznego modelu lokalnej współpracy pomiędzy organizacjami a organami Gminy Wyrzysk jako elementu długoterminowego (kilkuletniego) programu współpracy;

9) wspieranie działań na rzecz rozwoju aktywności obywatelskiej i samoorganizacji społeczności w regionie;

Priorytetowymi zadaniami dla Gminy Wyrzysk do realizacji w 2017 roku we współpracy z organizacjami są zadania w zakresie:

1) pomocy społecznej, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób, działalność charytatywna, działania na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie i na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej.

2) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.

3) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, turystyki i krajoznawstwa oraz działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży.

4) porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym zgodnie z „Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych” i „Gminnym Programem Przeciwdziałania Narkomanii”.

5) ochrony i promocji zdrowia.

6) nauka, edukacja, oświata i wychowanie oraz działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.

7) ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego.

8) działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości, promocja podmiotów gospodarczych z terenu Gminy Wyrzysk.

9) promocja i organizacja wolontariatu.

10) wspieranie działań na rzecz integracji międzynarodowej.

Większość priorytetowych zadań dla Gminy Wyrzysk, które mogą być realizowane przez organizacje pozarządowe, dotyczy sfery społecznej, w tym pomocy społecznej, kultury, edukacji, zdrowia i aktywności fizycznej, aktywności społecznej. Program współpracy Gminy Wyrzysk z organizacjami pozarządowymi może zatem stanowić istotne narzędzie realizacji programu rewitalizacji.

4 DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH ORAZ OKREŚLENIE SKALI I CHARAKTERU POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

Diagnoza sporządzona na potrzeby opracowania programu rewitalizacji składa się zasadniczo z dwóch części.

1. Diagnozy delimitacyjnej, której celem jest wskazanie przestrzeni gminy Wyrzysk, w której występuje koncentracja problemów społecznych oraz przestrzeni, w której możemy zdiagnozować występowanie innych problemów, np. gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych.

Rezultat: wytyczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.

Obszar zdegradowany – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Stan kryzysowy – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), **współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej.**

Obszar rewitalizacji - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, **cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk**, na którym, z uwagi na **istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego**, zamierza się prowadzić rewitalizację.

2. Diagnozy pogłębionej wyznaczonego obszaru rewitalizacji, której celem jest wskazanie przyczyn występowania negatywnych zjawisk, pogłębienie lub pozyskanie informacji nt. szeregu dalszych problemów, których nie można zmierzyć za pomocą danych wskaźnikowych, statystycznych, etc.

Rezultat: określenie zasadniczych problemów, które powinny zostać rozwiązane poprzez działania rewitalizacyjne.

4.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMIN WYRZYSK

Gmina Wyrzysk jest gminą miejsko - wiejską. Położona jest w północnej części województwa wielkopolskiego. Od wschodu graniczy z województwem kujawsko-pomorskim i wchodzi w skład powiatu pilskiego. Od północy graniczy z gminą Łobżenica (powiat pilski), od wschodu z gminami województwa kujawsko-pomorskiego: Sadki i Kcynia (powiat nakielski), od południa z gminą powiatu wągrowieckiego - Gołańcz oraz powiatu chodzieskiego - Szamocin, od zachodu z gminami powiatu pilskiego - Białośliwie i Wysoka. Obszar gminy Wyrzysk zajmuje 15,9 tys. hektarów (159 km²) z czego 2.031 ha stanowią lasy, a 11.622 ha grunty rolne. W skład gminy wchodzi 34 miejscowości, które tworzą 19 sołectw: Auguścín, Bąkowo, Dobrzyniewo, Dąbki, Falmierowo, Glesno, Gromadno, Karolewo - Wiernowo, Konstantynowo, Kosztowo, Kościerzyn Wielki, Młotkówko, Osiek n. Notecią, Polanowo, Ruda, Rzęszkowo, Wyrzysk Skarbowy, Żelazno, Żuławka.

Rysunek 1. Gmina Wyrzysk

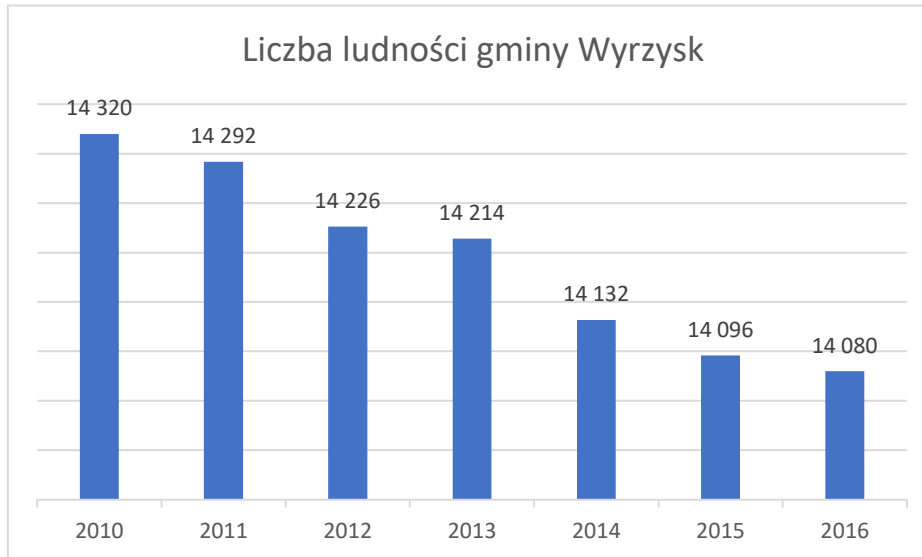

Źródło: google.maps

Sfera społeczna

Wg danych GUS w 2016 roku gminę Wyrzysk zamieszkiwało 14 080 osób. W ciągu analizowanych lat 2010-2016 2016/2010 liczba ludności gminy systematycznie się zmniejszała. W 2010 roku gminę zamieszkiwało 14 320 osób.

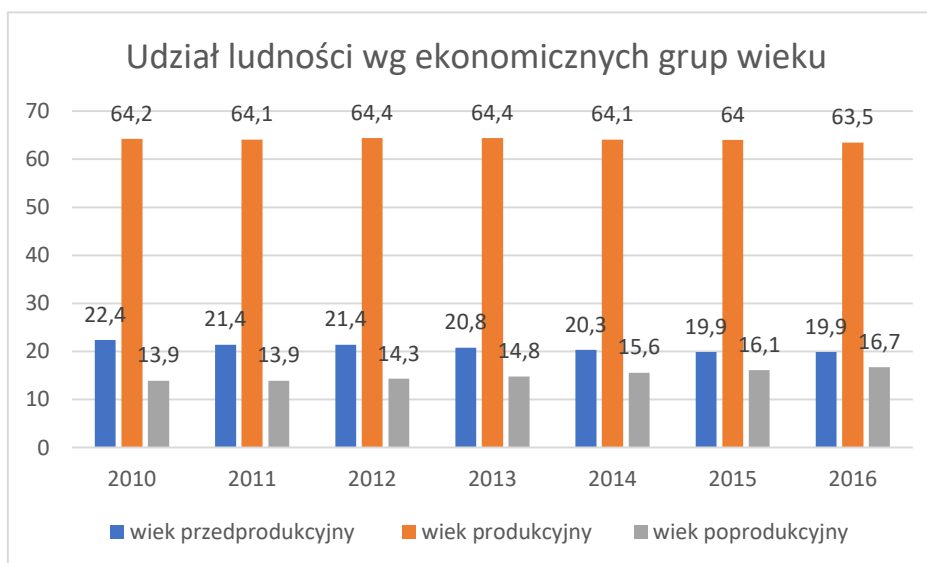
Wykres 1. Liczba ludności gminy Wyrzysk w latach 2010-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wraz ze zmniejszaniem się liczby ludności w gminie Wyrzysk następowały także zmiany struktury ludności. Zmiany związane były ze zmniejszeniem się udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym z 22,4% w 2010 roku do 16,7% w 2016 roku, zmniejszaniem się udziału ludności w wieku produkcyjnym z 64,2% w 2010 roku do 63,5% w 2016 roku oraz zwiększaniem się udziału ludności w wieku poprodukcyjnym z 13,9% w 2010 roku do 16,7% w 2016 roku.

Wykres 2. Zmiany udziału ludności wg ekonomicznych grup wieku w gminie Wyrzysk w latach 2010-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2016 roku wg danych Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyrzysku udzielono łącznie 1124 świadczeń pomocy społecznej. Największą liczbę udzielanych świadczeń przyznano z tytułu ubóstwa. W latach 2010-2016 odnotowano wahania ilości świadczeń w zależności od powodu ich przyznania. Zauważalny był wzrost ilości udzielonych świadczeń z tytułu ubóstwa, długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz spadek z tytułu bezrobocia.

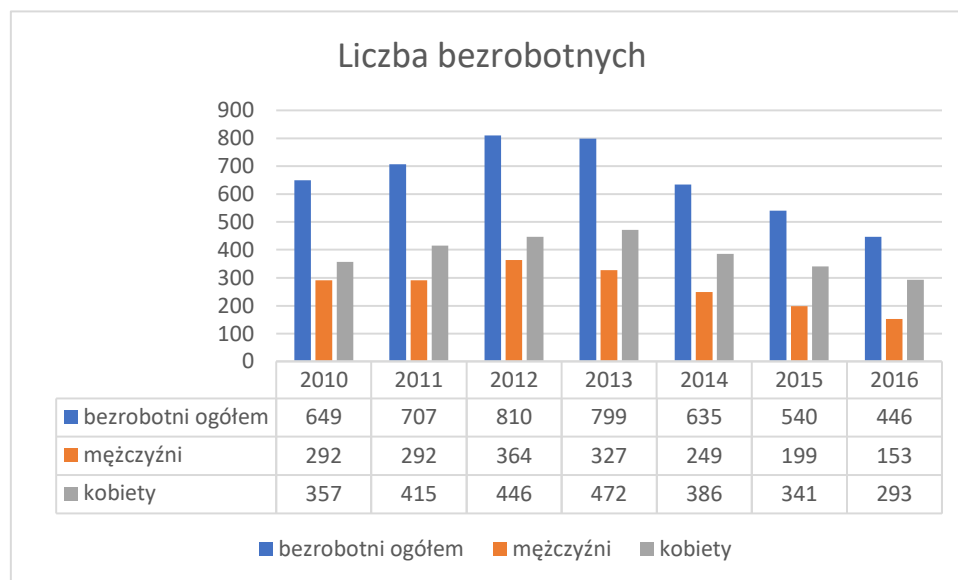
Tabela 3. Ilość świadczeń pomocy społecznej w gminie Wyrzysk w 2016 oraz 2010 roku

Lp.	Rodzaj pomocy społecznej	Ilość świadczeń w 2016 roku	Ilość świadczeń w 2010 roku	Zmiana
1	Z tytułu bezrobocia	199	246	-47
2	Z tytułu ubóstwa	258	214	+44
3	Z tytułu przemocy w rodzinie	3	1	+2
4	Z tytułu alkoholizmu	34	37	-3
5	Z tytułu niepełnosprawności	198	195	+3
6	Z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby	231	202	+29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Wyrzysku

W gminie Wyrzysk w latach 2010/2016 nastąpił wyraźny spadek liczby bezrobotnych. W analizowanym okresie największą liczbę bezrobotnych odnotowano w 2012 roku. Było to 810 osób, co stanowiło 8,8% ludności w wieku produkcyjnym. Od tego czasu następował systematyczny spadek osób pozostających bez pracy. W 2016 roku liczba bezrobotnych spadła do 446 osób, co stanowiło 5,0% ludności w wieku produkcyjnym. Problem bezrobocia w gminie Wyrzysk dotyka w większym stopniu kobiet, których bez pracy w 2016 roku było prawie dwukrotnie więcej niż mężczyzn. Wśród mężczyzn odnotowano zdecydowanie większe zmniejszenie skali bezrobocia.

Wykres 3. Liczba osób bezrobotnych w gminie Wyrzysk w latach 2010-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wg danych Policji w 2016 roku odnotowano 99 przestępstw kryminalnych. Była to wartość mniejsza od lat poprzednich. W 2015 roku odnotowano 98 przestępstw kryminalnych, w 2014 – 112, w 2013 – 163, w 2012 – 127.

Sfera gospodarcza

Główną funkcję gospodarczą na obszarze gminy pełni rolnictwo. Użytki rolne zajmowały ok. 72,4% powierzchni gminy, w tym 8391 ha stanowiły grunty orne (ok. 72,5% powierzchni użytków rolnych), natomiast 3182 ha stanowiły użytki zielone (ok. 27,5% powierzchni użytków rolnych), przede wszystkim w południowej części gminy (pradolina Noteci).

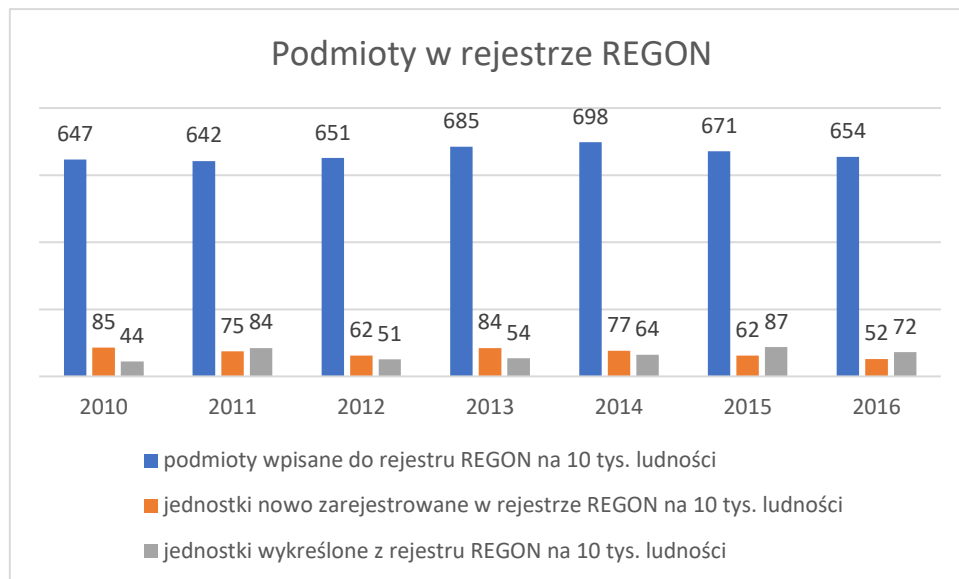
Na obszarze gminy większość placówek handlowych i usługowych zlokalizowana jest w Wyrzysku, co podyktowane jest jego dominującą rolą jako ośrodka usługowego, a także centralnym położeniem w strukturze przestrzennej gminy. Znajdują się tam cztery oddziały banków. Drugim, mniejszym ośrodkiem usługowym jest Osiek n. Notecią, gdzie również skupia się dość duża ilość sklepów i usług, a także działają dwa oddziały banków i jedna agencja bankowa. W pozostałych miejscowościach wiejskich zlokalizowane są pojedyncze sklepy i nieliczne zakłady usługowe. Szersza oferta usług, podobnie jak w omówionych wcześniej grupach, dostępna jest w: Pile, Nakle i Bydgoszczy.

Środowisko naturalne gminy posiada potencjał dla rozwoju turystyki jako jednej z gałęzi uzupełniających strukturę gospodarczą. Na ten potencjał składa się z jednej strony położenie gminy na pograniczu Pojezierza Krajeńskiego, a z drugiej na krawędzi pradoliny Noteci, przy wiodącym nią szlaku wodnym.

Na obszarze gminy działają także podmioty gospodarcze nie powiązane bezpośrednio z rolnictwem, leśnictwem, turystyką czy wykorzystaniem innych zasobów naturalnych gminy. Ich funkcjonowanie, ze względu na jej typowo rolniczy charakter i mały potencjał lokalnego rynku, z reguły wiąże się z obsługą dużo szerszego obszaru. Dla ich rozwoju ważne są zatem dobre powiązania komunikacyjne, które mają istotne znaczenie również dla rozwoju branż omawianych wcześniej, a szczególnie turystyki. W tym zakresie atutem gminy Wyrzysk jest położenie przy drodze krajowej nr 10, która docelowo będzie drogą ekspresową S-10 z Warszawy do Szczecina, której fragment będący obwodnicą Wyrzyska już istnieje. Droga ta zapewni bardzo dobre połączenie z odległą o 37 km stolicą powiatu – Piłą (ośrodek subregionalny, połączenie z przyszłą drogą S11) i odległą o ok. 54 km Bydgoszczą (stolica województwa kujawsko-pomorskiego, połączenie z przyszłą drogą S5).

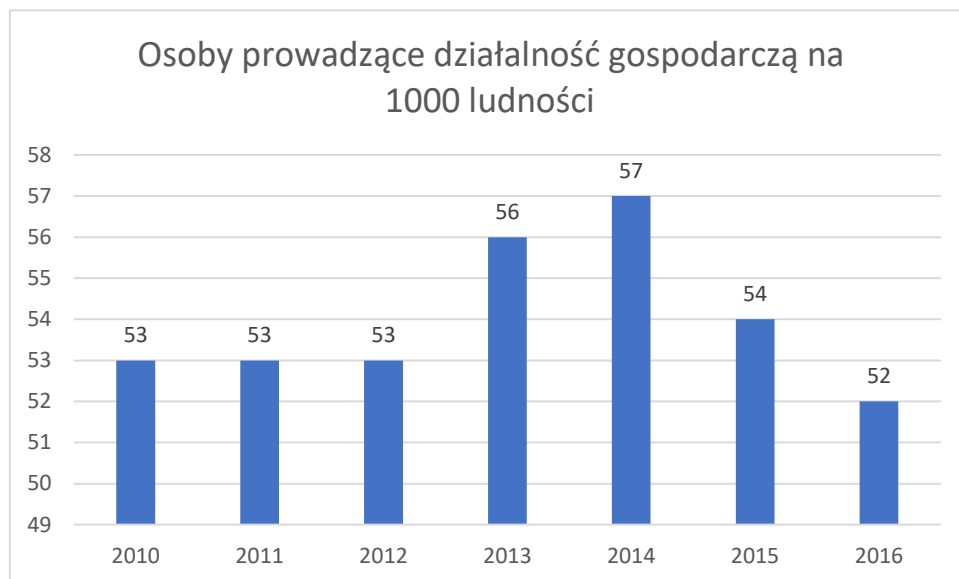
Jak już wcześniej wspomniano od 2012 roku w gminie Wyrzysk widoczny był bardzo wyraźny spadek liczby osób bezrobotnych. Niemniej jednak dane dot. liczby podmiotów wpisanych w rejestrze REGON nie wskazują na występowanie wyraźnego trendu wzrostowego liczby podmiotów gospodarczych. Świadczyć to może o tym, że za spadek bezrobocia w większym stopniu odpowiadają większe podmioty gospodarcze, jak również przedsiębiorstwa zlokalizowane poza granicami gminy Wyrzysk. Tą tezę potwierdzają dane dot. liczby osób prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Dane te w odniesieniu do analizowanego okresu 2010-2016 charakteryzują się wyraźnym wzrostem w 2014 roku, a następnie spadkiem w 2015 i 2016 rokiem. Zmniejszanie się liczby osób prowadzących działalność gospodarczą widoczne jest również w danych nt. podmiotów nowo zarejestrowanych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności. Lata 2015-2016 charakteryzuje wyraźna przewaga wykreśleń. Oznaczać to może rezygnację w prowadzenia własnej działalności gospodarczej na rzecz podejmowania pracy (potwierdzają to dane dot. spadającej liczby osób bezrobotnych). Warto w tym miejscu wskazać na rosnącą liczbę osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa.

Wykres 4. Podmioty w rejestrze REGON w gminie Wyrzysk w latach 2010-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 5. Osoby prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w gminie Wyrzysk w latach 2010-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Sfera środowiskowa

Gmina Wyrzysk położona jest w strefie klimatu umiarkowanego, przejściowego kształtowanego przez zmienny w swym zasięgu napływ, mas powietrza morskiego i kontynentalnego, przy przewadze wpływów kontynentalnych. Obszar charakteryzuje się uprzywilejowanymi warunkami termicznymi i niskimi opadami. Maksymalne opady przypadają na miesiące letnie: lipiec, sierpień, natomiast minimalne na miesiące zimowe: styczeń – marzec. W ciągu roku występuje średnio około 50 dni pogodnych. Wiatry wieją głównie z kierunku zachodniego i północno – zachodniego.

Gmina Wyrzysk charakteryzuje się bardzo niskim stopniem zainwestowania przemysłowego. Stąd emisja zanieczyszczeń powietrza związana jest głównie z zaopatrzeniem w ciepło (emisja niska) i emisją komunikacyjną.

Zanieczyszczenia komunikacyjne należą do czynników najbardziej obciążających powietrze atmosferyczne. Szczególnie uciążliwe są zanieczyszczenia gazowe powstające w trakcie spalania paliw przez pojazdy mechaniczne. Drugą grupę emisji komunikacyjnych stanowią pyły, powstające w wyniku tarcia i zużywania się elementów pojazdów. Oceniając jakość powietrza atmosferycznego na terenie gminy, uwzględnia się ilość zanieczyszczeń pochodzących z ruchu samochodowego, odbywającego się na jego obszarze. Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych drogowych są drogi krajowe i wojewódzkie, na których odnotowuje się duży ruch pojazdów. Przez obszar Gminy Wyrzysk przebiegają:

- Drogi krajowe: Nr 10 łącząca Wyrzysk z Piłą i Bydgoszczą
- Drogi wojewódzkie: Nr 242 do Więcborka, 194 do Gołańczy.

Klimat akustyczny środowiska Gminy Wyrzysk w zdecydowanej większości kształtowany jest przez hałas komunikacyjny drogowy, który ze względu na powszechność charakteryzuje się dużym zasięgiem oddziaływania. Jak już wyżej wspomniano przez teren Gminy Wyrzysk przebiega droga krajowa nr 10 i wojewódzkie nr 194 i 242.²

W gminie Wyrzysk zdiagnozowano występowanie azbestu. Wg danych Urzędu Miasta w Wyrzysku, wg stanu z 2016 roku – w gminie Wyrzysk powierzchnia materiałów zawierających azbest wynosiła 190 226 m². Na 100 mieszkańców gminy Wyrzysk przypadało 1360,51 m² powierzchni zawierających azbest.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Na obszarze gminy sieć dróg publicznych obejmuje drogę krajową, drogi: wojewódzkie, powiatowe i gminne. Droga krajowa nr 10, wiodąca z Lubiszyna przez Szczecin do Płońska (dalej w ciągu drogi krajowej nr 7 Warszawy). Docelowo droga ta zostanie w całości przebudowana na drogę ekspresową S10, obwodnica miasta Wyrzysk została już oddana do użytku. Docelowo droga ekspresowa S10 ma połączyć Szczecin z Płońskiem (dalej z Warszawą).

Przez teren gminy przebiegają 2 drogi wojewódzkie o numerach 194 i 242. Droga wojewódzka 194 biegnie z Wyrzyska przez Gołańcz do drogi w kierunku Wągrowca. Przebiega przez powiaty: pilski i wągrowiecki. Wzdłuż drogi biegnie ścieżka rowerowa.

Stan dróg powiatowych jest w większości przypadków dość dobry, przy czym widoczne jest szybsze zużycie nawierzchni, wynikające z rozwoju motoryzacji i wzrostu natężenia ruchu. Ponadto ich parametry techniczno-użytkowe (geometria trasy i skrzyżowań) nie zawsze spełniają wymagane współcześnie standardy. Drogi powiatowe stanowią istotny element infrastruktury drogowej na terenie gminy Wyrzysk.

² Na podstawie: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wyrzysk do roku 2019

Wyrzysk ze względu na swoje położenie posiada stosunkowo dobrą komunikację autobusową. Kilka razy dziennie odjeżdżają autobusy do: Bydgoszczy, Łobżenicy, Osieka nad Notecią i Piły, są to kursy zwykle obsługujące zlokalizowane blisko głównych dróg miejscowości. Do miejscowości położonych dalej od głównych szlaków komunikacyjnych autobusy docierają rzadziej – raz do kilku razy na dobę.

Przez obszar gminy przebiega dwutorowa, zelektryfikowana linia kolejowa nr 18 Kutno – Bydgoszcz – Piła. Na jedynej w gminie stacji kolejowej Wyrzysk Osiek w Osieku nad Notecią zatrzymują się wszystkie kursujące w relacji Piła - Bydgoszcz pociągi regionalne.

W Wyrzysku działa przekształcony w spółkę szpital. Według danych uzyskanych w administracji szpitala z 2012 roku – funkcjonuje w nim sześć oddziałów i dysponuje on liczbą ok. 120 łóżek. Szpital w Wyrzysku jest jedynym takim ośrodkiem w gminie, a także we wschodniej części powiatu. Przy szpitalu działa apteka przyszpitalna i stacja pogotowia – wezwania realizowane przez Centrum Powiadomiania Ratunkowego zlokalizowane w Pile. Oprócz szpitala funkcjonuje również sześć placówek opieki zdrowotnej (niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, przychodnia i pielęgniarki środowiskowe). Na terenie gminy działają 4 apteki (poza apteką szpitalną) oraz jeden punkt apteczny. W Falmierowie działa jeden dom pomocy społecznej.

W gminie Wyrzysk działa jedna biblioteka publiczna i jedna filia biblioteki publicznej, w których znajduje się łącznie ponad 30 tys. książek.

W Gminie nie funkcjonuje kino, aczkolwiek działa Miejsko Gminny Ośrodek Kultury. Dużą popularnością cieszy się Muzeum Kultury Ludowej w Osieku nad Notecią organizacyjnie podległe Muzeum Okręgowemu w Pile. Na terenie gminy działa 12 świetlic wiejskich, kilkadziesiąt stowarzyszeń, cztery chóry, zespoły muzyczne. Co roku organizowany jest międzynarodowy festiwal muzyki włoskiej „La Scarpa Italiana”. Ponadto na terenie gminy Wyrzysk zlokalizowany jest „Hotel Cieszymir” zlokalizowany na wschód od miasta Wyrzysk w sąsiedztwie drogi krajowej nr 10. Funkcje rekreacyjną pełni również stacja wędkarska zlokalizowana w południowej części gminy przy moście na Noteci. Planowana jest rozbudowa obu obiektów. Lokalizacja stacji wędkarskiej zdaje się wykazywać duży potencjał do lokalizacji przystani na Noteci, która jest żeglowna na tym odcinku.

Sfera techniczna

Strefy zurbanizowane w strukturze przestrzennej gminy stanowią obszary rozwoju ośrodków osadniczych i innej zabudowy.

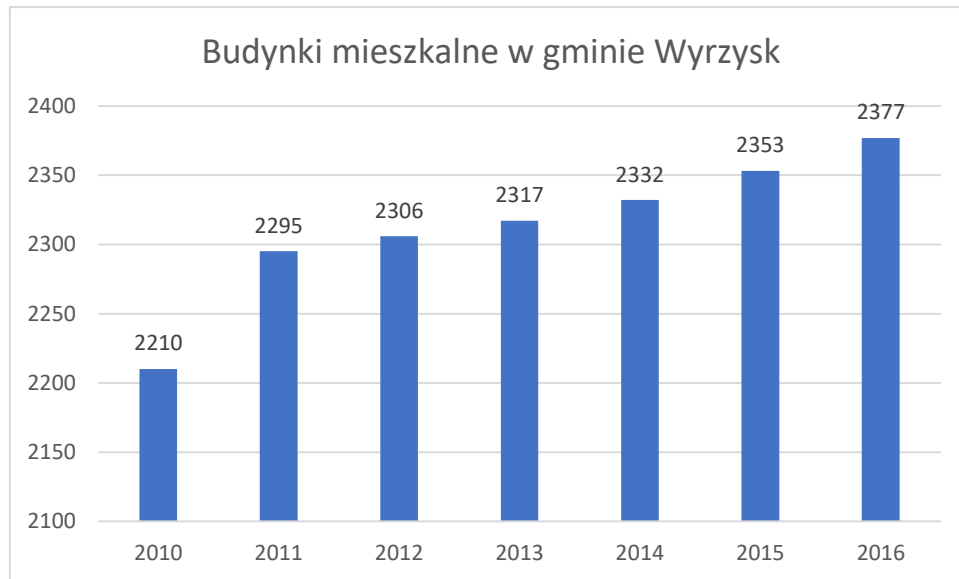
W 2016 roku wg danych GUS w gminie Wyrzysk było 2377 budynków mieszkalnych. W analizowanych okresie od 2010 do 2016 roku widoczny był stały wzrost liczby budynków mieszkalnych. Od 2010 roku w gminie Wyrzysk przybyło 167 budynków mieszkalnych. Największą dynamiką przyrostu nowych mieszkań odnotowano w latach 2011-2012 (11-13 mieszkań). Od 2013 roku liczba oddawanych do użytkowania mieszkań systematycznie wzrastała, by w 2016 roku osiągnąć wartość 28.

Średnia powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wyniosła w 2016 roku w gminie Wyrzysk 79,6 m² i zwiększyła się o 1,1 m² od 2010 roku (dane GUS).

W 2016 roku wg danych GUS w gminie Wyrzysk było 6 pustostanów.

Wg danych GUS w 2016 roku 61,5% budynków mieszkalnych w gminie Wyrzysk podłączonych było do sieci kanalizacyjnej, natomiast dostęp do sieci wodociągowej był powszechny (100% budynków).

Wykres 6. Budynki mieszkalne w gminie Wyrzysk w latach 2010-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 7. Mieszkania oddane do użytkowania w gminie Wyrzysk w latach 2010-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.2 DIAGNOZA DELIMITACYJNA

4.2.1 Metodologia badań

Za pomocą jakich danych chcemy zmierzyć koncentrację problemów społecznych oraz występowanie problemów sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej?

Aby przeprowadzić badanie, które wskaże precyzyjnie miejsca koncentracji problemów społecznych oraz występowanie problemów sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej w gminie Wyrzysk konieczne było **pozyskanie danych opisujących wybrane problemy**.

Z uwagi na konieczność wskazania koncentracji danych zjawisk w przestrzeni gminy, w tym ostateczne wytyczenie obszaru rewitalizacji, istotne było pozyskanie danych demograficznych, odnoszących się do wybranych jednostek delimitacyjnych.

Ponadto za pomocą danych demograficznych możliwe było odniesienie wybranych negatywnych zjawisk do wspólnego mianownika, czyli liczby mieszkańców.

Aby ostatecznie ustalić jaką listę wskaźników można przyjąć do oceny koncentracji problemów społecznych oraz występowania pozostałych problemów, przeprowadzono analizę wybranych zjawisk w przestrzeni gminy Wyrzysk, w tym pod kątem możliwości zmierzenia danego zjawiska w sposób delimitacyjny oraz stwierdzenia czy dane zjawisko może wywoływać kryzys. W przypadku niedużej skali³ zjawiska notowanej dla całej gminy Wyrzysk przyjmowano, że nie powoduje ona kryzysu, a tym samym nie ma konieczności analizowania jego rozkładu przestrzennego.

³ Nieduża skala to niewielka wartość poszczególnych danych opisujących dane zjawisko. Do każdego zjawiska analizowana była osobna. Można przyjąć, że np. 10 osób korzystających z pomocy społecznej w danym zjawisku oznacza niedużą skalę.

Tabela 4. Potencjalne zjawiska kryzysowe w gminie Wyrzysk

Lp.	Problem	Wskaźnik pomiaru / dane, za pomocą których można zdiagnozować stan kryzysowy	Potencjalny stan kryzysowy/ możliwość pomiaru	Uzasadnienie
Problemy społeczne				
1.	Starzejące się społeczeństwo	Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym.	Tak	Procesy demograficzne dot. starzenia się jednostek terytorialnych zachodzą bardzo szybko, co wiąże się z powiększaniem się liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Zmiany w strukturze demograficznej ludności w wieku przedprodukcyjnym z 2010 roku do 2016 roku wiązały się z zmniejszeniem się udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym z 26,5% w 2010 roku do 23,9% w 2016 roku oraz zwiększaniem się udziału ludności w wieku poprodukcyjnym z 13,9% w 2010 roku do 16,7% w 2016 roku.
2.	Ubóstwo	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo	Tak	Wg danych MGOPS w Wyrzysku w 2016 roku liczba osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo wyniosła 44 osoby.
3.	Niepełnosprawność	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność	Tak	Wg danych MGOPS w Wyrzysku w 2016 roku liczba osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność zwiększyła się o 3 osoby.
4.	Długotrwała lub ciężka choroba	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę	Tak	Wg danych MGOPS w Wyrzysku w 2016 roku liczba osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę zwiększyła się o 41 osób.
5.	Przemoc w rodzinie	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej ze względu na przemoc w rodzinie	Nie	Wg danych MGOPS w Wyrzysku w 2016 roku liczba osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na przemoc w rodzinie zwiększyła się o 2 osoby.
6.	Alkoholizm	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej ze względu na alkoholizm	Tak	Wg danych MGOPS w Wyrzysku w 2016 roku liczba osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na alkoholizm zmniejszyła się o 3 osoby.
7.	Bezrobocie	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej ze względu na bezrobocie	Tak	Wg danych MGOPS w Wyrzysku w 2016 roku liczba osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezrobocie zmniejszyła się o 42 osoby.
8.	Aktywność obywatelska	Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2014 roku	Tak	W gminie Wyrzysk wg danych PKW odnośnie do frekwencji wyborczej w wyborach samorządowych w 2014 roku najniższa frekwencja wyborcza w gminie wyniosła 50,90%.

9.	Niski poziom edukacji	Wyniki egzaminów szkół podstawowych	Brak możliwości pomiaru w ujęciu delimitacyjnym	Wyniki egzaminów szkół podstawowych poszczególnych częściach gminy Wyrzysk obiektywnego zweryfikowania posiadanych jednostek delimitacyjnych, gdyż dotyczą odniesieniu do niedużej liczby osób.
10.	Przestępczość	Liczba przestępstw	Brak możliwości pomiaru w ujęciu delimitacyjnym	Dane przekazane przez Policję nie dają możliwości pomiaru popełnionych przestępstw. Wg danych Policji w 2016 roku przestępstw kryminalnych. Była to wartość 98 przestępstw kryminalnych. W 2012 roku odnotowano 98 przestępstw kryminalnych. W 2012 – 127.
Problemy gospodarcze				
11.	Niski poziom przedsiębiorczości	Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą	Tak	Główną funkcję gospodarczą na obszarze gminy Wyrzysk pełni działalność indywidualnej działalności gospodarczej przedsiębiorczości. W 2016 roku w gminie Wyrzysk prowadziło zaledwie 699 osób.
Problemy środowiskowe				
12.	Przekroczenie standardów jakości środowiska	Dane nt. stanu środowiska PIOŚ	Nie	W gminie Wyrzysk nie zdiagnozowano szkodliwych substancji.
13.	Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska	Informacja nt. występowania azbestu - powierzchnia materiałów zawierających azbest	Tak	W gminie Wyrzysk zdiagnozowano występowanie azbestu. W Miasta w Wyrzysku, wg stanu z 2016 roku powierzchnia materiałów zawierających azbest wynosiła 1360,51 m2. W Wyrzysku przypadało 1360,51 m2 powierzchni.
Problemy przestrzenno-funkcjonalne				
14.	Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną lub jej zły stan techniczny oraz niedobór lub niska jakość terenów publicznych.	Liczba obiektów infrastruktury społecznej lub przestrzeni publicznych (parki, skwery, niezagospodarowane przestrzenie publiczne) w złym stanie w jednostce delimitacyjne.	Tak	Na podstawie danych UM w Wyrzysku zdiagnozowano niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną lub jej zły stan techniczny oraz niedobór lub niską jakość terenów publicznych.

15.	Brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość	Liczba osób korzystających z bibliotek publicznych	Tak	Na podstawie danych MGOK w Wyrzysku mieszkańcy w ofercie bibliotek publicznych, których mieszkańcy nie korzystają z ofert
16.	Niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru	Analiza zmiany funkcji wybranych przestrzeni w gminie oraz próba powiązania z informacjami nt. niedostosowania rozwiązań urbanistycznych.	Nie	Nie zdiagnozowano szczególnego problemu
17.	Niski poziom obsługi komunikacyjnej	Analiza spójności terytorialnej gminy wraz informacją o obsłudze komunikacyjnej	Nie	Nie zdiagnozowano szczególnego problemu Wyrzysk ze względu na swoje położenie i autobusową. Kilkanaście razy dziennie od Łobżenicy, Osieka nad Notecią i Piły, są to blisko głównych dróg miejscowości. Do n szlaków komunikacyjnych autobusy docierają
Problemy techniczne				
18.	Niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska	Dostęp do sieci kanalizacyjnej sanitarnej (tak/nie)	Tak	W gminie Wyrzysk zdiagnozowano przeszkody w kanalizacyjnej.
19.	Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym	Informacje nt. stanu technicznego obiektów budowlanych	Tak	W gminie Wyrzysk w dużej liczbie występuje stan techniczny, z pośród których duży odsetek to budynki. Wiek większości tych obiektów wskazuje

Wybór jednostek delimitacyjnych.

Gmina Wyrzysk jest gminą miejsko-wiejską. Wg danych Urzędu Miasta w 2016 roku gminę zamieszkiwało 14221 osób, z tego miejscowość Wyrzysk 5163 osoby, a drugą największą miejscowość gminy, Osiek nad Notecią, 3788 osób.

Mając na uwadze powyższe diagnozę delimitacyjną przeprowadzono:

- dla przestrzeni całej gminy Wyrzysk, porównują ze sobą dane wskaźnikowe dla poszczególnych sołectw,
- podział na jednostki delimitacyjne uwzględniał podział gminy na mniejsze jednostki przestrzenne, tj. miasta i sołectwa. Starano się zachować ten podział w przypadku delimitacji zjawisk kryzysowych na obszarze gminy, gdyż uwzględnia on istotne związki funkcjonalno-przestrzenne poszczególnych obszarów gminy. W przypadku większości jednostek delimitacyjnych – ich granice pokrywały się z granicami sołectwa.
- za względu na znaczną liczbę mieszkańców dwóch największych miejscowości gminy, tj. miejscowości Wyrzysk oraz Osiek nad Notecią, podzielono je na mniejsze jednostki delimitacyjne, uwzględniając zwartość przestrzenną wydzielonych jednostek. Taki podział umożliwia precyzyjniejsze wskazanie lokalizacji występowania zjawisk kryzysowych. Podział był również konieczny ze względu na to, że obie miejscowości skupiały znaczny odsetek ludności gminy, tj. Wyrzysk 36,6%, Osiek nad Notecią (26,6%).
- Osiek nad Notecią podzielono na 3 jednostki delimitacyjne, tj. zachodnią, wschodnią oraz południową część miejscowości. Wyrzysk podzielono na 4 jednostki delimitacyjne, tj. północną, zachodnią, południową oraz wschodnią część miasta. Podstawą podziału miejscowości Osiek nad Notecią i Wyrzysk na jednostki delimitacyjne były powiązania funkcjonalne i przestrzenne. W przypadku miejscowości Osiek nad Notecią linię podziału poprowadzono wzdłuż linii kolejowej, będącej główną barierą przestrzenną miejscowości, dzielącą ją na część północną i południową. Ponadto część północną miejscowości, ze względu na jej znaczny rozmiar, podzielono na dwie części, wykorzystując przebieg głównego ciągu komunikacyjnego, tj. ulicę Wyrzyską. W przypadku miejscowości Wyrzysk podział oparto na wyraźnie widocznych w przestrzeni miasta skupiskach zabudowy. Północna część Wyrzyska, skupiająca w przeważającej mierze zabudowę wielorodzinną oddzielona jest aleją Rydzyńskich oraz system obszarów zieleni od części wschodniej, zdominowanej przez zabudowę jednorodziną. Kolejną naturalną granicą w mieście jest rzeka Łobżona, oddzielająca część północną od części zachodniej (centralnej) z Placem Wojska Polskiego. Południowa część także wyróżnia się w przestrzeni miasta, gdyż stanowi przestrzeń zdominowaną przez zabudowę jednorodziną, w odróżnieniu do sąsiadującej z nią od strony północnej centralnej części miasta.

Tabela 5. Jednostki delimitacyjne w gminie Wyrzysk

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców na koniec 2016 r.
	Gmina Wyrzysk	14 221
1	Auguścin	239
2	Bąkowo	371
3	Dąbki	226
4	Dobrzyniewo	275
5	Falmierowo	510
6	Glesno	713
7	Gromadno	352

8	Karolewo-Wiernowo	119
9	Konstantynowo	89
10	Kosztowo	631
11	Kościeryn Wielki	403
12	Młotkówko	102
13	Polanowo	254
14	Ruda	219
15	Rzęszkowo	127
16	Wyrzysk Skarbowy	240
17	Żelazno	176
18	Żuławka	130
	Osiek nad Notecią, w tym:	3882
19	Osiek nad Notecią zachód	931
20	Osiek nad Notecią wschód	1850
21	Osiek nad Notecią południe	1101
	Wyrzysk, w tym:	5163
22	Wyrzysk północ	2202
23	Wyrzysk zachód	955
24	Wyrzysk południe	1109
25	Wyrzysk wschód	897

Tabela 6. Podział miejscowości Osiek nad Notecią na jednostki delimitacyjne

Lp.	Ulica	Liczba mieszkańców na koniec 2016 r.
	Osiek nad Notecią	3882
	Osiek nad Notecią zachód, w tym:	931
1	ul. Bohaterów	190
2	ul. Bukowa	39
3	ul. Dębowa	104
4	ul. Kasztanowa	51
5	ul. Krótka	97
6	ul. Kwiatowa	97
7	ul. Leśna	353
	Osiek nad Notecią wschód, w tym:	1850
1	ul. 11 listopada	40
2	ul. 3 maja	23
3	ul. Ceramiczna	96
4	ul. Dworcowa	196
5	ul. Jasna	170
6	ul. Mieszka I	10
7	ul. Piękna	68
8	ul. Podgórna	92
9	ul. Pracz	89
10	ul. Różana	75
11	ul. Słowiańska	103

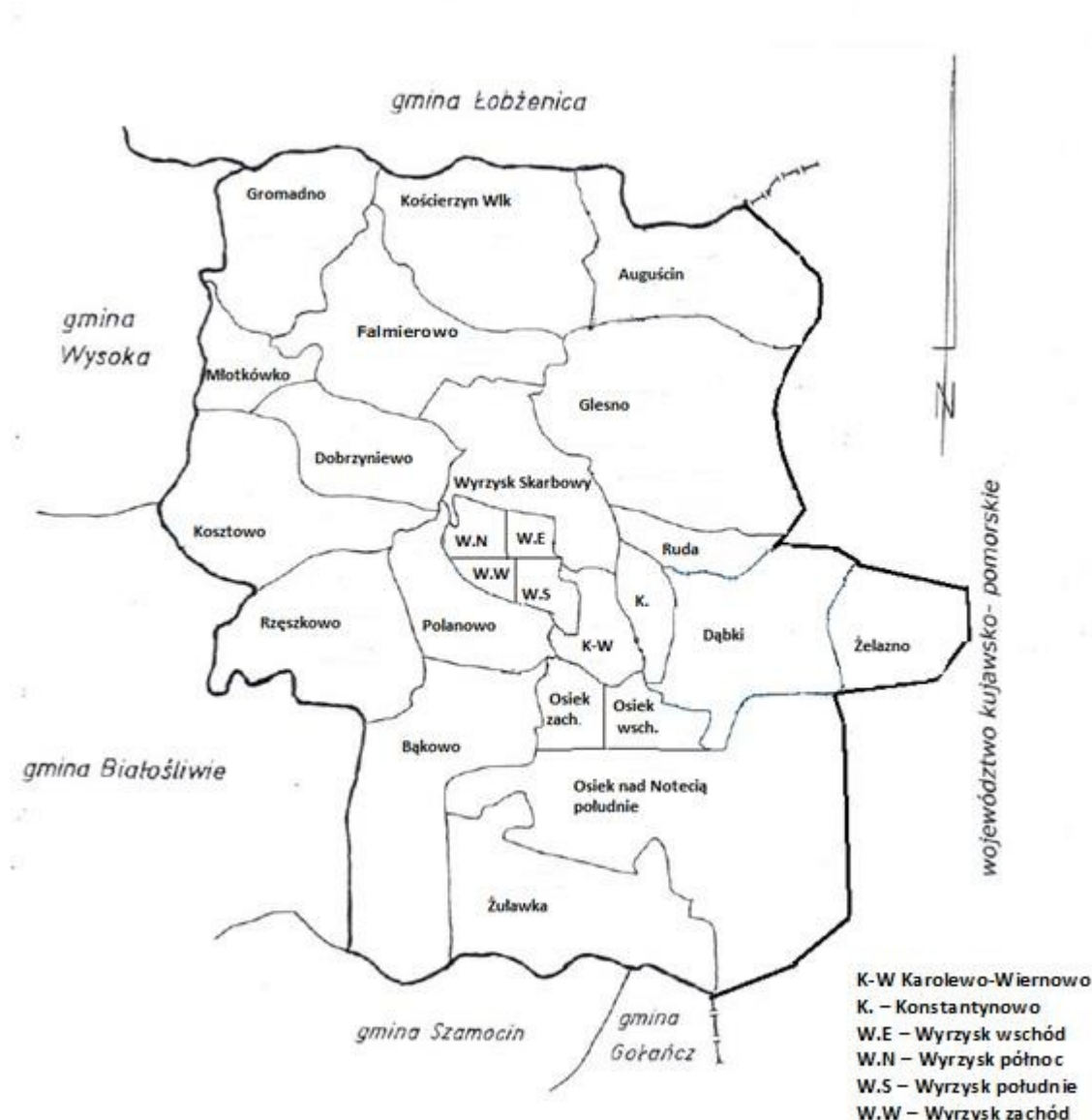
12	ul. Spacerowa	7
13	ul. Staszica	89
14	ul. Szkolna	89
15	ul. Wyrzyska	162
16	ul. XX-lecia	98
17	ul. XXX-lecia	359
18	ul. Za skansenem	4
19	Osada Ostrówek	78
20	Osada Zielona Góra	2
	Osiek nad Notecią południe, w tym:	1101
1	ul. Główna	303
2	ul. Lipowa	173
3	ul. Notecka	26
4	ul. Olimpijska	34
5	ul. Parkowa	93
6	ul. Przeczna	56
7	ul. Przemysłowa	170
8	ul. Sportowa	82
9	ul. Tysiąclecia	81
10	ul. Wąska	69
11	Osada Wyciąg	14

Tabela 7. Podział miejscowości Wyrzysk na jednostki delimitacyjne

Lp.	Ulica	Liczba mieszkańców na koniec 2016 r.
	Wyrzysk	5163
	Wyrzysk północ, w tym:	2202
1	ul. Aleje	8
2	ul. Bydgoska	961
3	ul. Grunwaldzka	571
4	ul. Kościuszki	254
5	ul. Łączna	43
6	ul. Poczтовая	91
7	ul. Przy Stawie	9
8	ul. Rieczna	84
9	ul. Staszica	137
10	ul. Tęczowa	4
11	ul. Wiejska	40
	Wyrzysk zachód, w tym:	955
1	ul. 22 Stycznia	474
2	ul. Gołębia	29
3	ul. Młyńska	4
4	ul. Parkowa	20
5	ul. Pod Czubatką	103
6	ul. Podgórna	75

7	ul. Ślusarska	24
8	ul. Targowisko	5
9	pl. Wojska Polskiego	187
10	ul. Zduny	34
	Wyrzysk południe, w tym:	1109
1	ul. Brzozowa	59
2	ul. Bukowa	15
3	ul. Cisowa	8
4	ul. Dębowa	162
5	ul. Jaworowa	7
6	ul. Jesionowa	46
7	ul. Jodłowa	70
8	ul. Kasztanowa	15
9	ul. Klonowa	21
10	ul. Leśna	95
11	ul. Modrzewiowa	16
12	ul. Przemysłowa	303
13	ul. Sosnowa	11
14	ul. Szpitalna	92
15	ul. Świerkowa	165
16	ul. Wiązowa	24
	Wyrzysk wschód, w tym:	897
1	ul. Akacyjowa	93
2	ul. Kalinowa	15
3	ul. Krajeńska	105
4	ul. Kwiatowa	78
5	ul. Lipowa	27
6	ul. Makowa	6
7	ul. Modrakowa	36
8	ul. Polna	79
9	ul. Pomorska	320
10	ul. Różana	71
11	al. Rydzyńskich	22
12	ul. Wierzbowa	45

Rysunek 2. Podział delimitacyjny gminy Wyrzysk

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM w Wyrzysku

Mając na uwadze wstępną diagnozę problemów, które mogą powodować stany kryzysowe oraz dostępność danych, umożliwiających porównanie problemów w przestrzeni całej gminy – dokonano wyboru wskaźników je mierzących.

Istotne w diagnozie delimitacyjnej było ujęcie danych, w taki sposób aby umożliwić zdefiniowanie w przestrzeni gminy obszaru zdegradowanego. Zgodnie z zapisami Wytycznych w zakresie rewitalizacji, **obszar zdegradowany to przestrzeń gminy, którą charakteryzuje koncentracja problemów społecznych. Na tym obszarze konieczne jest także stwierdzenie występowania problemów innych niż społeczne, np. gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.**

Procedura wytyczania obszaru zdegradowanego w gminie Wyrzysk związana była z następującymi krokami:

1. WSKAZANIE OBSZARU KONCENTRACJI PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.
2. WSKAZANIE OBSZARU WYSTĘPOWANIA PROBLEMÓW INNYCH NIŻ SPOŁECZNE.
3. WYTYCZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO WRAZ Z UZASADNIENIEM.

KROK 1 – WSKAZANIE OBSZARU KONCENTRACJI PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W pierwszym kroku – przy wytyczaniu obszaru zdegradowanego w gminie Wyrzysk, poszukiwano obszaru koncentracji problemów społecznych. Obszar ten został wyznaczony na podstawie wartości syntetycznego wskaźnika sfery społecznej.

Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany jest sumą wskaźników wystandaryzowanych opisujących występowanie w przestrzeni jednostek delimitacyjnych wybranych problemów społecznych (problemy te ujęto w tabeli 8).

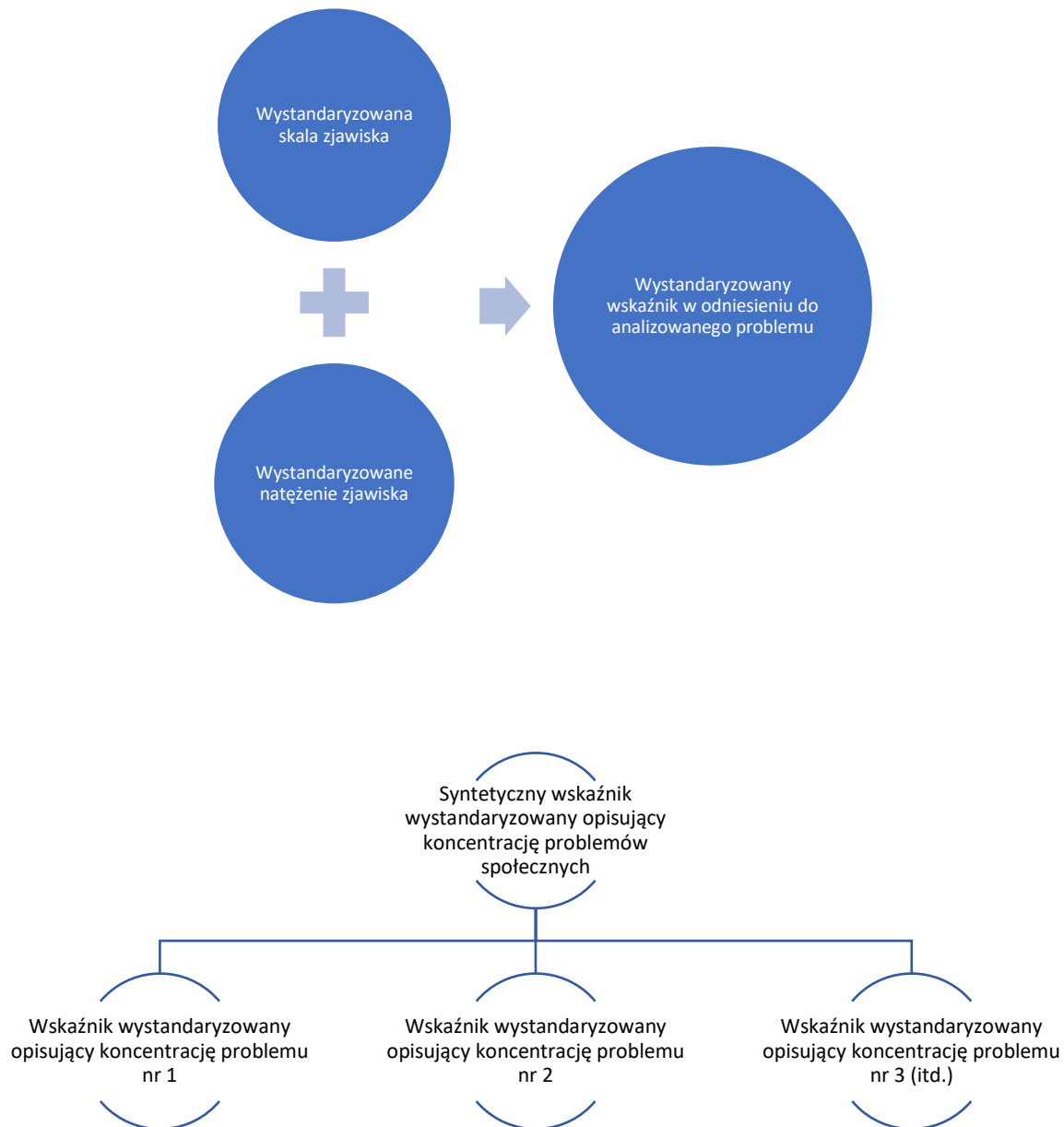
Tabela 8. Wskaźniki sfery społecznej wykorzystane do obliczenia syntetycznego wskaźnika opisującego koncentrację problemów społecznych

Wskaźniki sfery społecznej wykorzystane do obliczenia syntetycznego wskaźnika opisującego koncentrację problemów społecznych	Jednostka miary	Problem mierzony przez wskaźnik
1. Odsetek mieszkańców jednostki delimitacyjnej w wieku poprodukcyjnym.	Osoba	Starzenie się społeczeństwa
2. Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo na 100 mieszkańców jednostki delimitacyjnej	Osoba	Ubóstwo
3. Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność na 100 mieszkańców jednostki delimitacyjnej	Osoba	Niepełnosprawność
4. Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę na 100 mieszkańców jednostki delimitacyjnej	Osoba	Długotrwała lub ciężka choroba
5. Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej ze względu na alkoholizm na 100 mieszkańców jednostki delimitacyjnej	Osoba	Alkoholizm
6. Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej ze względu na bezrobocie na 100 mieszkańców jednostki delimitacyjnej	Osoba	Bezrobocie
7. Frekwencja wyborcza w jednostce delimitacyjnej w wyborach samorządowych w 2014 roku	%	Aktywność obywatelska

W celu ustalenia koncentracji negatywnych zjawisk społecznych wybrane wskaźniki opisujące negatywne zjawiska w sferze społecznej (ze względu na skalę, jak również natężenie zjawiska) poddano transformacji liniowej w przedziale 0–1. Wartość 1 przyznawano zawsze w przypadku najgorszej negatywnej oceny zjawiska (zarówno dla stymulant jak też destymulant). W kolejnym kroku wyniki standaryzacji poszczególnych zjawisk zostały zsumowane i ponownie poddane transformacji liniowej. Uzyskano w ten sposób syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany, opisujący koncentrację negatywnych zjawisk społecznych w poszczególnych jednostkach delimitacyjnych.

Poniżej w formie schematu wskazano sposób określania koncentracji problemów społecznych w przestrzeni gminy Wyrzysk.

Rysunek 3. Schemat określania koncentracji problemów społecznych poprzez standaryzację danych

Zaletą standaryzacji, która polegała na sprowadzeniu różnych danych opisujących wybrane zjawiska do wspólnego mianownika, w tym przypadku do wartości liczbowej w przedziale od 0 do 1, była możliwość porównywania poszczególnych zjawisk ze sobą.⁴

Normalizacja wskaźników przeprowadzona została w oparciu o wzór:

Dla stymulantów:

$$W = \frac{x - \min}{\max - \min}$$

Dla destymulantów:

$$W = \frac{\max - x}{\max - \min}$$

gdzie:

- W – wystandaryzowana wartość wskaźnika
- X – wyjściowa wartość wskaźnika
- Min – minimalna wartość wskaźnika
- Max – maksymalna wartość wskaźnika

- **Cząstkowy wskaźnik wystandaryzowany** – wynik liczbowy związany z normalizacją pierwotnej danej statystycznej za pomocą liniowej transformacji danych typu min-max. W efekcie normalizacji wartości wszystkich wskaźników początkowych sprowadzone zostają do przedziału od 0 do 1, gdzie wartość 0 została przypisana jest danej o najlepszej wartości, a wartość 1 – danej o najgorszej wartości.
- **Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany** – wynik liczbowy stanowiący średnią arytmetyczną wskaźników cząstkowych dla poszczególnych sfer problemowych, ujętych w postaci wskaźników wystandaryzowanych cząstkowych.

KROK 2. WSKAZANIE WYSTĘPOWANIA PROBLEMÓW INNYCH NIŻ SPOŁECZNE

Przy wytyczeniu obszaru zdegradowanego istotne jest poszukiwanie negatywnych zjawisk pozaspołecznych, występujących na obszarach koncentracji problemów społecznych.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji wskazanych powyżej negatywnych zjawisk społecznych (tj. negatywne tendencje demograficzne, bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, etc.) można wskazać jako obszar zdegradowany, w przypadku występowania na nim co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub

⁴ Podobną metodologię delimitacji wykorzystano m. in. w opracowaniu Współczesne typologie obszarów wiejskich w Polsce – przegląd podejść metodologicznych JERZY BAŃSKI Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyckiego PAN

- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

W odniesieniu do jednostek delimitacyjnych gminy Wyrzysk przeanalizowano wartości szeregu dostępnych wskaźników, które mierzą wybrane problemy gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne.

W przypadku wskaźników sfer pozaspołecznych nie było konieczności analizowania koncentracji łącznej problemów opisywanych przez te wskaźniki, a jedynie stwierdzenie występowania problemu, w szczególności w przestrzeni, gdzie koncentrują się problemy społeczne.

Mając na uwadze powyższe punktem odniesienia dla stwierdzenia stanu kryzysowego była średnia gminna dla danego zjawiska.

Tabela 9. Wskaźniki stref pozaspołecznych wykorzystane w procesie wyznaczenia obszaru zdegradowanego

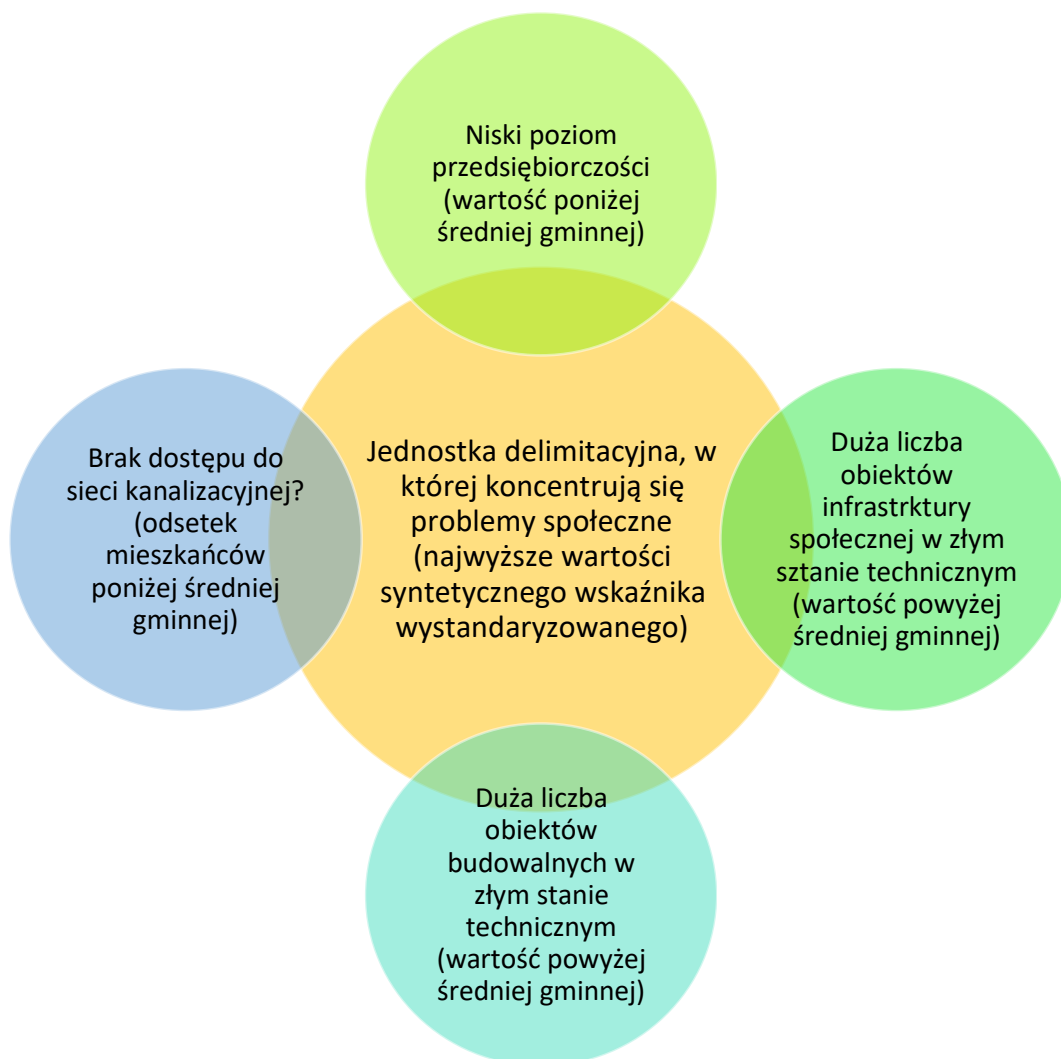
Wskaźniki sfery społecznej wykorzystane do wskazania stanów kryzysowych w sferach poza społecznych	Jednostka miary	Problem mierzony przez wskaźnik
SFERA GOSPODARCZA		
8. Podmioty gospodarcze prowadzone przez osoby fizyczne w 2015 roku na 100 mieszkańców jednostki delimitacyjnej	Podmiot gospodarczy	Niski poziom przedsiębiorczości
SFERA ŚRODOWISKOWA		
9. Pokrycia azbestowe w 2015 roku na 100 mieszkańców jednostki delimitacyjnej	m ²	Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska
SFERA FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNA		
10. Liczba obiektów infrastruktury społecznej lub przestrzeni publicznych (parki, skwery, niezagospodarowane przestrzenie publiczne) w złym stanie w jednostce delimitacyjnej.	Szt.	Niewystarczające wyposażenia w infrastrukturę społeczną lub jej zły stan techniczny. Niedobór lub niska jakość terenów publicznych.
11. Liczba osób korzystających z bibliotek publicznych na 100 mieszkańców jednostki delimitacyjnej	Osoba	Niski dostęp do usług lub ich niska jakość oferty kulturalnej
SFERA TECHNICZNA		
12. Odsetek mieszkańców jednostki delimitacyjnej bez dostępu do sieci kanalizacyjnej sanitarnej	%	Niewystarczające wyposażenia w infrastrukturę techniczną lub jej zły stan techniczny – brak dostępu do sieci kanalizacyjnej
13. Liczba obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków na jednostkę delimitacyjną	Szt.	Potencjalna degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym ze względu na przeważający wiek tych obiektów

KROK 3. WYTYCZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Wskazując obszar zdegradowany w gminie Wyrzysk poszukiwano przestrzeni koncentracji problemów społecznych, w których współwystępują problemy pozaspołeczne, np. gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne.

Poniżej za pomocą schematu wskazano w jaki sposób poszukiwano lokalizacji przestrzeni zdegradowanych w gminie Wyrzysk.

Wykres 8. Schemat wytyczania obszaru zdegradowanego w gminie Wyrzysk

4.3 DIAGNOZA ZJAWISK SPOŁECZNYCH

4.3.1 Zjawiska demograficzne

Starzenie się społeczeństwa

Starzenie się społeczeństwa dotyka praktycznie całej przestrzeni kraju. Związane jest z niskim wskaźnikiem urodzeń oraz przechodzeniem wyżów demograficznych do kategorii wieku poprodukcyjnego, jak też rosnącą średnią długością życia. W niektórych miejscach kraju zjawisko starzenia się społeczeństwa jest pogłębiane przez migracje osób w wieku produkcyjnym, co negatywnie wpływa na wskaźniki urodzeń.

W 2016 roku, wg danych Urzędu Miasta w Wyrzysku, w gminie mieszkało 2225 osób w wieku poprodukcyjnym. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 15,65% ludności gminy Wyrzysk. Problem starzenia się społeczeństwa w gminie Wyrzysk koncentruje się w północnej części miasta Wyrzysk. W tej przestrzeni gminy odnotowano bardzo wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym, wynoszący 20,53%.

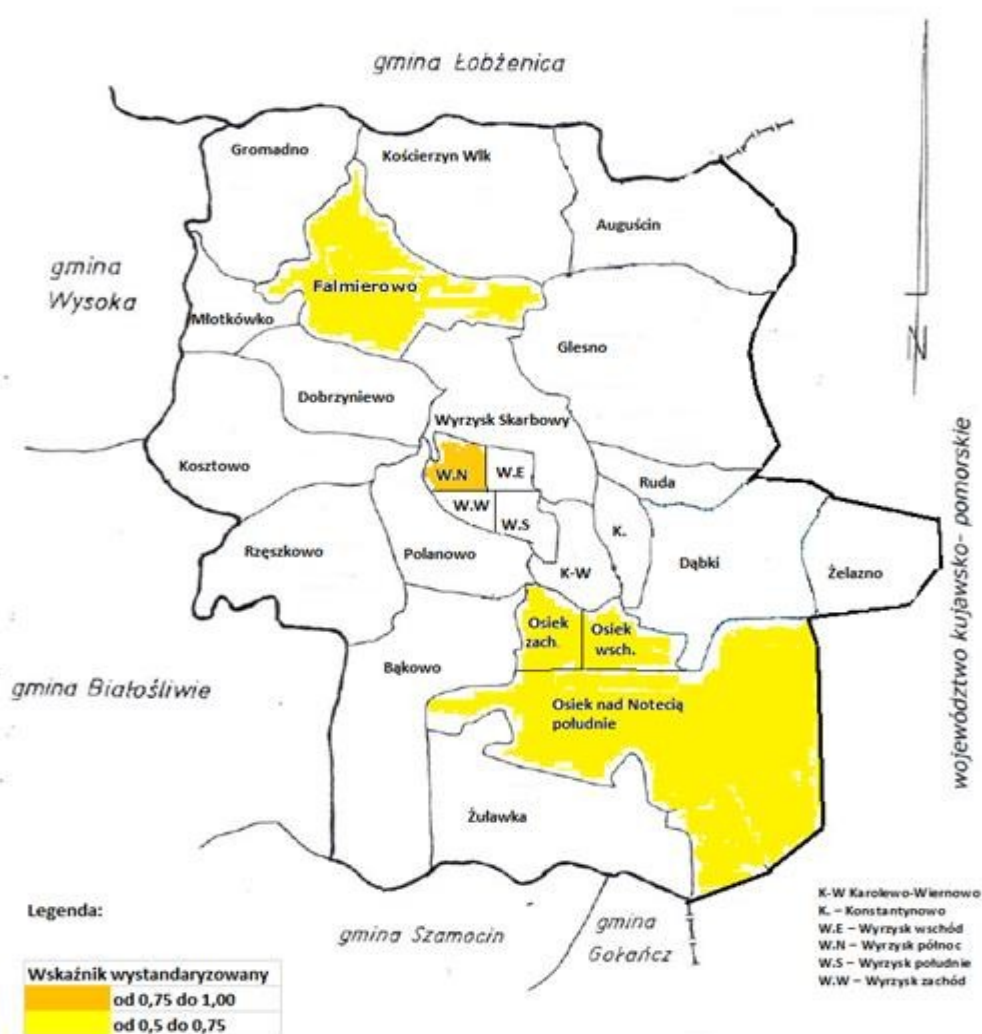
Tabela 10. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska starzenia się społeczeństwa w gminie Wyrzysk w 2016 r.

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba ludności	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym	Wskaźnik wystandaryzowany ⁵
	Gmina Wyrzysk	14221	2225	15,65	-
1	Wyrzysk północ	2202	452	20,53	1
2	Osiek nad Notecią wschód	1850	292	15,78	0,62
3	Osiek nad Notecią zachód	931	163	17,51	0,55
4	Falmierowo	510	94	18,43	0,51
5	Osiek nad Notecią południe	1101	177	16,08	0,51
6	Wyrzysk wschód	897	143	15,94	0,46
7	Wyrzysk zachód	955	146	15,29	0,44
8	Auguścin	239	42	17,57	0,42
9	Kosztowo	631	100	15,85	0,41
10	Gromadno	352	57	16,19	0,38
11	Polanowo	254	40	15,75	0,34
12	Żuławka	130	21	16,15	0,34
13	Młotkówko	102	16	15,69	0,31
14	Bąkowo	371	53	14,29	0,29
15	Glesno	713	94	13,18	0,29
16	Wyrzysk Skarbowy	240	34	14,17	0,27
17	Konstantynowo	89	13	14,61	0,26
18	Kościeryn Wielki	403	54	13,4	0,26
19	Żelazno	176	23	13,07	0,21
20	Wyrzysk południe	1109	111	10,01	0,18
21	Dobrzyniewo	275	32	11,64	0,16
22	Rzęszkowo	127	14	11,02	0,11
23	Ruda	219	23	10,5	0,1
24	Dąbki	226	21	9,29	0,05
25	Karolewo-Wiernowo	119	10	8,4	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Wyrzysk

⁵ Przypomnienie: tu wskazujemy koncentrację zjawiska na podstawie sumy standaryzacji skali (liczby ludności w wieku poprodukcyjnym) jak też natężenia (odsetka ludności). Najgorsza ocena jest dla jednostek delimitacyjnych gdzie jest największa liczba ludności w wieku poprodukcyjnym, a zarazem stanowią znaczący odsetek. Standaryzacja umożliwia dokonanie takiej oceny.

Rysunek 4. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska starzenia się społeczeństwa w gminie Wyrzysk w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Wyrzysk

4.3.2 Pomoc społeczna

Ubóstwo

Największa koncentracja zjawiska ubóstwa, mierzona wskaźnikami ilości świadczeń z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa, występuje w północnej części miasta Wyrzysk. Dla tych przestrzeni wskaźnik wystandaryzowany przyjął najwyższe wartości. Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców jednostki delimitacyjnej (j.d.) wyniosła 2,68, przy średniej gminnej 1,81.

W gminie Wyrzysk w przedziale czasowym 2010-2016 odnotowano znaczny przyrost liczby świadczeń społecznych, których powodem przyznania było ubóstwo. W ciągu 6 lat liczba osób, którym

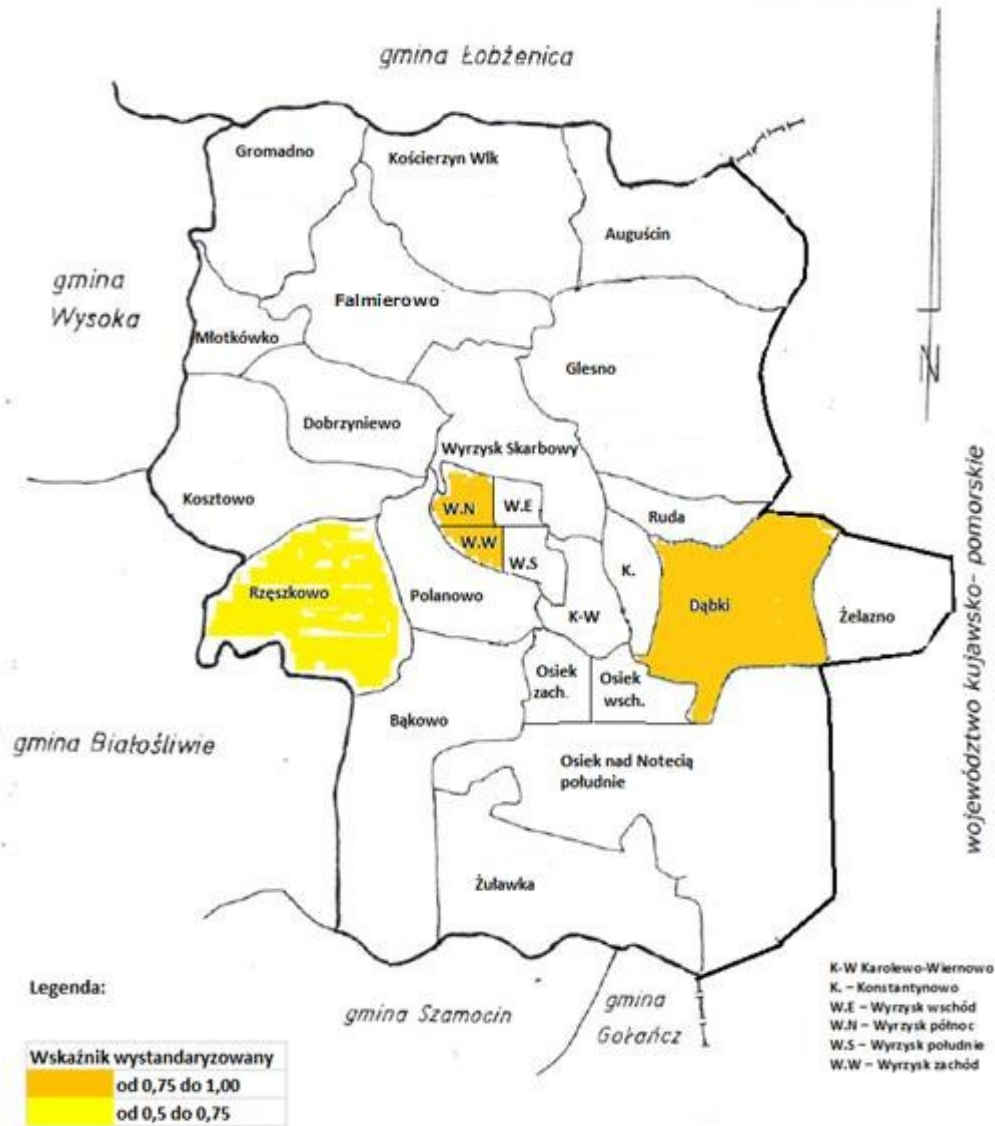
przyznano pomoc z tego tytułu wzrosła w gminie Wyrzysk o 44 osoby. Największy wzrost zaobserwowano w jednostce delimitacyjnej Osiek nad Notecią wschód (wzrost o 10 osób).

Tabela 11. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska ubóstwa w gminie Wyrzysk w 2016 r.

Lp	Jednostka delimitacyjna	Liczba ludności	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	Wzrost/spadek od 2010 roku	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	Wskaźnik wystandaryzowany
	Gmina Wyrzysk	14221	258	+44	1,81	-
1	Wyrzysk północ	2202	59	+5	2,68	1
2	Dąbki	226	13	+1	5,75	0,83
3	Wyrzysk zachód	955	34	+5	3,56	0,81
4	Rzęszkowo	127	5	+4	3,94	0,52
5	Osiek nad Notecią wschód	1850	26	+10	1,41	0,47
6	Osiek nad Notecią południe	1101	21	+6	1,91	0,47
7	Dobrzyniewo	275	8	+4	2,91	0,44
8	Glesno	713	14	+7	1,96	0,39
9	Młotkówko	102	3	-1	2,94	0,38
10	Żuławka	130	3	+1	2,31	0,31
11	Kościeryn Wielki	403	7	+5	1,74	0,29
12	Polanowo	254	5	0	1,97	0,29
13	Osiek nad Notecią zachód	931	11	+4	1,18	0,27
14	Wyrzysk wschód	897	10	-1	1,11	0,25
15	Auguścín	239	4	+2	1,67	0,24
16	Falmierowo	510	7	+3	1,37	0,24
17	Kosztowo	631	8	+3	1,27	0,24
18	Wyrzysk Skarbowy	240	4	+1	1,67	0,24
19	Żelazno	176	3	-2	1,7	0,24
20	Karolewo-Wiernowo	119	2	0	1,68	0,22
21	Ruda	219	2	0	0,91	0,13
22	Wyrzysk południe	1109	5	-3	0,45	0,11
23	Bąkowo	371	2	-2	0,54	0,09
24	Gromadno	352	2	-1	0,57	0,09
25	Konstantynowo	89	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Wyrzysku

Rysunek 5. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska ubóstwa w gminie Wyrzysk w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Wyrzysku

Niepełnosprawność

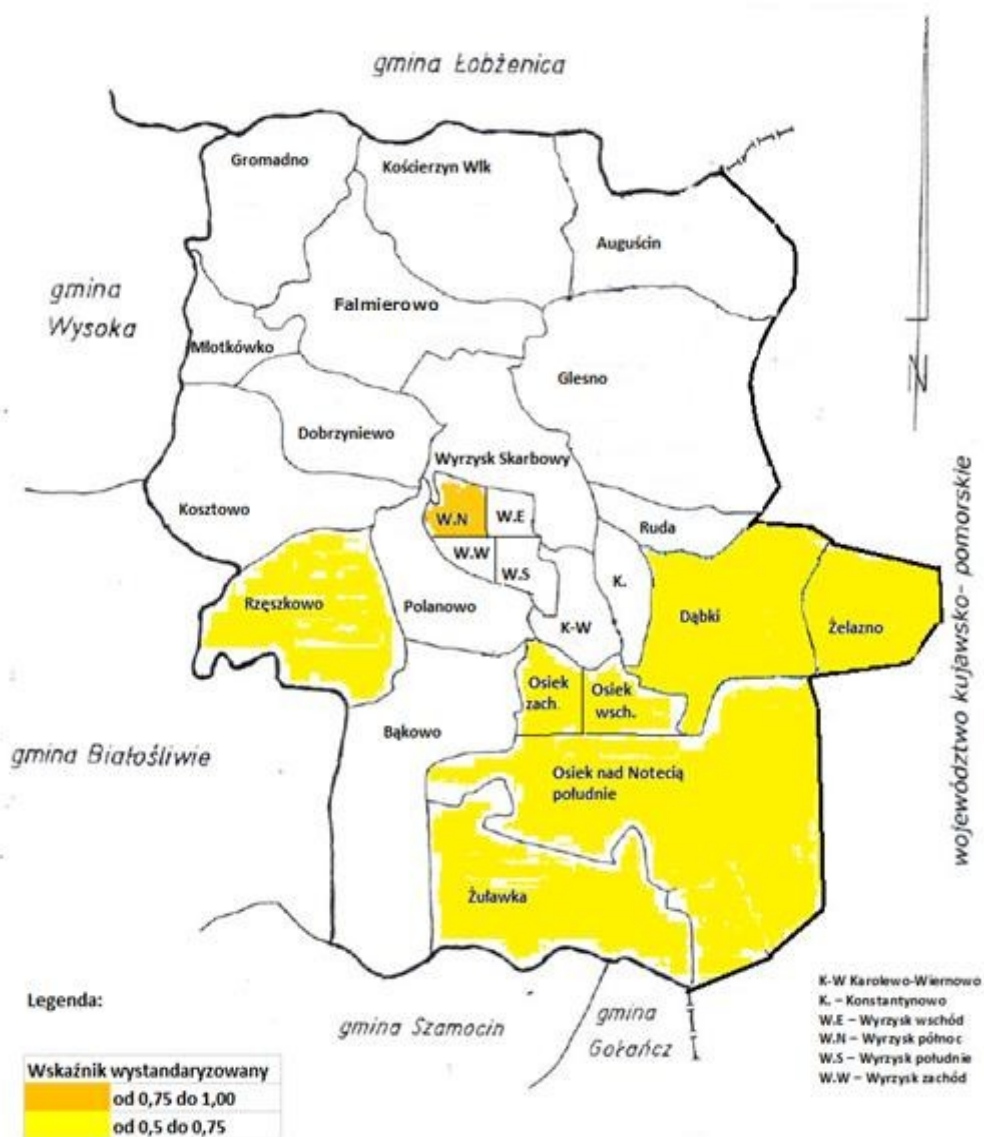
Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska niepełnosprawności w gminie Wyrzysk wskazują w pierwszej kolejności na miejscowość Wyrzysk, a konkretnie jej północną część. W tej części miasta w 2016 roku 51 osób korzystało z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności, co stanowiło 2,32 osoby na 100 mieszkańców j.d.. Była to wartość wyraźnie wyższa od średniej gminnej wynoszącej 1,39. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności od 2010 roku zwiększyła się o 3 osoby. Najwięcej osób, którym przyznano pomocy społeczną z tytułu niepełnosprawności przybyło w przedziale czasowym 2010-2016 w jednostce delimitacyjnej Osiek nad Notecią wschód (wzrost o 8 osób).

Tabela 12. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska niepełnosprawności w gminie Wyrzysk w 2016 r.

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba ludności	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	Wzrost/spadek od 2010 roku	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	Wskaźnik wystandaryzowany
	Gmina Wyrzysk	14221	198	+3	1,39	
1	Wyrzysk północ	2202	51	-3	2,32	1
2	Żelazno	176	7	-1	3,98	0,72
3	Rzęszkowo	127	5	+5	3,94	0,69
4	Dąbki	226	8	+2	3,54	0,66
5	Żuławka	130	4	+1	3,08	0,54
6	Osiek nad Notecią południe	1101	20	-2	1,82	0,54
7	Osiek nad Notecią wschód	1850	25	+8	1,13	0,52
8	Osiek nad Notecią zachód	931	13	+3	1,4	0,38
9	Wyrzysk zachód	955	13	-9	1,36	0,38
10	Kosztowo	631	9	+2	1,43	0,34
11	Glesno	602	9	+4	1,26	0,31
12	Bąkowo	371	5	-2	1,35	0,28
13	Wyrzysk wschód	897	8	+5	0,89	0,24
14	Polanowo	254	3	-1	1,18	0,23
15	Falmierowo	510	4	-1	0,78	0,17
16	Młotkówko	102	1	0	0,98	0,17
17	Wyrzysk Skarbowy	240	2	+1	0,83	0,16
18	Karolewo-Wiernowo	119	1	-2	0,84	0,15
19	Gromadno	352	2	-1	0,57	0,12
20	Kościeryn Wielki	403	2	0	0,5	0,1
21	Ruda	219	1	-1	0,46	0,09
22	Auguścin	239	1	0	0,42	0,08
23	Wyrzysk południe	1109	3	-1	0,27	0,08
24	Dobrzyniewo	275	1	-4	0,36	0,07
25	Konstantynowo	89	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Wyrzysku

Rysunek 6. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska niepełnosprawności w gminie Wyrzysk w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Wyrzysku

Długotrwała lub ciężka choroba

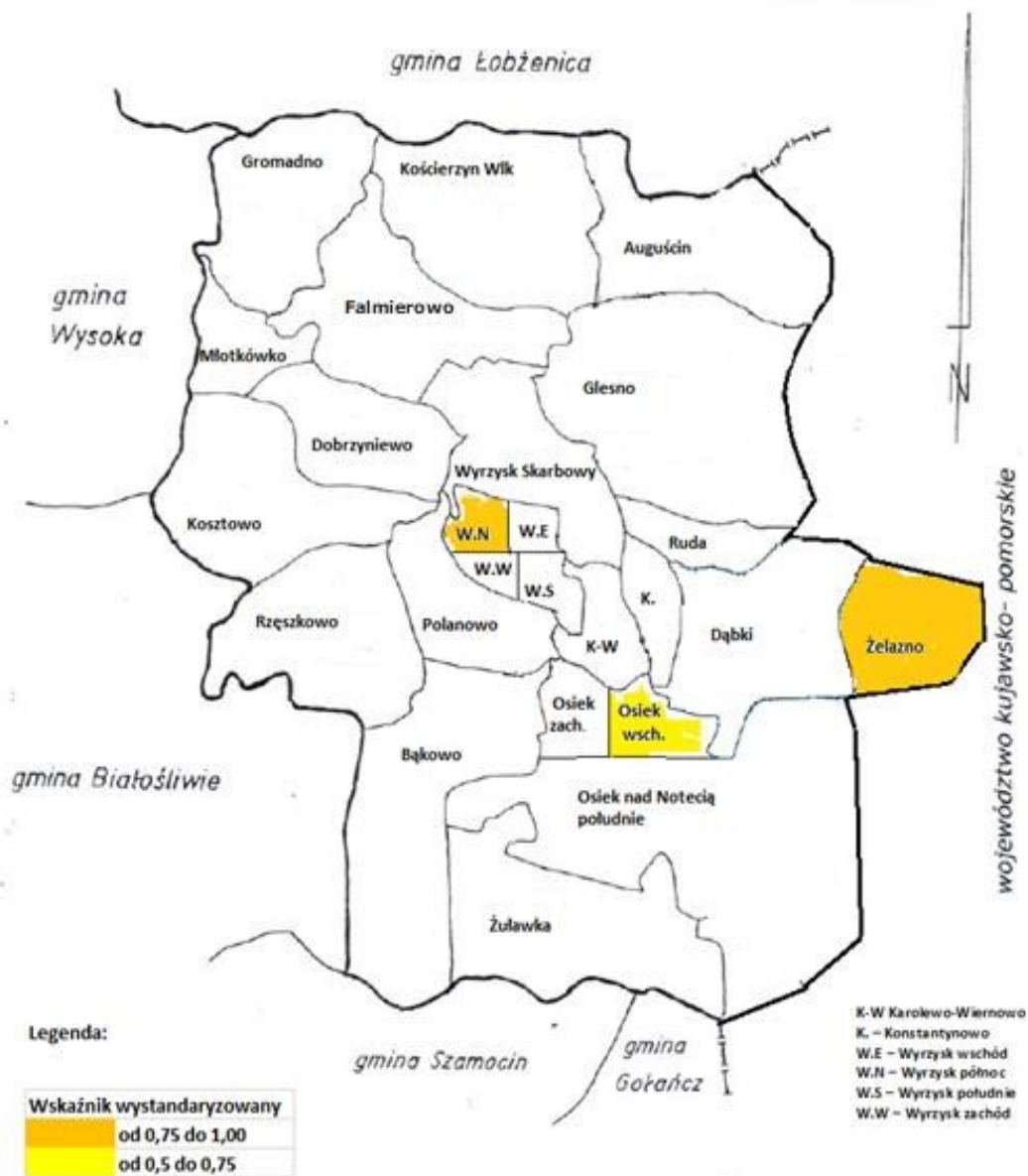
Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska długotrwałej lub ciężkiej choroby w gminie Wyrzysk wskazują na przestrzeń miasta Wyrzysk, tj. północną część. W tej części gminy mieszkało 61 osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. W tej jednostce delimitacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców j.d., 2,77 osób korzystało z pomocy społecznej z tego tytułu, przy średniej gminnej 1,59. W północnej części Wyrzyska widoczny był również największy ilościowy wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Od 2010 roku przybyło 25 osób otrzymujących świadczenia społeczne z tego powodu. W skali całej gminy przybyło w tym czasie 30 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby.

Tabela 13. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska długotrwałej lub ciężkiej choroby w gminie Wyrzysk w 2016 r.

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba ludności	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	Wzrost/spadek od 2010 roku	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców	Wskaźnik wystandaryzowany
	Gmina Wyrzysk	14221	223	+30	1,60	
1	Wyrzysk północ	2202	61	+25	2,77	1
2	Żelazno	176	11	+6	6,25	0,82
3	Osiek nad Notecią wschód	1850	32	+10	1,73	0,56
4	Dąbki	226	7	-1	3,1	0,42
5	Wyrzysk zachód	955	18	-4	1,88	0,41
6	Osiek nad Notecią południe	1101	18	-8	1,63	0,39
7	Glesno	713	13	+5	1,82	0,35
8	Osiek nad Notecią zachód	931	14	+5	1,5	0,33
9	Karolewo-Wiernowo	119	3	+1	2,52	0,31
10	Rzęszkowo	127	3	+2	2,36	0,3
11	Kosztowo	631	10	-1	1,58	0,29
12	Żuławka	130	3	0	2,31	0,29
13	Wyrzysk Skarbowy	240	4	+3	1,67	0,23
14	Bąkowo	371	5	-1	1,35	0,21
15	Wyrzysk wschód	897	9	-1	1	0,21
16	Kościeryn Wielki	403	5	+2	1,24	0,19
17	Polanowo	254	3	-2	1,18	0,17
18	Młotkówko	102	1	0	0,98	0,12
19	Dobrzyniewo	275	2	-4	0,73	0,1
20	Falmierowo	510	3	-3	0,59	0,1
21	Auguścin	239	1	-1	0,42	0,06
22	Ruda	219	1	-1	0,46	0,06
23	Wyrzysk południe	1109	3	-4	0,27	0,06
24	Gromadno	352	1	-2	0,28	0,04
25	Konstantynowo	89	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Wyrzysku

Rysunek 7. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska długotrwałej lub ciężkiej choroby w gminie Wyrzysk w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Wyrzysku

Alkoholizm

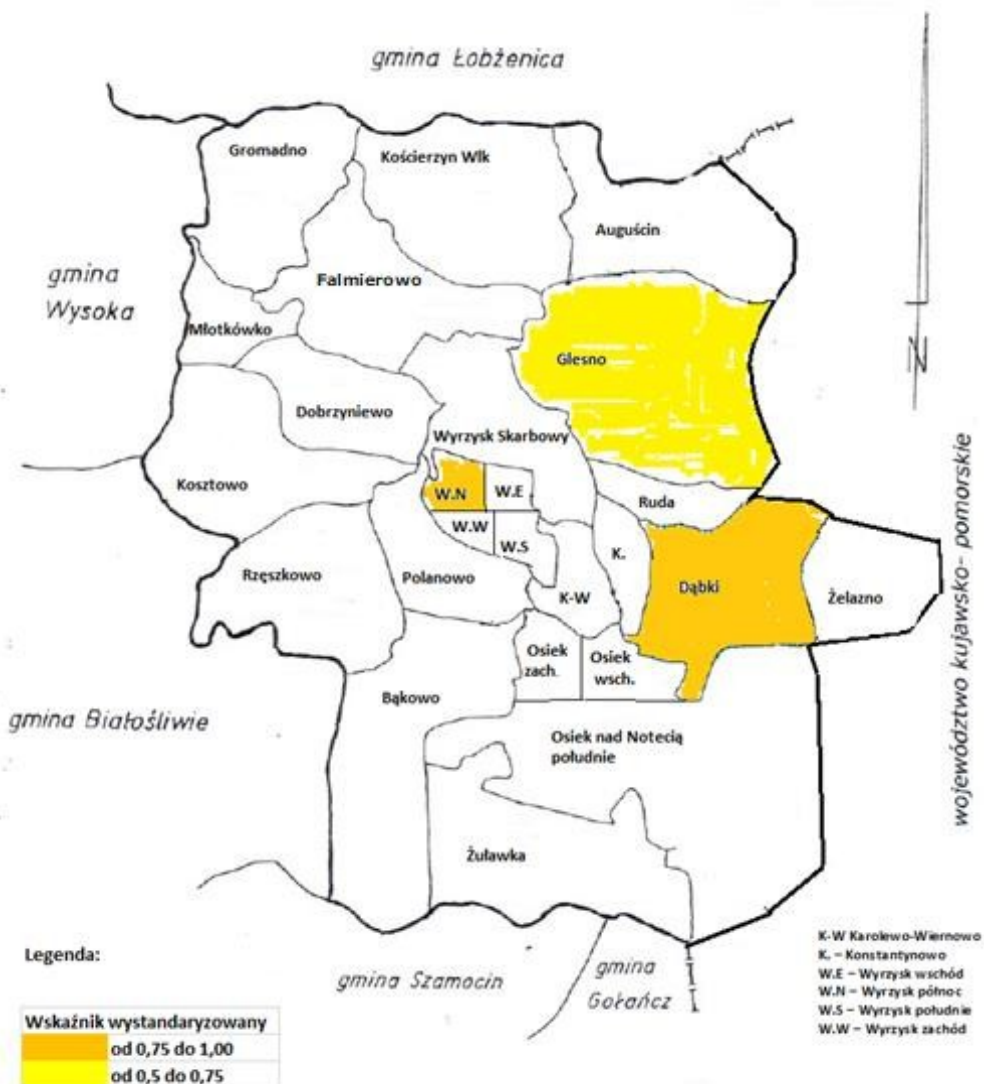
Rozkład wartości wskaźnika wystandaryzowanego wskazuje na koncentrację problemu uzależnienia od alkoholu w przestrzeni miejscowości Dąbki. W tej stosunkowo niedużej miejscowości 4 osoby korzystały z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu. Największą liczbę osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu odnotowano w jednostce delimitacyjnej Wyrzysk północ (9 osób).

Tabela 14. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska alkoholizmu w gminie Wyrzysk w 2016 roku

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba ludności	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu	Wzrost/spadek od 2010 roku	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców	Wskaźnik wystandaryzowany
	Gmina Wyrzysk	14221	34	+3	0,24	-
1	Dąbki	226	4	0	1,77	1
2	Wyrzysk północ	2202	9	+2	0,41	0,85
3	Glesno	713	4	+1	0,56	0,53
4	Auguścín	239	2	+2	0,84	0,48
5	Osiek nad Notecią zachód	931	4	+1	0,43	0,48
6	Żelazno	176	1	-2	0,57	0,3
7	Osiek nad Notecią wschód	1850	3	+3	0,17	0,3
8	Ruda	219	1	+1	0,46	0,26
9	Wyrzysk Skarbowy	240	1	+1	0,42	0,24
10	Osiek nad Notecią południe	1101	2	0	0,18	0,23
11	Falmierowo	510	1	-1	0,2	0,15
12	Wyrzysk zachód	955	1	-5	0,1	0,12
13	Wyrzysk wschód	897	1	+1	0,11	0,12
14	Bąkowo	371	0	0	0	0
15	Dobrzyniewo	275	0	0	0	0
16	Gromadno	352	0	0	0	0
17	Karolewo-Wiernowo	119	0	0	0	0
18	Konstantynowo	89	0	0	0	0
19	Kosztowo	631	0	0	0	0
20	Kościeryn Wielki	403	0	-2	0	0
21	Młotkówko	102	0	0	0	0
22	Polanowo	254	0	0	0	0
23	Rzęszkowo	127	0	0	0	0
24	Żuławka	130	0	-1	0	0
25	Wyrzysk południe	1109	0	-2	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Wyrzysku

Rysunek 8. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska alkoholizmu w gminie Wyrzysk w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Wyrzysku

4.3.3 Bezrobocie

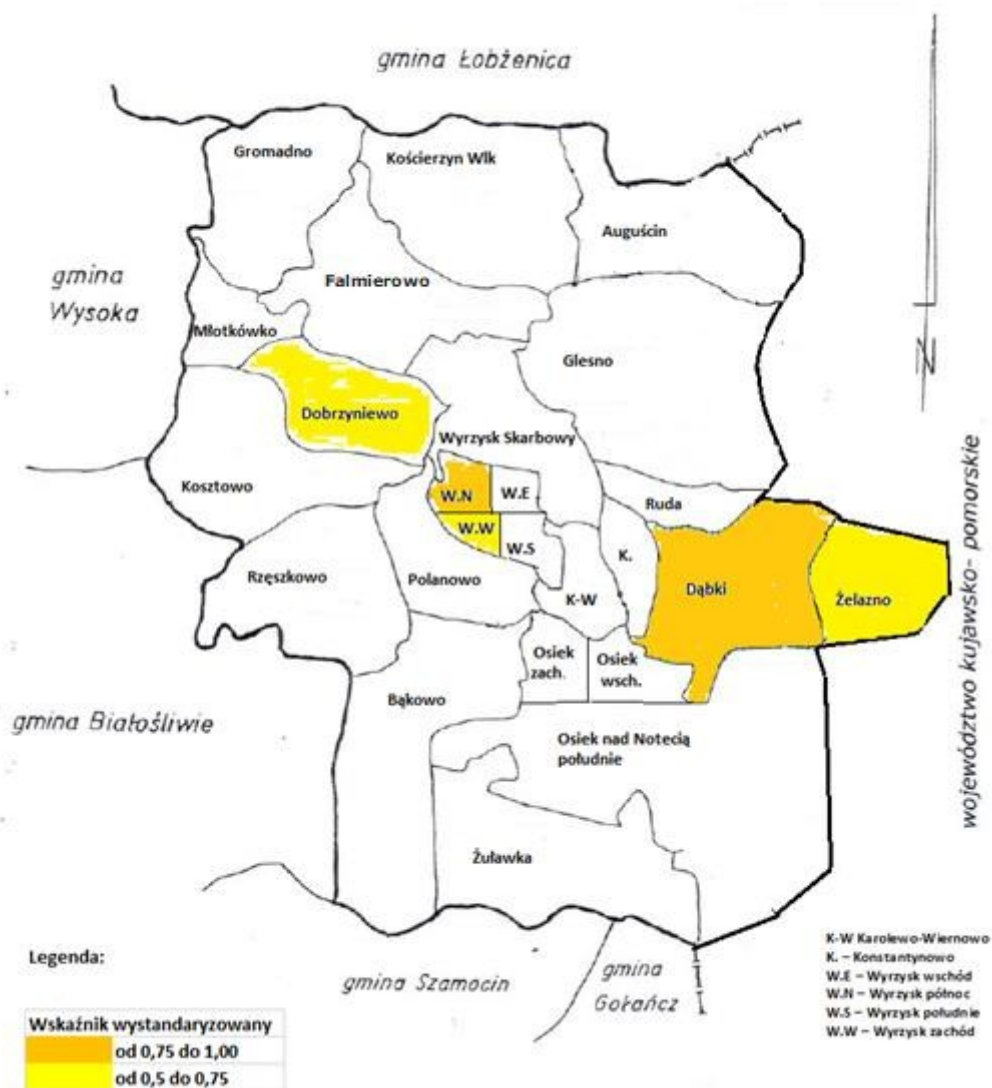
Poniżej w formie tabeli wskazano koncentrację problemu bezrobocia w gminie Wyrzysk za pomocą wskaźnika wystandaryzowanego. Największą koncentrację problemu bezrobocia w gminie Wyrzysk zdiagnozowano w jednostce delimitacyjnej Wyrzysk północ. W tej części gminy mieszkało 48 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia. W przeliczeniu na 100 mieszkańców tej części gminy z pomocy społecznej z powodu bezrobocia korzystało 2,18 osób, przy średniej gminnej wynoszącej 1,39. Skala problemu bezrobocia w gminie Wyrzysk zmniejszyła się wyraźnie. Największy ilościowy wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia od 2010 roku odnotowano w miejscowości Glesno. W tym czasie liczba osób pobierających świadczenia społeczne z tego tytułu w Glesnie zwiększyła się o 6.

Tabela 15. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska bezrobocia w gminie Wyrzysk w 2016 roku

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba ludności	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	Wzrost/spadek od 2010 roku	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	Wskaźnik wystandaryzowany
	Gmina Wyrzysk	14221	135	-102	0,94	-
1	Wyrzysk północ	2202	48	-19	2,18	1
2	Dąbki	226	11	-6	4,87	0,85
3	Wyrzysk zachód	955	22	-8	2,3	0,64
4	Dobrzyniewo	275	9	-3	3,27	0,59
5	Żelazno	176	6	-1	3,41	0,57
6	Glesno	713	13	+6	1,82	0,44
7	Osiek nad Notecią wschód	1850	18	-4	0,97	0,38
8	Osiek nad Notecią południe	1101	14	-6	1,27	0,33
9	Młotkówko	102	2	0	1,96	0,31
10	Wyrzysk Skarbowy	240	4	+2	1,67	0,29
11	Wyrzysk wschód	897	9	-6	1	0,27
12	Rzęszkowo	127	2	+1	1,57	0,25
13	Żuławka	130	2	0	1,54	0,25
14	Auguścín	239	3	+1	1,26	0,22
15	Kosztowo	631	6	+2	0,95	0,22
16	Falmierowo	510	5	-1	0,98	0,21
17	Osiek nad Notecią zachód	931	7	0	0,75	0,21
18	Kościeryn Wielki	403	4	+3	0,99	0,2
19	Bąkowo	371	3	+1	0,81	0,16
20	Polanowo	254	2	-1	0,79	0,14
21	Wyrzysk południe	1109	5	-2	0,45	0,14
22	Karolewo-Wiernowo	119	1	-1	0,84	0,13
23	Gromadno	352	2	-2	0,57	0,11
24	Ruda	219	1	0	0,46	0,08
25	Konstantynowo	89	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Wyrzysku

Rysunek 9. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska bezrobocia w gminie Wyrzysk w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Wyrzysku

4.3.4 Aktywność obywatelska

Aktywność obywatelską w gminie Wyrzysk określono na podstawie frekwencji wyborczej z ostatnich wyborów samorządowych w 2014 roku. Frekwencja wyborcza w tych wyborach w gminie Wyrzysk wyniosła 50,90%.

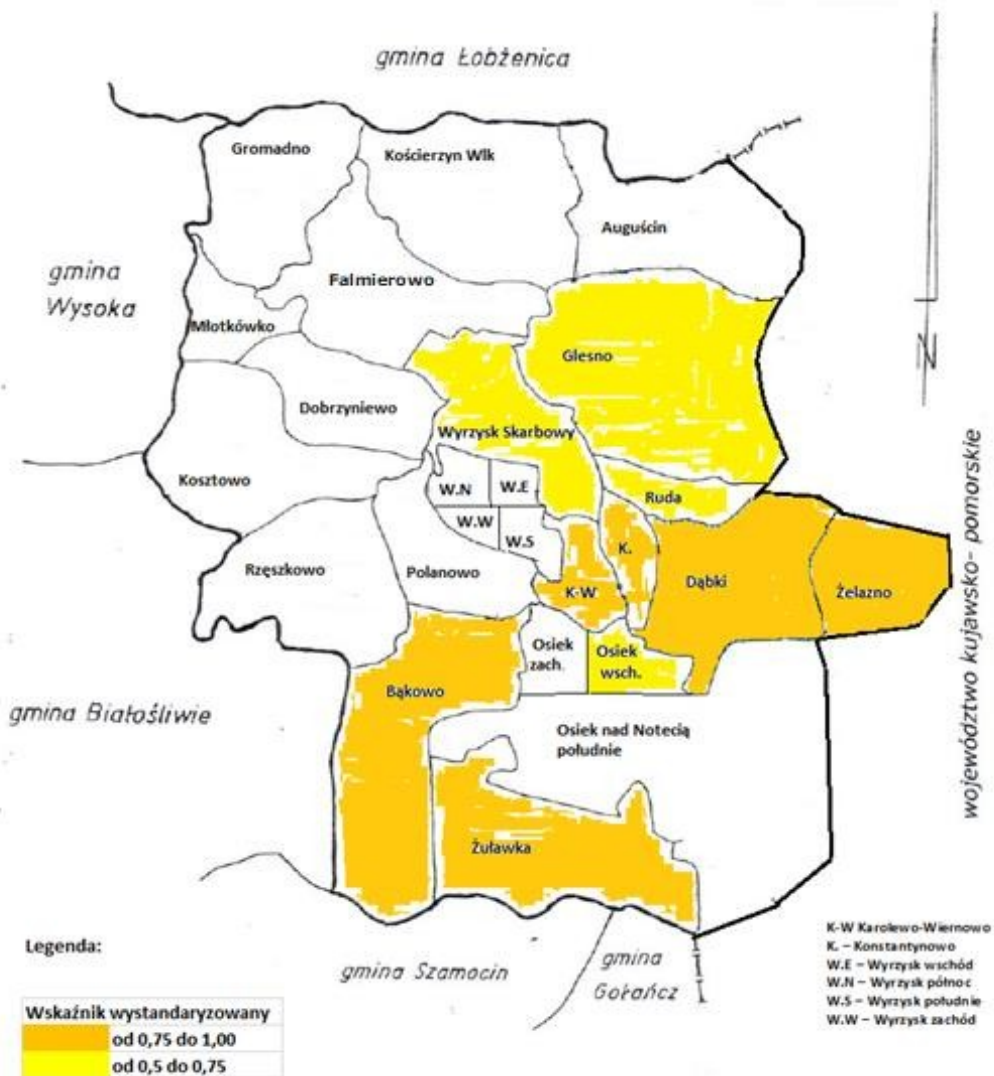
W odniesieniu do przestrzeni gminy Wyrzysk najniższą frekwencją wyborczą w stosunku do ostatnich wyborów samorządowych z 2014 roku odnotowano w miejscowościach Bąkowo, Dąbki, Karolewo-Wiernowo, Konstantynowo, Żelazno i Żuławka. Frekwencja wyborcza w tych miejscowościach wyniosła 41,85%, czyli była wyraźnie niższa od średniej gminnej wynoszącej 50,90%. Najwyższą frekwencją wyborczą, wynoszącą 56,85%, odnotowano w miejscowościach Auguścín, Gromadno i Kościerzyn Wielki.

Tabela 16. Wyniki standaryzacji liniowej w odniesieniu do aktywności obywatelskiej w gminie Wyrzysk na podstawie frekwencji wyborów samorządowych w 2014 roku

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2014 roku (%)	Wskaźnik wystandaryzowany
	Gmina Wyrzysk	50,90	-
1	Bąkowo	41,85	1
2	Dąbki	41,85	1
3	Karolewo-Wiernowo	41,85	1
4	Konstantynowo	41,85	1
5	Żelazno	41,85	1
6	Żuławka	41,85	1
7	Osiek nad Notecią wschód	46,3	0,7
8	Glesno	48,06	0,59
9	Ruda	48,06	0,59
10	Wyrzysk Skarbowy	48,06	0,59
11	Wyrzysk północ	50,77	0,41
12	Osiek nad Notecią zachód	51	0,39
13	Osiek nad Notecią południe	51	0,39
14	Dobrzyniewo	52,04	0,32
15	Falmierowo	52,04	0,32
16	Młotkówko	52,04	0,32
17	Kosztowo	54,29	0,17
18	Polanowo	54,29	0,17
19	Rzęszkowo	54,29	0,17
20	Wyrzysk wschód	54,5	0,16
21	Wyrzysk zachód	55	0,12
22	Wyrzysk południe	55	0,12
23	Auguścin	56,85	0
24	Gromadno	56,85	0
25	Kościeryn Wielki	56,85	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych frekwencji wyborczej (PKW)

Rysunek 10. Wyniki standaryzacji liniowej w odniesieniu do aktywności obywatelskiej w gminie Wyrzysk na podstawie frekwencji wyborów samorządowych w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych frekwencji wyborczej (PKW)

4.4 KONCENTRACJA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Po przeanalizowaniu wybranych wskaźników opisujących problemy społeczne w gminie Wyrzysk można wskazać miejsca koncentracji negatywnych zjawisk społecznych.

Zaletą standaryzacji, która polegała na sprowadzeniu różnych danych opisujących wybrane zjawiska do wspólnego mianownika, w tym przypadku do wartości liczbowej w przedziale od 0 do 1 – była możliwość porównywania poszczególnych zjawisk ze sobą. Istotne w przypadku wyboru metody delimitacji w przedmiotowej analizie było również zawężenie się do problemów, które charakteryzuje znaczna skala.

Te problemy to: starzenie się społeczeństwa, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, alkoholizm, bezrobocie oraz niska aktywność obywatelska.

Aby ustalić koncentrację negatywnych zjawisk społecznych w gminie Wyrzysk poszczególne wartości wystandaryzowane opisujące koncentrację poszczególnych problemów dodano do siebie. Otrzymano w ten sposób **syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany**.

Najwyższą wartość syntetycznego wskaźnika wystandaryzowanego opisującego koncentrację negatywnych zjawisk społecznych uzyskano dla jednostek delimitacyjnych:

- Wyrzysk północ,
- Dąbki,
- Żelazno,
- Osiek nad Notecią wschód.

Taki obszar w gminie Wyrzysk zamieszkiwało wg danych UM w Wyrzysku w 2016 roku łącznie 4454 osób, co stanowiło 31,32% mieszkańców gminy.

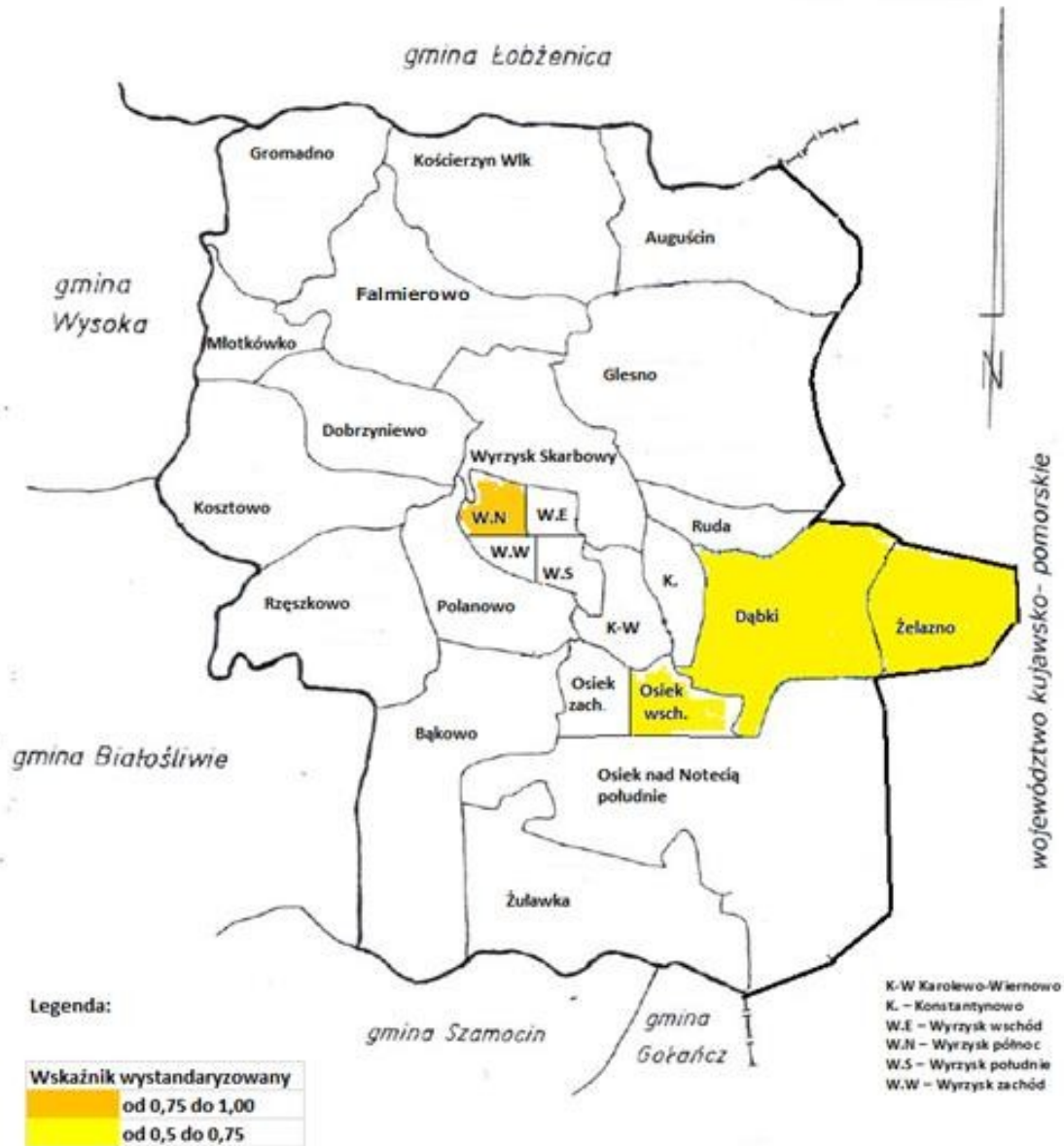
Tabela 17. Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany opisujący koncentrację problemów społecznych w gminie Wyrzysk

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców	Udział w liczbie mieszkańców gminy	Udział w liczbie mieszkańców narastająco	1. Wskaźnik wystandaryzowany – starzenie się	2. Wskaźnik wystandaryzowany – ubóstwo	3. Wskaźnik wystandaryzowany – niepełnosprawność	4. Wskaźnik wystandaryzowany – choroba	5. Wskaźnik wystandaryzowany – alkoholizm
1	Wyrzysk północ	2202	15,48	15,48	1	1	1	1	0,85
2	Dąbki	226	1,59	17,07	0,05	0,83	0,66	0,42	1
3	Żelazno	176	1,24	18,31	0,21	0,24	0,72	0,82	0,3
4	Osiek nad Notecią wschód	1850	13,01	31,32	0,62	0,47	0,52	0,56	0,3
5	Wyrzysk zachód	955	6,72	38,04	0,44	0,81	0,38	0,41	0,12
6	Glesno	713	5,01	43,05	0,29	0,39	0,31	0,35	0,53
7	Osiek nad Notecią południe	1101	7,74	50,79	0,51	0,47	0,54	0,39	0,23
8	Żuławka	130	0,91	51,71	0,34	0,31	0,54	0,29	0
9	Osiek nad Notecią zachód	931	6,55	58,25	0,55	0,27	0,38	0,33	0,48
10	Rzęskowo	127	0,89	59,14	0,11	0,52	0,69	0,3	0
11	Bąkowo	371	2,61	61,75	0,29	0,09	0,28	0,21	0
12	Wyrzysk Skarbowy	240	1,69	63,44	0,27	0,24	0,16	0,23	0,24
13	Karolewo-Wiernowo	119	0,84	64,28	0	0,22	0,15	0,31	0
14	Wyrzysk wschód	897	6,31	70,59	0,46	0,25	0,24	0,21	0,12
15	Falmierowo	510	3,59	74,17	0,51	0,24	0,17	0,1	0,15
16	Dobrzyniewo	275	1,93	76,11	0,16	0,44	0,07	0,1	0
17	Kosztowo	631	4,44	80,54	0,41	0,24	0,34	0,29	0
18	Młotkówko	102	0,72	81,26	0,31	0,38	0,17	0,12	0
19	Auguścín	239	1,68	82,94	0,42	0,24	0,08	0,06	0,48
20	Polanowo	254	1,79	84,73	0,34	0,29	0,23	0,17	0
21	Ruda	219	1,54	86,27	0,1	0,13	0,09	0,06	0,26
22	Konstantynowo	89	0,63	86,89	0,26	0	0	0	0
23	Kościeryn Wielki	403	2,83	89,73	0,26	0,29	0,1	0,19	0
24	Gromadno	352	2,48	92,20	0,38	0,09	0,12	0,04	0
25	Wyrzysk południe	1109	7,80	100,00	0,18	0,11	0,08	0,06	0

Źródło: opracowanie własne

⁶ Przypomnienie: W celu ustalenia koncentracji negatywnych zjawisk społecznych wybrane wskaźniki opisujące negatywne zjawiska w sferze społecznej (ze względu na transformacji liniowej w przedziale 0–1. Wartość 1 przyjmowano zawsze w przypadku najgorszej negatywnej oceny zjawiska (zarówno dla stymulant jak też destymulant) w poszczególnych zjawisk zostały zsumowane i ponownie poddane transformacji liniowej. Uzyskano w ten sposób syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany, opisujący koncentrację problemów społecznych w poszczególnych jednostkach delimitacyjnych.

Rysunek 11. Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany opisujący koncentrację problemów społecznych w gminie Wyrzysk

Źródło: opracowanie własne

4.5 DIAGNOZA ZJAWISK W SFERZE GOSPODARCZEJ

Przedsiębiorczość indywidualna

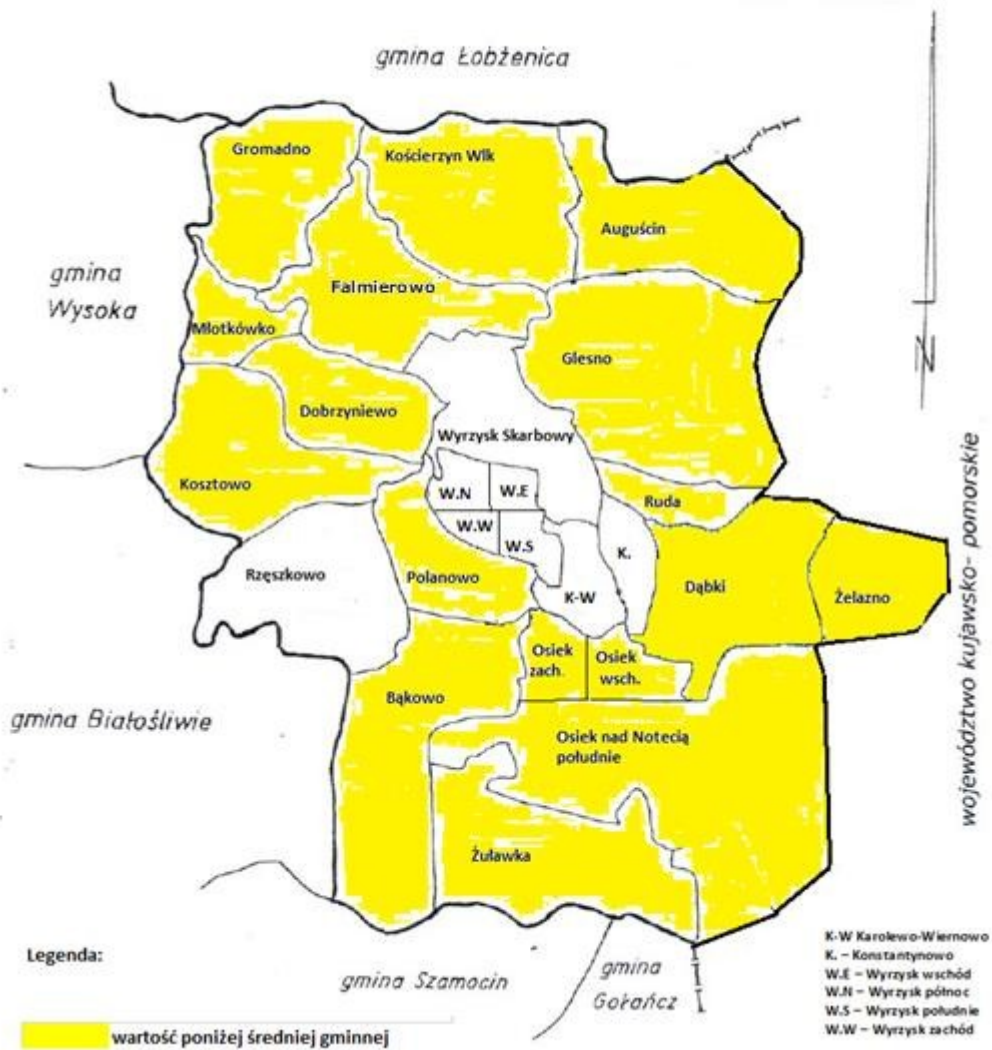
W gminie Wyrzysk aktywną działalność gospodarczą prowadziło na koniec 2016 roku 699 osób. Oznacza to, że gminie Wyrzysk w przeliczeniu na 100 mieszkańców działalność gospodarczą prowadziło 4,92 osoby. Największą wartość wskaźnika przedsiębiorczości odnotowano w przestrzeni jednostki delimitacyjnej Wyrzysk zachód (10,58 osób prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców j.d.). Wartość powyżej średniej gminnej odnotowano jeszcze w następujących jednostkach delimitacyjnych: Wyrzysk południe, północ, wschód, Rzęszkowo, Osiek nad Notecią zachód, Karolewo-Wiernowo, Wyrzysk Skarbowy. Łącznie w tej przestrzeni gminy Wyrzysk działalność gospodarczą prowadziło 437 osoby (63% wszystkich działalności).

Tabela 18. Osoby prowadzące działalność gospodarczą w gminie Wyrzysk w przeliczeniu na 100 mieszkańców j.d. w 2016 r.

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców	Występowanie problemu (Tak – 1, Nie – 0)
	Gmina Wyrzysk	14221	699	4,92	-
1	Młotkówko	102	0	0,00	1
2	Żuławka	130	1	0,77	1
3	Dobrzyniewo	275	4	1,45	1
4	Bąkowo	371	6	1,62	1
5	Auguścin	239	4	1,67	1
6	Kościerzyn Wielki	403	7	1,74	1
7	Dąbki	226	4	1,77	1
8	Glesno	713	13	1,82	1
9	Gromadno	352	9	2,56	1
10	Falmierowo	510	16	3,14	1
11	Ruda	219	7	3,20	1
12	Żelazno	176	7	3,98	1
13	Polanowo	254	11	4,33	1
14	Konstantynowo	89	4	4,49	1
15	Kosztowo	631	29	4,60	1
16	Osiek nad Notecią południe	1101	52	4,72	1
17	Osiek nad Notecią wschód	1850	88	4,76	1
18	Wyrzysk Skarbowy	240	12	5,00	1
19	Karolewo-Wiernowo	119	6	5,04	0
20	Wyrzysk wschód	897	49	5,46	0
21	Osiek nad Notecią zachód	931	51	5,48	0
22	Wyrzysk północ	2202	126	5,72	0
23	Rzęszkowo	127	8	6,30	0
24	Wyrzysk południe	1109	84	7,57	0
25	Wyrzysk zachód	955	101	10,58	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Wyrzysk

Rysunek 12. Osoby prowadzące działalność gospodarczą w gminie Wyrzysk w przeliczeniu na 100 mieszkańców j.d. w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Wyrzysk

4.6 DIAGNOZA ZJAWISK W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ

Występowanie azbestu

W gminie Wyrzysk zdiagnozowano występowanie materiałów zawierających azbest. Wg danych Urzędu Miasta w Wyrzysku, wg stanu z 2016 roku – w gminie Wyrzysk powierzchnia materiałów zawierających azbest wynosiła 190 226m². Na 100 mieszkańców gminy Wyrzysk przypadało 1360,51m² powierzchni zawierających azbest. Obecność materiałów zawierających azbest związana jest

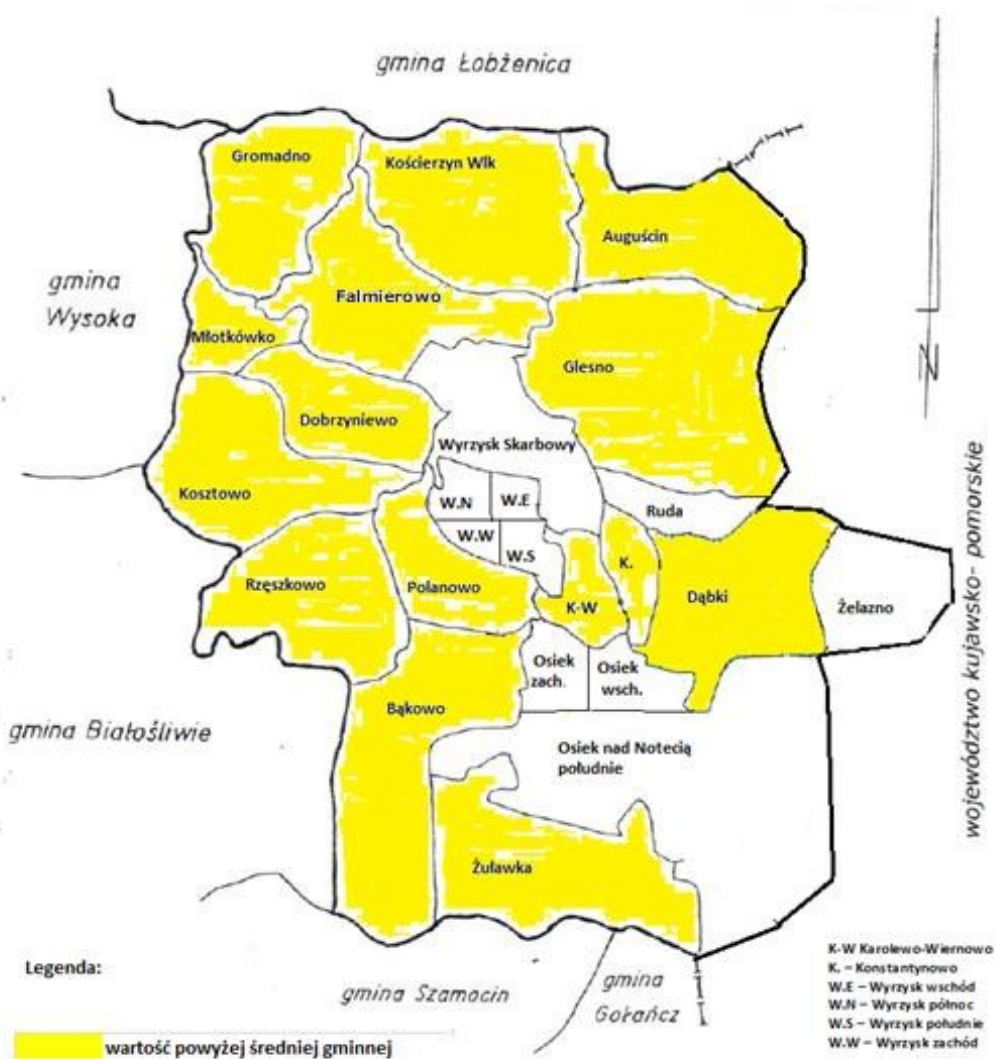
z technologią budowy obiektów budowlanych, stosowaną powszechnie od lat 70-tych do 90-tych XX wieku. Od 1997 roku używanie azbestu jest zakazane. Średnią gminną dot. powierzchni materiałów zawierających azbest przekroczyły wartości dla 15 jednostek delimitacyjnych, z których największymi miejscowościami były Glesno, Kosztowo, Falmierowo. Materiały zawierające azbest występują przede wszystkim na obszarach wiejskich gminy.

Tabela 19. Występowanie azbestu w gminie Wyrzysk w 2016 r.

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców	Powierzchnia materiałów zawierających azbest (m ²)	Powierzchnia materiałów zawierających azbest (m ²) na 100 mieszkańców	Występowanie problemu (Tak – 1, Nie -0)
	Gmina Wyrzysk	14221	190226	1337,64	-
1	Młotkówko	102	6399	6273,53	1
2	Konstantynowo	89	4691	5270,79	1
3	Kościeryn Wielki	403	19897	4937,22	1
4	Rzęszkowo	127	5646	4445,67	1
5	Falmierowo	510	19722	3867,06	1
6	Gromadno	352	12802	3636,93	1
7	Kosztowo	631	20122	3188,91	1
8	Żuława	130	3980	3061,54	1
9	Karolewo-Wiernowo	119	3624	3045,38	1
10	Auguścín	239	6896	2885,36	1
11	Dobrzyniewo	275	7728	2810,18	1
12	Dąbki	226	6279	2778,32	1
13	Glesno	713	17410	2441,80	1
14	Polanowo	254	5194	2044,88	1
15	Bąkowo	371	5583	1504,85	1
16	Osiek nad Notecią południe	1101	14521	1318,89	0
17	Żelazno	176	2178	1237,5	0
18	Wyrzysk Skarbowy	240	2692	1121,67	0
19	Osiek nad Notecią zachód	931	8142	874,54	0
20	Ruda	219	1260	575,34	0
20	Osiek nad Notecią wschód	1850	8346	451,14	0
21	Wyrzysk wschód	897	2542	283,39	0
23	Wyrzysk południe	1109	3017	272,05	0
24	Wyrzysk zachód	955	498	52,15	0
25	Wyrzysk północ	2202	1057	48	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Wyrzysk

Rysunek 13. Występowanie azbestu w gminie Wyrzysk w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Wyrzysk

4.7 DIAGNOZA ZJAWISK W SFERZE PRZESTRZENNOFUNKCJONALNEJ

Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną lub jej zły stan techniczny oraz niedobór lub niska jakość terenów publicznych.

Ocenę niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę społeczną lub jej zły stan techniczny, jak też niedobór lub niską jakość terenów publicznych przeprowadzono w odniesieniu do poszczególnych jednostek delimitacyjnych.

Istotne było stwierdzenie nie tylko braku danej infrastruktury społecznej w przestrzeni danej jednostki delimitacyjnej, np. braku świetlicy wiejskiej, boiska sportowego, zorganizowanych miejsc spotkań i integracji społecznej, ale również ocena ich stanu.

Do ocenianych obiektów infrastruktury społecznej zaliczono: obiekty służby zdrowia, obiekty pomocy społecznej, szkoły, przedszkola, obiekty kultury, świetlice wiejskie, obiekty sportowe, obiekty administracji publicznej.

Oceny stanu obiektów infrastruktury społecznej dokonali pracownicy UM w Wyrzysku uwzględniając stan obiektu w odniesieniu do jego funkcji i potrzeb.

Stan niezadawalający danej infrastruktury uznano w przypadku konieczności poniesienia znacznych nakładów finansowych w celu przywrócenia jej pełnej funkcjonalności np. poprzez modernizację ogrzewania świetlicy wiejskiej w celu umożliwienia korzystania z obiektu w okresie zimowych, udostępnienie obiektów dla osób niepełnosprawnych, poprawę efektywności energetycznej, etc.

Niedobór lub niską jakość terenów publicznych oceniono na podstawie braku lub złego stanu przestrzeni publicznych, m. in. umożliwiających mieszkańcom odpoczynku, integrację społeczną, kontakt z przyrodą.

Za tereny publiczne uznano m. in. wszelkiego rodzaju place, skwery, tereny zieleni miejskiej, parki.

Zły stan oznacza degradację danej przestrzeni, w tym: brak publicznego zagospodarowania i udostępnienia przestrzeni, brak małej infrastruktury społecznej lub zły jej stan, zaśmiecenie, dewastację roślinności, dewastację i zły stan obiektów małej infrastruktury, niską estetykę przestrzeni.

W skali gminy zdiagnozowano na podstawie opinii pracowników Urzędu Miejskiego zły stan następującej infrastruktury społecznej oraz zły stan następujących przestrzeni publicznych w gminie Wyrzysk:

- Szkoła Podstawowa w m. Kosztowo – stan niezadawalający – hala sportowa wymaga remontu
- Dworzec PKP w m. Osiek nad Notecią, ul. Dworcowa – stan niezadawalający – wymaga generalnego remontu
- Budynek Domu Kultury w m. Osiek nad Notecią, ul. XX-lecia – stan niezadawalający – wymaga generalnego remontu
- Budynek Urzędu Miejskiego w Wyrzysku, ul. Bydgoska – stan niezadawalający, wymaga remontu
- Budynek siedziby Straży Miejskiej w Wyrzysku, ul. Bydgoska – stan niezadawalający, wymaga remontu
- Hala sportowa w Wyrzysku, ul. Parkowa – stan niezadawalający – wymaga generalnego remontu

- Basen w Wyrzysku, ul. Parkowa – stan zły (wyłączony z użytkowania) – wymaga generalnego remontu
- Rynek w Wyrzysku, Plac Wojska Polskiego – stan niezadowalający – funkcja niedostosowana do potrzeb, rynek pełni funkcję parkingu, a powinien pełnić funkcję wypoczynkowo-rekreacyjną
- Budynek Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, ul. Kościuszki – stan niezadowalający, wymaga remontu
- Remiza OSR w Wyrzysku, ul. Targowisko – stan niezadowalający – wymaga generalnego remontu

Ponadto stan kryzysowy może powodować brak infrastruktury społecznej na poziomie sołectwa:

- Karolewo-Wiernowo
- Rzęszkowo
- Żuławka

Tabela 20. Niska dostępność lub stan infrastruktury społecznej oraz niedobór lub niska jakość terenów publicznych w gminie Wyrzysk w 2016 r.

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba obiektów infrastruktury społecznej lub przestrzeni publicznych (parki, skwery, niezagospodarowane przestrzenie publiczne) w złym stanie w jednostce delimitacyjnej.	Występowanie problemu (1 – Tak, tj. wartość powyżej średniej gminnej lub brak infrastruktury na poziomie sołectwa, 0 – Nie)	Uzasadnienie
	Gmina Wyrzysk	Razem: 10 W przeliczeniu na jednostkę delimitacyjną: 0,4	-	-
1	Auguścin	<ul style="list-style-type: none"> • Świetlica wiejska – stan dobry • Plac zabaw – stan dobry • Boisko – stan dobry Razem: 0	0	-
2	Bąkowo	<ul style="list-style-type: none"> • Świetlica wiejska – stan zadowalający • Remiza OSP – stan umiarkowany – wymaga remontu • Plac zabaw – stan dobry Razem: 0	0	-
3	Dąbki	<ul style="list-style-type: none"> • Teren sportowo-rekreacyjny z wiatą integracyjną, placem zabaw, siłownią zewnętrzną, wiatą integracyjną, budynkiem gospodarczym oraz ogniskiem – stan dobry Razem: 0	0	-
4	Dobrzyniewo	<ul style="list-style-type: none"> • Świetlica wiejska – stan dobry • Plac zabaw – stan dobry • Boisko – stan bardzo dobry Razem: 0	0	-
5	Falmierowo	Falmierowo <ul style="list-style-type: none"> • Szkoła Podstawowa – stan zadowalający • Świetlica wiejska – stan bardzo dobry 	0	Brak kryzysu pomimo stwierdzenia braku infrastruktury społecznej w m.

		<ul style="list-style-type: none"> Remiza OSP – stan umiarkowany – wymaga remontu Plac zabaw – stan dobry <p>Polinowo</p> <ul style="list-style-type: none"> Brak infrastruktury społecznej <p>Razem: 0</p>		Polinowo – gdyż dostęp do niej jest w sąsiedniej miejscowości Falmierowo oddalonej o 2,5 km
6	Glesno	<p>Glesno:</p> <ul style="list-style-type: none"> Teren sportowo-rekreacyjny z boiskami do siatkówki plażowej, koszykówki, siłownia zewnętrzna, ognisko – stan bardzo dobry Boisko z trybunami – stan dobry <p>Bagdad</p> <ul style="list-style-type: none"> Brak infrastruktury społecznej <p>Bielawy Nowe</p> <ul style="list-style-type: none"> Brak infrastruktury społecznej <p>Gleszczonek</p> <ul style="list-style-type: none"> Plac zabaw – stan dobry <p>Marynka</p> <ul style="list-style-type: none"> Brak infrastruktury społecznej <p>Razem: 0</p>	0	Brak kryzysu pomimo stwierdzenia braku infrastruktury społecznej w m. Bagdad, Bielawy Nowe, Marynka – gdyż dostęp do niej jest w sąsiedniej miejscowości Glesno oddalonej max. o 2,0 km
7	Gromadno	<ul style="list-style-type: none"> Świetlica wiejska z remizą OSP – stan zadowalający Boisko do piłki nożnej z bieżnią, boisko do koszykówki, trybuna – stan dobry Plac zabaw- stan dobry <p>Razem: 0</p>	0	Brak kryzysu
8	Karolewo – Wiernowo	<ul style="list-style-type: none"> Brak infrastruktury społecznej na obszarze sołectwa 	1	Brak infrastruktury społecznej na obszarze sołectwa
9	Konstantynowo	<ul style="list-style-type: none"> Świetlica wiejska – stan umiarkowany – wymaga remontu, brak źródła ogrzewania Plac zabaw – stan dobry <p>Razem: 0</p>	0	-
10	Kościerzyn Wielki	<p>Kościerzyn Wielki</p> <ul style="list-style-type: none"> Świetlica wiejska z remizą OSP – stan dobry Boisko – stan dobry Plac zabaw – stan dobry <p>Masłowo</p> <ul style="list-style-type: none"> Brak infrastruktury społecznej <p>Razem: 0</p>	0	Brak kryzysu pomimo stwierdzenia braku infrastruktury społecznej w m. Masłowo – gdyż dostęp do niej jest w sąsiedniej miejscowości Kościerzyn Wielki oddalonej o 2,5 km
11	Kosztowo	<ul style="list-style-type: none"> Szkoła Podstawowa – stan niezadowalający – hala sportowa wymaga remontu Plac zabaw – stan dobry Boisko – stan dobry Świetlica wiejska – stan dobry Remiza OSP – stan dobry <p>Razem: 1</p>	1	Stan obiektu szkoły nie pozwala na jego pełne wykorzystanie przez lokalną społeczność

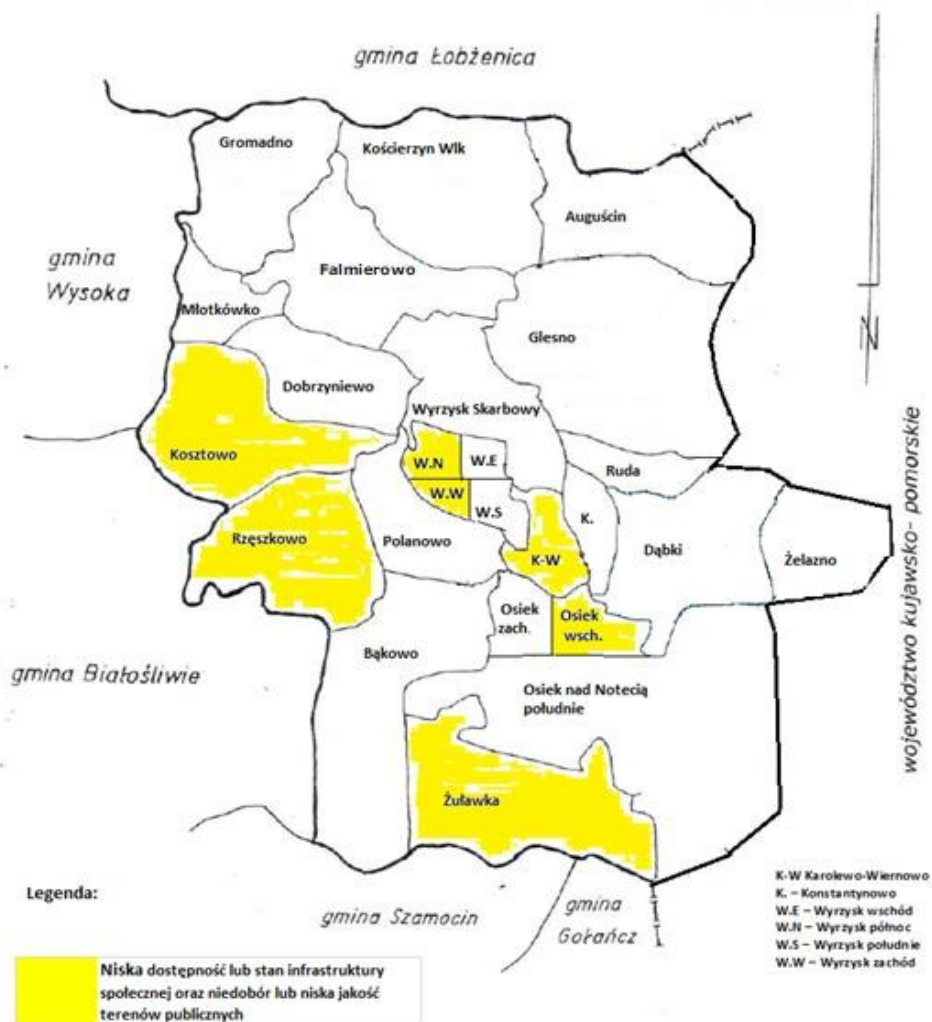
12	Młotkówko	<ul style="list-style-type: none"> Teren rekreacyjny z wiatą nad jeziorem – stan bardzo dobry <p>Razem: 0</p>	0	Obiekt pełni rolę miejsca integracji społecznej
13	Osiek nad Notecią zachód	<ul style="list-style-type: none"> Przedszkole, ul. Bohaterów – stan zadowalający <p>Razem: 0</p>	0	Dostęp do infrastruktury społecznej jest oceniany w kontekście całej miejscowości Osiek nad Notecią
14	Osiek nad Notecią wschód	<ul style="list-style-type: none"> Dworzec PKP, ul. Dworcowa – stan niezadowalający – wymaga generalnego remontu Budynek Domu Kultury, ul. XX-lecia – stan niezadowalający – wymaga generalnego remontu Teren sportowo-rekreacyjny z boiskiem ze sztuczną nawierzchnią, bieżnią, boiskiem do piłki plażowej, trybunami, siłownią zewnętrzną, placem zabaw, ul. XX-lecia – stan dobry Plac zabaw, ul. XXX-lecia – stan dobry ZOZ, ul. Dworcowa – stan dobry Szkoła Podstawowa, ul. Szkolna – stan dobry <p>Ostrówek</p> <ul style="list-style-type: none"> Brak infrastruktury społecznej <p>Zielona Góra</p> <ul style="list-style-type: none"> Przystanek leśny z wiatą rekreacyjną – stan dobry <p>Razem: 2</p>	1	Kryzys powoduje przede wszystkim stan obiektu Dworca PKP (jest to dodatkowo obiekt zabytkowy), jak też stan budynku Domu Kultury, uniemożliwiający jego wykorzystanie przez mieszkańców Osieka nad Notecią. Brak infrastruktury społecznej w osadach Ostrówek i Zielona Góra nie powoduje stanu kryzysowego, ze względu na niedużą odległość od Osieka nad Notecią.
15	Osiek nad Notecią południe	<ul style="list-style-type: none"> Remiza OSP, ul. Główna – stan dobry Świetlica przy remizie, ul. Główna – stan umiarkowany – świetlica w trakcie remontu Gimnazjum, ul. Główna – stan dobry Plac zabaw, ul. Sportowa – stan dobry Stadion Orła Osiek – stan dobry <p>Wyciąg</p> <ul style="list-style-type: none"> Brak infrastruktury społecznej <p>Razem: 0</p>	0	Wyciąg jest niedużym przysiółkiem zlokalizowanym około 3 km od Osieka nad Notecią
16	Polanowo	<p>Polanowo</p> <ul style="list-style-type: none"> Świetlica wiejska – stan dobry Plac zabaw – stan dobry <p>Stefanowo</p> <ul style="list-style-type: none"> Brak infrastruktury społecznej <p>Razem: 0</p>	0	Mieszkańcy Stefanowa korzystają z infrastruktury społecznej sołectwa Polanowo (odległość ok. 2km)
17	Rzęszkowo	<p>Rzęszkowo</p> <ul style="list-style-type: none"> Brak infrastruktury społecznej <p>Anusin</p>	1	Brak infrastruktury społecznej na poziomie sołectwa

		<ul style="list-style-type: none"> • Brak infrastruktury społecznej <p>Razem: 0</p>		
18	Ruda	<ul style="list-style-type: none"> • Teren sportowo-rekreacyjny z siłownią zewnętrzną, placem zabaw, koszem do koszykówki, boisko, budynek gospodarczy, wiata rekreacyjna – stan dobry 	0	-
19	Wyrzysk północ	<ul style="list-style-type: none"> • Budynek Urzędu Miejskiego, ul. Bydgoska – stan niezadowolający, wymaga remontu • Budynek siedziby Straży Miejskiej, ul. Bydgoska – stan niezadowolający, wymaga remontu • Budynek Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury – stan niezadowolający, wymaga remontu • Budynek administracyjny (dawny sąd), ul. Bydgoska – stan umiarkowany • Budynek Starostwa Powiatowego, ul. Bydgoska – stan dobry • Plac zabaw, ul. Bydgoska – stan dobry • Komisariat Policji w Wyrzysku, ul. Kościuszki – stan dobry • Dworzec PKS, ul. Staszica – stan umiarkowany • Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych, ul. Wiejska – stan dobry • Skwer przy pomniku Chrystusa Króla z placem zabaw, ul. Aleje – stan umiarkowany, wymaga remontu • Plac zabaw, ul. Grunwaldzka – stan zadowolający • Boisko, ul. Poczтовая – stan zadowolający <p>Razem: 3</p>	1	Kryzys powodują obiekty infrastruktury społecznej będącej w złym stanie technicznym (Budynek Urzędu Miejskiego, Budynek siedziby Straży Miejskiej, Budynek Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury)
20	Wyrzysk zachód	<ul style="list-style-type: none"> • Przedszkole, ul. 22 Stycznia – stan dobry • Szpital, ul. 22 Stycznia – stan dobry • Szkoła Podstawowa, ul. Parkowa – stan dobry • Gimnazjum, ul. Parkowa – stan dobry • Boisko ORLIK 2012, ul. Parkowa – stan dobry • Stadion Łobzonki Wyrzysk, ul. Parkowa – stan dobry • Hala sportowa, ul. Parkowa - stan niezadowolający – wymaga generalnego remontu • Park Miejski, ul. Parkowa – stan dobry • Amfiteatr, ul. Parkowa – stan umiarkowany, wymaga remontu • Basen, ul. Parkowa – stan zły (wyłączony z użytkowania) – wymaga generalnego remontu 	1	Kryzys powodują obiekty infrastruktury społecznej będącej w złym stanie technicznym (Hala sportowa, Basen, Remiza OSP). W przestrzeni tej jednostki delimitacyjnej znajduje się także przestrzenie publiczne, które nie są dostosowane do funkcji, jaką powinny pełnić (rynek na Placu

		<ul style="list-style-type: none"> • ZOZ, Plac Wojska Polskiego – stan dobry • Rynek, Plac Wojska Polskiego – stan niezadowolający – funkcja niedostosowana do potrzeb, rynek pełni funkcję parkingu, a powinien pełnić funkcję wypoczynkowo-rekreacyjną • Remiza OSR, ul. Targowisko – stan niezadowolający – wymaga generalnego remontu • Plac targowiska, ul. Targowisko – stan umiarkowany • Tereny sportowo-rekreacyjne przy stawie, ul. Targowisko, Młyńska – stan dobry • Plac zabaw, ul. Pod Czubatką – stan dobry <p>Razem: 4</p>		Wojska Polskiego).
21	Wyrzysk południe	<ul style="list-style-type: none"> • Plac zabaw, ul. Dębowa – stan dobry • Boisko, ul. Dębowa – stan zadowolający <p>Razem: 0</p>	0	Dostęp do infrastruktury społecznej jest oceniany w kontekście całej miejscowości Wyrzysk
22	Wyrzysk wschód	<ul style="list-style-type: none"> • Plac zabaw, ul. Akacyjowa – stan zadowolający <p>Razem: 0</p>	0	Dostęp do infrastruktury społecznej jest oceniany w kontekście całej miejscowości Wyrzysk
23	Wyrzysk Skarbowy	<p>Wyrzysk Skarbowy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Świetlica Wiejska – stan bardzo dobry • Plac zabaw – stan dobry <p>Klawek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak infrastruktury społecznej <p>Razem: 0</p>	0	Dostęp do infrastruktury społecznej jest oceniany w kontekście sołectwa Wyrzysk Skarbowy, Klawek to nieduża osada położona ok. 2 km od m. Wyrzysk Skarbowy
24	Żelazno	<ul style="list-style-type: none"> • Teren sportowo-rekreacyjny z wiatą rekreacyjną, placem zabaw, siłownią i boiskiem – stan dobry <p>Razem: 0</p>	0	-
25	Żuławka	<ul style="list-style-type: none"> • Brak infrastruktury społecznej <p>Razem: 0</p>	1	Brak infrastruktury społecznej na poziomie sołectwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Wyrzysk

Rysunek 14. Niska dostępność lub stan infrastruktury społecznej oraz niedobór lub niska jakość terenów publicznych w gminie Wyrzysk w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Wyrzysk

Niski dostęp do oferty kulturalnej

Niski dostęp do oferty kulturalnej przeanalizowano na podstawie uczestnictwa mieszkańców poszczególnych jednostek delimitacyjnych w ofercie jednostek kultury, na podstawie liczby aktywnych czytelników bibliotek publicznych.

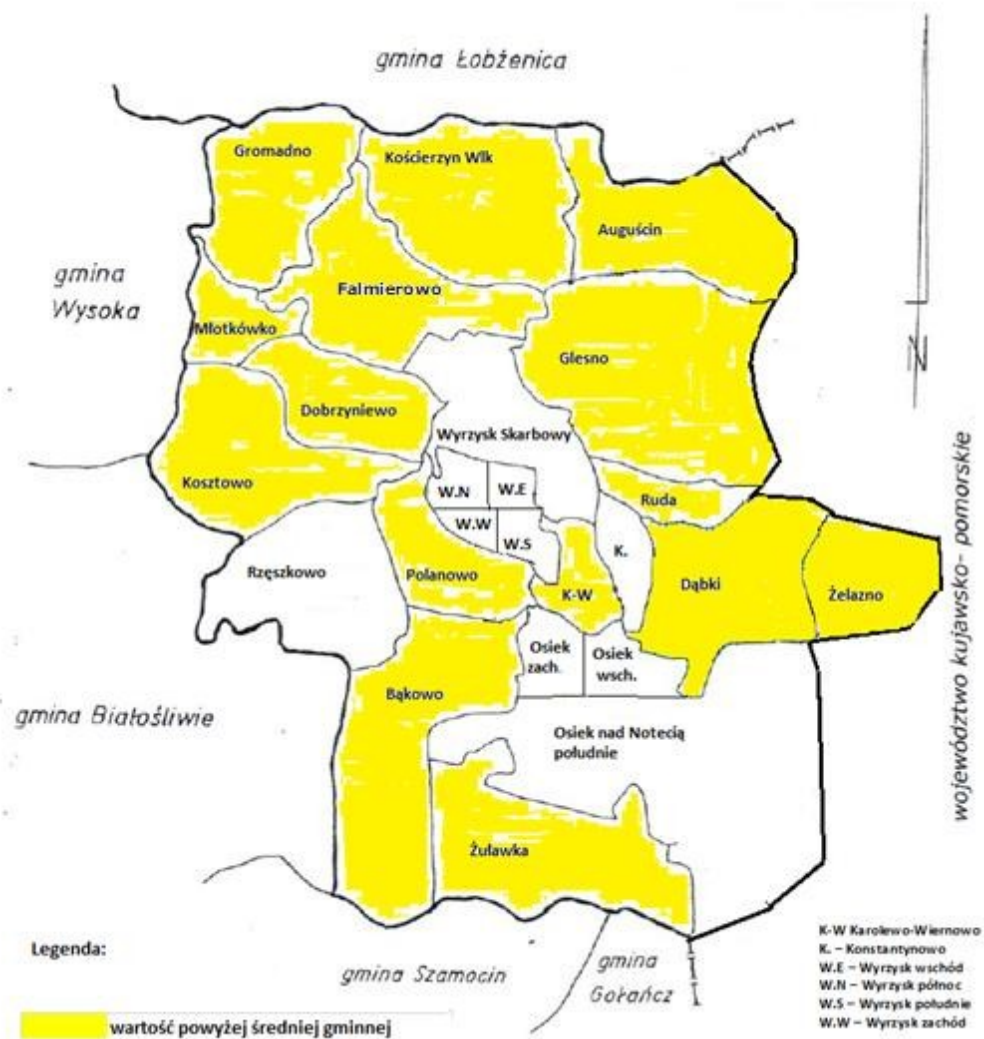
W gminie Wyrzysk w 2016 roku odnotowano 842 aktywnych czytelników bibliotek publicznych. W przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy – liczba aktywnych czytelników wyniosła 6,02 osoby. Najwyższe wartości wskaźnika aktywności czytelniczej odnotowano w największych miejscowościach gminy: tj. Wyrzysku oraz Osieku nad Notecią. Brak aktywnych czytelników odnotowano w niedużych społecznościach, tj. miejscowościach Ostrówek, Wyciąg oraz przysiółku Zielona Góra.

Tabela 21. Liczba aktywnych czytelników bibliotek publicznych w gminie Wyrzysk w 2016 r.

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców	Liczba aktywnych czytelników bibliotek publicznych	Liczba aktywnych czytelników bibliotek publicznych na 100 mieszkańców	Występowanie problemu (Tak – 1, Nie -0)
	Gmina Wyrzysk	14221	842	5,92	-
1	Młotkówko	102	1	0,98	1
2	Dąbki	226	3	1,33	1
3	Glesno	713	9	1,26	1
4	Żuławka	130	2	1,54	1
5	Falmierowo	510	8	1,57	1
6	Żelazno	176	3	1,7	1
7	Gromadno	352	7	1,99	1
8	Bąkowo	371	9	2,43	1
9	Karolewo-Wiernowo	119	3	2,52	1
10	Dobrzyniewo	275	7	2,55	1
11	Auguścin	239	7	2,93	1
12	Kościeryn Wielki	403	12	2,98	1
13	Kosztowo	631	24	3,8	1
14	Polanowo	254	11	4,33	1
15	Ruda	219	10	4,57	1
16	Wyrzysk Skarbowy	240	13	5,42	1
17	Osiek nad Notecią południe	1101	68	6,18	0
18	Wyrzysk zachód	955	61	6,18	0
19	Osiek nad Notecią zachód	931	61	6,55	0
20	Wyrzysk południe	1109	74	6,67	0
21	Konstantynowo	89	6	6,74	0
22	Rzęszkowo	127	9	7,09	0
23	Wyrzysk wschód	897	68	7,58	0
24	Wyrzysk północ	2202	195	8,86	0
25	Osiek nad Notecią wschód	1850	171	9,24	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Wyrzysk

Rysunek 15. Liczba aktywnych czytelników bibliotek publicznych w gminie Wyrzysk w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Wyrzysk

4.8 DIAGNOZA ZJAWISK W SFERZE TECHNICZNEJ

Dostęp do sieci kanalizacyjnej

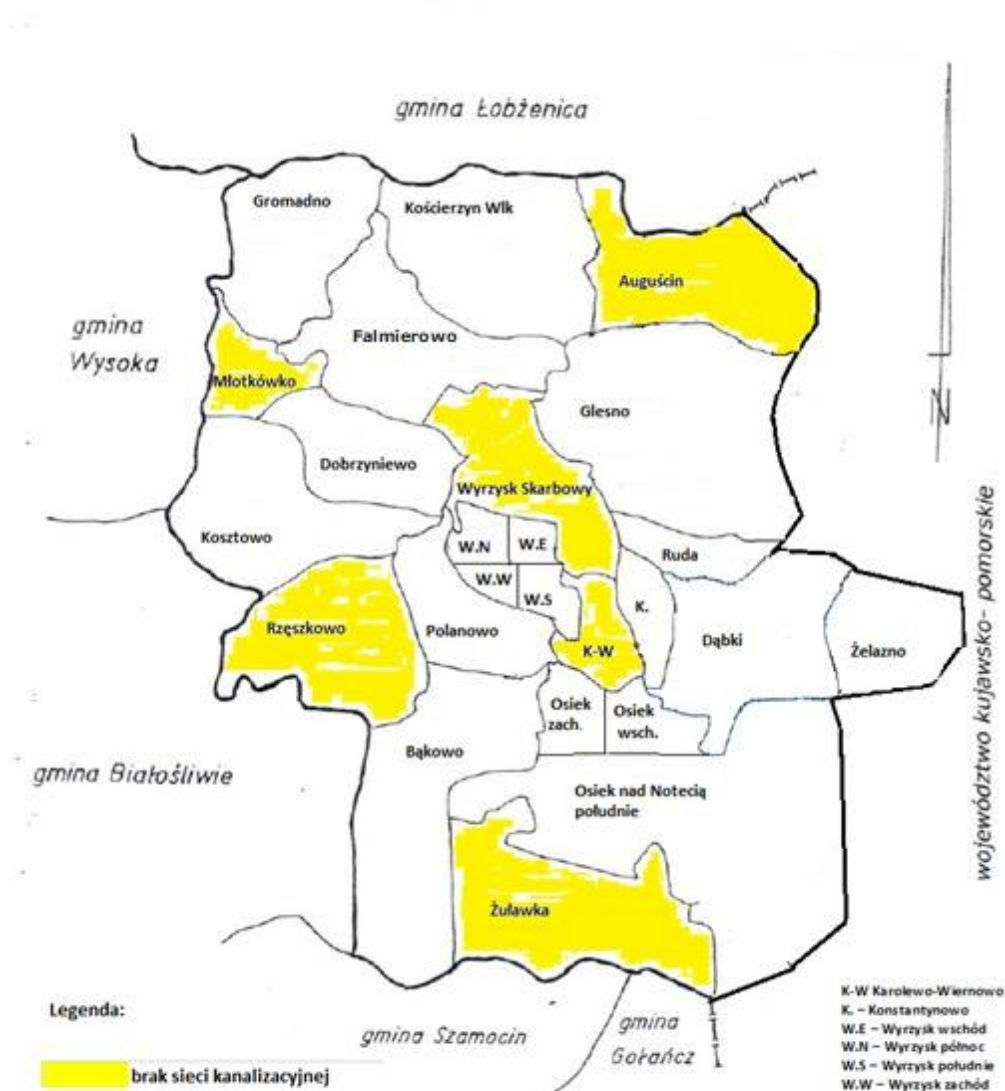
W ramach diagnozy zjawisk technicznych przeanalizowano dostępność infrastruktury kanalizacyjnej. Stan kryzysowy stwierdzono w jednostkach delimitacyjnych pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej.

Tabela 22. Dostępność infrastruktury kanalizacyjnej w gminie Wyrzysk w 2016 r.

Lp	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców	Dostęp do sieci kanalizacyjnej	Odsetek ludności bez dostępu do sieci kanalizacyjnej.	Występowanie problemu (Tak – 1, Nie -0)
	Gmina Wyrzysk	14221	-	6,73%	-
1	Auguścín	239	NIE	100%	1
2	Bąkowo	371	TAK	0%	0
3	Dąbki	226	TAK	0%	0
4	Dobrzyniewo	275	TAK	0%	0
5	Falmierowo	510	TAK	0%	0
6	Glesno	713	TAK	0%	0
7	Gromadno	352	TAK	0%	0
8	Karolewo-Wiernowo	119	NIE	100%	1
9	Konstantynowo	89	TAK	0%	0
10	Kosztowo	631	TAK	0%	0
11	Kościeryn Wielki	403	TAK	0%	0
12	Młotkówko	102	NIE	100%	1
13	Polanowo	254	TAK	0%	0
14	Ruda	219	TAK	0%	0
15	Rzęszkowo	127	NIE	100%	1
16	Wyrzysk Skarbowy	240	NIE	100%	1
17	Żelazno	176	TAK	0%	0
18	Żuławka	130	NIE	100%	1
19	Osiek nad Notecią zachód	931	TAK	0%	0
20	Osiek nad Notecią wschód	1850	TAK	0%	0
21	Osiek nad Notecią południe	1101	TAK	0%	0
22	Wyrzysk północ	2202	TAK	0%	0
23	Wyrzysk zachód	955	TAK	0%	0
24	Wyrzysk południe	1109	TAK	0%	0
25	Wyrzysk wschód	897	TAK	0%	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Wyrzysk

Rysunek 16. Dostępność infrastruktury kanalizacyjnej w gminie Wyrzysk w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Wyrzysk

Potencjalna degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym

Skalę problemu **potencjalnej degradacji** obiektów budowlanych oceniono na podstawie lokalizacji obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków (GEZ). Zdecydowano się na wybór takiego wskaźnika po analizie obiektów ujętych w GEZ. Istotny odsetek obiektów ujętych w GEZ stanowią obiekty mieszkalne. Ponadto duża większość obiektów ujętych w GEZ powstała przed 1945 rokiem – co wskazywać może na możliwość potencjalnej degradacji tych obiektów.

Największa liczba obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków zlokalizowana jest w Wyrzysku, w północnej części miasta (65 obiektów, w tym w przeważającej części obiekty mieszkalne) oraz zachodniej. Kolejne przestrzenie gminy skupiające obiekty zabytkowe to miejscowość Osiek nad Notecią. Na jedną jednostkę delimitacyjną w gminie Wyrzysk przypadało 16,96 obiektów

zabytkowych. W przypadku tej danej za stan kryzysowy uznano szczególne skupisko obiektów zabytkowych w przestrzeni danej jednostki delimitacyjnej – tj. liczbę obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków wyższą od średniej wartości przypadającej na jedną jednostkę delimitacyjną (16,96 obiektów zabytkowych na jednostkę delimitacyjną).

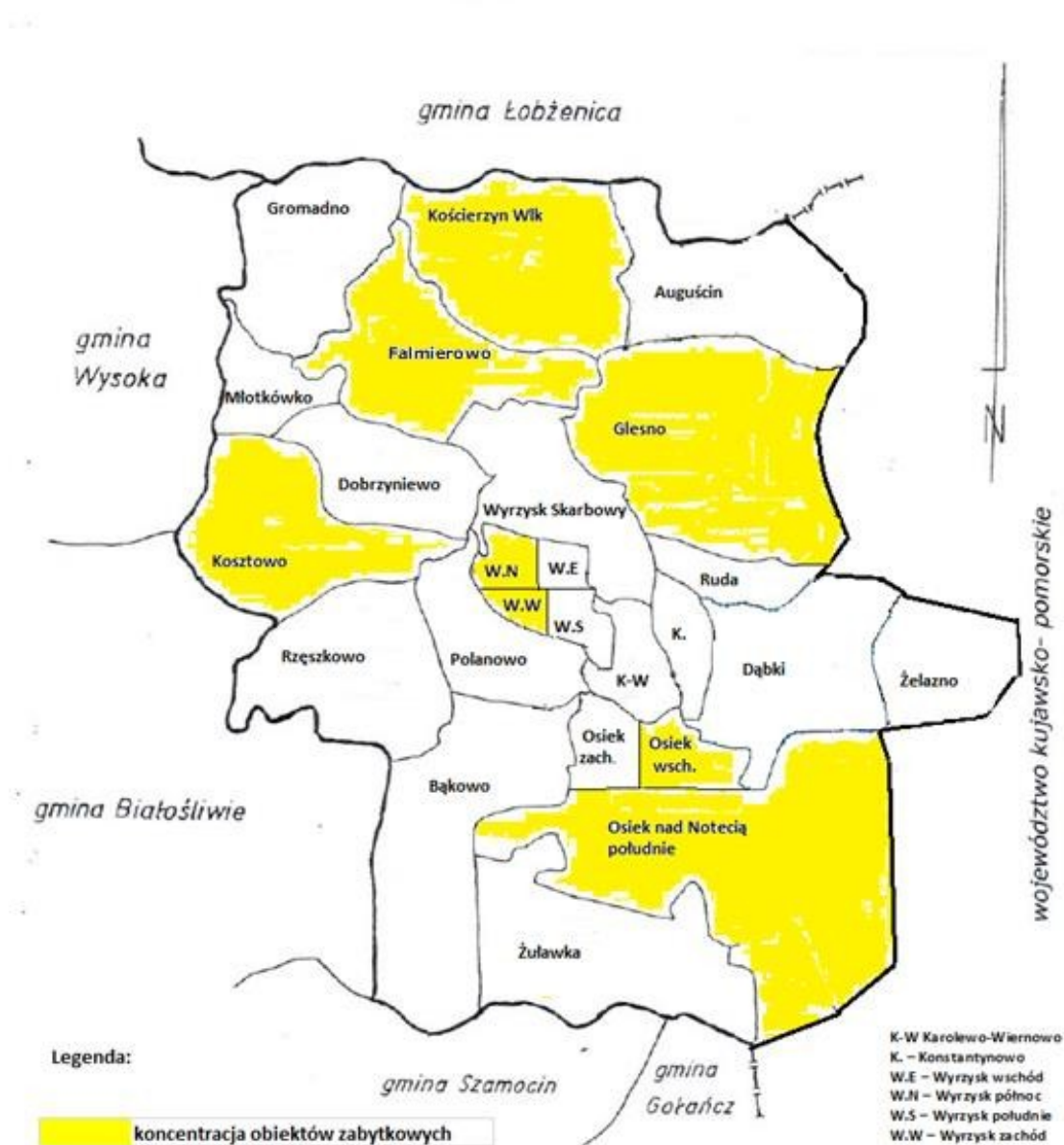
Jak podkreśla Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzeni Gminy Wyrzysk, na terenie miasta i gminy Wyrzysk istnieje potrzeba zachowania istniejącej zabudowy historycznej, parków i cmentarzy. Wykończenia zewnętrzne budynków winny być kontynuacją tradycyjnych technik budowlanych.

Tabela 23. Potencjalna degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych w gminie Wyrzysk w 2016 r.

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców	Liczba obiektów w gminnej ewidencji zabytków	Występowanie problemu (Tak – 1, Nie -0) – gdy wartość wyższa od 16,96 obiektów
	Gmina Wyrzysk	14221	424	16,96 na jednostkę delimitacyjną
1	Wyrzysk północ	2202	65	1
2	Wyrzysk zachód	955	57	1
3	Osiek nad Notecią południe	1101	46	1
4	Osiek nad Notecią wschód	1850	39	1
5	Glesno	713	31	1
6	Kosztowo	631	24	1
7	Kościeryn Wielki	403	20	1
8	Falmierowo	510	20	1
9	Gromadno	352	19	0
10	Żuławka	130	16	0
11	Dobrzyniewo	275	13	0
12	Bąkowo	371	12	0
13	Dąbki	226	10	0
14	Polanowo	254	9	0
15	Wyrzysk Skarbowy	240	8	0
16	Osiek nad Notecią zachód	931	8	0
17	Żelazno	176	6	0
18	Auguścín	239	6	0
19	Konstantynowo	89	5	0
20	Rzęszkowo	127	4	0
21	Ruda	219	4	0
22	Młotkówko	102	2	0
23	Karolewo-Wiernowo	119	0	0
24	Wyrzysk południe	1109	0	0
25	Wyrzysk wschód	897	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Wyrzysk

Rysunek 17. Potencjalna degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych w gminie Wyrzysk w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Wyrzysk

LISTA OBIEKTÓW UJĘTYCH W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW⁷

Auguścin – łącznie 6 obiektów

ZESPÓŁ DWORSKO - PARKOWY: - dz. nr 64

1. DWÓR, mur., ok. poł. XIX w.
2. PARK, ok. poł. XIX w. 2. KUŹNIA, mur./drewno, pocz. XX w., dz. nr 71

⁷ Źródło: Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Wyrzysk na lata 2017 - 2020

Auguścín Marynka

ZESPÓŁ FOLWARCZNY: - dz. nr 124/2

3. DWÓR, mur., ok. 1870 r.
4. STAJNIA, mur., k. XIX w.
5. KUŹNIA, mur., k. XIX w.
6. TRANSFORMATOR, mur., k. XIX w.

Bąkowo – Bąkowa, Komarowo – łącznie 12 obiektów

Bąkowo

1. SZKOŁA, ob. Przedszkole, Bąkowo 9, mur., pocz. XX w., dz. nr 265
2. DOM nr 3, mur., pocz. XX w., dz. nr 271
3. DOM nr 21, mur./szach., 2 poł. XIX w., dz. nr 231
4. DOM nr 45, mur., pocz. XX w., dz. nr 289
5. Dom nr 48, mur., pocz. XX w., dz. nr 292/2
6. FIGURA PRZYDROŻNA - MB Z DZIECIĄTKIEM, 1 ćw. XX w., dz. nr 263
7. KRZYŻ PRZYDROŻNY, drewn., 4 ćw. XIX w., dz. nr 279/1
8. ZESPÓŁ STOPNIA WODNEGO „KROSTKOWO nr 11” NA RZECE NOTEĆ, w skład którego wchodzi: śluza skarpowa i jaz koźłowo – iglicowy w miejscowościach Bąkowo gm. Wyrzysk i Lipia Góra gm. Szamocin, 1912 – 1914 r. - działki nr 226/1, 226/2, 555, 557, 558, 559, część działki 556 – obręb Bąkowo; 8/1, część działki 9 – obręb Lipia Gór

Bąkowo Górne

9. CMENTARZ EWANGELICKI, nieczynny, poł. XIX w., dz. nr 43/1, 43/3

Komarowo

10. DWÓR, ob. dom nr 2, mur., poł. XIX w., dz. nr 1/40
11. DOM nr 5, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 1/13
12. DOM DRÓŻNIKA nr 11, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 77

Dąbki – łącznie 10 obiektów

ZESPÓŁ PAŁACOWO – PARKOWO - FOLWARCZNY:

1. PAŁAC, mur., 1872 r., dz. nr 91/22
2. PARK, pocz. XIX w., dz. nr 91/22
3. OBORA Z MAGAZYNEM, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 91/23
4. STODOŁA Z MAGAZYNEM, mur., pocz. XX w., dz. nr 91/23
5. DOM nr 4, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 104/7
6. DOM nr 5, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 104/58
7. DOM nr 6, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 104/59
8. DOM nr 7, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 104/60
9. DOM nr 15, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 91/17
10. MIEJSCE PO CMENTARZU EWANGELICKIM, poł. XIX w., dz. nr 58

Dobrzyniewo – łącznie 13 obiektów

ZESPÓŁ DWORSKO - FOLWARCZNY:

1. DWÓR, mur., 2 poł. XIX w., rozbudowany XIX/XX w., dz. nr 10/7
2. DOM ADMINISTRATORA, ob. dom nr 22, mur., 1911 r., dz. nr 10/2
3. GORZELNIA, mur., 1907 r., dz. nr 10/7
4. WOZOWNIA, mur., XIX/XX w., dz. nr 10/7
5. KUŹNIA ZE STELMACHARNIĄ, mur., 1907 r., dz. nr 10/7
6. MAGAZYN, mur., 1907 r., dz. nr 10/7
7. TRANSFORMATOR, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 57
8. DOM nr 2, mur., 1897 r., dz. nr 48/6, 48/7
9. DOM nr 5, mur., XIX/XX w., dz. nr 48/4
10. DOM nr 9, mur., XIX/XX w., dz. nr 27/18
11. DOM nr 17, mur., 1924 r., dz. nr 27/8
12. DOM nr 21, mur., XIX/XX w., dz. nr 5/17, 5/18
13. ZAGRODA nr 10 (dom, 2 bud. gosp., stodoła), mur., stodoła: drewn., l. 20-te XX w., stodoła: 1927 r., dz. nr 37

Falmierowo – Falmierowo, Polinowo – łącznie 20 obiektów

ZESPÓŁ PAŁACOWO – PARKOWO - FOLWARCZNY:

1. PAŁAC ob. Dom Pomocy Społecznej, mur., ok. 1927 r., rozbud., dz. 92/1
2. PARK, poł. XIX w., dz. nr 92/1
3. GORZELNIA, mur., 1864 r., dz. nr 116/3
4. DOM ADMINISTRATORA, ob. dom nr 4, XIX/XX w., mur./szach., dz. nr 227
5. BUDYNEK GOSPODARCZY, mur., XIX/XX w., dz. nr 116/3
6. TRANSFORMATOR, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 117/4
7. DOM nr 31, mur., pocz. XX w., dz. nr 74/1, 74/4
8. DOM nr 56, mur., pocz. XX w., dz. nr 57
9. DOM nr 59, mur., pocz. XX w., dz. nr 111/3
10. DOM nr 62-63-64, mur., pocz. XX w., dz. nr 67, 68, 69/1
11. SZKOŁA, ob. dom nr 29, mur., pocz. XX w., dz. nr 78/4
12. DOM nr 38, mur., pocz. XX w., dz. nr 73/4
13. DOM nr 48, mur., 1934 r., dz. nr 224
14. CMENTARZ EWANGELICKI, nieczynny, poł. XIX w., dz. nr 76
15. FIGURA PRZYDROŻNA - ŚW. JAN NEPOMUCEN, k. XVIII w., obręb geodezyjny Gromadno – dz. nr 49

Polinowo – 5 obiektów

16. DOM nr 3 (PONIATÓWKA), ok. 1936 r., przebud., dz. nr 202
17. DOM nr 6 (PONIATÓWKA), drewn., ok. 1936 r., dz. nr 179
18. DOM nr 9 (PONIATÓWKA), drewn., ok. 1936 r., dz. nr 197/1
19. DOM nr 11 (PONIATÓWKA), drewn., ok. 1936 r., dz. nr 159
20. KAPLICZKA PRZYDROŻNA Z FIGURĄ NAJŚWIĘTSZEJ MARII PANNY, rzeźba drewn., 1 poł. XX w.

Glesno – Bagdad, Bielawy Nowe, Glesno – łącznie 31 obiektów

Bagdad

ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWO - FOLWARCZNY:

1. DWÓR, mur., ok. 1890 r., dz. nr 7/37
2. PARK, pocz. XIX w., dz. nr 7/37, 7/15, 7/16
3. STODOŁA, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 7/40
4. TRANSFORMATOR, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 10/2
5. STAJNIA Z SIECZKARNIĄ, mur., ok. 1900 r., dz. nr 7/40
6. OBORA, mur., ok. 1900 r., dz. nr 7/40
7. BUDYNEK GOSPODARCZY, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 7/40
8. DOM nr 4, mur., pocz. XX w., dz. nr 10/6
9. DOM nr 5, mur., pocz. XX w., dz. nr 10/5

Bielawy Nowe

ZESPÓŁ FOLWARCZNY:

10. DOM RZĄDCY Z OFICYNĄ, ob. dom nr 3, mur., dom rządcy - 2 poł. XIX w., oficyna - pocz. XX w., dz. nr 3/4
11. PASZARNIA, mur., 2 poł. XIX w., dz. nr 3/2
12. STODOŁA, mur., 1901 r., dz. nr 3/2
13. DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH, ob. dom nr 5, mur., poł. XIX w., dz. nr 3/8

Glesno

ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO P.W. ŚW. JADWIGI: - dz. nr 46

14. KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. JADWIGI, mur., 1925 r.
15. KAPLICA GROBOWA CHŁAPOWSKICH, mur., pocz. XX w.
16. CMENTARZ PRZYKOŚCIELNY, nieczynny, 1924 r.
17. DOM nr 5, ob. PLEBANIA, mur., k. XIX w.

ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWO - FOLWARCZNY: - dz. nr 39/32

18. DWÓR, mur., ok. 1850 r.
19. PARK, pocz. XIX w.
20. KUŹNIA, mur., ok. 1934 r.
21. MAGAZYN ZE STAJNIĄ, mur., poł. XIX w.
22. OBORA, mur., poł. XIX w.
23. STODOŁA, mur., poł. XIX w.
24. STODOŁA Z MAGAZYNEM, mur., poł. XIX w.
25. STAJNIA ZARODOWA, mur., l. 30 – te XX w.
26. STAJNIA, mur., 1936 r.
27. DOM nr 10, mur., 2 poł. XIX w., dz. nr 6/18
28. DOM nr 11, mur., 2 poł. XIX w., dz. nr 6/21
29. DOM nr 12, mur., 1939 r., dz. nr 39/13
30. DOM nr 14, mur., 2 poł. XIX w. dz. nr 39/16
31. TRANSFORMATOR, mur., 2 poł. XIX w. dz. nr 47/2

Gromadno – łącznie 19 obiektów

ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO P.W. ŚW. JAKUBA:

1. KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. JAKUBA, mur., 1873 r., dz. nr 165/5
2. BRAMA - DZWONNICA, mur., 1859 r., dz. nr 165/5
3. PLEBANIA, Gromadno 46, mur., k. XIX w., dz. nr 175/2
4. CMENTARZ PRZYKOŚCIELNY, nieczynny, 1873 r., dz. nr 165/5
5. SZKOŁA, ob. dom nr 33, mur., pocz. XX w., dz. nr 201/4
6. DOM nr 6, mur., 1927 r., dz. nr 487
7. DOM nr 7, mur., l. 20, 30-te XX w., dz. nr 488
8. DOM nr 14, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 219
9. DOM nr 16, mur., 1 ćw. XX w. dz. nr 217/2
10. DOM nr 36, mur., l. 20, 30-te XX w., dz. nr 154
11. DOM nr 37, mur., 1927 r., dz. nr 153
12. DOM nr 39, mur., 1906 r., dz. nr 151
13. DOM nr 41, mur., 1937 r., dz. nr 148
14. DOM nr 43, mur., l. 20, 30-te XX w., dz. nr 159, 160
15. DOM nr 60, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 171
16. ZAGRODA nr 19, mur., l. 20, 30-te XX w., dz. nr 215
17. ZAGRODA nr 24, mur., 1913 r., dz. nr 210
18. ZAGRODA nr 44, mur., l. 30-te XX w. (stodoła – 1937 r.), dz. nr 163
19. CMENTARZ KATOLICKI PARAFIALNY, czynny, pocz. XX w., dz. nr 65, 66/1

Konstantynowo – 5 obiektów

1. DOM nr 4, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 62
2. DOM nr 7 z budynkiem gospodarczym, mur., l. 20, 30-te XX w. (budynek gospodarczy - 1937 r.), dz. nr 59
3. DOM, ob. budynek gospodarczy w zagrodzie nr 14, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 50
4. BUDYNEK GOSPODARCZY w zagrodzie nr 14, mur., 1914 r., dz. nr 50, 49
5. CMENTARZ EPIDEMICZNY, nieczynny, poł. XIX w., dz. nr 43/1

Kosztowo – łącznie 24 obiekty

ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO P.W. ŚW. ANNY: - dz. nr 16/4

1. KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. ANNY, mur., 1888 r.
2. BRAMA, mur., 2 poł. XIX w.
3. DZWONNICA, mur., poł. XIX w.
4. KAPLICA GROBOWA SIKORSKICH, mur., poł. XIX w.
5. PLEBANIA, Kosztowo 23, mur., pocz. XX w.
6. CMENTARZ PRZYKOŚCIELNY, nieczynny, 1733 r.

ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWO - FOLWARCZNY:

7. DWÓR, ob. Szkoła Podstawowa, mur., 1 poł. XIX w., dz. nr 136/4
8. PARK, poł. XIX w., dz. nr 136/4
9. DOM ADMINISTRATORA, ob. dom nr 82, mur./drewn., pocz. XX w., dz. nr 136/9
10. BUDYNEK GOSPODARCZY, mur., 2 poł. XIX w. dz. nr 136/4, 262
11. MAGAZYN/DOM nr 80, mur., 2 poł. XIX w., dz. nr 136/19
12. OWCZARNIA, ob. budynek nr 81, mur., 2 poł. XIX w., dz. nr 136/16
13. STODOŁA, mur., 2 poł. XIX w., dz. nr 136/34, 136/33
14. STODOŁA, drewno, k. XIX w., dz. nr 262

15. TRANSFORMATOR, mur., 2 poł. XIX w., dz. nr 162/2
16. DOM nr 32, mur., 1905 r., dz. nr 149, 148/2
17. DOM nr 35–36-37, mur., 2 poł. XIX w., dz. nr 157, 156/9, 156/8
18. DOM nr 40-41, mur. 2 poł. XIX w., dz. nr 156/5, 156/14
19. DOM nr 42-43, mur., 2 poł. XIX w., dz. nr 156/2, 156/1
20. DOM nr 18, mur., k. XIX w., dz. nr 17
21. DOM nr 22, mur., pocz. XX w., dz. nr 18/2
22. SZKOŁA, ob. dom nr 12, mur., pocz. XX w., dz. nr 60/1
23. CMENTARZ KATOLICKI PARAFIALNY, czynny, poł. XIX w., dz. nr 160, 161
24. CMENTARZ EWANGELICKI, nieczynny, pocz. XX w., dz. nr 56, 58/2

Kościerzyn Wielki – łącznie 20 obiektów

ZAGRODA MŁYŃSKA:

1. DOM MŁYNARZA ZE ŚRUTOWNIKIEM, ob. dom nr 16, mur., 2 poł. XIX w., dz. nr 85, 87/5
2. SPICHLERZ, mur./szach., 2 poł. XIX w., dz. nr 87/9
3. BUDYNEK GOSPODARCZY, mur., 2 poł. XIX w., dz. nr 351 65. SZKOŁA, ob. dom nr 43, mur. 1909 r., dz. nr 176 66. DOM nr 8, mur./drewn., 1 ćw. XX w., dz. nr 67/2 67. DOM nr 13, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 63
4. DOM nr 14 – 14A, mur., 1922 r., dz. nr 64/2, 64/3
5. DOM nr 19 z budynkiem gospodarczym, mur., l. 20, 30-te XX w., dz. nr 189, 190
6. BUDYNEK GOSPODARCZY w zagrodzie nr 21, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 199
7. DOM nr 34 z budynkiem gospodarczym, mur., l. 20, 30-te XX w., dz. nr 182
8. DOM, ob. budynek gospodarczy w zagrodzie nr 39, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 177
9. ZAGRODA nr 45, mur., pocz. XX w., dz. nr 211
10. DOM nr 49, mur., 1900 r., dz. nr 169
11. DOM nr 50, mur./drewn., XIX/XX w., dz. nr 214
12. BUDYNEK GOSPODARCZY w zagrodzie nr 53, mur., 1928 r., dz. nr 217
13. DOM nr 54 z budynkiem gospodarczym, mur., XIX/XX w., 1 ćw. XX w., dz. nr 218, 219
14. DOM nr 55, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 220
15. DOM nr 56, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 220
16. DOM nr 57 z budynkiem gospodarczym, mur., pocz. XX w., dz. nr 221
17. CMENTARZ EWANGELICKI, nieczynny, poł. XIX w., dz. nr 82, 83

Kościerzyn Wielki – Hercowo

ZESPÓŁ DWORSKO - PARKOWY:

18. DWÓR, mur., po 1911 r., dz. nr 144/29
19. PARK, XIX/XX, dz. nr 144/29, 144/38, 144/30
20. KUŹNIA, mur./kam., pocz. XX w., rozbud., dz. nr 144/29

Młotkówko – 2 obiekty

1. TRANSFORMATOR, mur., 1 poł. XX w., dz. nr 35/2
2. CMENTARZ EWANGELICKI, nieczynny, ok.1880 r., dz. nr 6

Osiek nad Notecią zachód – łącznie 8 obiektów

ul. Bohaterów

1. SZKOŁA, ob. Przedszkole z budynkiem gospodarczym, ul. Bohaterów 28, mur., l. 20 – te XX w., dz. nr 490/3
2. DOM nr 2, mur., pocz. XX w., dz. nr 453
3. DOM nr 4, mur., 2 poł. XIX w., dz. nr 456/6, 455/1
4. DOM nr 23, mur., pocz. XX w., dz. nr 495
5. DOM nr 26, mur., pocz. XX w., dz. nr 493/1, 493/2
6. DOM nr 27, mur., XIX/XX w., dz. nr 493/7
7. DOM nr 36, mur., pocz. XX w., dz. nr 48

ul. Leśna

8. DOM nr 4, mur., pocz. XX w., dz. nr 202/54

Osiek nad Notecią wchód – Osiek nad Notecią, Ostrówek, Zielona Góra – łącznie 39 obiektów

ul. Dworcowa

ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO:

1. DWORZEC, ul. Dworcowa 2, mur., ok. 1851 r., dz. nr 302/9
2. POCZTA, ul. Dworcowa 1, mur., ok. 1860 r., dz. nr 302/8
3. KOLEJOWA WIEŻA CIŚNIEŃ, ul. Dworcowa, mur., ok. 1912 r., dz. nr 302/9
4. SZALET Z BUDYNKIEM GOSP., ul. Dworcowa, mur., ok. 1851 r., dz. nr 302/9
5. POMPOWIA, ul. Dworcowa, mur., pocz. XX w., dz. nr 302/9
6. BUDYNEK KOLEJOWY, ul. Dworcowa, mur., pocz. XX w., dz. nr 302/5
7. NASTAWNIA, ul. Dworcowa, mur., pocz. XX w., dz. nr 302/9
8. MAGAZYN, ul. Dworcowa, mur., pocz. XX w., dz. nr 302/5
9. DOM, ul. Dworcowa 4, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 843/4
10. DOM, ul. Dworcowa 5, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 843/6
11. DOM z budynkiem gospodarczym, ul. Dworcowa 34, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 99/7
12. DOM DRÓŻNIKA, ul. Leśna, mur. 1 ćw. XX w., dz. nr 302/10, 302/11, 302/13 m.
13. DOM DRÓŻNIKA, Osiek – Prac 9, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 302/6
14. CMENTARZ KATOLICKI, ul. Dworcowa, 1920 r., dz. nr 825/2
15. CMENTARZ EPIDEMICZNY, zlikwidowany, ul. XXX – lecia, poł. XIX w.
16. DOM nr 26, mur., pocz. XX w., dz. nr 87/1
17. DOM nr 27, mur., pocz. XX w., dz. nr 87/6
18. DOM nr 28, mur., pocz. XX w., dz. nr 90/13; 90/15
19. DOM nr 29, mur., pocz. XX w., dz. nr 91/6
20. DOM nr 38, mur., XIX/XX w., dz. nr 113

ul. Prac

ZESPÓŁ FOLWARCZNY:

21. DOM ADMINISTRATORA, ob. dom nr 7, mur., pocz. XX w., dz. nr 833/2
22. DOM nr 1-2, mur., pocz. XX w., dz. nr 838, 839/6, 839/11
23. DOM nr 3, mur., pocz. XX w., dz. nr 837/1
24. DOM nr 6 z budynkiem gospodarczym, mur., pocz. XX w., dz. nr 835
25. DOM nr 8, mur., pocz. XX w., dz. nr 832

26. DOM nr 11, mur., pocz. XX w, dz. nr 828
27. MAGAZYN, ob. dom nr 12, mur., pocz. XX w., dz. nr 830/3
28. STAJNIA Z MAGAZYNEM, ob. budynek gospodarczy, mur., pocz. XX w., dz. nr 834
29. STAJNIA Z MAGAZYNEM, ob. budynek gospodarczy, mur., pocz. XX w., dz. nr 833/1
30. STAJNIA, ob. budynek gospodarczy, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 834
31. STODOŁA, mur./szach., pocz. XX w., dz. nr 835 l. CHLEWIK, mur. pocz. XX w., dz. nr 832 m.
32. CHLEWIK, mur. pocz. XX w., dz. nr 828

Ostrówek

33. DOM nr 3, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 302/7

Osiek nad Notecią południe – Osiek nad Notecią Południe, Wyciąg – łącznie 46 obiektów

ul. Główna

1. KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. JÓZEFA, ul. Główna, mur., 1938 r., dz. nr 412/2
2. SZKOŁA, ob. Gimnazjum im. Jana Pawła II, ul. Główna 58, mur., ok.1912. dz. nr 438 88. KRZYŻ Z FIGURĄ CHRYSYUSA, k. XIX w.
3. CMENTARZ EWANGELICKI, nieczynny, ul. Główna, poł. XIX w., dz. nr 404
4. CMENTARZ EWANGELICKI, nieczynny, 1 poł. XIX w., dz. nr 125
5. DOM nr 1, mur., pocz. XX w., dz. nr 451
6. DOM nr 2, mur., 1 poł. XIX w., dz. nr 483
7. KAMIENICA nr 4, mur., ok. 1900 r., dz. nr 480/1
8. DOM nr 5, mur., 2 poł. XIX w., dz. nr 479
9. DOM nr 6, mur., 1 poł. XIX w., dz. nr 478
10. DOM nr 9, mur., XIX/XX w., dz. nr 477/3
11. DOM nr 12, mur., XIX/XX w., dz. nr 475/2
12. DOM nr 15, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 471
13. KAMIENICA nr 16, mur., 1926 r., dz. nr 365
14. DOM nr 19, mur., 1905 r., dz. nr 465/1
15. DOM nr 20, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 465/2
16. DOM nr 27, mur., l. 30 – te XX w., dz. nr 459
17. DOM nr 46. mur., 2 poł. XIX w. dz. nr 354
18. DOM nr 50 z budynkiem gospodarczym, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 445
19. WILLA nr 53, mur., 1910 r., dz. nr 442
20. DOM nr 54, mur., 1 poł. XIX w., dz. nr 441/1
21. DOM nr 55, mur., ok. 1905-1908 r., dz. nr 440/2
22. DOM nr 57, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 428
23. DOM nr 59, mur., ok. 1929 r., dz. nr 437
24. DOM nr 60, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 436/2; 436/1
25. DOM nr 65, mur., k. XIX w., dz. nr 412/5; 412/4
26. DOM nr 66, mur., ok. poł. XIX w., dz. nr 413
27. KAMIENICA nr 67, mur., ok. 1900 r., dz. nr 414
28. DOM nr 68, mur., 2 poł. XIX w., dz. nr 415
29. BUDYNEK GOSPODARCZY, ul. Główna/Przemysłowa, mur., 1934 r.

ul. Lipowa

30. DOM nr 3, mur., ok. 1910 r., dz. nr 352
31. DOM nr 7, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 395

32. DOM nr 8, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 316
33. DOM nr 12, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 309
34. DOM nr 13, mur., pocz. XX w., dz. nr 308/3
35. DOM nr 22, mur., pocz. XX w., dz. nr 422
36. DOM nr 23, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 423
37. DOM nr 24, mur., ok.1939 r., dz. nr 425
38. DOM nr 26, mur., k. XIX w., dz. nr 427
39. DOM, ul. Lipowa-Główna, mur., pocz. XX w., dz. nr 353

ul. Przeczna

40. DOM nr 1, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 434

ul. Przemysłowa

41. DOM nr 2-3, mur., 2 poł. XIX w., dz. nr 348
42. DOM nr 24, mur., 1 poł. XIX w., dz. nr 314/2

ul. Wąska

43. DOM nr 2-3, mur., 2 poł. XIX w., dz. nr 371, 372
44. DOM nr 7 z budynkiem gospodarczym, mur., 1 ćw. XX w. dz. nr 369/2, 366

ul. Sportowa

45. DOM nr 1, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 388

Wyciąg

46. DOM nr 4, drewn., poł. XIX w., dz. nr 101/2 171. DOM nr 5, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 193/1

Polanowo – 9 obiektów

1. DOM nr 1, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 675
2. DOM nr 4 – 4A, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 671/1, 671/3
3. DOM nr 14, mur., k. XIX w., dz. nr 597
4. DOM nr 20, mur. 1904 r., dz. nr 589, 589/1
5. DOM nr 23, mur./szach., poł. XIX w., dz. nr 585
6. SZKOŁA, ob. dom nr 36, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 765/2
7. DOM nr 37, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 765/1
8. CMENTARZ EPIDEMICZNY, nieczynny, poł. XIX w., dz. nr 8059/5
9. MIEJSCE PO CMENTARZU EWANGELICKIM, poł. XIX w., dz. nr 762/2

Ruda – 4 obiekty

1. SZKOŁA z budynkiem gospodarczym, Ruda 4, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 23
2. MŁYN, mur., ok. 1934 r., dz. nr 50/16
3. GORZELNIA, mur., ok. 1928 r., dz. nr 50/16
4. DOM nr 18, mur, pocz. XX w., dz. nr 7/2

Rzęszkowo – 4 obiekty

ZESPÓŁ PAŁACOWO - PARKOWY:

1. PAŁAC, mur., poł. XIX w., dz. nr 58/7
2. PARK, poł. XIX w., dz. nr 58/7, 160
3. CMENTARZ EPIDEMICZNY, nieczynny, 1912 r., dz. nr 8056/6
4. FIGURA PRZYDROŻNA – MATKA BOSKA Z DZIECIĄTKIEM, XIX/XX

Wyrzysk północ – łącznie 65 obiektów

ul. Bydgoska

1. STAROSTWO, ob. Urząd Miejski, ul. Bydgoska 29, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 233/2
2. WILLA STAROSTY, ob. Urząd Miejski, ul. Bydgoska 32, mur., 1928 – '29 r., dz. nr 232
3. URZĄD FINANSOWY, ob. kamienica, ul. Bydgoska 25, XIX/XX w., dz. nr 316/1

ZESPÓŁ SĄDU:

4. SĄD, ul. Bydgoska 24, mur., pocz. XX w., dz. nr 240/12
5. ARESZT, ob. dom, ul. Bydgoska 24A, mur., pocz. XX w., dz. nr 240/3
6. DOM PRACOWNIKÓW SĄDOWYCH, ob. dom, ul. Bydgoska 26, mur., pocz. XX w., dz. nr 240/1

ZESPÓŁ BROWARU:

7. BROWAR, ul. Bydgoska 19A, mur., 1880 r., dz. nr 435/5
8. DOM WŁAŚCICIELA BROWARU Ericha Kunza, ob. dom wielorodzinny, ul. Bydgoska 19, k. XIX w., dz. nr 434/1

ZESPÓŁ CENTRALI ENERGETYCZNEJ:

9. CENTRALA ENERGETYCZNA, ob. siedziba posterunku energetycznego i budynek mieszkalny, ul. Bydgoska 58A, mur., pocz. XX w., dz. nr 21/3, 21/5, 21/6, 21/7
10. WILLA DYREKTORA CENTRALI ENERGETYCZNEJ, ob. dom, ul. Bydgoska 58B, mur., pocz. XX w., dz. nr 21/4
11. DOM PRACOWNIKÓW CENTRALI ENERGETYCZNEJ, ob. dom, ul. Bydgoska 58, mur., pocz. XX w., dz. nr 21/2
12. DOM nr 7, mur., pocz. XX w., dz. nr 489
13. WILLA nr 11, ob. Referat Wydziału Komunikacji Starostwa Powiatowego w Pile, mur./szach, ok. 1920 r., dz. nr 418/1
14. WILLA nr 13, mur./drewn., ok. 1912 r., dz. nr 418/3
15. DOM nr 16, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 244
16. DOM nr 17, mur., pocz. XX w., dz. nr 432/4
17. DOM nr 20, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 242
18. KAMIENICA nr 21, mur., pocz. XX w., dz. nr 335/1
19. KAMIENICA nr 22, mur., pocz. XX w., dz. nr 241/1
20. DOM nr 34, ob. siedziba PZU, mur., k. XIX w., dz. nr 231
21. DOM nr 36 (dawna pastorówka), mur./ganek: drewniany, 1 ćw. XX w., dz. nr 226/5
22. DOM nr 45, mur., 2 ćw. XX w., dz. nr 175
23. DOM nr 56, mur., pocz. XX w., dz. nr 22/1, 22/2

ul. Bydgoska, Grunwaldzka, Kościuszki

ZESPÓŁ DOMÓW WIELORODZINNYCH, ul. Bydgoska - Grunwaldzka – Kościuszki, mur., ok. 1943 r. i po 1945 r.:

ul. Bydgoska:

- 24. dom nr 31, dz. nr 270
- 25. dom nr 33, dz. nr 369
- 26. dom nr 35, dz. nr 265/8
- 27. dom nr 37, dz. nr 266
- 28. dom nr 39, dz. nr 265/1

ul. Grunwaldzka:

- 29. dom nr 1, dz. nr 296/3
- 30. dom nr 2, dz. nr 295
- 31. dom nr 3, dz. nr 296/1
- 32. dom nr 4, dz. nr 296/5
- 33. dom nr 5, dz. nr 296/6

ul. Kościuszki:

- 34. dom nr 3, dz. nr 280
- 35. dom nr 4, dz. nr 272
- 36. dom nr 5, dz. nr 281/3
- 37. dom nr 6, dz. nr 265/10
- 38. dom nr 7, dz. nr 279
- 39. dom nr 8, dz. nr 268
- 40. dom nr 9, dz. nr 281/5
- 41. dom nr 10, dz. nr 265/25
- 42. dom nr 11, dz. nr 278
- 43. dom nr 12, dz. nr 264
- 44. dom nr 13, dz. nr 281

ul. Staszica

- 45. MŁYN, ul. Staszica 8, mur./szach., 1827 r., przebud. 1 poł. XX w., dz. nr 450/5
- 46. KAMIENICA nr 1, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 406
- 47. KAMIENICA nr 2, mur., pocz. XX w., dz. nr 457
- 48. DOM nr 3, ob. bank, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 404/2
- 49. KAMIENICA nr 4, mur., 1913 r., dz. nr 156/1
- 50. DOM nr 5, mur. 1930 r., dz. nr 400/1
- 51. DOM nr 9, mur., poł. XIX w., dz. nr 357/2
- 52. KAMIENICA nr 16, mur., pocz. XX w., dz. nr 323/4
- 53. KAMIENICA nr 18, mur., pocz. XX w., dz. nr 318/1
- 54. FIGURA PRZYDROŻNA – CHRYSZTUS, 1946 r., dz. nr 33

ul. Kościuszki, Rzeczna, Bydgoska

ZAŁOŻENIE DWORSKO - FOLWARCZNE:

- 55. DWÓR, ob. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, ul. Kościuszki 15, mur., 2 poł. XIX w., dz. nr 251/2

56. DOM OFICJALISTÓW z budynkiem gospodarczym, ul. Kościuszki 16, mur., XIX/XX w., budynek gospodarczy – l. 30-te XX w., dz. nr 259
57. CZWORAK, ul. Kościuszki 14, mur., pocz. XX w., dz. nr 260, 263
58. BUDYNEK GOSPODARCZY, ul. Bydgoska, mur., l. 30-te XX w., dz. nr 261
59. TRANSFORMATOR, mur., 1 poł. XX w., dz. nr 265/4
60. KUŹNIA, ob. budynek gospodarczy, ul. Bydgoska, mur./szach., XIX/XXw., przebud., dz. nr 46
61. DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH, ul. Rzeczna 1, mur., pocz. XX w., dz. nr 15/3
62. DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH, ul. Rzeczna 3, mur., pocz. XX w., dz. nr 15/1
63. DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH, ul. Rzeczna 5, mur., pocz. XX w., dz. nr 12, 13/2, 13/1
64. DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH z budynkiem gospodarczym

ul. Łączna

65. DOM nr 3, mur., 1 poł. XX w., dz. nr 320/4

Wyrzysk zachód

ul. 22-Stycznia

1. KAMIENICA nr 5, mur., XIX/XX w., dz. nr 663
2. KAMIENICA nr 8, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 594
3. KAMIENICA nr 9, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 664/1
4. KAMIENICA nr 10, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 595/2
5. KAMIENICA nr 11, mur., XIX/XX w., dz. nr 665
6. DOM nr 12, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 596
7. DOM nr 13, mur., pocz. XX w., dz. nr 667
8. DOM nr 17, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 670
9. DOM nr 24, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 611/1
10. DOM nr 26, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 611/3
11. DOM nr 28, mur., 2 poł. XIX w., dz. nr 618/1
12. BUDYNEK GOSPODARCZY nr 32, ob. usługowy, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 627
13. BUDYNEK GOSPODARCZY nr 46, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 638
14. KAMIENICA nr 48, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 639
15. DOM nr 52, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 644/1
16. DOM nr 58, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 743

Plac Wojska Polskiego

ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO P.W. ŚW. MARCINA BISKUPA:

17. kościół parafialny p.w. św. Marcina Biskupa z cmentarzem przykościelnym, Pl. Wojska Polskiego, mur., 1858 r., rozbudowa po 1948 r., dz. nr 458
18. plebania z ogrodem, Pl. Wojska Polskiego 9, mur., 1844 r., dz. nr 45
19. HOTEL, ob. kamienica nr 2, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 651/1, 651/2, 651/4, 651/6
20. KAMIENICA nr 3, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 650/1
21. KAMIENICA nr 4, mur., pocz. XX w., dz. nr 649/1
22. KAMIENICA nr 5, mur., pocz. XX w., dz. nr 648
23. KAMIENICA nr 6, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 647/1
24. KAMIENICA nr 7, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 647/1
25. KAMIENICA nr 8, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 646
26. DOM nr 10, mur., 1-2 ćw. XX w., dz. nr 462
27. DOM nr 11, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 463/1

- 28. DOM nr 13, mur., 4 ćw. XX w., dz. nr 465
- 29. DOM nr 14, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 466
- 30. DOM nr 15, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 467
- 31. DOM nr 21, mur., 1930 r., dz. nr 661/1, 661/2

ul. Parkowa

- 32. PARK MIEJSKI, XIX w.
- 33. DOM nr 2, mur., pocz. XX w., dz. nr 403
- 34. DOM nr 4, mur., pocz. XX w., dz. nr 402
- 35. TRANSFORMATOR, mur., 1 poł. XX w., dz. nr 577/

ul. Gołębia

- 36. DOM nr 2, mur. 4 ćw. XIX w., dz. nr 631
- 37. DOM nr 4, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 63

ul. Pocztowa

- 38. BÓŻNICA, ul. Pocztowa 6, mur., ok. 1860 r., dz. nr 301
- 39. POCZTA, ul. Pocztowa 7, mur., k. XIX w., dz. nr 353
- 40. HOTEL, ob. kamienica nr 1, mur., XIX/XX w., dz. nr 357/1
- 41. KAMIENICA nr 2, mur., ok. 1880 r., dz. nr 303
- 42. KAMIENICA nr 3, mur., pocz. XX w., dz. nr 356
- 43. KAMIENICA nr 5, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 355/3
- 44. DOM nr 8, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 300
- 45. BUDYNEK GOSPODARCZY przy domu nr 8, mur./szach., pocz. XX w., dz. nr 300
- 46. DOM nr 10, mur., k. XIX w., dz. nr 299
- 47. DOM nr 17, mur., pocz. XX w., dz. nr 344

ul. Podgórna

- 48. PRUSKI INSPEKTORAT OŚWIATY, ob. dom, ul. Podgórna 4, mur./szach., pocz. XX w., dz. nr 597/1
- 49. CMENTARZ KATOLICKI PARAFIALNY I, ul. Podgórna, czynny, poł. XIX w., dz. nr 542
- 50. CMENTARZ KATOLICKI PARAFIALNY II, ul. Podgórna, czynny, 1922 r., dz. nr 544/2
- 51. CMENTARZ EWANGELICKI, ul. Podgórna, nieczynny, poł. XIX w., dz. nr 541
- 52. CMENTARZ WOJENNY, ul. Podgórna, zamknięty, 1946 r., dz. nr 544/1
- 53. MIEJSCE PO CMENTARZU ŻYDOWSKIM, ul. Wiejska, k. XVIII w.
- 54. ZESPÓŁ DOMÓW WIELORODZINNYCH, ul. Bydgoska - Grunwaldzka – Kościuszki, mur., ok. 1943 r. i po 1945 r.:

ul. Zduny

- 55. DOM nr 2, mur., pocz. XX w., dz. nr 578/2, 578/3
- 56. DOM nr 5, mur., l. 30-te XX w., dz. nr 586
- 57. DOM nr 9, mur., 1-2 ćw. XX w., dz. nr 584

Wyrzysk południe – brak obiektów

Brak

Wyrzysk wschód – brak obiektów

Brak

Wyrzysk Skarbowy – Wyrzysk Skarbowy, Klawek – łącznie 8 obiektów

Klawek

ZESPÓŁ MŁYŃSKI:

1. MŁYN WODNY, mur./drewn., pocz. XX w., ok. 1915 r., dz. nr 54/3
2. DOM MŁYNARZA, mur., 1920 r., dz. nr 54/3
3. BUDYNEK GOSPODARCZY, mur., k. XIX w., dz. nr 54/2

4. DOM nr 8, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 39/1
5. KAPLICZKA PRZYDROŻNA Z FIGURĄ CHRYSYUSA, rzeźba – 1920 r., kapliczka – 1999 r

Wyrzysk Skarbowy

6. 258. DOM nr 14, mur., k. XIX w., dz. nr 63/1
7. 259. DOM nr 15, mur., k. XIX w., dz. nr 62
8. 260. DOM nr 32, mur./drewn., 1 ćw. XX w., dz. nr 337/7

Żelazno – 6 obiektów

1. 261. KAPLICA PRZEDPOGRZEBOWA, ob. zakrycia kościoła parafialnego p.w. Przenajdroższej Krwi Pana Naszego Jezusa Chrystusa, mur., 1907 r., dz. nr 23/1

ZESPÓŁ FOLWARCZNY:

2. STAJNIA, mur., 1869 r., dz. nr 44/39
3. OBORA, mur., 1930 r., dz. nr 23/18
4. DOM nr 3, mur., XIX/XX w., dz. nr 23/14
5. DOM nr 4, mur., XIX/XX w., dz. nr 23/13
6. DOM nr 12, mur., XIX/XX w., dz. nr 23/

Żuławka – 16 obiektów

1. 263. SZKOŁA, ob. Dom nr 28 z budynkiem gospodarczym, mur., l. 30 – te XX w., dz. nr 113/4
2. 264. DOM nr 2, mur./szach., poł.XIX. dz. nr 538, 154/1
3. 265. DOM nr 4, mur./szach., ok. 1876 r., dz. nr 150/4
4. 266. DOM nr 5, mur./szach., 2 poł.XIX w., dz. nr 149/3
5. 267. DOM nr 12, mur./szach., ok. 1848 r., dz. nr 138
6. 268. DOM nr 14, mur./szach., ok. 1850 r., dz. nr 136/2
7. 269. DOM nr 15 z budynkiem inwentarskim, mur./szach., k. XIX w., dz. nr 135/1
8. 270. DOM nr 23, drewn., poł. XIX w., dz. nr 122/1
9. 271. DOM nr 32, drewn., 1 poł. XIX w., dz. nr 94
10. 272. DOM nr 34, drewn., 1 poł. XIX w., dz. nr 90/1
11. 273. DOM nr 37, mur./szach., 4 ćw. XIX w., dz. nr 83/1, 83/2, 83/3.
12. 274. DOM nr 38, drewn., 1 poł. XIX w., dz. nr 81/2
13. 275. DOM nr 42, mur./szach., pocz. XX w., dz. nr 77
14. 276. DOM nr 43, drewn., 2 poł. XIX w., dz. nr 76/2
15. 277. CMENTARZ EWANGELICKI, nieczynny, poł. XIX w., dz. nr 623, 622
16. 278. CMENTARZ EWANGELICKI, nieczynny, pocz. XIX w., dz. nr 8098, 8097

5 OBSZARY ZDEGRADOWANE I OBSZARY REWITALIZACJI

5.1 STAN KRYZYSOWY I OBSZAR ZDEGRADOWANY

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, **można wyznaczyć jako obszar zdegradowany**, w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz nefunkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska⁸.

Poniżej zestawiono ze sobą w odniesieniu do poszczególnych jednostek delimitacyjnych – koncentrację problemów społecznych, opisaną za pomocą syntetycznego wskaźnika wystandaryzowanego oraz informację nt. pozostałych problemów występujących w tych przestrzeniach.

Z poniższego zestawienia wynika, że na obszarze o najwyższej koncentracji problemów społecznych występują dalsze problemy:

- W jednostce delimitacyjnej Wyrzysk północ – zły stan infrastruktury społecznej oraz przestrzeni publicznych, potencjalną degradację stanu technicznego obiektów budowlanych,
- W jednostce delimitacyjnej Dąbki – niski poziom przedsiębiorczości, występowanie azbestu oraz niski dostęp do oferty kulturalnej
- W jednostce delimitacyjnej Żelazno – niski poziom przedsiębiorczości, niski dostęp do oferty kultury
- W jednostce delimitacyjnej Osiek nad Notecią wschód – niski poziom przedsiębiorczości, zły stan infrastruktury społecznej, potencjalną degradację stanu technicznego obiektów budowlanych

Ponadto w trakcie dyskusji z liderami lokalnymi w trakcie warsztatów oraz spacerów badawczych stwierdzono, że za obszar zdegradowany, ze względu na skalę występujących problemów, w tym społecznych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych należy także uznać jednostkę delimitacyjną Wyrzysk zachód:

⁸ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

- W jednostce delimitacyjnej Wyrzysk zachód zdiagnozowano oprócz problemów społecznych zły stan infrastruktury społecznej oraz przestrzeni publicznych, potencjalną degradację stanu technicznego obiektów budowlanych.

Mając na uwadze powyższe uzasadnienie obszarem zdegradowanym w gminie Wyrzysk będzie następująca przestrzeń:

- Wyrzysk – w skład, którego wchodzi jednostki delimitacyjne Wyrzysk północ, Wyrzysk zachód
- Osiek nad Notecią – jednostka delimitacyjna Osiek nad Notecią wschód
- Dąbki
- Żelazno.

Obszar zdegradowany zamieszkalny był wg danych UM w Wyrzysku w 2016 roku przez 5409 osób, co stanowiło 38,04% mieszkańców gminy.

Tabela 24. Zestawienie obszarów koncentracji problemów społecznych z występowaniem dalszych problemów, w tym gospodarczych, środowiskowych i technicznych w gminie Wyrzysk

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców	Udział w liczbie mieszkańców gminy	Udział w liczbie mieszkańców narastająco	Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany (społeczny)	Niski poziom przedsiębiorczości	Występowanie azbestu	Infrastruktura społeczna i przestrzenie publiczne	Niski dostęp do
1	Wyrzysk północ	2202	15,48	15,48	1,00	0	0	1	0
2	Dąbki	226	1,59	17,07	0,74	1	1	0	1
3	Żelazno	176	1,24	18,31	0,57	1	0	0	1
4	Osiek nad Notecią wschód	1850	13,01	31,32	0,51	1	0	1	0
5	Wyrzysk zachód	955	6,72	38,04	0,40	0	0	1	0
6	Glesno	713	5,01	43,05	0,40	1	1	0	1
7	Osiek nad Notecią południe	1101	7,74	50,79	0,39	1	0	0	0
8	Żuławka	130	0,91	51,71	0,37	1	1	1	1
9	Osiek nad Notecią zachód	931	6,55	58,25	0,34	0	0	0	0
10	Rzęszkowo	127	0,89	59,14	0,24	1	1	0	1
11	Bąkowo	371	2,61	61,75	0,24	0	1	1	0
12	Wyrzysk Skarbowy	240	1,69	63,44	0,24	1	0	0	1
13	Karolewo-Wiernowo	119	0,84	64,28	0,20	0	1	1	1
14	Wyrzysk wschód	897	6,31	70,59	0,18	1	1	0	1
15	Falmierowo	510	3,59	74,17	0,18	1	1	0	1
16	Dobrzyniewo	275	1,93	76,11	0,18	0	0	0	0
17	Kosztowo	631	4,44	80,54	0,18	1	1	1	1
18	Młotkówko	102	0,72	81,26	0,17	1	1	0	1
19	Auguścín	239	1,68	82,94	0,15	1	1	0	1
20	Polanowo	254	1,79	84,73	0,12	1	1	0	1
21	Ruda	219	1,54	86,27	0,11	1	0	0	1
22	Konstantynowo	89	0,63	86,89	0,10	1	1	0	0
23	Kościeryn Wielki	403	2,83	89,73	0,06	1	1	0	1
24	Gromadno	352	2,48	92,20	0,01	1	1	0	1
25	Wyrzysk południe	1109	7,80	100,00	0,00	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne

5.2 CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH W GMINIE WYRZYSK

5.2.1 Wyrzysk – jednostki delimitacyjne Wyrzysk północ, Wyrzysk zachód

Podstawowe dane:

Lokalizacja: północna oraz zachodnia część miasta Wyrzysk, obejmująca historyczne centrum miasta, wraz z licznymi obiektami zabytkowymi, znaczną liczbą obiektów infrastruktury społecznej. Przez centrum obszaru przepływa rzeka Łobżonka, dzieląc przestrzeń miasta na część północną z dominującą funkcją zabudowy wielorodzinnej oraz administracyjnej, oraz na część zachodnią z rynkiem, przestrzenią rekreacji i wypoczynku w obrębie ulic Parkowej oraz Młyńskiej nad rozlewiskiem rzeki i okolice parku miejskiego z amfiteatrem oraz przestrzenią edukacyjno-sportową (SP, gimnazjum, hala sportowa, boisko Orlik) przy ul. Parkowej.

Liczba mieszkańców: 3157 (UM Wyrzysk, 2016 rok)

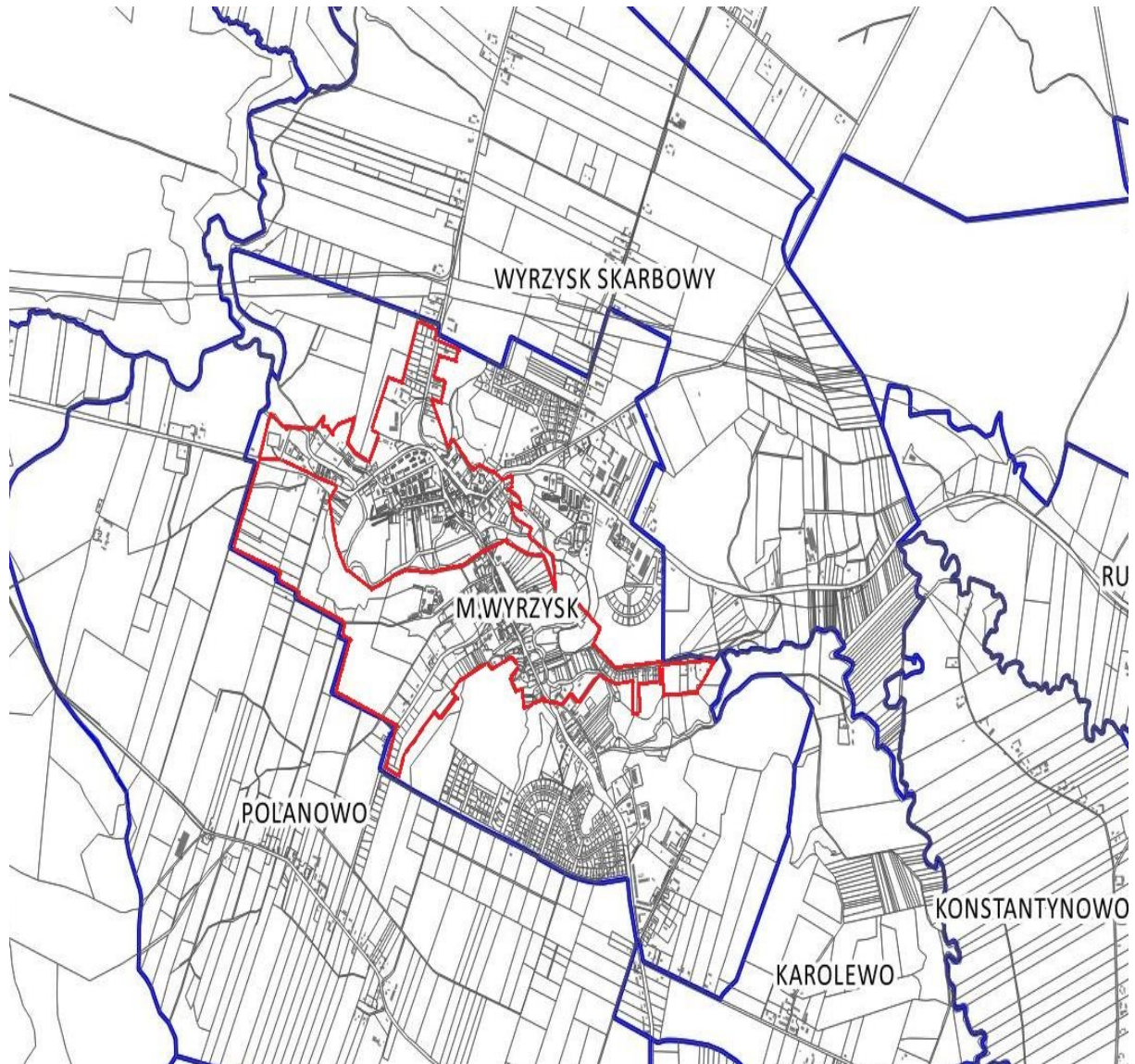
Zakres ulic:

Tabela 25. Ulice tworzące obszar zdegradowany w m. Wyrzysk

Lp.	Ulica	Liczba mieszkańców na koniec 2016 r.
	Wyrzysk północ, w tym:	2202
1	ul. Aleje	8
2	ul. Bydgoska	961
3	ul. Grunwaldzka	571
4	ul. Kościuszki	254
5	ul. Łączna	43
6	ul. Pocztowa	91
7	ul. Przy Stawie	9
8	ul. Rieczna	84
9	ul. Staszica	137
10	ul. Tęczowa	4
11	ul. Wiejska	40
	Wyrzysk zachód, w tym:	955
1	ul. 22 Stycznia	474
2	ul. Gołębia	29
3	ul. Młyńska	4
4	ul. Parkowa	20
5	ul. Pod Czubatką	103
6	ul. Podgórna	75
7	ul. Ślusarska	24
8	ul. Targowisko	5
9	pl. Wojska Polskiego	187
10	ul. Zduny	34

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 18. Obszar zdegradowany w m. Wyrzysk

Źródło: opracowanie własne

5.2.2 Osiek nad Notecią – jednostka delimitacyjna Osiek nad Notecią wschód

Lokalizacja: wschodnia część miejscowości Osiek nad Notecią, obejmująca centrum miejscowości, o przeważającej funkcji mieszkaniowej, zarówno zabudowę jednorodziną oraz wielorodziną. Istotną funkcją tej przestrzeni miejscowości jest rekreacja, wypoczynek (obiekty sportowe) oraz edukacja (szkoła podstawowa). W tej części zlokalizowany jest również dworzec PKP, wraz z miejscem przesiadkowym (przystanek autobusowy). Granicę obszaru wytycza na południu linia kolejowa, na północy i wschodzie granica zabudowy, na zachodzie ciąg ulicy Wyrzyskiej.

Liczba mieszkańców: 1850 (UM Wyrzysk, 2016 rok).

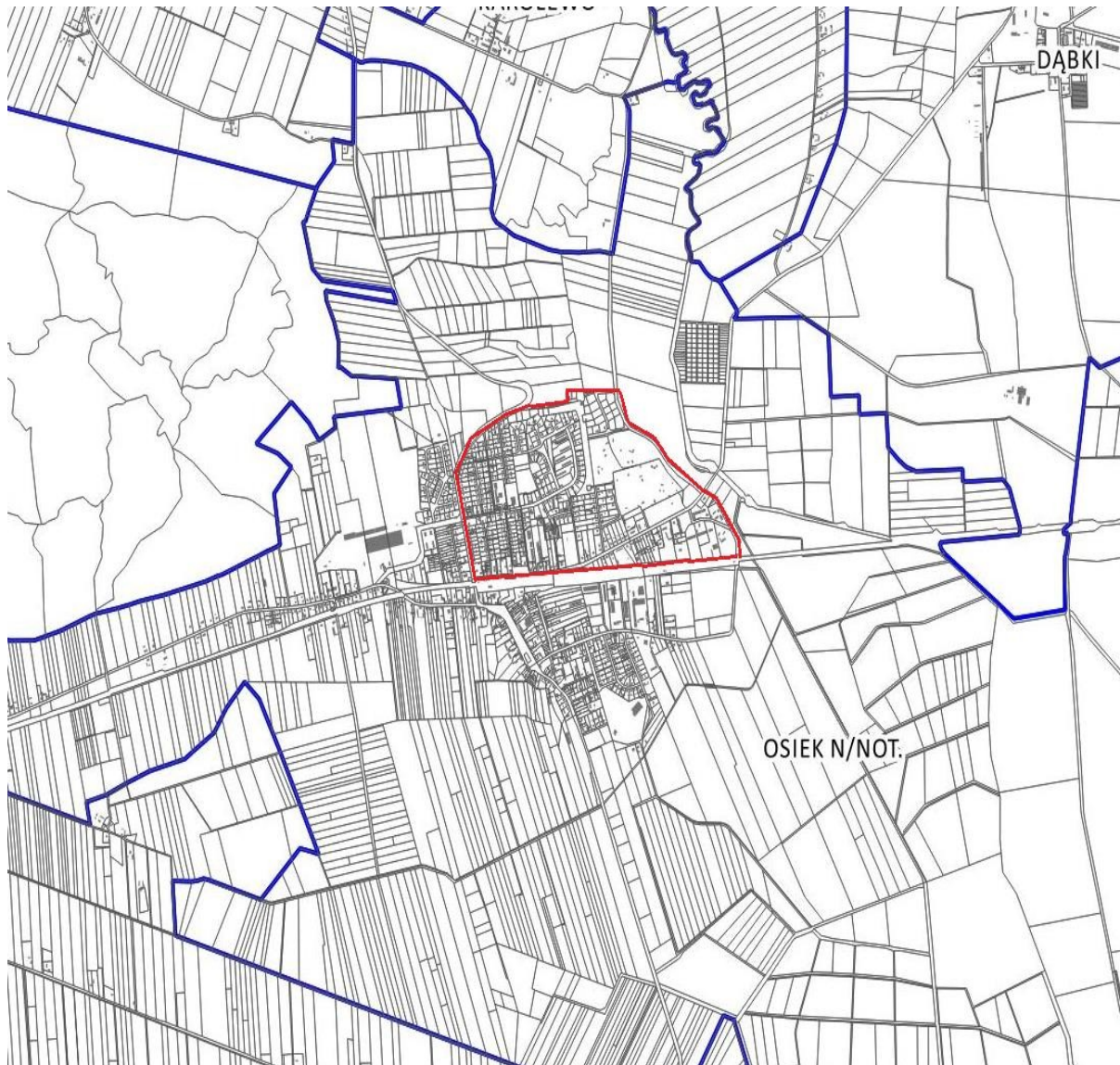
Zakres ulic:

Tabela 26. Ulice tworzące obszar zdegradowany w m. Osiek nad Notecią

Lp.	Ulica	Liczba mieszkańców na koniec 2016 r.
	Osiek nad Notecią wschód, w tym:	1850
1	ul. 11 listopada	40
2	ul. 3 maja	23
3	ul. Ceramiczna	96
4	ul. Dworcowa	196
5	ul. Jasna	170
6	ul. Mieszka I	10
7	ul. Piękna	68
8	ul. Podgórna	92
9	ul. Pracz	89
10	ul. Różana	75
11	ul. Słowiańska	103
12	ul. Spacerowa	7
13	ul. Staszica	89
14	ul. Szkolna	89
15	ul. Wyrzyska	162
16	ul. XX-lecia	98
17	ul. XXX-lecia	359
18	ul. Za skansenem	4
19	Osada Ostrówek	78
20	Osada Zielona Góra	2

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 19. Obszar zdegradowany w m. Osiek nad Notecią

Źródło: opracowanie własne

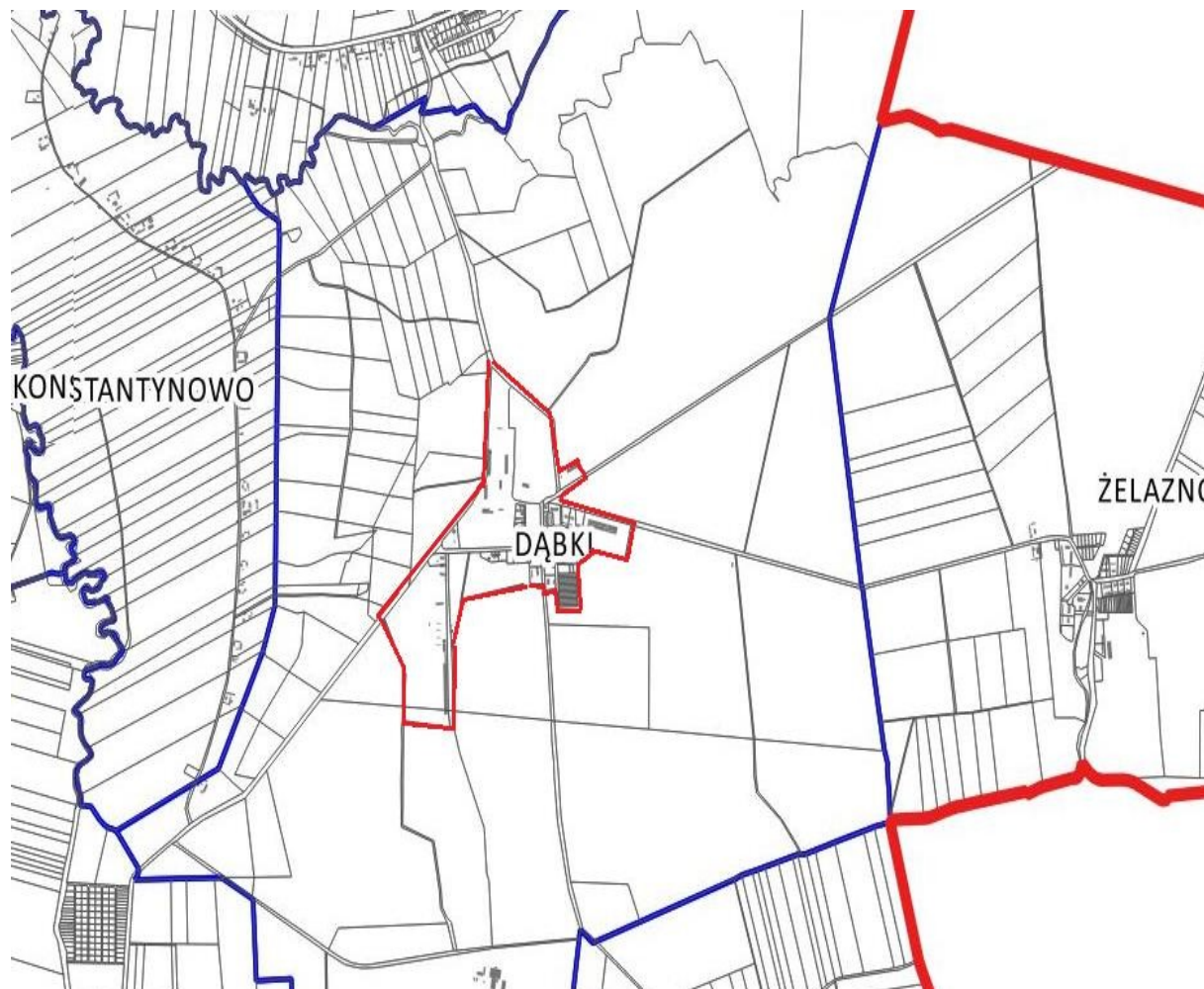
5.2.3 Dąbki

Podstawowe dane:

Lokalizacja: obszar zurbanizowany miejscowości Dąbki

Liczba mieszkańców: 226 (UM Wyrzysk, 2016 rok)

Rysunek 20. Obszar zdegradowany w m. Dąbki

Źródło: opracowanie własne

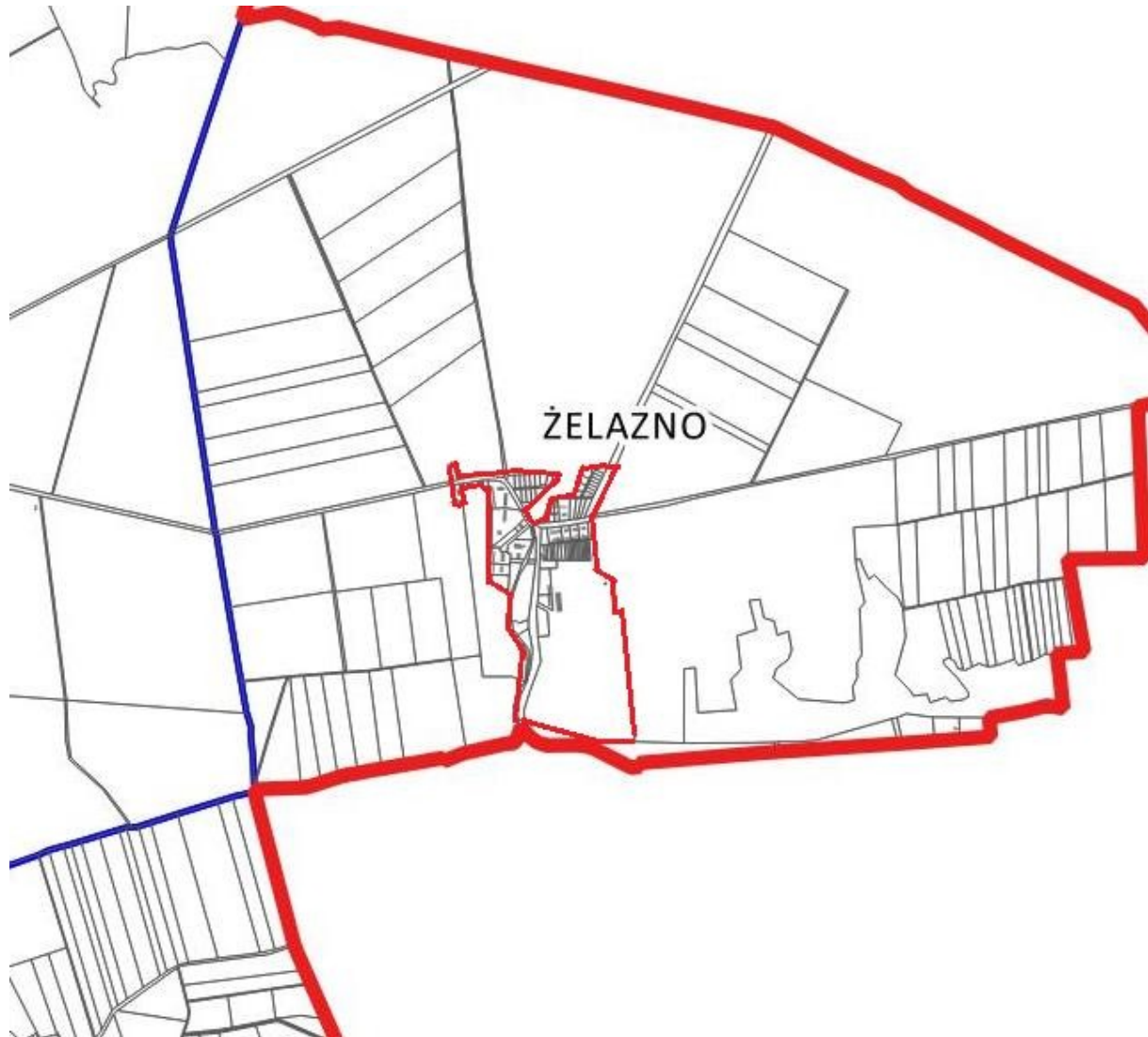
5.2.4 Żelazno

Podstawowe dane:

Lokalizacja: obszar zurbanizowany miejscowości Żelazno.

Liczba mieszkańców: 176 (UM Wyrzysk, 2016 rok)

Rysunek 21. Obszar zdegradowany w m. Żelazno

Źródło: opracowanie własne

Dane opisujące problemy, które zdecydowały o uznaniu obszaru za zdegradowany dla poszczególnych przestrzeni gminy Wyrzysk ujęto w poniżej tabeli.

Tabela 27. Dane opisujące problemy, które zdecydowały o uznaniu obszaru za zdegradowany

Dane wyjściowe oraz wskaźniki opisujące skalę i natężenie zjawisk	OZ Wyrzysk (jednostki delimitacyjne Wyrzysk północ i Wyrzysk zachód)	OZ Osiek nad Notecią (jednostka delimitacyjna Osiek nad Notecią wschód)
1. Starzenie się społeczeństwa		
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	598	292
Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym (%)	18,9%	15,78%
2. Ubóstwo		
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	93	26
Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	2,95	1,41
3. Niepełnosprawność		
Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	64	25
Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	2,03	1,13
4. Długotrwała lub ciężka choroba		
Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	79	32
Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców	2,50	1,73
5. Alkoholizm		
Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu	10	3
Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców	0,32	0,17
6. Bezrobocie		
Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	70	18
Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	2,22	0,97
7. Aktywność obywatelska		
Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2014 roku (%)	54,80%	46,30%
8. Przedsiębiorczość indywidualna		
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	227	88

Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców	7,19	4,76
9. Występowanie azbestu		
Powierzchnia materiałów zawierających azbest (m2)	1555	8346
Powierzchnia materiałów zawierających azbest (m2) na 100 mieszkańców	49,25	451,14
10. Niska dostępność lub stan infrastruktury społecznej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych		
Niska dostępność lub stan infrastruktury społecznej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych	<p>W cz. północnej kryzys powodują obiekty infrastruktury społecznej będącej w złym stanie technicznym (Budynek Urzędu Miejskiego, Budynek siedziby Straży Miejskiej).</p> <p>W cz. zachodniej kryzys powodują obiekty infrastruktury społecznej będącej w złym stanie technicznym (Hala sportowa, Basen, Remiza OSP, Budynek MGOK).</p> <p>W przestrzeni tej jednostki delimitacyjnej znajduje się także przestrzeń publiczne, które nie są dostosowane do funkcji, jaką powinny pełnić (rynek na Placu Wojska Polskiego).</p>	<p>Kryzys powoduje przede wszystkim stan obiektu Dworca PKP (jest to dodatkowo obiekt zabytkowy), jak też stan budynku Domu Kultury, uniemożliwiający jego wykorzystanie przez mieszkańców Osieka nad Notecią.</p>
11. Niski dostęp do oferty kulturalnej		
Liczba aktywnych czytelników bibliotek publicznych	263	171
Liczba aktywnych czytelników bibliotek publicznych na 100 mieszkańców	8,33	9,24
12. Dostęp do sieci kanalizacyjnej		
Dostęp do sieci kanalizacyjnej	Tak	Tak
13. Potencjalna degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym		
Liczba obiektów w gminnej ewidencji zabytków na jednostkę delimitacyjną	122	39
Uwaga - obliczeń dokonano dla każdej jednostki delimitacyjnej oraz dla gminy (ostatnia kolumna)		

5.3 OBSZAR REWITALIZACJI

Po przeprowadzeniu analiz prowadzących do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, niezbędne jest wyznaczenie (w ramach tego obszaru) **obszaru rewitalizacji**. Obszar rewitalizacji jest obszarem, na którym prowadzona będzie rewitalizacja.

Określenie, która część obszaru zdegradowanego stanowić będzie obszar rewitalizacji następuje w oparciu o dwie przesłanki. Pierwszą z nich jest stwierdzenie szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk. Do wniosku tego można dojść za pomocą metod badawczych służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego (porównanie wartości mierników, ich koncentracji terytorialnej).

Drugą z przesłanek jest uznanie, że obszar ten ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy. To bardzo szeroka przesłanka, która pozwala gminie na zachowanie marginesu uznaniowości we wskazaniu, która część obszaru zdegradowanego poddana ma zostać rewitalizacji. Znaczenie dla rozwoju gminy oceniać można na różne sposoby, przede wszystkim istotność danego obszaru powinna jednak wynikać z gminnych dokumentów strategicznych, być w nich wskazana jako obszar szczególnej troski władz publicznych, obszar, na którym skupiać się będzie życie społeczno-gospodarcze w gminie. Do oceny istotności obszaru można posłużyć się przykładowo analizami urbanistycznymi, które wskażą obszar wpisujący się w zasady ogólne planowania przestrzennego, takie jak np. zasada miasta zwarteo, zasada niskoemisyjności.

Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący **całość lub część obszaru zdegradowanego**, cechujący się **szczególną koncentracją negatywnych zjawisk**, na którym z uwagi na **istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego**, zamierza się prowadzić rewitalizację.

Obszar rewitalizacji

- nie może obejmować terenów większych niż **20% powierzchni** gminy,
- oraz zamieszkałych przez więcej niż **30% mieszkańców**.

Próbując wytyczyć obszar rewitalizacji spośród obszaru zdegradowanego w gminie Wyrzysk próbowano zachować jednocześnie szczególną koncentrację negatywnych zjawisk na tym obszarze, a jednocześnie wyznaczyć obszar o szczególnym znaczeniu dla rozwoju gminy. Mając na uwadze powyższe zdecydowano się ograniczyć obszar rewitalizacji do przestrzeni:

- Miejscowości Wyrzysk – obejmującej obszar jednostki delimitacyjnej Wyrzysk północ oraz część jednostki delimitacyjnej Wyrzysk zachód – w obrębie rynku (Plac Wojska Polskiego) oraz terenów rekreacyjnych w obrębie Parku Miejskiego (ulice: Parkowa, Młyńska, Targowisko),
- Miejscowości Osiek nad Notecią – obejmującej obszar jednostki delimitacyjnej Osiek nad Notecią wschód.

Uzasadnienie:

Wytyczając obszar rewitalizacji spośród czterech obszarów zdegradowanych – w pierwszej kolejności starano się wskazać przestrzenie, w których negatywne zjawiska, w szczególności społeczne charakteryzują się największą skalą oraz inne zjawiska o największej skali. Dlatego też poszukiwania przestrzeni, która powinna być poddana rewitalizacji zawężono do obszaru miasta Wyrzysk oraz miejscowości Osiek nad Notecią (jednostki delimitacyjne: Wyrzysk północ oraz zachód, Osiek nad Notecią wschód). Taki obszar nadal nie spełniał kryteriów koncentracji ustalonych w wytycznych

rewitalizacji (tj. liczba ludności nie powinna przekraczać 30%). W związku z tym konieczne było pomniejszenie tego obszaru.

W pierwszej kolejności zdecydowano się wybrać do rewitalizacji obszar jednostki delimitacyjnej Wyrzysk północ, który charakteryzuje się najgorszą oceną zjawisk społecznych w przestrzeni całej gminy (najwyższa wartość syntetycznego wskaźnika wystandaryzowanego). Ponadto w tej przestrzeni występuje największa skala degradacji przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.

Zdecydowano się również wybrać do rewitalizacji obszar jednostki delimitacyjnej Osiek nad Notecią wschód, przede wszystkim ze względu na występowanie negatywnych zjawisk społecznych oraz skalę degradacji przestrzenno-funkcjonalnej. Osiek nad Notecią jest drugą największą miejscowością gminy, skupiającą szereg istotnych usług dla ludności. Wskazany do rewitalizacji obszar obejmuje część centralną miejscowości, w której zlokalizowane są usługi publiczne związane z edukacją (szkoła), kulturą, rekreacją oraz komunikacją (dworzec kolejowy i przystanek przesiadkowy). Skala degradacji przestrzenno-funkcjonalnej związana jest z obiektem domu kultury położonym w centrum miejscowości oraz przestrzenią dworca PKP i otoczenia, będącym ważnym punktem życia społeczności obszaru rewitalizacji.

Oba wyżej wymienione obszary zamieszkałe były łącznie przez 22,2% ludności gminy. W związku z tym oraz mając na uwadze fakt degradacji przestrzeni jednostki delimitacyjnej Wyrzysk zachód – zdecydowano się na wskazanie części obszaru tej jednostki delimitacyjnej jako obszaru rewitalizacji. Z uwagi na dużą liczbę ludności tej jednostki delimitacyjnej konieczne było przeanalizowanie występowania określonych problemów wewnątrz tej jednostki delimitacyjnej. Przy wyborze, którą część przestrzeni jednostki delimitacyjnej Wyrzysk zachód wskazać do rewitalizacji, kierowano się także istotnym znaczeniem dla rozwoju lokalnego oraz skalą degradacji.

Taką przestrzeń o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego oraz o znacznym stopniu degradacji społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej stanowi tzw. rynek (Plac Wojska Polskiego) oraz tereny rekreacyjne w obrębie Parku Miejskiego. Nie bez znaczenia jest także sąsiedztwo tej przestrzeni z obszarem jednostki delimitacyjnej Wyrzysk północ (spójność przestrzenna obszaru).

Skalę negatywnych zjawisk społecznych obrazuje liczba osób, którym przyznano świadczenia społeczne z tytułu ubóstwa. Plac Wojska Polskiego zamieszkały był w 2016 roku przez 187 osób, natomiast w tym czasie 13 osób korzystało z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa. Pozostałe ulice tego obszaru zamieszkałe były przez 29 osób.

Skalę degradacji technicznej obszaru obrazuje liczba oraz wiek obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków.

Plac Wojska Polskiego

ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO P.W. ŚW. MARCINA BISKUPA:

1. kościół parafialny p.w. św. Marcina Biskupa z cmentarzem przykościelnym, Pl. Wojska Polskiego, mur., 1858 r., rozbudowa po 1948 r., dz. nr 458
2. plebania z ogrodem, Pl. Wojska Polskiego 9, mur., 1844 r., dz. nr 45
3. HOTEL, ob. kamienica nr 2, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 651/1, 651/2, 651/4, 651/6
4. KAMIENICA nr 3, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 650/1
5. KAMIENICA nr 4, mur., pocz. XX w., dz. nr 649/1
6. KAMIENICA nr 5, mur., pocz. XX w., dz. nr 648
7. KAMIENICA nr 6, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 647/1
8. KAMIENICA nr 7, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 647/1
9. KAMIENICA nr 8, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 646
10. DOM nr 10, mur., 1-2 ćw. XX w., dz. nr 462

11. DOM nr 11, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 463/1
12. DOM nr 13, mur., 4 ćw. XX w., dz. nr 465
13. DOM nr 14, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 466
14. DOM nr 15, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 467
15. DOM nr 21, mur., 1930 r., dz. nr 661/1, 661/2

ul. Parkowa

1. PARK MIEJSKI, XIX w.
2. DOM nr 2, mur., pocz. XX w., dz. nr 403
3. DOM nr 4, mur., pocz. XX w., dz. nr 402
4. TRANSFORMATOR, mur., 1 poł. XX w., dz. nr 577/

Ponadto degradacja przestrzenno-funkcjonalna tej przestrzeni związana jest ze złym stanem infrastruktury społecznej, tj. obiektów hali sportowej, basenu, remizy OSP oraz budynku MGOK. W przestrzeni tej jednostki delimitacyjnej znajduje się także przestrzenie publiczne, które nie są dostosowane do funkcji, jaką powinny pełnić (rynek na Placu Wojska Polskiego).

W przypadku miejscowości Osiek nad Notecią skala degradacji przestrzenno-funkcjonalnej związana jest obiektami domu kultury oraz obiektem dworca PKP. Oba obiekty są determinantami przestrzeni (ze względu na swoją wielkość i położenie) oraz pełnią istotną rolę w życiu codziennym mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Tabela 28. Ulice tworzące podobszar rewitalizacji w m. Wyrzysk

Lp.	Ulica	Liczba mieszkańców na koniec 2016 r.
	Podobszar rewitalizacji Wyrzysk, w tym:	2418
	Wyrzysk północ, w tym:	2202
1	ul. Aleje	8
2	ul. Bydgoska	961
3	ul. Grunwaldzka	571
4	ul. Kościuszki	254
5	ul. Łączna	43
6	ul. Pocztowa	91
7	ul. Przy Stawie	9
8	ul. Rieczna	84
9	ul. Staszica	137
10	ul. Tęczowa	4
11	ul. Wiejska	40
	Wyrzysk zachód, w tym:	216
3	ul. Młyńska	4
4	ul. Parkowa	20
8	ul. Targowisko	5
9	pl. Wojska Polskiego	187

Źródło: opracowanie własne

Tabela 29. Ulice tworzące podobszar rewitalizacji w m. Osiek nad Notecią

Lp.	Ulica	Liczba mieszkańców na koniec 2016 r.
	Podobszar rewitalizacji Osiek nad Notecią wschód, w tym:	1770
1	ul. 11 listopada	40
2	ul. 3 maja	23
3	ul. Ceramiczna	96
4	ul. Dworcowa	196
5	ul. Jasna	170
6	ul. Mieszka I	10
7	ul. Piękna	68
8	ul. Podgórna	92
9	ul. Pracz	89
10	ul. Różana	75
11	ul. Słowiańska	103
12	ul. Spacerowa	7
13	ul. Staszica	89
14	ul. Szkolna	89
15	ul. Wyrzyska	162
16	ul. XX-lecia	98
17	ul. XXX-lecia	359
18	Za Skansenem	4

Źródło: opracowanie własne

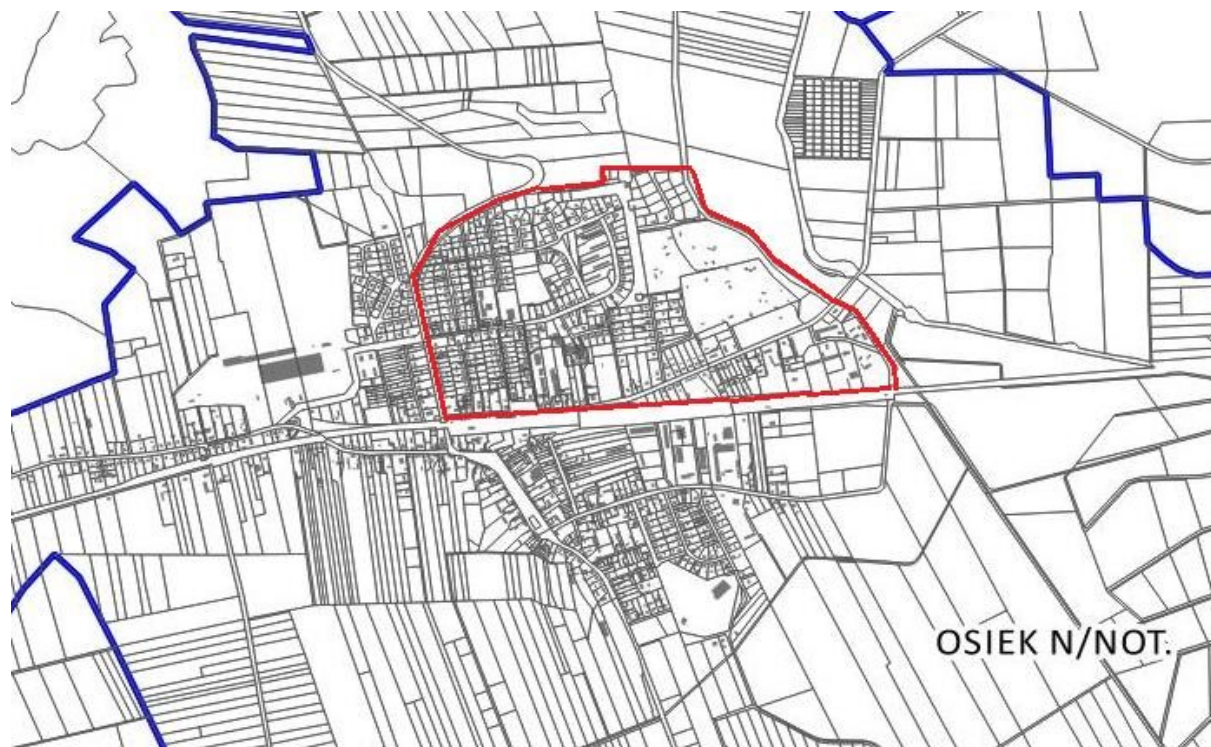
Razem obszar rewitalizacji zamieszkiwało 4188 osób, czyli 29,45% mieszkańców gminy, powierzchnia 1,685 km² (Wyrzysk 0,93 km², Osiek nad Notecią 0,755 km²), co stanowi 1,04 % powierzchni gminy.

Rysunek 22. Podobszar rewitalizacji Wyrzysk

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 23. Podobszar rewitalizacji Osiek nad Notecią

Źródło: opracowanie własne

Tabela 30. Dane opisujące problemy, które zdecydowały o wskazaniu podobszarów rewitalizacji

Dane wyjściowe oraz wskaźniki opisujące skalę i natężenie zjawisk	Podobszar rewitalizacji Wyrzysk (jednostka delimitacyjna Wyrzysk północ i część jednostki delimitacyjnej Wyrzysk zachód)	Podobszar rewitalizacji Osiek nad Notecią (jednostka delimitacyjna Osiek nad Notecią wschód)	Gmina Wyrzysk
1. Starzenie się społeczeństwa			
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	488	284	2225
Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym (%)	20,18%	16,05%	15,65%
2. Ubóstwo			
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	72	26	258
Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	2,98	1,41	1,81
3. Niepełnosprawność			
Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	55	20	198
Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	2,27	1,13	1,39
4. Długotrwała lub ciężka choroba			
Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	62	27	223
Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców	2,56	1,53	1,60

5. Alkoholizm			
Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu	10	3	34
Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców	0,41	0,17	0,24
6. Bezrobocie			
Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	55	10	135
Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	2,27	0,90	1,40
7. Aktywność obywatelska			
Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2014 roku (%)	54,80%	46,30%	50,90%
8. Przedsiębiorczość indywidualna			
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	176	87	699
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców	7,27	4,91	4,92
9. Występowanie azbestu			
Powierzchnia materiałów zawierających azbest (m ²)	1368	8346	190226
Powierzchnia materiałów zawierających azbest (m ²) na 100 mieszkańców	62,13	471,53	1360,51
10. Niska dostępność lub stan infrastruktury społecznej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych			
Niska dostępność lub stan infrastruktury społecznej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych	<p>W cz. północnej kryzys powodują obiekty infrastruktury społecznej będącej w złym stanie technicznym (Budynek Urzędu Miejskiego, Budynek siedziby Straży Miejskiej).</p> <p>W cz. zachodniej kryzys powodują obiekty infrastruktury społecznej będącej w złym stanie technicznym (Hala sportowa, Basen, Remiza OSP, Budynek MGOK).</p> <p>W przestrzeni tej jednostki delimitacyjnej znajduje się także przestrzeń publiczną, które nie są dostosowane do funkcji, jaką powinny pełnić (rynek na Placu Wojska Polskiego).</p>	<p>Kryzys powoduje przede wszystkim stan obiektu Dworca PKP (jest to dodatkowo obiekt zabytkowy), jak też stan budynku Domu Kultury, uniemożliwiający jego wykorzystanie przez mieszkańców Osieka nad Notecią.</p>	-
11. Niski dostęp do oferty kulturalnej			
Liczba aktywnych czytelników bibliotek publicznych	205	171	842
Liczba aktywnych czytelników bibliotek publicznych na 100 mieszkańców	9,31	9,66	5,92
12. Dostęp do sieci kanalizacyjnej			
Dostęp do sieci kanalizacyjnej	Tak	Tak	-
13. Potencjalna degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym			
Liczba obiektów w gminnej ewidencji zabytków na jednostkę delimitacyjną	122	39	16,96 (łącznie 424 obiekty w całej gminie Wyrzysk)

5.4 POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

Obszar rewitalizacji w gminie Wyrzysk składa się z dwóch podobszarów:

- Miejscowości Wyrzysk – obejmującej obszar jednostki delimitacyjnej Wyrzysk północ oraz część jednostki delimitacyjnej Wyrzysk zachód – w obrębie rynku (Plac Wojska Polskiego) oraz terenów rekreacyjnych w obrębie Parku Miejskiego (ulice: Parkowa, Młyńska, Targowisko),
- Miejscowości Osiek nad Notecią – obejmującej obszar jednostki delimitacyjnej Osiek nad Notecią wschód.

Poniżej przedstawiono pogłębioną diagnozę obu podobszarów rewitalizacji.

5.4.1 Podobszar rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk

SFERA SPOŁECZNA

Starzenie się społeczeństwa

W 2016 roku, wg danych Urzędu Miasta w Wyrzysku, w gminie Wyrzysk mieszkało 2225 osób w wieku poprodukcyjnym. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 15,65% ludności gminy.

Problem starzenia się społeczeństwa w gminie Wyrzysk koncentruje się na obszarze jednostki delimitacyjnej Wyrzysk północ. W tej przestrzeni gminy odnotowano bardzo wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym, wynoszący 20,53%. Na całym podobszarze rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk w 2016 roku zamieszkiwało w sumie 488 osób w wieku poprodukcyjnym, co stanowiło 21,93% populacji osób w tym wieku zamieszkującej gminę Wyrzysk.

Biorąc powyższe pod uwagę należy stwierdzić, że co piąty mieszkaniec gminy Wyrzysk w wieku poprodukcyjnym zamieszkuje na analizowanym podobszarze rewitalizacji. Uprawnia to do sformułowania wniosku, że podobszar rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk istotnie dotyka problem starzejącego się społeczeństwa. Przyczyn takiego stanu rzeczy należy w pierwszej kolejności poszukiwać w ujemnym w ostatnich latach (2013-2016) przyroście naturalnym, przechodzeniu wyzów demograficznych do kategorii wieku produkcyjnego, rosnącej średniej długości życia oraz migracji osób w wieku produkcyjnym, co negatywnie wpływa na strukturę wiekową mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Oznacza to, że w procesie rewitalizacji należy zwrócić szczególną uwagę na osoby w wieku poprodukcyjnym i realizować na rzecz tych osób projekty, które będą odpowiadać na potrzeby tej grupy. W szczególności powinno się wdrażać rozwiązania, które będą pozytywnie oddziaływać na włączenie społeczne osób w wieku poprodukcyjnym.

Ubóstwo

W 2016 roku wg danych Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Wyrzysk udzielono łącznie 1124 świadczeń pomocy społecznej. Największą liczbę udzielanych świadczeń przyznano z tytułu ubóstwa – 258.

Największa koncentracja zjawiska ubóstwa, mierzona wskaźnikiem liczby świadczeń z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa, występuje na obszarze jednostki delimitacyjnej Wyrzysk północ. Dla tej przestrzeni gminy wskaźnik wystandardyzowany przyjął najwyższą wartość. Natomiast wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców j.d. wyniósł 2,68; przy średniej gminnej 1,81. Na łączną liczbę 258 świadczeń przyznanych z tytułu ubóstwa w gminie Wyrzysk, na obszarze jednostki delimitacyjnej Wyrzysk północ odnotowano tych świadczeń aż 59, co stanowi 22,9% wszystkich. Na omawianym obszarze odnotowano także przyrost liczby świadczeń społecznych, których powodem przyznania było ubóstwo. W przedziale czasowym 2010-2016 r. liczba osób, którym przyznano pomoc z tego tytułu wzrosła z 54 do 59.

Rozpatrywany łącznie podobszar rewitalizacji w miejscowość Wyrzysk charakteryzuje się wysoką koncentracją zjawiska ubóstwa, mierzonego wskaźnikiem liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców j.d. Wskaźnik ten dla analizowanego obszaru wyniósł 2,98, przy średniej gminnej równej 1,81. Na tym obszarze zamieszkiwały w 2016 roku w sumie 72 osoby korzystające z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa, co stanowiło 27,9% wszystkich tego typu osób w gminie Wyrzysk. Można zatem stwierdzić, że analizowany obszar rewitalizacji dotyka szczególna koncentracja tego zjawiska w skali całej gminy.

Na taki stan rzeczy wpływ mają dwie kluczowe przyczyny: bezrobocie wśród osób w wieku produkcyjnym oraz rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym. Część osób z obu grup, w szczególności osoby samotne oraz osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, dysponują ograniczonymi środkami finansowymi, co powoduje, że sięgają po pomoc Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Biorąc powyższe pod uwagę należy w procesie rewitalizacji zwrócić uwagę na projektowanie działań, które pomogą osobom ubogim poprawić ich sytuację materialną. Mogą to być działania zmierzające do aktywizacji osób bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej czy też działania mające na celu wsparcie materialne osób ubogich w wieku poprodukcyjnym.

Niepełnosprawność

Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska niepełnosprawności w gminie Wyrzysk wskazują w pierwszej kolejności na jednostkę delimitacyjną Wyrzysk północ. W tej części gminy w 2016 roku 51 osób korzystało z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności, co stanowiło 25,8% wszystkich osób w gminie korzystających z tego typu pomocy. Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców j.d. wyniósł 2,32. Była to wartość wyraźnie wyższa od średniej gminnej wynoszącej 1,39.

Cały podobszar rewitalizacji w miejscowość Wyrzysk (czyli obszar j.d. Wyrzysk północ i część obszaru j.d. Wyrzysk zachód) charakteryzuje wysoki poziom wskaźnika liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców j.d., który wyniósł 2,27. Można zatem sformułować wniosek, że podobszar rewitalizacji w miejscowość Wyrzysk charakteryzuje się wysoką koncentracją zjawiska niepełnosprawności. Zjawisko to kumuluje się w szczególności na obszarze jednostki delimitacyjnej Wyrzysk północ.

Długotrwała lub ciężka choroba

Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska długotrwałej lub ciężkiej choroby w gminie Wyrzysk wskazują w pierwszej kolejności ponownie na jednostkę delimitacyjną Wyrzysk północ. W tej części gminy w 2016 roku mieszkało 61 osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby, co stanowiło 27,3% wszystkich osób w gminie korzystających z tego typu pomocy. Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej

z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców j.d. wyniósł 2,77. Była to wartość wyraźnie wyższa od średniej gminnej wynoszącej 1,60.

Ponadto w tej części miejscowości Wyrzysk widoczny był również największy przyrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Od 2010 roku przybyło 25 osób (przyrost o niemal 70%) otrzymujących świadczenia społeczne w tego powodu. W skali całej gminy przybyło w tym czasie 30 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Oznacza to, że spośród tych 30 osób ponad 83% zamieszkuje obszar jednostki delimitacyjnej Wyrzysk północ.

Rozpatrywany łącznie podobszar rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk charakteryzuje wyższa od średniej gminnej koncentracja zjawiska długotrwałej lub ciężkiej choroby. Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców j.d. wyniósł dla tego obszaru 2,56; przy średniej gminnej wynoszącej 1,60. Można zatem stwierdzić, że podobszar rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk charakteryzuje się wysoką koncentracją zjawiska długotrwałej lub ciężkiej choroby. Zjawisko to kumuluje się w szczególności na obszarze jednostki delimitacyjnej Wyrzysk północ. Na obszarze tej jednostki delimitacyjnej mamy również do czynienia z największym przyrostem liczby osób korzystających z tego typu pomocy.

Poszukując przyczyn koncentracji na omawianym obszarze zjawiska niepełnosprawności oraz zjawiska długotrwałej lub ciężkiej choroby należy ponownie odnieść się do struktury wiekowej mieszkańców. Otóż od kilku lat obserwuje się na obszarze rewitalizacji wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców. Procesowi starzenia się społeczeństwa w naturalny sposób towarzyszy wzrost liczby osób zapadających na długotrwałe lub ciężkie choroby oraz wzrost liczby osób, których sprawność ruchowa i/lub umysłowa wraz z biegiem lat ulega stopniowemu ograniczeniu. Powyższe wnioskowanie znajduje potwierdzenie w danych OPS, na podstawie których można zdiagnozować trudną sytuację osób starszych i niepełnosprawnych, związaną m. in. właśnie z postępującym procesem starzenia się mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Wydaje się zatem, że w ramach programu rewitalizacji powinno przewidzieć się działania mające na celu przede wszystkim ułatwienie dostępu osób starszych i niepełnosprawnych do budynków administracji publicznej oraz do obiektów infrastruktury społecznej. Ponadto warto podjąć działania zmierzające do włączenia osób starszych i niepełnosprawnych oraz chorych w życie społeczności lokalnej. Planowane działania rewitalizacyjne powinny wpływać na niwelowanie skutków trudnej sytuacji osób starszych niesamodzielnych i niepełnosprawnych.

Alkoholizm

W 2016 roku wg danych Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Wyrzysk ze świadczeń pomocy społecznej z powodu alkoholizmu korzystały w sumie 34 osoby.

Największą liczbę osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu odnotowano w jednostce delimitacyjnej Wyrzysk północ. Było to 9 osób, co stanowi 26,5% wszystkich korzystających z tego typu pomocy. Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców j.d. wyniósł 0,41. Była to wartość wyraźnie wyższa od średniej gminnej wynoszącej 0,24. Ponadto na obszarze jednostki delimitacyjnej Wyrzysk północ odnotowano w okresie 2010-2016 r. wzrost o dwie osoby liczby mieszkańców korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.

Natomiast na obszarze jednostki delimitacyjnej Wyrzysk zachód, której część należy do podobszaru rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk, problem alkoholizmu, mierzony liczbą osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, praktycznie nie występuje. W 2016 roku na omawianym

obszarze zamieszkiwała jedna osoba korzystająca z tego typu pomocy. Ponadto na obszarze tej jednostki delimitacyjnej odnotowano w okresie 2010-2016 r. spadek o pięć osób liczby mieszkańców korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.

Można zatem stwierdzić, że na podobszarze rewitalizacji w miejscowość Wyrzysk występuje zjawisko alkoholizmu, mierzone liczbą osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, które jednak koncentruje się niemal w całości na obszarze jednostki delimitacyjnej Wyrzysk północ.

Występowanie zjawiska alkoholizmu na obszarze rewitalizacji jest wypadkową kilku innych zdiagnozowanych problemów w sferze społecznej. Mamy tu na myśli głównie bezrobocie, a w szczególności bezrobocie długotrwałe. Osoba pozostająca przed długi czas bez pracy obniża swój (oraz rodziny jeżeli takową posiada) standard życia. Ze względu na posiadanie ograniczonych środków finansowych zmuszona jest w pierwszej kolejności skupić się na zaspokojeniu podstawowych potrzeb, co najczęściej odbywa się kosztem potrzeb wyższego rzędu. Często osoba taka staje się „klientem” ośrodka pomocy społecznej, co dodatkowo negatywnie wpływa na jej kondycję psychiczną i ocenę własnej wartości. W dłuższej perspektywie czasowej osoba taka zamyka się na kontakty z otoczeniem i marginalizuje swój udział w życiu społeczności lokalnej. W efekcie nawarstwienia się negatywnych czynników osoba taka może wpaść w nałóg alkoholowy, pogarszając jeszcze bardziej swoją sytuację życiową.

Biorąc powyższe pod uwagę należy stwierdzić, że program rewitalizacji powinien przewidywać realizację projektów mających na celu aktywizację zawodową osób bezrobotnych oraz pobudzających przedsiębiorczość. Ponadto należy zwrócić uwagę na realizację działań profilaktycznych mających na celu podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa (w szczególności dzieci i młodzieży) na temat problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Warto także podjąć inicjatywy zmierzające do zwiększenia zaangażowania społeczności lokalnej w zapobieganiu używaniu alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież.

Bezrobocie

Problem bezrobocia scharakteryzowano w oparciu o dane mówiące o liczbie osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia. Według informacji dostarczonych przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w gminie Wyrzysk w 2016 roku ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezrobocia korzystało w sumie 135 osób.

Największą koncentrację problemu bezrobocia w gminie Wyrzysk zdiagnozowano w jednostce delimitacyjnej Wyrzysk północ. W tej części gminy mieszkało 48 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, co stanowiło 35,6% wszystkich osób korzystających z tego typu pomocy. Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w przeliczeniu na 100 mieszkańców j.d. wyniósł dla tego obszaru 2,18. Była to wartość wyraźnie wyższa od średniej gminnej wynoszącej 1,40.

Warto w tym miejscu zauważyć, że w okresie 2010-2016 r. skala problemu bezrobocia w gminie Wyrzysk zmniejszyła się wyraźnie. Odnotowano w tym czasie spadek liczby mieszkańców korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia o 102 osoby, w tym 19 osób (niemal 19%), to mieszkańcy jednostki delimitacyjnej Wyrzysk północ.

Rozpatrywany łącznie podobszar rewitalizacji w miejscowość Wyrzysk zamieszkiwało na koniec 2016 roku 55 osób, które korzystały z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia, co stanowi 40,7% wszystkich mieszkańców gminy Wyrzysk korzystających z tego typu pomocy. Można zatem stwierdzić, że na podobszarze rewitalizacji w miejscowość Wyrzysk występuje istotna koncentracja zjawiska bezrobocia.

Przyczyn koncentracji zjawiska bezrobocia na omawianym obszarze można by upatrywać w braku dużych przedsiębiorstw, które oferowałyby liczne miejsca pracy. Wydaje się jednak, że istotniejszą przyczyną jest koncentracja na tym obszarze mieszkańców komunalnych, w których najczęściej mieszkają osoby mało aktywne zawodowo. Duża część z tych osób rozważając decyzję o podjęciu pracy porównuje możliwe do osiągnięcia wynagrodzenie, często oscylujące na poziomie najniższej krajowej, z poziomem świadczeń możliwych do uzyskania z systemu pomocy społecznej i decyduje się na świadczenia. Tego typu decyzje mają nie tylko negatywny wpływ na te osoby (pozostając w systemie opieki społecznej nie można liczyć na istotną poprawę swojej sytuacji życiowej) ale także na ich rodziny, a w szczególności na dzieci i młodzież. Osoby młode podlegają bowiem procesowi „dziedziczenia problemów” i bez istotnego wsparcia z zewnątrz, ukierunkowanego na pokazanie tym osobom, że poprzez pracę można zmienić swoją sytuację życiową, osoby te będą „kopiować” styl życia swoich rodziców i/lub opiekunów.

W związku z powyższym ważne jest aby program rewitalizacji obejmował działania ukierunkowane na aktywizację zawodową osób bezrobotnych. Ponadto niezmiernie istotne jest prowadzenie działań edukacyjnych, szkoleniowych i warsztatowych skierowanych do osób młodych, mających na celu podnoszenie ich umiejętności, kompetencji i kwalifikacji zawodowych. Warto także przemyśleć realizację projektów zmierzających do utworzenia podmiotów ekonomii społecznej.

Przedstawioną powyżej analizę problemów w sferze społecznej należy uzupełnić o wnioski płynące z badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Wyrzysk oraz o informacje zebrane w trakcie warsztatów z mieszkańcami obszarów rewitalizacji.

W badaniach ankietowych wzięło udział 152 respondentów, z czego 61,7% mieszka w miejscowości Wyrzysk. Niemal 69% badanych wskazywało, że rewitalizacją powinny zostać poddane obszary i obiekty leżące w granicach podobszaru rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk, co potwierdza trafność diagnozy delimitacyjnej.

Badanych zapytano m.in. o to, w jakich problemach dostrzegają największe zagrożenie dla obszaru rewitalizacji. Na trzech pierwszych miejscach znalazły się problemy ze sfery społecznej:

- niski poziom uczestnictwa społeczności w życiu kulturalnym – 40,7% wskazań mówi o wysokim zagrożeniu problemem;
- niski poziom samoorganizacji społecznej i współpracy między mieszkańcami a władzami publicznymi – 33,3% wskazań mówi o wysokim zagrożeniu problemem;
- bezrobocie – 32,1% wskazań mówi o wysokim zagrożeniu problemem.

Ponadto w wyniku rozmów prowadzonych w trakcie warsztatów z mieszkańcami obszaru rewitalizacji udało się ustalić, że ważną przyczyną występowania szczególnej koncentracji problemów społecznych (głównie bezrobocia, ubóstwa, alkoholizmu) na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk jest zgrupowanie na tym obszarze dużej liczby mieszkań komunalnych. Mieszkania te są zamieszkiwane w przeważającej większości przez osoby mało aktywne zawodowo i społecznie. Ponadto osoby te są wręcz uzależnione od systemu pomocy społecznej, często czyniąc ze świadczeń tego systemu swoje jedyne źródło utrzymania. W rodzinach zamieszkujących w mieszkaniach komunalnych obserwowane jest zjawisko dziedziczenia problemów – dzieci i młodzież „kopiują” styl życia swoich rodziców.

Niezmiernie istotne jest zatem, aby Program Rewitalizacji przewidywał działania aktywizujące skierowane w pierwszej kolejności do osób młodych, którym można pokazać, że jest możliwe życie i rozwój poza systemem opieki społecznej.

SFERA ŚRODOWISKOWA

Jakość powietrza

W oparciu o informacje zebrane w trakcie warsztatów z mieszkańcami należy stwierdzić, że na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk występuje problem z jakością powietrza. Problem ten jest powodowany przede wszystkim przez stosowany rodzaj ogrzewania budynków mieszkalnych. Duża część tych budynków, posiada indywidualne źródła ogrzewania, w których często wykorzystywany jest niskiej jakości opał, co przyczynia się w największym stopniu do występowania zjawiska niskiej emisji, w szczególności w okresach grzewczych.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną lub jej zły stan techniczny oraz niedobór lub niska jakość terenów publicznych

Oceny wyposażenia w infrastrukturę społeczną i jej stanu technicznego dokonywano odnośnie m.in. takich obiektów jak: obiekty służby zdrowia, obiekty pomocy społecznej, szkoły, przedszkola, obiekty kultury, świetlice wiejskie, obiekty sportowe, obiekty administracji publicznej czy zorganizowane miejsca spotkań i integracji społecznej.

Z kolei oceny terenów publicznych, w tym ich jakości, dokonywano odnośnie m.in. takich obiektów jak: wszelkiego rodzaju place, skwery, tereny zieleni miejskiej, parki.

Na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk zidentyfikowano następujące obiekty wymagające działań rewitalizacyjnych:

- **Budynek Urzędu Miejskiego, ul. Bydgoska – stan niezadawalający, wymaga remontu,**
- **Budynek siedziby Straży Miejskiej, ul. Bydgoska – stan niezadawalający, wymaga remontu,**
- Budynek administracyjny (dawny sąd), ul. Bydgoska – stan umiarkowany,
- Dworzec PKS, ul. Staszica – stan umiarkowany,
- Skwer przy pomniku Chrystusa Króla z placem zabaw, ul. Aleje – stan umiarkowany, wymaga remontu.
- **Hala sportowa, ul. Parkowa - stan niezadawalający – wymaga generalnego remontu,**
- Amfiteatr, ul. Parkowa – stan umiarkowany, wymaga remontu,
- **Basen, ul. Parkowa – stan zły (wyłączony z użytkowania) – wymaga generalnego remontu,**
- **Rynek, ul. Plac Wojska Polskiego – stan niezadawalający – funkcja obiektu niedostosowana do potrzeb; rynek pełni funkcję parkingu, a powinien pełnić funkcję wypoczynkowo-rekreacyjną,**
- **Remiza OSP, ul. Targowisko – stan niezadawalający – wymaga generalnego remontu,**
- Plac targowiska, ul. Targowisko – stan umiarkowany.
- **Budynek Miejsko Gminnego Ośrodka Kultury, ul. Kościuszki – stan niezadawalający – wymaga remontu.**

Sytuację kryzysową powodują przede wszystkim następujące obiekty infrastruktury społecznej będącej w złym stanie technicznym: Budynek Urzędu Miejskiego, Budynek siedziby Straży Miejskiej, Hala sportowa, Basen, Budynek MGOK, Remiza OSP. Ponadto na analizowanym podobszarze rewitalizacji znajdują się także przestrzenie publiczne, które nie są dostosowane do funkcji, jakie powinny pełnić. Mamy tu na myśli głównie rynek miejski znajdujący się na ul. Plac Wojska Polskiego.

Powyższą analizę należy uzupełnić o informacje zebrane w trakcie warsztatów z mieszkańcami. Okazało się bowiem, że mieszkańcy podobszaru rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk, dostrzegają dodatkowe braki w infrastrukturze społecznej i terenach publicznych. Wskazali m.in. na:

- brak żłobka,
- brak przedszkola,
- degradację stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym (obiekty komunalne, budynki wspólnot mieszkaniowych),
- ograniczony lub brak dostępu do obiektów publicznych dla osób niepełnosprawnych (chodzi m.in. o takie obiekty jak: budynek Urzędu Miasta, budynek siedziby Straży Miejskiej, hala sportowa, budynek sądu, budynek Samorządowej Administracji Placówek),
- konieczność podjęcia działań interwencyjnych na terenie przy stawie i parku miejskim (obszar zlokalizowany przy ul. Młyńskiej i ul. Targowisko w Wyrzysku. Na wskazanym terenie znajduje się ścieżka edukacyjna pn.: „Wodny Świat”, która od momentu powstania, jest często dewastowana i niszczone przez wandalów. Mieszkańcy zgłaszają potrzebę zagospodarowania terenu, a przede wszystkim montażu monitoringu, co pozwoli na zmniejszenie zagrożenia dewastacją i zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców korzystających z tego terenu.
- konieczność modernizacji budynku szkoły podstawowej przy ul. Parkowej 8,
- konieczność modernizacji kortu tenisowego przy ul. Parkowej,
- konieczność modernizacji starego boiska przy ul. Bydgoskiej

Poniżej przedstawiono dokumentację fotograficzną, wykonaną w trakcie spaceru badawczego zrealizowanego w dniu 03.07.2017 r., obrazującą stan infrastruktury społecznej oraz stan terenów publicznych.

Fot. 1. Budynek siedziby Straży Miejskiej – front i tył (ul. Bydgoska)

Fot. 2. Budynek Urzędu Miejskiego w Wyrzysku – front (ul. Bydgoska)

Fot. 3. Miejsko Gminny Ośrodek Kultury – dach, tył oraz ogród (ul. Kościuszki)

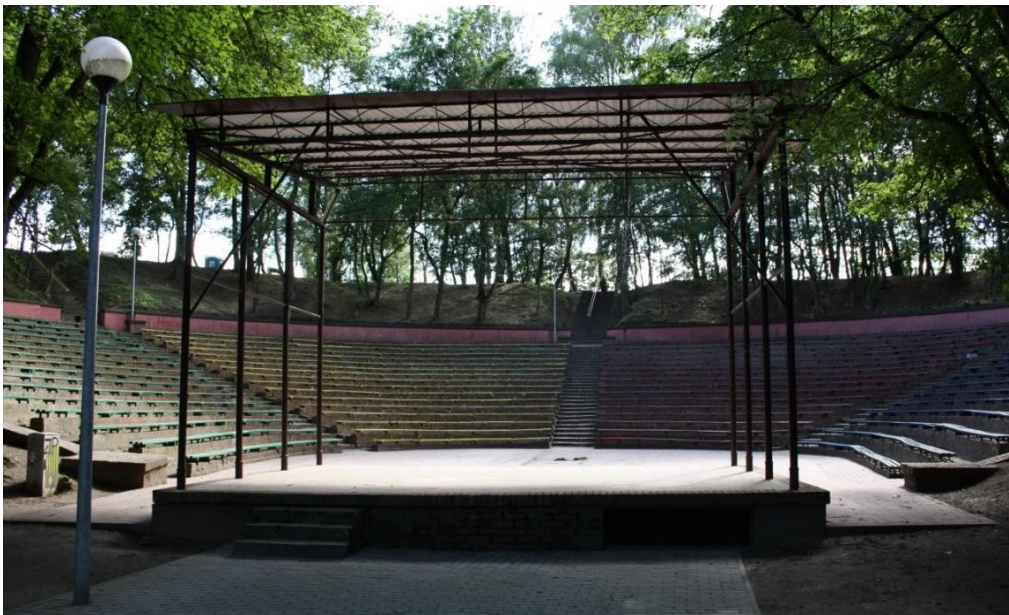
Fot. 4. Boisko Sportowe (ul. Pocztowa)

Fot. 5. Stan ławek w alejach w Parku Miejskim

Fot. 6. Amfiteatr w Parku Miejskim

Fot. 7. Stan ławek w Amfiteatrze w Parku Miejskim

Fot. 8. Droga dojazdowa do Amfiteatru oraz prowizoryczny parking (ul. Parkowa)

Fot. 9. Nieczynny obiekt Budynku Socjalno-Użytkowego z Bazą Noclegowo-Wypoczynkową (ul. Parkowa)

Fot. 10. Nieczynny obiekt Basenu Pływackiego (ul. Parkowa)

Fot. 11. Tereny przy rzece Łobzonka (ul. Młyńska, ul. Targowisko)

Fot. 12. Targowisko miejskie – część nieutwardzona (ul. Młyńska, Targowisko)

Fot. 13. Aleja Kasztanowa

Fot. 14. Brak przejścia dla pieszych przy wjeździe do Biedronki (ul. Parkowa)

Fot. 15. Skwer przy ul. Aleje – obecnie miejsce często odwiedzane przez osoby uzależnione od alkoholu

Fot. 16. Plac Wojska Polskiego – obecnie pełni funkcję parkingu

SFERA TECHNICZNA

Potencjalna degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym

Skalę problemu potencjalnej degradacji obiektów budowlanych oceniono na podstawie lokalizacji obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków (GEZ). W całej gminie Wyrzysk na koniec 2016 roku w GEZ zewidencjonowanych były 424 obiekty. Na jedną jednostkę delimitacyjną w gminie Wyrzysk przypadało zatem 16,96 obiektów zabytkowych.

Za występowanie stanu kryzysowego uznano sytuację szczególnej koncentracji obiektów zabytkowych w przestrzeni danej jednostki delimitacyjnej – tzn. liczba obiektów ujętych w GEZ powinna być wyższa od średniej wartości przypadającej na jedną jednostkę delimitacyjną (tj. 16,96 obiektów zabytkowych na jednostkę delimitacyjną).

Największa liczba obiektów ujętych w GEZ zlokalizowana jest na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk. Na tym obszarze znajdują się 122 takie obiekty (w dużej części są to obiekty mieszkalne), co stanowi 28,8% wszystkich obiektów na terenie gminy Wyrzysk ujętych w GEZ. W tabeli poniżej przedstawiono zestawienie tych obiektów.

Tabela 31. Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków w 2016 r. – podobszar rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk

Lp.	Charakterystyka obiektu
ul. Bydgoska	
1	STAROSTWO, ob. Urząd Miejski, ul. Bydgoska 29, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 233/2
2	WILLA STAROSTY, ob. Urząd Miejski, ul. Bydgoska 32, mur., 1928 – '29 r., dz. nr 232
3	URZĄD FINANSOWY, ob. kamienica, ul. Bydgoska 25, XIX/XX w., dz. nr 316/1
4	ZESPÓŁ SĄDU: SĄD, ul. Bydgoska 24, mur., pocz. XX w., dz. nr 240/12
5	ZESPÓŁ SĄDU: ARESZT, ob. dom, ul. Bydgoska 24A, mur., pocz. XX w., dz. nr 240/3
6	ZESPÓŁ SĄDU: DOM PRACOWNIKÓW SĄDOWYCH, ob. dom, ul. Bydgoska 26, mur., pocz. XX w., dz. nr 240/1
7	ZESPÓŁ BROWARU: BROWAR, ul. Bydgoska 19A, mur., 1880 r., dz. nr 435/5
8	ZESPÓŁ BROWARU: DOM WŁAŚCICIELA BROWARU Ericha Kunza, ob. dom wielorodzinny, ul. Bydgoska 19, k. XIX w., dz. nr 434/1
9	ZESPÓŁ CENTRALI ENERGETYCZNEJ: CENTRALA ENERGETYCZNA, ob. siedziba posterunku

	energetycznego i budynek mieszkalny, ul. Bydgoska 58A, mur., pocz. XX w., dz. nr 21/3, 21/5, 21/6, 21/7
10	ZESPÓŁ CENTRALI ENERGETYCZNEJ: WILLA DYREKTORA CENTRALI ENERGETYCZNEJ, ob. dom, ul. Bydgoska 58B, mur., pocz. XX w., dz. nr 21/4
11	ZESPÓŁ CENTRALI ENERGETYCZNEJ: DOM PRACOWNIKÓW CENTRALI ENERGETYCZNEJ, ob. dom, ul. Bydgoska 58, mur., pocz. XX w., dz. nr 21/2
12	ZESPÓŁ CENTRALI ENERGETYCZNEJ: DOM nr 7, mur., pocz. XX w., dz. nr 489
13	ZESPÓŁ CENTRALI ENERGETYCZNEJ: WILLA nr 11, ob. Referat Wydziału Komunikacji Starostwa Powiatowego w Pile, mur./szach, ok. 1920 r., dz. nr 418/1
14	ZESPÓŁ CENTRALI ENERGETYCZNEJ: WILLA nr 13, mur./drewn., ok. 1912 r., dz. nr 418/3
15	ZESPÓŁ CENTRALI ENERGETYCZNEJ: DOM nr 16, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 244
16	ZESPÓŁ CENTRALI ENERGETYCZNEJ: DOM nr 17, mur., pocz. XX w., dz. nr 432/4
17	ZESPÓŁ CENTRALI ENERGETYCZNEJ: DOM nr 20, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 242
18	ZESPÓŁ CENTRALI ENERGETYCZNEJ: KAMIENICA nr 21, mur., pocz. XX w., dz. nr 335/1
19	ZESPÓŁ CENTRALI ENERGETYCZNEJ: KAMIENICA nr 22, mur., pocz. XX w., dz. nr 241/1
20	ZESPÓŁ CENTRALI ENERGETYCZNEJ: DOM nr 34, ob. siedziba PZU, mur., k. XIX w., dz. nr 231
21	ZESPÓŁ CENTRALI ENERGETYCZNEJ: DOM nr 36 (dawna pastorówka), mur./ganek: drewniany, 1 ćw. XX w., dz. nr 226/5
22	ZESPÓŁ CENTRALI ENERGETYCZNEJ: DOM nr 45, mur., 2 ćw. XX w., dz. nr 175
23	ZESPÓŁ CENTRALI ENERGETYCZNEJ: DOM nr 56, mur., pocz. XX w., dz. nr 22/1, 22/2
24	DOM nr 31, dz. nr 270
25	DOM nr 33, dz. nr 369
26	DOM nr 35, dz. nr 265/8
27	DOM nr 37, dz. nr 266
28	DOM nr 39, dz. nr 265/1
ul. Grunwaldzka	
29	DOM nr 1, dz. nr 296/3
30	DOM nr 2, dz. nr 295
31	DOM nr 3, dz. nr 296/1
32	DOM nr 4, dz. nr 296/5
33	DOM nr 5, dz. nr 296/6
ul. Kościuszki	
34	DOM nr 3, dz. nr 280
35	DOM nr 4, dz. nr 272
36	DOM nr 5, dz. nr 281/3
37	DOM nr 6, dz. nr 265/10
38	DOM nr 7, dz. nr 279
39	DOM nr 8, dz. nr 268
40	DOM nr 9, dz. nr 281/5
41	DOM nr 10, dz. nr 265/25
42	DOM nr 11, dz. nr 278
43	DOM nr 12, dz. nr 264
44	DOM nr 13, dz. nr 281
ul. Staszica	
45	MŁYN, ul. Staszica 8, mur./szach., 1827 r., przebud. 1 poł. XX w., dz. nr 450/5
46	KAMIENICA nr 1, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 406
47	KAMIENICA nr 2, mur., pocz. XX w., dz. nr 457
48	DOM nr 3, ob. bank, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 404/2
49	KAMIENICA nr 4, mur., 1913 r., dz. nr 156/1
50	DOM nr 5, mur. 1930 r., dz. nr 400/1
51	DOM nr 9, mur., poł. XIX w., dz. nr 357/2
52	KAMIENICA nr 16, mur., pocz. XX w., dz. nr 323/4
53	KAMIENICA nr 18, mur., pocz. XX w., dz. nr 318/1
54	FIGURA PRZYDROŻNA – CHRYSZTUS, 1946 r., dz. nr 33

ul. Kościuszki, Rzeczna, Bydgoska	
55	ZAŁOŻENIE DWORSKO - FOLWARCZNE: DWÓR, ob. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, ul. Kościuszki 15, mur., 2 poł. XIX w., dz. nr 251/2
56	ZAŁOŻENIE DWORSKO - FOLWARCZNE: DOM OFICJALISTÓW z budynkiem gospodarczym, ul. Kościuszki 16, mur., XIX/XX w., budynek gospodarczy – l. 30-te XX w., dz. nr 259
57	ZAŁOŻENIE DWORSKO - FOLWARCZNE: CZWORAK, ul. Kościuszki 14, mur., pocz. XX w., dz. nr 260, 263
58	ZAŁOŻENIE DWORSKO - FOLWARCZNE: BUDYNEK GOSPODARCZY, ul. Bydgoska, mur., l. 30-te XX w., dz. nr 261
59	ZAŁOŻENIE DWORSKO - FOLWARCZNE: TRANSFORMATOR, mur., 1 poł. XX w., dz. nr 265/4
60	ZAŁOŻENIE DWORSKO - FOLWARCZNE: KUŹNIA, ob. budynek gospodarczy, ul. Bydgoska, mur./szach., XIX/XXw., przebud., dz. nr 46
61	ZAŁOŻENIE DWORSKO - FOLWARCZNE: DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH, ul. Rzeczna 1, mur., pocz. XX w., dz. nr 15/3
62	ZAŁOŻENIE DWORSKO - FOLWARCZNE: DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH, ul. Rzeczna 3, mur., pocz. XX w., dz. nr 15/1
63	ZAŁOŻENIE DWORSKO - FOLWARCZNE: DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH, ul. Rzeczna 5, mur., pocz. XX w., dz. nr 12, 13/2, 13/1
64	ZAŁOŻENIE DWORSKO - FOLWARCZNE: DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH z budynkiem gospodarczym
ul. łączna	
65	DOM nr 3, mur., 1 poł. XX w., dz. nr 320/4
ul. 22-go Stycznia	
66	KAMIENICA nr 5, mur., XIX/XX w., dz. nr 663
67	KAMIENICA nr 8, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 594
68	KAMIENICA nr 9, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 664/1
69	KAMIENICA nr 10, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 595/2
70	KAMIENICA nr 11, mur., XIX/XX w., dz. nr 665
71	DOM nr 12, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 596
72	DOM nr 13, mur., pocz. XX w., dz. nr 667
73	DOM nr 17, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 670
74	DOM nr 24, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 611/1
75	DOM nr 26, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 611/3
76	DOM nr 28, mur., 2 poł. XIX w., dz. nr 618/1
77	BUDYNEK GOSPODARCZY nr 32, ob. usługowy, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 627
78	BUDYNEK GOSPODARCZY nr 46, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 638
79	KAMIENICA nr 48, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 639
80	DOM nr 52, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 644/1
81	DOM nr 58, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 743
Plac Wojska Polskiego	
82	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY p.w. św. Marcina Biskupa z cmentarzem przykościelnym, Pl. Wojska Polskiego, mur., 1858 r., rozbudowa po 1948 r., dz. nr 458
83	PLEBANIA Z OGRODEM, Pl. Wojska Polskiego 9, mur., 1844 r., dz. nr 45
84	HOTEL, ob. kamienica nr 2, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 651/1, 651/2, 651/4, 651/6
85	KAMIENICA nr 3, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 650/1
86	KAMIENICA nr 4, mur., pocz. XX w., dz. nr 649/1
87	KAMIENICA nr 5, mur., pocz. XX w., dz. nr 648
88	KAMIENICA nr 6, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 647/1
89	KAMIENICA nr 7, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 647/1
90	KAMIENICA nr 8, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 646
91	DOM nr 10, mur., 1-2 ćw. XX w., dz. nr 462
92	DOM nr 11, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 463/1
93	DOM nr 13, mur., 4 ćw. XX w., dz. nr 465
94	DOM nr 14, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 466

95	DOM nr 15, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 467
96	DOM nr 21, mur., 1930 r., dz. nr 661/1, 661/2
ul. Parkowa	
97	PARK MIEJSKI, XIX w.
98	DOM nr 2, mur., pocz. XX w., dz. nr 403
99	DOM nr 4, mur., pocz. XX w., dz. nr 402
100	TRANSFORMATOR, mur., 1 poł. XX w., dz. nr 577/
ul. Gołębia	
101	DOM nr 2, mur. 4 ćw. XIX w., dz. nr 631
102	DOM nr 4, mur., 4 ćw. XIX w., dz. nr 63
ul. Pocztowa	
103	BÓŻNICA, ul. Pocztowa 6, mur., ok. 1860 r., dz. nr 301
104	POCZTA, ul. Pocztowa 7, mur., k. XIX w., dz. nr 353
105	HOTEL, ob. kamienica nr 1, mur., XIX/XX w., dz. nr 357/1
106	KAMIENICA nr 2, mur., ok. 1880 r., dz. nr 303
107	KAMIENICA nr 3, mur., pocz. XX w., dz. nr 356
108	KAMIENICA nr 5, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 355/3
109	DOM nr 8, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 300
110	BUDYNEK GOSPODARCZY przy domu nr 8, mur./szach., pocz. XX w., dz. nr 300
111	DOM nr 10, mur., k. XIX w., dz. nr 299
112	DOM nr 17, mur., pocz. XX w., dz. nr 344
ul. Podgórna	
113	PRUSKI INSPEKTORAT OŚWIATY, ob. dom, ul. Podgórna 4, mur./szach., pocz. XX w., dz. nr 597/1
114	CMENTARZ KATOLICKI PARAFIALNY I, ul. Podgórna, czynny, poł. XIX w., dz. nr 542
115	CMENTARZ KATOLICKI PARAFIALNY II, ul. Podgórna, czynny, 1922 r., dz. nr 544/2
116	CMENTARZ EWANGELICKI, ul. Podgórna, nieczynny, poł. XIX w., dz. nr 541
117	CMENTARZ WOJENNY, ul. Podgórna, zamknięty, 1946 r., dz. nr 544/1
118	MIEJSCE PO CMENTARZU ŻYDOWSKIM, ul. Wiejska, k. XVIII w.
119	ZESPÓŁ DOMÓW WIELORODZINNYCH, ul. Bydgoska - Grunwaldzka – Kościuszki, mur., ok. 1943 r. i po 1945 r.:
ul. Zduny	
120	DOM nr 2, mur., pocz. XX w., dz. nr 578/2, 578/3
121	DOM nr 5, mur., l. 30-te XX w., dz. nr 586
122	DOM nr 9, mur., 1-2 ćw. XX w., dz. nr 584

Biorąc powyższe pod uwagę należy stwierdzić, że na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk, występuje duża koncentracja obiektów ujętych w GEZ. Oznacza to, że utrzymanie, a niejednokrotnie odtworzenie, odpowiedniego poziomu stanu technicznego tych obiektów, będzie wymagało poniesienia często dość istotnych nakładów finansowych przez ich właścicieli. Ważne jest zatem aby w procesie rewitalizacji realizowane były projekty ukierunkowane na poprawę stanu technicznego tych obiektów.

Poniżej przedstawiono dokumentację fotograficzną, wykonaną w trakcie spaceru badawczego zrealizowanego w dniu 03.07.2017 r., obrazującą stan techniczny obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym.

Fot. 17. Droga prowadząca do domu kultury (ul. Kościuszki) – budynki komunalne

Fot. 18. Zdegradowany obiekt przeznaczony na działalność gospodarczą (ul. Parkowa)

Fot. 19. Zdegradowane budynki mieszkalne (ul. 22 Stycznia)

Fot. 20. Zdegradowane obiekty mieszkaniowo-usługowe (Plac Wojska Polskiego)

Fot. 21. Zdegradowane budynki mieszkalne (ul. Bydgoska)

Fot. 22. Zdegradowany budynek byłego młyna (ul. Staszica)

Fot. 23. Zdegradowane budynki byłego browaru (ul. Bydgoska)

5.4.2 Podobszar rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią

SFERA SPOŁECZNA

Starzenie się społeczeństwa

Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 15,65% ludności gminy Wyrzysk. Analiza danych dla podobszaru rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią pozwala stwierdzić, że w tej przestrzeni gminy odnotowano wyższy od średniej gminnej odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym, wynoszący 16,05%. Można zatem uznać, że podobszar rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią dotyka problem starzejącego się społeczeństwa.

Przyczyn takiego stanu rzeczy należy w pierwszej kolejności poszukiwać w przechodzeniu wyzów demograficznych do kategorii wieku produkcyjnego, rosnącej średniej długości życia oraz migracji osób w wieku produkcyjnym, co negatywnie wpływa na strukturę wiekową mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Biorąc powyższe pod uwagę należy zaznaczyć, że w procesie rewitalizacji powinno się zwrócić uwagę na potrzeby osób w wieku poprodukcyjnym i realizować projekty na rzecz tych osób. W szczególności powinno się wdrażać rozwiązania, które będą pozytywnie oddziaływać na włączenie społeczne osób w wieku poprodukcyjnym.

Ubóstwo

Chociaż podobszar rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią charakteryzował niski wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców j.d., który wyniósł 1,41; przy średniej gminnej 1,81, to należy zwrócić uwagę na fakt przyrostu liczby tych świadczeń. W 2010 r. podobszar rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią zamieszkiwało 16 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa. W 2016 roku osób tych było już 26 – przyrost o 10. Można zatem stwierdzić, że na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią, w ciągu sześciu lat wzrosła o ponad 62% liczba osób, które korzystają z tego typu pomocy. Ponadto w przedziale czasowym 2010-2016 r. liczba osób, którym przyznano pomoc z tytułu ubóstwa, wzrosła w gminie Wyrzysk o 44 osoby, z czego aż 10 osób, co stanowi 22,7%, to osoby zamieszkujące podobszar rewitalizacji w miejscowości Osiek na Notecią. Powyższe dane pozwalają wysunąć wniosek, że analizowany podobszar rewitalizacji dotyka szczególna dynamika rozwoju zjawiska ubóstwa.

Wydaje się, że na taki stan rzeczy wpływ ma przede wszystkim wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Część z tych osób, a w szczególności osoby samotne, nie mogące liczyć na wsparcie rodziny, dysponuje ograniczonymi środkami finansowymi, co powoduje, że sięgają po pomoc Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W procesie rewitalizacji należy zatem zwrócić uwagę na realizację działań, które pomogą osobom ubogim poprawić ich sytuację materialną. W stosunku do osób ubogich w wieku poprodukcyjnym mogą być to działania mające na celu wsparcie materialne tych osób.

Niepełnosprawność

Podobszar rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią zamieszkiwało w 2016 roku 25 osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności, co stanowiło 12,6% wszystkich osób w gminie korzystających z tego typu pomocy. Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców j.d. wyniósł 1,13. Była to zatem wartość niższa od średniej gminnej wynoszącej 1,39.

Na uwagę zasługuje jednak fakt przyrostu liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności. W 2010 r. podobszar rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią zamieszkiwało 17 osób korzystających z tego typu pomocy. W 2016 roku osób tych było już 25 – przyrost o 8. Był to największy przyrost liczby osób którym przyznano pomocy społeczną z tytułu niepełnosprawności w przedziale czasowym 2010-2016 r., jaki odnotowano w całej gminie Wyrzysk.

Można zatem stwierdzić, że na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią w ciągu sześciu lat wzrosła o 47% liczba osób, które korzystają z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności. Powyższe dane pozwalają wysunąć wniosek, że analizowany podobszar rewitalizacji dotyka szczególna dynamika rozwoju zjawiska niepełnosprawności.

Długotrwała lub ciężka choroba

Podobszar rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią zamieszkiwały w 2016 roku 32 osoby korzystające z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby, co stanowiło 14,3% wszystkich osób w gminie korzystających z tego typu pomocy. Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców j.d. wyniósł 1,73. Była to zatem wartość wyższa od średniej gminnej wynoszącej 1,60.

Na uwagę zasługuje także fakt przyrostu liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. W 2010 r. podobszar rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią zamieszkiwały 22 osoby korzystające z tego typu pomocy. W 2016 roku osób tych było już 32 – przyrost o 10. Można zatem stwierdzić, że na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią w ciągu sześciu lat wzrosła o 45,5% liczba osób, które korzystają z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Powyższe dane pozwalają wysunąć wniosek, że analizowany podobszar rewitalizacji dotyka istotna dynamika rozwoju zjawiska długotrwałej lub ciężkiej choroby.

Poszukując przyczyn przyrostu na omawianym obszarze liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności oraz przyrostu liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby należy zwrócić uwagę na odsetek osób w wieku poprodukcyjnym. W ostatnich latach na obszarze rewitalizacji obserwuje się wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców. Procesowi starzenia się społeczeństwa towarzyszą takie zjawiska jak wzrost liczby osób zapadających na długotrwałe lub ciężkie choroby oraz wzrost liczby osób, których sprawność ruchowa i/lub umysłowa ulega stopniowemu ograniczeniu. Powyższe wnioskowanie znajduje potwierdzenie w danych OPS, na podstawie których można zdiagnozować trudną sytuację osób starszych i niepełnosprawnych, związaną m. in. właśnie z postępującym procesem starzenia się mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Biorąc powyższe pod uwagę należy stwierdzić, że w ramach programu rewitalizacji powinno przewidzieć się działania mające na celu m.in. ułatwienie dostępu osób starszych i niepełnosprawnych do budynków użyteczności publicznej oraz do obiektów infrastruktury społecznej. Ponadto należy podjąć działania zmierzające do włączenia osób starszych i niepełnosprawnych oraz chorych w życie społeczności lokalnej. Planowane działania rewitalizacyjne powinny wpływać na niwelowanie skutków trudnej sytuacji osób starszych niesamodzielnych i niepełnosprawnych.

Alkoholizm

Na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią zamieszkiwały w 2016 roku 3 osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, co stanowiło 8,8% wszystkich osób w gminie korzystających z tego typu pomocy. Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców j.d. wyniósł 0,17 i była to wartość niższa od

średniej gminnej wynoszącej 0,24. Warto jednak nadmienić, że jeszcze w 2010 roku na analizowanym obszarze nie występowało zjawisko alkoholizmu, mierzone w/w wskaźnikiem. Zmiany jakie zaszły na tym obszarze w ostatnich sześciu latach obrazowane wskaźnikiem liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, mogą świadczyć o rozwoju zjawiska alkoholizmu na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią.

Biorąc pod uwagę fakt, że na analizowanym obszarze rewitalizacji problem alkoholizmu dotyczy tylko trzech osób, trudno jest zdiagnozować przyczynę lub przyczyny wystąpienia tego problemu. Być może osoby mające problem alkoholowy „ujawniły się” dopiero w 2016 roku, ponieważ dopiero wówczas zdecydowały się na leczenie.

Niezależnie od przyczyn pojawienia się problemu alkoholizmu na analizowanym obszarze, w ramach programu rewitalizacji należy podjąć działania, które spowodują, że problem ten nie będzie się rozszerzał na większą liczbę mieszkańców. W szczególności należy przewidzieć realizację projektów mających na celu aktywizację zawodową osób bezrobotnych oraz pobudzających przedsiębiorczość. Ponadto należy zwrócić uwagę na realizację działań profilaktycznych mających na celu podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa (w szczególności dzieci i młodzieży) na temat problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Warto także podjąć inicjatywy zmierzające do zwiększenia zaangażowania społeczności lokalnej w zapobieganiu używaniu alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież.

Bezrobocie

Zjawisko bezrobocia, mierzone liczbą osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, dotyka w sposób umiarkowany podobszar rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią. Na obszarze tym w 2016 roku zamieszkiwało 18 osób korzystających z tego typu świadczeń, co stanowiło 13,3% wszystkich osób w gminie, które borykają się z problemem bezrobocia.

Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w przeliczeniu na 100 mieszkańców j.d. wyniósł dla tego obszaru 0,97 i był wyraźnie niższy od średniej gminnej wynoszącej 1,40.

Aktywność obywatelska

Analizując frekwencję wyborczą w ostatnich wyborach samorządowych, które odbyły się w 2014 roku, można stwierdzić, że na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią odnotowano frekwencję wyborczą wynoszącą 46,30%. Była to zatem wartość niższa niż wartość średnia dla gminy Wyrzysk, która wyniosła 50,90%

Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, że na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią odnotowano zjawisko problemu niskiej aktywności obywatelskiej, z zastrzeżeniem jednak, że aktywność tą rozpatruje się jedynie w odniesieniu do udziału w ostatnich wyborach samorządowych.

Przedstawioną powyżej analizę problemów w sferze społecznej należy uzupełnić o wnioski płynące z badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Wyrzysk oraz o informacje zebrane w trakcie warsztatów z mieszkańcami obszarów rewitalizacji.

W badaniach ankietowych wzięło udział 152 respondentów, z czego niemal 25% mieszka w miejscowości Osiek nad Notecią. Ponad 22% spośród wszystkich badanych wskazywało, że rewitalizacją powinny zostać poddane obszary i obiekty leżące w granicach podobszaru rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią, co potwierdza trafność diagnozy delimitacyjnej.

Badani wskazywali, że największe zagrożenie dla podobszaru rewitalizacji generują następujące problemy ze sfery społecznej: niski poziom uczestnictwa społeczności w życiu kulturalnym; niski poziom samoorganizacji społecznej i współpracy między mieszkańcami a władzami publicznymi; bezrobocie.

Ponadto w wyniku rozmów prowadzonych w trakcie warsztatów z mieszkańcami podobszaru rewitalizacji udało się ustalić, że jedną z głównych przyczyn narastania problemów związanych przede wszystkim z ubóstwem, bezrobociem i niską aktywnością obywatelską są m.in. problemy gospodarcze obszaru. Okazało się, że w ostatnich kilku latach upadło wiele zakładów pracy, w tym dwa duże: Zakład Ceramiki Budowlanej – Wienerberger oraz Zakłady Mięsne Romex, które dawały zatrudnienie dużej części mieszkańców podobszaru rewitalizacji. Po ich upadku zaczęły nasilać się zjawiska bezrobocia, ubóstwa czy alkoholizmu. Obniżył się także poziom aktywności obywatelskiej mieszkańców.

Niezmiernie istotne jest zatem, aby program rewitalizacji przewidywał działania aktywizujące zawodowo, w tym pobudzające przedsiębiorczość, mieszkańców podobszaru rewitalizacji. Ważne będą również inicjatywy mające na celu wyhamowanie negatywnych tendencji związanych ze zjawiskiem ubóstwa, długotrwałej lub ciężkiej choroby czy starzejącego się społeczeństwa.

SFERA GOSPODARCZA

Przedsiębiorczość indywidualna

Na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią aktywną działalność gospodarczą prowadziło na koniec 2016 roku 88 osób – co stanowiło 12,6% ogółu tego typu działalności w całej gminie Wyrzysk.

Wskaźnik przedsiębiorczości indywidualnej, mierzony liczbą osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 mieszkańców j.d., wyniósł dla tego obszaru 4,91. Była to zatem wartość nieco niższa od średniej gminnej równej 4,92.

Można zatem stwierdzić, że na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią powinno prowadzić się działania rewitalizacyjne mające m.in. na celu pobudzenie przedsiębiorczości lokalnej ludności, podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru rewitalizacji czy też rozwój ekonomii społecznej.

SFERA ŚRODOWISKOWA

Podobnie jak w przypadku podobszaru rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk udało się, w oparciu o informacje zebrane w trakcie warsztatów z mieszkańcami, ustalić, że na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią występuje problem z jakością powietrza. Problem ten generują indywidualne źródła ogrzewania, w których często wykorzystywany jest niskiej jakości opał, co przyczyniają się w największym stopniu do niskiej emisji, w szczególności w okresach grzewczych.

W trakcie warsztatów mieszkańcy przyznali, że podobszar rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią, należy uznać za obszar szczególnej koncentracji zjawiska niskiej emisji.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną lub jej zły stan techniczny oraz niedobór lub niska jakość terenów publicznych

Oceny niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę społeczną lub jej złego stanu technicznego dokonywano odnośnie m.in. takich obiektów jak: obiekty służby zdrowia, obiekty pomocy społecznej, szkoły, przedszkola, obiekty kultury, świetlice wiejskie, obiekty sportowe, obiekty administracji publicznej czy zorganizowane miejsca spotkań i integracji społecznej.

Z kolei oceny niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych dokonywano odnośnie m.in. takich obiektów jak: wszelkiego rodzaju place, skwery, tereny zieleni miejskiej, parki.

Na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią zidentyfikowano następujące obiekty wymagające działań rewitalizacyjnych:

- **Dworzec PKP, ul. Dworcowa – stan niezadowalający – wymaga generalnego remontu,**
- **Budynek Domu Kultury, ul. XX-lecia – stan niezadowalający – wymaga generalnego remontu,**

Ponadto w osadach Ostrówek i Zielona Góra, znajdujących się w granicach podobszaru rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią, zdiagnozowano brak infrastruktury społecznej.

Biorąc powyższe pod uwagę sytuację kryzysową powoduje przede wszystkim stan dwóch obiektów: obiektu Dworca PKP (jest to dodatkowo obiekt zabytkowy) oraz budynku Domu Kultury (stan tego obiektu uniemożliwia jego wykorzystanie przez mieszkańców podobszaru rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią).

Natomiast zidentyfikowany brak infrastruktury społecznej w osadach Ostrówek i Zielona Góra nie powoduje stanu kryzysowego, ze względu na niedużą odległość tych miejscowości od miejscowości Osiek nad Notecią.

Powyższa analiza zostanie uzupełniona o informacje zebrane w trakcie warsztatów z mieszkańcami. Okazało się bowiem, że mieszkańcy podobszaru rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią dostrzegają dodatkowe braki w infrastrukturze społecznej i terenach publicznych. Wskazali m.in. na:

- brak żłobka,
- konieczność modernizacji istniejących punktów przedszkolnych,
- konieczność utworzenia samodzielnego przedszkola publicznego,
- konieczność modernizacji budynku Szkoły Podstawowej przy ul. Szkolnej 2,
- brak sali widowiskowo-kinowej,

Ponadto mieszkańcy wskazywali, że braki w infrastrukturze społecznej powodują m.in. ograniczony dostęp do kultury wyższej. Mieszkańcy chcący z niej skorzystać np. w większych miejscowościach napotykają na problemy komunikacyjne związane z koniecznością przemieszczenia się na większą odległość, problemy z dojazdem do i powrotem z większych miejscowości.

Poniżej przedstawiono dokumentację fotograficzną, wykonaną w trakcie spaceru badawczego zrealizowanego w dniu 04.07.2017 r., obrazującą stan infrastruktury społecznej oraz stan terenów publicznych.

Fot. 24. Budynek Domu Kultury (ul. XX-lecia)

Fot. 25. Niewykorzystywane, częściowo zdegradowane pomieszczenia w piwnicach Domu Kultury – część 1.

Fot. 26. Niewykorzystywane, częściowo zdegradowane pomieszczenia w piwnicach Domu Kultury – część 2.

Fot. 27. Niewykorzystywane, częściowo zdegradowane pomieszczenia na piętrze Domu Kultury

Fot. 28. Niewykorzystywane tereny przy Centrum Sportowo-rekreacyjnym (ul. XX-lecia, Słowińska)

SFERA TECHNICZNA

Potencjalna degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym

Jak już wcześniej wspomniano skalę problemu potencjalnej degradacji obiektów budowlanych oceniono na podstawie lokalizacji obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków (GEZ). Za występowanie stanu kryzysowego uznano sytuację szczególnej koncentracji obiektów zabytkowych w przestrzeni danej jednostki delimitacyjnej – tzn. liczba obiektów ujętych w GEZ powinna być wyższą od średniej wartości przypadającej na jedną jednostkę delimitacyjną (tj. 16,96 obiektów zabytkowych na jednostkę delimitacyjną).

Na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią znajduje się 33 obiekty ujęte w GEZ, co stanowi 9,2% wszystkich obiektów ujętych w tej ewidencji. W tabeli poniżej przedstawiono zestawienie tych obiektów.

Tabela 32. Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków w 2016 r – podobszar rewitalizacji w Miejscowości Osiek nad Notecią

Lp.	Charakterystyka obiektu
ul. Dworcowa	
1	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: DWORZEC, ul. Dworcowa 2, mur., ok. 1851 r., dz. nr 302/9
2	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: POCZTA, ul. Dworcowa 1, mur., ok. 1860 r., dz. nr 302/8
3	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: KOLEJOWA WIEŻA CIŚNIENÍ, ul. Dworcowa, mur., ok. 1912 r., dz. nr 302/9
4	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: SZALET Z BUDYNKIEM GOSP., ul. Dworcowa, mur., ok. 1851 r., dz. nr 302/9
5	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: POMPOWNIA, ul. Dworcowa, mur., pocz. XX w., dz. nr 302/9
6	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: BUDYNEK KOLEJOWY, ul. Dworcowa, mur., pocz. XX w., dz. nr 302/5
7	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: NASTAWNIA, ul. Dworcowa, mur., pocz. XX w., dz. nr 302/9
8	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: MAGAZYN, ul. Dworcowa, mur., pocz. XX w., dz. nr 302/5
9	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: DOM, ul. Dworcowa 4, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 843/4
10	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: DOM, ul. Dworcowa 5, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 843/6
11	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: DOM z budynkiem gospodarczym, ul. Dworcowa 34, mur., 1

	ćw. XX w., dz. nr 99/7
12	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: DOM DRÓŻNIKA, ul. Leśna, mur. 1 ćw. XX w., dz. nr 302/10, 302/11, 302/13 m.
13	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: DOM DRÓŻNIKA, Osiek – Prac 9, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 302/6
14	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: CMENTARZ KATOLICKI, ul. Dworcowa, 1920 r., dz. nr 825/2
15	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: CMENTARZ EPIDEMICZNY, zlikwidowany, ul. XXX – lecia, poł. XIX w.
16	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: DOM nr 26, mur., pocz. XX w., dz. nr 87/1
17	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: DOM nr 27, mur., pocz. XX w., dz. nr 87/6
18	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: DOM nr 28, mur., pocz. XX w., dz. nr 90/13; 90/15
19	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: DOM nr 29, mur., pocz. XX w., dz. nr 91/6
20	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: DOM nr 38, mur., XIX/XX w., dz. nr 113
ul. Prac	
21	ZESPÓŁ FOLWARCZNY: DOM ADMINISTRATORA, ob. dom nr 7, mur., pocz. XX w., dz. nr 833/2
22	ZESPÓŁ FOLWARCZNY: DOM nr 1-2, mur., pocz. XX w., dz. nr 838, 839/6, 839/11
23	ZESPÓŁ FOLWARCZNY: DOM nr 3, mur., pocz. XX w, dz. nr 837/1
24	ZESPÓŁ FOLWARCZNY: DOM nr 6 z budynkiem gospodarczym, mur., pocz. XX w, dz. nr 835
25	ZESPÓŁ FOLWARCZNY: DOM nr 8, mur., pocz. XX w, dz. nr 832
26	ZESPÓŁ FOLWARCZNY: DOM nr 11, mur., pocz. XX w, dz. nr 828
27	ZESPÓŁ FOLWARCZNY: MAGAZYN, ob. dom nr 12, mur., pocz. XX w., dz. nr 830/3
28	ZESPÓŁ FOLWARCZNY: STAJNIA Z MAGAZYNEM, ob. budynek gospodarczy, mur., pocz. XX w., dz. nr 834
29	ZESPÓŁ FOLWARCZNY: STAJNIA Z MAGAZYNEM, ob. budynek gospodarczy, mur., pocz. XX w., dz. nr 833/1
30	ZESPÓŁ FOLWARCZNY: STAJNIA, ob. budynek gospodarczy, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 834
31	ZESPÓŁ FOLWARCZNY: STODOŁA, mur./szach., pocz. XX w., dz. nr 835 l. CHLEWIK, mur. pocz. XX w., dz. nr 832 m.
32	ZESPÓŁ FOLWARCZNY: CHLEWIK, mur. pocz. XX w., dz. nr 828
Ostrówek	
33	DOM nr 3, mur., 1 ćw. XX w., dz. nr 302/7

Utrzymanie zatem, a niejednokrotnie odtworzenie, odpowiedniego poziomu stanu technicznego tych obiektów, będzie wymagało ponoszenia często dość istotnych nakładów finansowych przez właścicieli tych obiektów. Tym samym istotne jest aby w procesie rewitalizacji przewidzieć projekty ukierunkowane na poprawę stanu technicznego tych obiektów.

Poniżej przedstawiono dokumentację fotograficzną, wykonaną w trakcie spaceru badawczego zrealizowanego dnia 04.07.2017 r., obrazującą degradację stanu technicznego wybranych obiektów budowlanych oraz terenów o przeznaczeniu gospodarczym.

Fot. 29. Ulegające stopniowej degradacji tereny i obiekty o przeznaczeniu gospodarczym (ul. 3 Maja, Różana)

Fot. 30. Zdegradowane budynki nieczynnego, zabytkowego dworca PKP (ul. Dworcowa)

5.5 ANALIZA LOKALNYCH POTENCJAŁÓW OBSZARU REWITALIZACJI

Pogłębiona diagnoza zjawisk problemowych na obszarze rewitalizacji powinna być uzupełniona o analizę lokalnych potencjałów. Lokalne potencjały można określić mianem możliwości, szans, zasobów, z którymi należy pracować, które można wykorzystywać w celu niwelowania i zapobiegania powstawaniu negatywnych zjawisk na obszarze rewitalizacji.

Zidentyfikowane lokalne potencjały mogą się wzajemnie przenikać i współdziałać na negatywne zjawiska w różnych sferach jednocześnie.

Poniżej przedstawiono analizę lokalnych potencjałów dwóch wyodrębnionych podobszarów rewitalizacji.

5.5.1 Podobszar rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk

W oparciu o analizę danych zastanych, wyniki badań prowadzonych z mieszkańcami, a także bazując na informacjach zebranych w trakcie warsztatów oraz przeprowadzonej wizji lokalnej, za potencjały rozwojowe podobszaru rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk uznano w szczególności:

- potencjał aktywności gospodarczej,
- potencjał aktywności obywatelskiej,
- potencjał kapitału kulturowego i przyrodniczego,

Potencjał aktywności gospodarczej

Aktualny potencjał aktywności gospodarczej w odniesieniu do podobszaru rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk będzie rozumiany jako potencjał optymizmu rynku co do szans prowadzenia z sukcesem biznesu na obszarze rewitalizacji.

Wskaźnikiem opisującym stan przedsiębiorczości i lokalnej gospodarki na terenie podobszaru rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk jest liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 mieszkańców j.d.. W całej gminie Wyrzysk aktywną działalność gospodarczą prowadziło na koniec 2016 roku 699 osób. Oznacza to, że w przeliczeniu na 100 mieszkańców w gminie Wyrzysk działalność gospodarczą prowadziły 4,92 osoby.

Analiza zebranych danych pozwala stwierdzić, że na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk wskaźnik przedsiębiorczości indywidualnej wyniósł 7,27. Na tym obszarze zidentyfikowano 176 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, co stanowi 25,2% ogółu indywidualnej przedsiębiorczości w gminie Wyrzysk. Oznacza to, że co czwarta osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą w gminie Wyrzysk zamieszkuje podobszar rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk.

Podsumowując można stwierdzić, że podobszar rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk charakteryzują się wysokim poziomem koncentracji przedsiębiorczości indywidualnej. Należy zatem uznać, że na obszarze rewitalizacji optymizm gospodarczy nie wygaś (co obrazuje występowanie dużej liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą) i można ten optymizm potraktować jako element lokalnego potencjału rozwojowego.

Biorąc powyższe pod uwagę należy uznać, że przedsiębiorczość indywidualna, skoncentrowana w znacznym stopniu na omawianym obszarze, powinna stać się ważnym elementem procesu

rewitalizacji i potencjałem rozwojowym analizowanego obszaru. Kluczowe dla procesu rewitalizacji będzie zatem pozyskanie zaangażowania przedsiębiorców z podobszaru rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk dla celów działań rewitalizacyjnych.

Potencjał aktywności obywatelskiej

Aktywność obywatelską w gminie Wyrzysk scharakteryzowano na podstawie frekwencji wyborczej z ostatnich wyborów samorządowych, które odbyły się w 2014 roku. Frekwencja wyborcza w tych wyborach w gminie Wyrzysk wyniosła 50,90%.

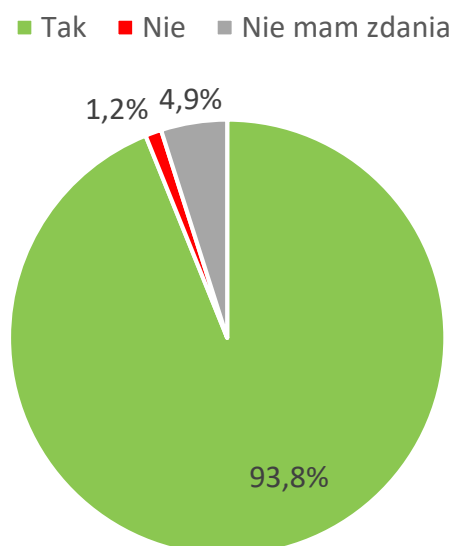
Na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk odnotowano frekwencję wyborczą wynoszącą 54,80%. Była to zatem wartość wyższa niż wartość średnia dla gminy Wyrzysk. Można zatem wnioskować, że mieszkańcy analizowanego obszaru wykazują się wyższym poziomem aktywności obywatelskiej niż statystyczny mieszkaniec gminy Wyrzysk.

Jednak z punktu widzenia planowanych działań rewitalizacyjnych potencjał aktywności obywatelskiej można się również skrywać pod istotnością problematyki rewitalizacji dla mieszkańców danego obszaru.

Na potrzeby stworzenia programu rewitalizacji przeprowadzono badania ankietowe, w których wzięło udział 152 mieszkańców gminy Wyrzysk, z czego 61,7% zadeklarowało, że mieszka w miejscowości Wyrzysk.

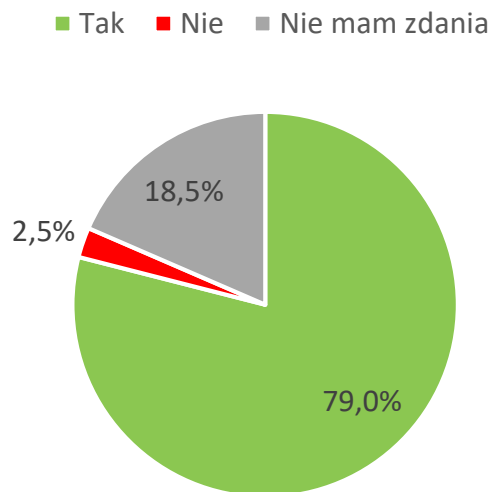
Wyniki badań ukazują, że dla 93,8% badanych problem rewitalizacji jest ważny dla Gminy Wyrzysk, a 79% respondentów przyznało, że rewitalizacja jest istotna dla nich osobiście. I to właśnie w tej grupie respondentów należałoby doszukiwać się potencjalnych lokalnych aktywistów, którzy mogliby inicjować przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Rysunek 24. Czy rewitalizacja jest ważna dla Gminy Wyrzysk (N=152)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Rysunek 25. Czy rewitalizacja jest ważna dla Pani/Pana osobiście? (N=152)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Powyższą analizę należy uzupełnić o informacje zebrane w trakcie warsztatów przeprowadzonych z mieszkańcami podobszaru rewitalizacji. Okazało się bowiem, że mieszkańcy podobszaru rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk również dostrzegają na tym obszarze potencjał aktywności obywatelskiej. Według mieszkańców na ten potencjał składa się m.in. aktywność:

- grupy lokalnych liderów społecznych gotowych podjąć działania na rzecz społeczności lokalnej, jednak liderom tym często brakuje odpowiedniego wsparcia finansowego do tego, aby realizować przedsięwzięcia na szerszą skalę i adresowane do większej grupy odbiorców,
- lokalnych organizacji pozarządowych, które mogą liczyć na wsparcie finansowe, administracyjne i organizacyjne ze strony Urzędu Miejskiego w Wyrzysku,
- prężnie działających sekcji sportowych tenisa stołowego oraz piłki nożnej, które są w stanie zaproponować ciekawą ofertę spędzania czasu wolnego głównie dla dzieci i młodzieży,
- czterech chórów, które organizują zajęcia dla dzieci, młodzieży i seniorów,
- Ośrodka Sportu i Rekreacji,
- koła fotograficznego,
- dziecięcego zespołu tanecznego,
- zespołu rockowego,
- Ochotniczej Straży Pożarnej w Wyrzysku,
- Spółdzielni socjalnej „Nowe Horyzonty”.

Podsumowując można stwierdzić, że na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk znajduje się potencjał ludzki i organizacyjny, który przy odpowiednim wsparciu finansowym powinien aktywnie partycypować w działaniach rewitalizacyjnych.

Potencjał kapitału kulturowego i przyrodniczego

Kapitał kulturowy będzie tu rozumiany jako instytucje kultury zlokalizowane na obszarze rewitalizacji, które poprzez swoją działalność mogą przyczynić się do rozwoju kulturowego mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Z kolei kapitał przyrodniczy będzie rozumiany jako tereny zielone, zbiorniki wodne, rzeki, górotwory itp., zlokalizowane na obszarze rewitalizacji, które poprzez ich właściwe wykorzystanie przyczynią się do podnoszenia jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Do instytucji kultury zlokalizowanych na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk możemy zaliczyć przede wszystkim:

- Miejsko Gminny Ośrodek Kultury kierujący do mieszkańców szeroką ofertę kulturalną w formie działalności biblioteki, zajęć plastycznych, tanecznych, fotograficznych. W Ośrodku działają chóry, zespoły muzyczne i taneczne. Ponadto Ośrodek organizuje imprezy gminne takie jak: Dni Wyrzyska, majówki, zakończenie lata oraz uczestniczy w dożynkach gminnych.
- Stowarzyszenie Wyrzyska Strefa Kultury, które prowadzi innowacyjne formy spędzania czasu wolnego, w szczególności dla dzieci i osób młodych.
- Stowarzyszenie Towarzystwo Przyjaciół Wyrzyska, które prowadzi działalność kulturalną nastawioną na pielęgnację lokalnej historii i dziedzictwa kulturalnego, wydaje publikacje, organizuje imprezy takie jak puszczanie wianków z okazji Nocy Świętojańskiej czy Dzień Piezonego Ziemniaka.
- Stowarzyszenie Przyjaciół Przedszkola Chatka Puchatka, które organizuje festyny i pikniki rodzinne nie tylko dla dzieci przedszkolnych i ich rodziców.

Natomiast do kapitału przyrodniczego podobszaru rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk należy przede wszystkim zaliczyć:

- Park Miejski w Wyrzysku, który pełni rolę „zielonych płuc” miasta, jest obszarem o zróżnicowanym ukształtowaniu terenu i doskonałym położeniu bezpośrednio przy ścisłym centrum Wyrzyska oraz przy malowniczej rzece Łobżonka. Corocznie w czerwcu na terenie gminy Wyrzysk odbywa się maraton MTB kolarstwa górskiego, którego trasa przebiega również przez teren parku. Na terenie parku znajduje się także amfiteatr, wykorzystywany na imprezy kulturalne.
- tereny przy rzece Łobżonka, które są częściowo zagospodarowane, ale wymagają dalszej interwencji w celu „odzyskania” dawnego starorzecza na potrzeby wypoczynkowo-rekreacyjne mieszkańców.
- skwer przy ul. Aleje,
- szlak kajakowy na rzece Łobżonka.

5.5.2 Podobszar rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią

W oparciu o analizę danych zastanych, wyniki badań prowadzonych z mieszkańcami, a także bazując na informacjach zebranych w trakcie warsztatów oraz przeprowadzonej wizji lokalnej, za potencjały rozwojowe podobszaru rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią uznano w szczególności:

- potencjał aktywności obywatelskiej,
- potencjał kapitału kulturowego i przyrodniczego.

Potencjał aktywności obywatelskiej

Aktywność obywatelską na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią scharakteryzowano w oparciu o wyniki badań ankietowych z mieszkańcami oraz o informacje zebrane w trakcie warsztatów z mieszkańcami i w trakcie wizji lokalnej.

Przeprowadzone badania ankietowe pozwoliły zidentyfikować czy problematyka rewitalizacji jest ważna dla mieszkańców danego obszaru. Jak już wcześniej wspomniano według 93,8% badanych problem rewitalizacji jest ważny dla Gminy Wyrzysk, a 79% respondentów przyznało, że rewitalizacja jest istotna dla nich osobiście. Biorąc pod uwagę fakt, że wśród badanych osób niemal 25% pochodziło z miejscowości Osiek nad Notecią, można dojść do wniosku, że na analizowanym podobszarze rewitalizacji zamieszkują osoby, dla których rozwój lokalny i poprawa warunków życia mieszkańców stanowią istotne kwestie. Co więcej, najprawdopodobniej w grupie tych osób znajdują się takie, które mogą wziąć na siebie rolę lokalnych liderów inicjujących działania rewitalizacyjne.

O lokalnym potencjale aktywności obywatelskiej występującym na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią, świadczą również informacje zebrane w trakcie warsztatów z mieszkańcami i dane pozyskane podczas przeprowadzonej wizji lokalnej. W oparciu o te informacje można stwierdzić, że na potencjał aktywności obywatelskiej składają się m.in.:

- aktywne organizacje pozarządowe, które realizują projekty na rzecz społeczności lokalnej, a przy odpowiednim wsparciu finansowym i organizacyjnym byłyby w stanie podjąć się realizacji projektów na większą skalę,
- prężnie działająca jedyna w gminie Wyrzysk orkiestra funkcjonująca przy Ochotniczej Straży Pożarnej w Osieku nad Notecią, która skupia wokół siebie osoby w różnym wieku i z różnych środowisk,
- wysoki poziom aktywności społecznej części mieszkańców przejawiający się w organizowaniu wydarzeń na rzecz społeczności lokalnej,
- aktywność sekcji piłki nożnej, piłki siatkowej oraz biegowej, które kierują swoją ofertą do różnych grup wiekowych,
- działalność Ochotniczej Straży Pożarnej w Osieku nad Notecią.

Podsumowując można dojść do wniosku, że na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią funkcjonują organizacje oraz pojedyncze osoby, które przy odpowiednim wsparciu finansowym i organizacyjnym, mogą stanowić bazę do inicjowania działań rewitalizacyjnych angażujących społeczność lokalną.

Potencjał kapitału kulturowego i przyrodniczego

Kapitał kulturowy, podobnie jak w przypadku analizy podobszaru rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk, będzie rozumiany jako instytucje kultury zlokalizowane na obszarze rewitalizacji, które poprzez swoją działalność mogą przyczynić się do rozwoju kulturowego mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Z kolei kapitał przyrodniczy będzie rozumiany jako tereny zielone, zbiorniki wodne, rzeki, górotwory itp., zlokalizowane na obszarze rewitalizacji, które poprzez ich właściwe wykorzystanie przyczynią się do podnoszenia jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Do instytucji kultury zlokalizowanych na podobszarze rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią możemy zaliczyć przede wszystkim:

- Kompleks edukacyjno-sportowo-rekreacyjno-kulturowy przy ulicy XX-lecia, Słowiańskiej obejmujący szkołę podstawową, boiska sportowe i budynek domu kultury – jest to miejsce spotkań różnych grup wiekowych. Jednakże budynek Domu Kultury wymaga generalnego remontu, wymiany wymagają podstawowe media, konieczny jest remont pomieszczeń i wyposażenie ich w niezbędną infrastrukturę i sprzęt; obecnie z całości budynku wykorzystywane jest około 10%.
- Muzeum Kultury Ludowej w Osieku nad Notecią - gromadzi muzealia i obiekty architektury wiejskiej z terenu Krajny, Pałuk i Puszczy Noteckiej. W muzeum znajduje się 28 dużych obiektów architektonicznych: chałupy i zabudowania gospodarcze od XVIII do początku XX w., remiza z początku XX w., trzy wiatraki („koźlak”, „paltrak” i „holender”), kościół, kuźnia i tartak oraz przykłady tzw. małej architektury: kapliczki przydrożne, piece chlebowe, studnie i piwnica ziemna. Do najcenniejszych obiektów przeniesionych na teren skansenu należą chałupy podcieniowe z przełomu XVIII i XIX wieku z Dźwierszna Wielkiego i Głubczyna (Krajna). Większość sprzętów wypełniających wnętrza pochodzi z przełomu XIX i XX wieku, muzeum posiada też unikatowe, pojedyncze eksponaty z XVIII wieku. W skansenie prezentowe są domostwa chłopskie, pomieszczenia gospodarskie, szkoła wiejska, warsztaty rzemieślnicze (kowala, szewca), sklep i karczma. Muzeum prowadzi działalność edukacyjną oraz organizuje warsztaty tematyczne.
- MENOS Stowarzyszenie na Rzecz Mieszkańców Osieka nad Notecią, które prowadzi szeroką działalność kulturową na terenie sołectwa. Organizuje warsztaty i zajęcia z rękodzielnictwa, wycieczki, spotkania dla dzieci i młodzieży. Współorganizuje imprezy sołectkie. Dzięki prężnej działalności członków stowarzyszenia, podmiot regularnie pozyskuje środki zewnętrzne na realizację własnych projektów.
- Klub sportowy TSK „Orzeł” Osiek nad Notecią, który przede wszystkim prowadzi działalność sportową, ale również organizuje imprezy rekreacyjne dla mieszkańców. W ostatnich latach klub angażuje się również w akcje charytatywne takie jak Charytatywny Bieg 24-godzinny.

Natomiast do kapitału przyrodniczego podobszaru rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią należy przede wszystkim zaliczyć:

- Dębową Górę - obszar Natura 2000. Jest to obszar o walorach turystyczno-wypoczynkowych, nadający się do wypoczynku w lesie. Jest to także miejsce atrakcyjne dla amatorów turystyki rowerowej. Z kolei amatorzy turystyki pieszej mogą skorzystać z dwóch wytyczonych szlaków: żółtego: Osiek nad Notecią – Dębowa Góra – Białośliwie – Miasteczko – Kaczory – Piła do Trzcianki; czarnego: Wyrzysk – Osiek. W obrębie obszaru znajduje się cmentarz ewangelicki z przełomu XIX i XX wieku.
- Obszar Muzeum Kultury Ludowej w Osieku nad Notecią, który położony jest na terenach zielonych. Mieszkańcy korzystają z obszaru muzeum również dla celów wypoczynkowych, spacerowych, rekreacyjnych.

Podsumowując analizę lokalnych potencjałów rozwojowych przeprowadzoną dla obu podobszarów rewitalizacji należy stwierdzić, że dysponują one odpowiednim zasobem ludzi i organizacji do tego, aby zintensyfikować aktywność obywatelską mieszkańców obszarów rewitalizacji. Potrzebne jest jednak odpowiednie wsparcie finansowe i organizacyjne do zainicjowania działań rewitalizacyjnych angażujących społeczność lokalną w większym wymiarze i zakresie.

Istotnym potencjałem rozwojowym podobszaru rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk jest dość dobrze rozwinięta przedsiębiorczość indywidualna, która powinna pozytywnie oddziaływać na rozwój gospodarczy tego obszaru i całej gminy. Należy zatem w procesie rewitalizacji podejmować działania mające na celu podnoszenie atrakcyjności gospodarczej tego obszaru, ponieważ rozwój gospodarczy obszaru rewitalizacji będzie się bezpośrednio przekładał na niwelowanie negatywnych zjawisk społecznych, przede wszystkim bezrobocia i ubóstwa.

Warto także podkreślić, że istotnym partnerem procesu rewitalizacji w gminie Wyrzysk powinny stać się instytucje kultury, ale również ludzie kultury: artyści, animatorzy, edukatorzy, zorganizowane środowiska pasjonatów i miłośników poszczególnych obszarów kultury. Inwestowanie w działalność kulturalną należy potraktować jako istotny mechanizm osiągania celów rewitalizacji. W ramach procesu rewitalizacji powinno się zatem prowadzić działania, które pozwolą mieszkańcom obszaru rewitalizacji otworzyć się na kulturę poprzez uczestnictwo w edukacji kulturalnej i udział w wydarzeniach kulturalnych ale także poprzez możliwość animowania i organizowania wydarzeń kulturalnych.

Z kolei aby w pełni wykorzystać potencjał kapitału przyrodniczego, którym dysponują oba podobszary rewitalizacji, konieczne jest podjęcie działań i inwestycji (w tym modernizacyjnych), które przyczynią się z jednej strony do poprawy obecnego stanu tego kapitału, a z drugiej pozwolą na jego pełniejsze wykorzystanie w celu poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

6 WIZJA OBSZARÓW REWITALIZACJI CELE ORAZ KIERUNKI REWITALIZACJI

6.1 WIZJA OBSZARÓW REWITALIZACJI

Wizja obszaru rewitalizacji jest pierwszym elementem struktury operacyjnej programu rewitalizacji. Program rewitalizacji jest dokumentem porządkującym sposób działania na rzecz wychodzenia ze stanów kryzysowych obszaru zdegradowanego. W przedmiotowym dokumencie datą docelową realizacji ujętych w nim projektów i przedsięwzięć jest 2023 rok. Taka perspektywa czasowa wskazuje na to, że wizję obszaru rewitalizacji należałoby określić właśnie dla tego roku.

Z drugiej strony podkreśla się, że rewitalizacja jest procesem wieloletnim, a jego komplementarność polega między innymi na spójności realizowanych przedsięwzięć w czasie, np. w odniesieniu do poprzednich programów rewitalizacji, realizowanych w latach 2007 – 2013.

Pośród zagrożeń w procesie rewitalizacji wskazuje się niedostatek kapitału i środków w odniesieniu do skali potrzeb rewitalizacyjnych, w szczególności w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Zagrożenie dla realizacji kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacji przestrzennej i technicznej, związane są również z formą własności obiektów mieszkalnych i terenów na obszarach wyznaczonych do rewitalizacji, co znacząco utrudnia interwencję publiczną i realizację inwestycji.

Zasadniczo główny wysiłek finansowy związany z rewitalizacją będzie udziałem samorządu lokalnego i uzależniony będzie w dużym stopniu od zewnętrznych źródeł finansowania.

Powyższe aspekty rzutują w istotny sposób na to w jaki sposób zdefiniować wizję obszaru rewitalizacji (czy ma to być stan docelowy, bez uwzględniania ograniczeń czasowych, czy też należy opisać w sposób w miarę precyzyjny, jakie zmiany zajdą w przestrzeni rewitalizowanej w wyniku realizacji przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych).

Istotnym pytaniem jest to czy perspektywa czasowa, tj. docelowy 2023 rok, to czas w jakim może dojść do zasadniczej przemiany obszaru rewitalizacji, czy też bardziej prawdopodobne jest uruchomienie procesów pozytywnych przemian, jakie zachodzą będą po zrealizowaniu programu rewitalizacji – w dużej mierze samoistnie (program rewitalizacji będzie dźwignią pozytywnych przemian). Biorąc pod uwagę uwarunkowania wewnętrzne oraz zewnętrzne bardziej prawdopodobne jest to drugie.

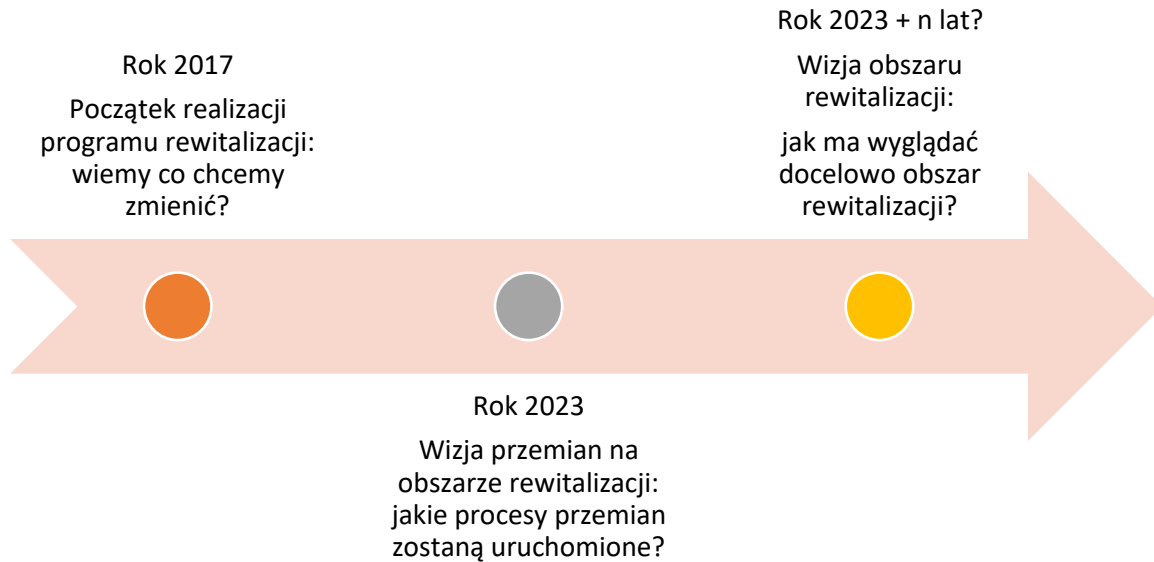
Tym samym w opisie wizji obszaru rewitalizacji należy rozróżnić:

- Wizję obszaru rewitalizacji – jako stan docelowy prowadzonych działań rewitalizacyjnych w różnych okresach czasu, bez ograniczania się do jednego programu rewitalizacji, z których każdy traktowany jest jako plan operacyjny wskazujący dość precyzyjnie jakie działania należy podjąć w danej perspektywie czasu.
- Wizję przemian (pozytywnych) na obszarze rewitalizacji, które uda się zainicjować lub zrealizować w okresie obowiązywania jednego planu operacyjnego (programu rewitalizacji).

Aby pomysł na rewitalizację był przedsięwzięciem skutecznym, efektywnym i komplementarnym, także w czasie – wizja przemian na obszarze rewitalizacji powinna zmierzać do osiągnięcia docelowego stanu opisanego w wizji obszaru rewitalizacji, jako nadrzędnego pomysłu na daną przestrzeń gminy.

Logikę definiowania wizji (docelowej i przemian) ukazano za pomocą poniższego diagramu.

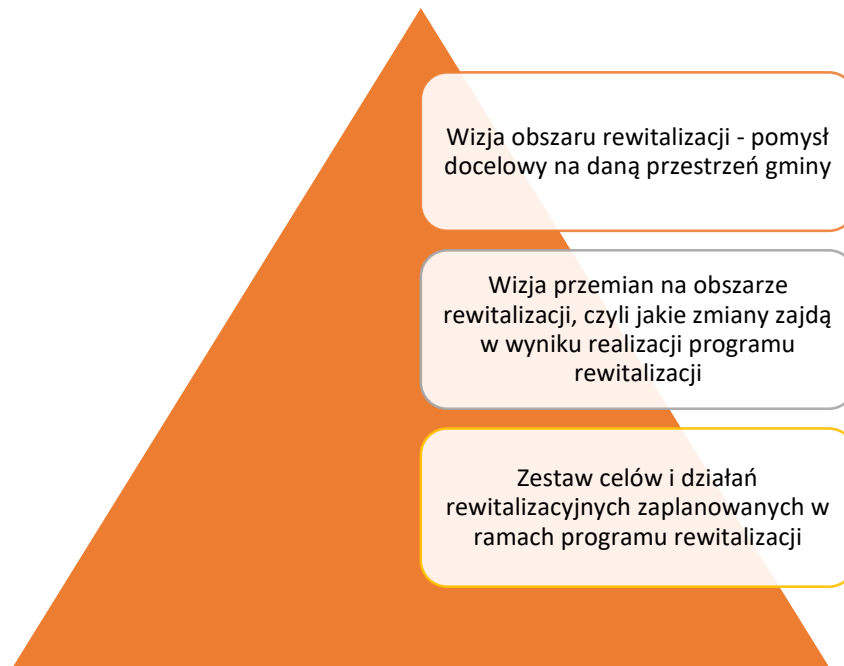
Rysunek 26. Logika definiowania wizji obszaru rewitalizacji oraz wizji przemian na obszarze rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własnie, IB IPC Sp. z o.o.

Powyższa logika wskazuje na konstrukcję wizji w niniejszym opracowaniu. W sposób poglądowy zaprezentowano to za pomocą poniższego diagramu.

Rysunek 27. Konstrukcja wizji obszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własnie, IB IPC Sp. z o.o.

Definiowanie wizji podobszarów rewitalizacji w gminie Wyrzysk miało charakter uspołeczniony. W trakcie sesji warsztatowych z Zespołem ds. rewitalizacji oraz z mieszkańcami a także w trakcie spacerów badawczych dyskutowano nt. problemów, jak też potencjałów przestrzeni wskazanych do rewitalizacji. Na podstawie przeprowadzonych wyżej działań wypracowano wizje obu podobszarów rewitalizacji.

6.1.1 Podobszar rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk

Wnioski płynące z pogłębionej diagnozy pozwalają stwierdzić, że ta część gminy dotknięta jest szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych. Z drugiej jednak strony analiza potencjałów rozwojowych pokazuje, że na obszarze tym występuje duży potencjał przedsiębiorczości indywidualnej, aktywności obywatelskiej oraz potencjał tkwiący w kapitale kulturowym i przyrodniczym. Mając powyższe na uwadze sformułowano następującą wizję podobszaru rewitalizacji:

Wizja podobszaru rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk:

„Obszar rewitalizacji stanie się atrakcyjną przestrzenią gospodarczą oraz mieszkaniową z rozwiniętą funkcją kulturalną i rekreacyjno-wypoczynkową.”

Powyższa wizja wskazuje na istotne dążenia i aspiracje mające odwrócić negatywne trendy zdiagnozowane w tej części gminy. Działania zmierzające do osiągnięcia tego stanu zapewne trudno będzie uzyskać tylko w jednej perspektywie czasowej, tj. do 2023 roku. Zgodnie z logiką tworzenia kompletnej wizji (wizja docelowa oraz wizja przemian w okresie realizacji programu rewitalizacji) – powyższy, krótki, syntetyczny opis obszaru rewitalizacji należy uzupełnić o opis przemian jakie zajądą w przestrzeni rewitalizowanej w wyniku realizacji założeń programu rewitalizacji.

Wizja przemian na obszarze rewitalizacji w wyniku realizacji programu rewitalizacji:

W roku 2023 na obszarze rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk panuje powszechne poczucie trwającego ożywienia i stopniowego odradzania się tej części gminy. Miejscowość Wyrzysk nie kojarzy się już z obszarem ubóstwa i koncentracji problemów społecznych, lecz z rosnącą aktywnością gospodarczą i społeczną oraz szeroką ofertą kulturalną i rekreacyjną kierowaną do różnych grup wiekowych. Pozytywne przemiany jakie zaszły w tej części gminy spowodowały, że stała się ona przyjazną przestrzenią do życia, dobrym miejscem zamieszkania i przedmiotem dumy mieszkańców.

Centrum obszaru rewitalizacji wypiękniało, ożywiło się gospodarczo i stało się atrakcyjnym miejscem spotkań i spędzania czasu wolnego dla społeczności lokalnej, miejscem, gdzie zawsze dzieje się coś ciekawego.

Na obszarze rewitalizacji wzmocniona spójność społeczną, przede wszystkim przez pobudzenie aktywności społecznej, tworzenie i utrwalanie więzi sąsiedzkich oraz realizację wielu oddolnych inicjatyw. Zdiagnozowane problemy społeczne – choć nie zostały wyeliminowane całkowicie – to są dobrze rozpoznane i podlegają procesowi ciągłego ich ograniczania. Istotnie uległa wzmocnieniu zaradność gospodarcza i społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji. Powstały podmioty ekonomii społecznej, które pozwoliły zaktywizować się na rynku pracy osobom, które wcześniej były z tego rynku wykluczone. Obserwowany jest stały wzrost liczby przedsięwzięć indywidualnych i wspólnotowych integrujących społeczność lokalną.

Istotnej modernizacji uległy tereny i infrastruktura obszaru rewitalizacji. Plac Wojska Polskiego stał się bezpiecznym, stale monitorowanym miejscem wypoczynku, relaksu i spotkań mieszkańców. Targowisko miejskie poprzez przebudowę układu komunikacyjnego, utwardzenie miejsc niezagospodarowanych oraz zmianę nawierzchni placu i budowę chodnika przy „alejce kasztanowej” zyskało na drożności oraz poprawiło bezpieczeństwo komunikacyjne obszaru. Zagospodarowano tereny nad stawem i rzeką Łobżonką, dzięki czemu powstało kolejne miejsce wypoczynku i spotkań mieszkańców. Park Miejski zyskał nowe oblicze poprzez modernizację amfiteatru, utworzenie ścieżek edukacyjnych, utworzenie drogi dojazdowej oraz parkingu, instalację ogrodzenia, monitoringu i oświetlenia. Dzięki działaniom rewitalizacyjnym Park Miejski stał się centrum plenerowego życia kulturalnego gminy Wyrzysk. Natomiast zmodernizowany Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i tereny do niego przyległe kierują do mieszkańców gminy bogatą, całoroczną ofertę spędzania czasu wolnego. Ponadto zrealizowano projekty, które w efekcie ułatwiły dostęp do obiektów i obszarów użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych.

Obszar rewitalizacji stał się zatem miejscem świadczącym szereg usług na rzecz mieszkańców, gdzie warto mieszkać, prowadzić działalność gospodarczą oraz spędzać czas wolny korzystając z bogatej oferty kulturalnej i rekreacyjnej.

Zarysowaną powyżej wizję przemian obszaru rewitalizacji należy powiązać z głównymi problemami tej przestrzeni gminy oraz z jej potencjałami. W wyniku przeprowadzonej analizy wśród istotnych rozwiązań, które mogłyby uruchomić procesy pozytywnych przemian na obszarze rewitalizacji wskazano m. in.:

W odniesieniu do części wizji: atrakcyjna przestrzeń gospodarcza i mieszkaniowa:

- Przebudowa Placu Wojska Polskiego w celu przywrócenia głównej funkcji tego obszaru, a mianowicie miejsca spotkań mieszkańców. Aby Plac Wojska Polskiego mógł pełnić taką funkcję konieczne jest m.in. zwiększenie liczby przedsiębiorstw działających w sferze gastronomiczno-kawiarnianej oraz handlowej.
- Przebudowa placu targowego przy ulicy Bydgoskiej. Jest to działanie konieczne do zwiększenia poziomu przedsiębiorczości oraz ułatwienia prowadzenia działalności gospodarczej przede wszystkim osób działających w rolnictwie. Obecnie osoby zajmujące się handlem sezonowym, jak np. rolnicy sprzedające swoje płody rolne, nie mają odpowiedniego miejsca przeznaczonego do handlowania. Dlatego nagminną jest sytuacja, w której osoby te sprzedają swoje produkty prosto z bagażników samochodów.
- Prowadzenie polityki zachęcającej do podejmowania działalności gospodarczej na obszarze rewitalizacji oraz zatrudniania w przedsiębiorstwach osób z obszaru rewitalizacji.
- Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej ze szczególnym uwzględnieniem, w zakładaniu i prowadzeniu tego typu podmiotów, osób mających trudności na rynku pracy.
- Scalanie spójności właścicielskiej gruntów i obiektów mieszkaniowych, które docelowo można przeznaczać na inwestycje – jest to warunek konieczny do rozpoczęcia procesu remontów, modernizacji, czy też przeznaczania gruntów i obiektów na sprzedaż.
- Modernizacja istniejącej infrastruktury mieszkań socjalnych i komunalnych, której zasadniczym celem jest poprawa warunków zamieszkania najbardziej potrzebujących

i najuboższych mieszkańców miasta. Jednocześnie bez tego działania nie jest możliwe zapoczątkowanie procesu scalania spójności właścicielskiej gruntów i obiektów mieszkalnych.

- Sprzedaż mieszkań na rynku, co pozwoli przyciągać do obszaru rewitalizacji nowych mieszkańców. W obecnej chwili obszar rewitalizacji dotyka problem starzejącego się społeczeństwa. Przyciągnięcie nowych mieszkańców, zwłaszcza osób młodych, w wieku produkcyjnym, pozytywnie wpłynie także na sferę usług zlokalizowanych w tej części gminy.
- Uszczegółowienie zapisów *Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego* oraz *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego* odnośnie charakteru zabudowy. Jest to zadanie konieczne do lepszego zaplanowania procesów przemian funkcjonalno-przestrzennych.
- Dotacje dla wspólnot mieszkaniowych na poprawę stanu technicznego części wspólnych oraz estetyki budynków i terenów przyległych. Może to być skuteczne narzędzie kompleksowych przemian wizerunku obszaru rewitalizacji.
- Dotacje na wymianę źródeł ciepła. Realizacja tych działań możliwa będzie zapewne w wyniku wsparcia centralnego, mającego na celu poprawę jakości powietrza. Poprawa jakości powietrza powinna być zadaniem kompleksowym w całej gminie, gdyż emisja zanieczyszczeń pyłowych może migrować, np. z przestrzeni podmiejskich.

W odniesieniu do części wizji: rozwinięta funkcja kulturalna i rekreacyjno-wypoczynkowa:

- Zmiana lub przywrócenie funkcji wybranych obiektów i przestrzeni będących własnością Gminy, w szczególności na obiekty i przestrzenie o funkcji kulturalnej lub integrującej mieszkańców. Na obszarze rewitalizacji odczuwany jest deficyt takich obiektów i przestrzeni, co negatywnie wpływa na dostęp do kultury oraz integrację lokalnej społeczności, jak też przyciąganie do tej części gminy osób przyjezdnych.
- Wsparcie instytucji oraz organizacji pozarządowych świadczących usługi kulturalne, usługi na rzecz osób starszych, usługi na rzecz osób niepełnosprawnych lub integrujących społeczność lokalną. Zwiększenie aktywności społecznej powinno być ukierunkowane w dużej mierze na przeciwdziałanie dziedziczeniu problemów. W tym kontekście możliwe jest wykorzystanie potencjału instytucjonalnego lub społecznego zidentyfikowanego w tej części gminy.
- Skupienie działań zmniejszających skalę negatywnych zjawisk społecznych na młodzieży i dzieciach (przeciwdziałanie dziedziczeniu problemów). Jak pokazują doświadczenia realizacji wielu programów pomocy społecznej, skupienie się na osobach młodych charakteryzuje się największą efektywnością.
- Przyciąganie aktywności kulturalnej i usługowej do obszaru rewitalizacji, co pozytywnie wpłynie na wizerunek tej części gminy. Zwiększenie aktywności kulturalnej może być realizowane w różny sposób, choć największy potencjał i możliwości posiadają działające w przestrzeni obszaru rewitalizacji instytucje publiczne. Aktywność kulturalna, np. organizacja imprez plenerowych, wydarzeń angażujących mieszkańców, przyciągać będzie ludzi do obszaru rewitalizacji, ożywiając ten obszar. Powinno to również pozytywnie wpłynąć na rozwój usług.
- Modernizowanie obecnych i tworzenie nowych obiektów i przestrzeni mogących pełnić funkcje rekreacyjno-wypoczynkowe. Kreowanie oferty spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych.

6.1.2 Podobszar rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią

Wnioski płynące z pogłębionej diagnozy pozwalają stwierdzić, że ta część gminy doświadcza: problemów społecznych (jednak z mniejszym natężeniem niż podobszar rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk), średnio rozwiniętej indywidualnej przedsiębiorczości oraz niskiego poziomu uczestnictwa mieszkańców w organizowanych na obszarze rewitalizacji wydarzeniach kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych. Z drugiej jednak strony analiza potencjałów rozwojowych pokazuje, że na obszarze tym występuje potencjał aktywności obywatelskiej ulokowany w pojedynczych organizacjach i osobach oraz potencjał tkwiący w kapitale kulturowym i przyrodniczym. Mając powyższe na uwadze sformułowano następującą wizję podobszaru rewitalizacji:

Wizja podobszaru rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią:

„Obszar rewitalizacji stanie się miejscem zamieszkałym przez przedsiębiorczych, aktywnych społecznie oraz zintegrowanych mieszkańców.”

Powyższa wizja wskazuje na istotne dążenia i aspiracje mające odwrócić negatywne trendy obserwowane na obszarze rewitalizacji. Działania zmierzające do osiągnięcia tego stanu zapewne trudno będzie uzyskać tylko w jednej perspektywie czasowej, tj. do 2023 roku. Zgodnie z logiką tworzenia kompletnej wizji (wizja docelowa oraz wizja przemian w okresie realizacji programu rewitalizacji) – powyższy, krótki, syntetyczny opis obszaru rewitalizacji należy uzupełnić o opis przemian jakie zajądą w przestrzeni rewitalizowanej w wyniku realizacji założeń programu rewitalizacji.

Wizja przemian na obszarze rewitalizacji w wyniku realizacji programu rewitalizacji:

W roku 2023 na obszarze rewitalizacji mieszkańcy tworzą zintegrowaną społeczność, która angażuje się życie społeczne i rozwój gospodarczy tej części gminy. Mieszkańcy wykorzystując potencjał kulturowo-przyrodniczy obszaru znacznie zwiększyli poziom indywidualnej przedsiębiorczości.

Miejscowość Osiek nad Notecią kojarzy się obecnie z obszarem o: malejącej skali problemów społecznych, większym poziomie integracji społeczności lokalnej oraz większym poziomie aktywności obywatelskiej. Jest to miejsce atrakcyjne do wypoczynku i rekreacji, odwiedzane przez mieszkańców okolicznych miejscowości oraz turystów.

Pozytywne przemiany jakie zaszły na obszarze rewitalizacji powodują, że mieszkańcy czują się dumni z tego, że żyją na tym obszarze i mogą brać aktywny udział w jego dalszym rozwoju.

Na obszarze rewitalizacji dokonano modernizacji terenów i infrastruktury, która obecnie służy społeczności lokalnej jako miejsca: spotkań, integracji społecznej, realizacji inicjatyw społecznych, wypoczynku i rekreacji.

Dokonano m.in. przebudowy Domu Kultury w Osieku nad Notecią, dzięki czemu powstał obiekt kierujący ofertę kulturalną i spędzania czasu wolnego do różnych grup wiekowych, co pozytywnie wpływa na włączenie społeczne m.in. osób niepełnosprawnych i starszych oraz na integrację społeczności lokalnej. Zmodernizowano i powiększono infrastrukturę Centrum Sportowo-Rekreacyjnego – powstał m.in. skatepark, co pozwoliło na stworzenie miejsc, gdzie czas wolny mogą aktywnie spędzać dzieci i młodzież. Powołano Forum Działań Społecznych, które skupia lokalnych

aktywistów i organizacje chcących inicjować projekty na rzecz społeczności lokalnej. Zorganizowano lokale na siedziby i na potrzeby prowadzenia działalności dla lokalnych organizacji pozarządowych. Chcąc przyciągnąć na obszar rewitalizacji ludność z okolicznych miejscowości oraz turystów, utworzono na rzece Łobżonka, w pobliżu Muzeum Kultury Ludowej, przystanek dla kajaków.

Dzięki prowadzonym działaniom rewitalizacyjnym w miejscowości Osiek nad Notecią zwiększono poziom aktywności obywatelskiej mieszkańców, zwiększono zaangażowanie mieszkańców w rozwój gospodarczy i społeczny obszaru, poprawiono jakość i dostępność infrastruktury społecznej oraz poszerzono ofertę spędzania czasu wolnego i dostosowano ją do potrzeb różnych grup wiekowych.

Zarysowaną powyżej wizję przemian obszaru rewitalizacji należy powiązać z głównymi problemami tej przestrzeni gminy oraz z jej potencjałami. W wyniku przeprowadzonej analizy wśród istotnych rozwiązań, które mogłyby uruchomić procesy pozytywnych przemian na obszarze rewitalizacji wskazano m. in.:

W odniesieniu do części wizji: przedsiębiorczy i aktywni społecznie mieszkańcy:

- Prowadzenie polityki zachęcającej do podejmowania działalności gospodarczej na obszarze rewitalizacji oraz zatrudniania w przedsiębiorstwach osób z obszaru rewitalizacji.
- Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej ze szczególnym uwzględnieniem w zakładaniu i prowadzeniu tego typu podmiotów osób mających trudności na rynku pracy.
- Dotacje na wymianę źródeł ciepła. Realizacja tych działań możliwa będzie zapewne w wyniku wsparcia centralnego, mającego na celu poprawę jakości powietrza. Poprawa jakości powietrza powinna być zadaniem kompleksowym w całej gminie, gdyż emisja zanieczyszczeń pyłowych może migrować, np. z przestrzeni podmiejskich.
- Prowadzenie działań mających na celu przeciwdziałanie dziedziczeniu problemów. W tym kontekście możliwe jest wykorzystanie potencjału instytucjonalnego lub społecznego zidentyfikowanego w tej części gminy.
- Skupienie działań zmniejszających skalę negatywnych zjawisk społecznych na młodzieży i dzieciach (przeciwdziałanie dziedziczeniu problemów). Jak pokazują doświadczenia realizacji wielu programów pomocy społecznej, skupienie się na osobach młodych charakteryzuje się największą efektywnością.
- Rozwijanie aktywności kulturalnej i usługowej na obszarze rewitalizacji, co pozytywnie wpłynie na wizerunek tej części gminy.

W odniesieniu do części wizji: zintegrowani mieszkańcy:

- Zmiana lub przywrócenie funkcji wybranych obiektów i obszarów będących własnością Gminy, w szczególności na obiekty i obszary o funkcji kulturalnej i/lub integrującej mieszkańców. Na obszarze rewitalizacji odczuwany jest deficyt takich przestrzeni i obiektów, co negatywnie wpływa na dostęp do kultury oraz integrację lokalnej społeczności, jak też przyciąganie do tej części gminy osób przyjezdnych.
- Wsparcie instytucji oraz organizacji pozarządowych świadczących usługi kulturalne, usługi na rzecz osób starszych, osób niepełnosprawnych lub integrujących społeczność lokalną.

- Wykorzystanie potencjałów kulturowych i przyrodniczych na rzecz realizacji projektów integrujących mieszkańców.
- Modernizacja i rozbudowa infrastruktury spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych.
- Powołanie Forum Działań Społecznych, które będzie skupiać lokalnych aktywistów i organizacje chcące inicjować projekty na rzecz społeczności lokalnej.

6.2 CELE ORAZ KIERUNKI REWITALIZACJI

W oparciu o przeprowadzone analizy sytuacji społeczno-gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej gminy, które przedstawiono w poprzednich rozdziałach, sformułowane zostały cele rewitalizacji. Zgodnie z logiką główne cele rewitalizacji odnoszą się do zidentyfikowanych obszarów problemowych, wyznaczonych na podstawie analiz oraz konsultacji społecznych.

Program Rewitalizacji zbudowany został w oparciu o hierarchiczną strukturę celów, na którą składają się cele główne oraz podlegające im kierunki działań rewitalizacyjnych. Cele główne nawiązują bezpośrednio do wizji obszaru rewitalizacji, stanowiąc jej rozwinięcie. Hierarchiczna struktura celów porządkuje sposób działań związanych z rewitalizacją, wskazując poszczególnym kierunkom działań ich nadrzędny cel.

6.2.1 Podobszar rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk

Cele główne rewitalizacji to:

- 1. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej.**
- 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.**
- 3. Poprawa przestrzeni mieszkaniowej.**

Cel 1. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej.

Na wstępie należy przypomnieć, że podobszar rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk jest już obecnie jednym z najbardziej aktywnych gospodarczo obszarów gminy Wyrzysk. Świadczy o tym chociażby fakt, że co czwarta osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą w gminie Wyrzysk zamieszkuje podobszar rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk.

Zestawiając te informacje z tym, że podobszar rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk to jednocześnie obszar szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w tym bezrobocia i ubóstwa, należy przyjąć, że dalsze podnoszenie poziomu aktywności gospodarczej tego obszaru powinno pozytywnie wpływać na ograniczanie wspomnianych negatywnych zjawisk społecznych. Nie jest bowiem możliwe istotne wygaszanie problemów społecznych, w tym głównie bezrobocia i ubóstwa, bez prężnie rozwijającej się gospodarki obszaru rewitalizacji.

Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.

Cel wskazuje na dążenie do zmniejszania skali negatywnych zjawisk społecznych oraz zwiększania aktywności społecznej, która jest przejawem kształtującego się kapitału społecznego. Stan opisany w celu osiągnąć będzie poprzez szereg komplementarnych przedsięwzięć, w tym projektów o charakterze zarówno miękkim, jak też infrastrukturalnym. Niemniej jednak w strukturze programu rewitalizacji do tego celu przypisane zostaną przede wszystkim projekty realizowane bezpośrednio na rzecz mieszkańców, w szczególności projekty o charakterze animacyjnym, szkoleniowym, edukacyjnym, informacyjnym oraz organizacyjnym. Cel obejmować będzie m. in. projekty angażujące organizacje pozarządowe i aktywności nieformalne mieszkańców, projekty aktywizujące, realizowane za pośrednictwem instytucji publicznych.

Ponadto wizja obszaru rewitalizacji wskazuje na dążenie do rozwoju w przestrzeni obszaru rewitalizacji funkcji kulturalnej i rekreacyjno-wypoczynkowej, które to będą pozytywnie przekładać się na zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców. Głównym obiektem świadczącym usługi w zakresie kultury jest Miejsko Gminny Ośrodek Kultury. Należy zatem rozważyć działania mające na celu poprawę infrastruktury tego obiektu oraz zwiększenie jego oferty i dostosowania tej oferty do potrzeb mieszkańców. Odczuwalny jest również niedostatek obiektów i przestrzeni mogących pełnić funkcje rekreacyjno-wypoczynkowe. Rozwój oferty kulturalnej w przestrzeni obszaru rewitalizacji oraz rozwój infrastruktury i oferty rekreacyjno-wypoczynkowej mógłby pozytywnie wpłynąć na jego ożywienie i wizerunek.

Cel 3. Poprawa przestrzeni mieszkaniowej.

Cel ten jest odpowiedzią na występujące na obszarze rewitalizacji problemy sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, a także wyrazem dążenia do przekształcenia tej części miejscowości Wyrzysk w atrakcyjną przestrzeń mieszkaniową. Na obszarze rewitalizacji mamy do czynienia z problemem niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę społeczną oraz z niezadowalającym stanem technicznym tej infrastruktury społecznej, która obecnie jest dostępna. Ponadto na obszarze rewitalizacji brakuje odpowiedniej jakości terenów publicznych. Wymienione problemy powodują, że przestrzeń mieszkaniową obszaru rewitalizacji można uznać za mało atrakcyjną.

Cel 3 integrować będzie zatem działania w dużej części infrastrukturalne, związane z rozwojem i poprawą infrastruktury społecznej, infrastruktury mieszkaniowej, jak też przestrzeni wspólnych – zarówno publicznych, jak i prywatnych. W tym celu ujęte będą także przedsięwzięcia poprawiające stan środowiska.

Schemat celów głównych został rozwinięty o kierunki działań rewitalizacyjnych, co zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 33. Cele główne oraz kierunki działań rewitalizacyjnych – podobszar rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk

CELE GŁÓWNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH
<p>Cel 1. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej</p>	<p>KIERUNKI DZIAŁAŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • modernizacja Placu Wojska Polskiego w celu zwiększenie liczby przedsiębiorstw działających w sferze gastronomiczno-kawiarnianej oraz handlowej, • wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, • wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, • podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru rewitalizacji
<p>Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych</p>	<p>KIERUNKI DZIAŁAŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizacja projektów animacyjnych, szkoleniowych, edukacyjnych, informacyjnych oraz organizacyjnych na rzecz zmniejszania skali negatywnych zjawisk społecznych, • realizacja działań oraz wspieranie przedsięwzięć na rzecz zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji, • działania o charakterze organizacyjnym oraz edukacyjnym realizowane na rzecz poprawy estetyki przestrzeni publicznych oraz wspólnych, • zwiększenie potencjału instytucjonalnego oraz jakości i skuteczności prowadzonych działań pomocy społecznej na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji, • wspieranie organizacji pozarządowych oraz lokalnych aktywistów w realizacji działań na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji, • rozwój infrastruktury kulturalnej, w tym remont i dostosowanie oferty kulturalnej Miejsko Gminnego Ośrodka Kultury do potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji, • modernizacja obszarów, które powinny pełnić funkcję terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, w tym Parku Miejskiego oraz terenów przy rzece Łobżonka.
<p>Cel 3. Poprawa przestrzeni mieszkaniowej</p>	<p>KIERUNKI DZIAŁAŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa stanu technicznego obiektów budowlanych o przeznaczeniu mieszkaniowym, w tym w szczególności ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków, • przebudowa Placu Wojska Polskiego w celu przywrócenia głównej funkcji tego obszaru, a mianowicie miejsca spotkań mieszkańców, • poprawa stanu infrastruktury mieszkaniowej, • zwiększanie liczby miejsc parkingowych, np. poprzez rozwiązania organizacyjne, parkingi na obrzeżach obszaru rewitalizacji, • poprawa estetyki przestrzeni wspólnych i publicznych, • rozwój infrastruktury społecznej, • poprawa jakości terenów publicznych, • poprawa stanu środowiska, w tym ograniczenie zjawiska niskiej emisji generowanego przez przestarzałe i mało efektywne tradycyjne źródła ciepła

6.2.2 Podobszar rewitalizacji w miejscowość Osiek nad Notecią

Cele główne rewitalizacji to:

- 1. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej.**
- 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.**

Cel 1. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej.

Podobszar rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią charakteryzuje średni poziom aktywności gospodarczej. Na obszarze tym aktywną działalność gospodarczą prowadziło na koniec 2016 roku 87 osób – co stanowiło 12,6% ogółu tego typu działalności w całej gminie Wyrzysk. Wskaźnik przedsiębiorczości indywidualnej, mierzony liczbą osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 mieszkańców, wyniósł dla tego obszaru 4,91. Była to zatem wartość nieco niższa od średniej gminnej równej 4,92.

Realizacja celu polegającego na podniesieniu aktywności gospodarczej ma przyczynić się do niwelowania negatywnych zjawisk społecznych występujących na tym obszarze. W ramach programu rewitalizacji należy zatem przewidzieć działania pobudzające przedsiębiorczość społeczności lokalnej oraz tworzenie warunków infrastrukturalnych sprzyjających prowadzeniu działalności gospodarczej.

Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.

Cel wskazuje na dążenie do zmniejszania skali negatywnych zjawisk społecznych oraz zwiększania aktywności społecznej, która jest przejawem kształtującego się kapitału społecznego. Stan opisany w celu osiągnąć będzie poprzez szereg komplementarnych przedsięwzięć, w tym projektów o charakterze zarówno miękkim, jak też infrastrukturalnym. Niemniej jednak w strukturze programu rewitalizacji do tego celu przypisane zostaną przede wszystkim projekty realizowane bezpośrednio na rzecz mieszkańców, w szczególności projekty o charakterze animacyjnym, szkoleniowym, edukacyjnym, informacyjnym oraz organizacyjnym. Cel obejmować będzie m. in. projekty angażujące organizacje pozarządowe i aktywności nieformalne mieszkańców, projekty aktywizujące, realizowane za pośrednictwem instytucji publicznych, jak też przedsięwzięcia polegające na tworzeniu oferty mieszkań socjalnym.

Ponadto w ramach tego celu przewiduje się realizację działań zwiększających udział mieszkańców rewitalizacji w wydarzeniach kulturalnych oraz inicjowanie projektów integrujących społeczność lokalną. Aby osiągnąć te zamierzenia konieczne będzie podejmowanie inicjatyw zmierzających do rozwoju obiektów i przestrzeni mogących pełnić funkcje kulturalne oraz integracyjne a także do kreowania oferty kulturalnej i integracyjnej.

Schemat celów głównych został rozwinięty o kierunki działań rewitalizacyjnych, co przedstawiono w poniżej tabeli.

Tabela 34. Cele główne oraz kierunki działań rewitalizacyjnych – podobszar rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią

CELE GŁÓWNE	KIERUNKI DZIAŁŃ REWITALIZACYJNYCH
<p>Cel 1. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej.</p>	<p>KIERUNKI DZIAŁAŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, • wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, • podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru rewitalizacji
<p>Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych</p>	<p>KIERUNKI DZIAŁAŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizacja projektów animacyjnych, szkoleniowych, edukacyjnych, informacyjnych oraz organizacyjnych na rzecz zmniejszania skali negatywnych zjawisk społecznych, • realizacja działań oraz wspieranie przedsięwzięć na rzecz zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji, • działania o charakterze organizacyjnym oraz edukacyjnym realizowane na rzecz poprawy estetyki przestrzeni publicznych oraz wspólnych, • zwiększenie potencjału instytucjonalnego oraz jakości i skuteczności prowadzonych działań pomocy społecznej na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji, • wspieranie organizacji pozarządowych oraz lokalnych aktywistów w realizacji działań na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji • rozwój infrastruktury służącej integracji mieszkańców, w tym przebudowa Domu Kultury w Osieku nad Notecią, • wykorzystanie potencjału Dębowej Góry jako obszaru o walorach turystyczno-wypoczynkowych.

6.3 POWIĄZANIE CELÓW REWITALIZACJI Z CELAMI INNYCH DOKUMENTÓW ISTOTNYCH DLA ROZWOJU GMINY WYRZYSK

Cele programu rewitalizacji powinny być powiązane z celami innych dokumentów istotnych dla rozwoju Gminy Wyrzysk, stanowiących kluczowy punkt odniesienia, w kontekście podejmowanych działań rozwojowych na obszarze Gminy Wyrzysk.

W programie rewitalizacji wyznaczono trzy cele:

1. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej.
2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych.
3. Poprawa przestrzeni mieszkaniowej.

Cele nr 1 i nr 2 dotyczą obu podobszarów rewitalizacji. Natomiast cel nr 3 odnosi się do podobszaru rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk.

Analizę powiązania celów rewitalizacji z celami innych dokumentów istotnych dla rozwoju Gminy Wyrzysk przeprowadzono w odniesieniu do trzech dokumentów:

1. Strategii Rozwoju Gminy Wyrzysk na lata 2016-2025.
2. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wyrzysk na lata 2016-2025.
3. Programu współpracy Gminy Wyrzysk z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi oraz stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego działającymi na obszarze Gminy Wyrzysk w sferze zadań publicznych na rok 2017.

W tabeli 35, 36 i 37 przedstawiono wyniki przeprowadzonej analizy.

Tabela 35. Powiązanie celów rewitalizacji z celami Strategii Rozwoju Gminy Wyrzysk na lata 2016-2025

Cele programu rewitalizacji	Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Gminy Wyrzysk na lata 2016-2025
1. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej.	<p>Cel strategiczny I Wzmocnienie potencjału gospodarczego gminy Cel operacyjny I.I Zwiększenie konkurencyjności gospodarczej Gminy Wyrzysk Kierunek działań I.I.1 Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy Kierunek działań I.I.2 Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości</p>
2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.	<p>Cel strategiczny II Intensyfikacja działań na rzecz rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Cel operacyjny II.I Rewitalizacja i rozbudowa infrastruktury komunalnej Kierunek działań II.I.3 Rewitalizacja społeczna i infrastrukturalna gminy Wyrzysk</p> <p>Cel strategiczny IV Wzrost spójności społecznej w gminie Wyrzysk Cel operacyjny IV.II Wzmocnienie potencjału społecznego i ludzkiego Kierunek działań IV.II.1 Podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców Kierunek działań IV.II.2 Podejmowanie działań na rzecz integracji społeczności lokalnej Kierunek działań IV.II.3 Wspieranie rozwoju organizacji, stowarzyszeń i budowa społeczeństwa obywatelskiego</p>
3. Poprawa przestrzeni mieszkaniowej.	<p>Cel strategiczny II Intensyfikacja działań na rzecz rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Cel operacyjny II.I Rewitalizacja i rozbudowa infrastruktury komunalnej Kierunek działań II.I.1 Poprawa systemu komunikacyjnego w gminie Kierunek działań II.I.2 Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej i sportowej Kierunek działań II.I.3 Rewitalizacja społeczna i infrastrukturalna gminy Wyrzysk</p> <p>Cel operacyjny II.II Zachowanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego Kierunek działań II.II.2 Ograniczenie niskiej emisji na obszarze gminy i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii</p> <p>Cel strategiczny III Rozwój turystyki w gminie Wyrzysk Cel operacyjny III.I Turystyczne zagospodarowanie przestrzeni w gminie Wyrzysk Kierunek działań III.I.1 Zagospodarowanie terenów zielonych na potrzeby turystyki i rekreacji</p>

Tabela 36. Powiązanie celów rewitalizacji z celami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wyrzysk na lata 2016-2025

Cele programu rewitalizacji	Powiązanie z celami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wyrzysk na lata 2016-2025
1. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej.	Brak powiązań
2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.	<p>Cel strategiczny I Integracja społeczna i aktywizacja zawodowa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w gminie Wyrzysk. Cel szczegółowy I Integracja, reintegracja i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, przeciwdziałanie skutkom bezrobocia oraz wykluczeniu społecznemu, Cel szczegółowy II Integracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych oraz starszych.</p> <p>Cel strategiczny II Przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska ubóstwa w gminie Wyrzysk. Cel szczegółowy I Przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska ubóstwa w gminie Wyrzysk Cel szczegółowy II Minimalizowanie zjawiska ubóstwa w gminie Wyrzysk Cel szczegółowy III Stworzenie systemu pomocy skoncentrowanej na osobach i rodzinach dotkniętych ubóstwem w gminie Wyrzysk.</p> <p>Cel strategiczny III Redukowanie problemu uzależnień w gminie Wyrzysk. Cel szczegółowy I Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież Cel szczegółowy II Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w zapobieganiu używaniu alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież Cel szczegółowy III Minimalizowanie zjawiska alkoholizmu oraz skutków jego nadużywania w gminie Wyrzysk, Cel szczegółowy IV Wprowadzenie zintegrowanego systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym alkoholizmem, Cel szczegółowy V Doskonalenie procesu profilaktyki uzależnień oraz terapii osób uzależnionych i współuzależnionych.</p> <p>Cel strategiczny IV Wspieranie rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, rodzin wielodzietnych i niepełnych w gminie Wyrzysk. Cele szczegółowe: Cel szczegółowy I Poprawa jakości życia, zabezpieczenie bezpieczeństwa socjalnego rodzin wielodzietnych i niepełnych Cel szczegółowy II Przeciwdziałanie zjawiskom grożącym degradacją społeczną, bezradnością życiową i wykluczeniem społecznym.</p>
3. Poprawa przestrzeni mieszkaniowej.	Brak powiązań

Tabela 37. Powiązanie celów rewitalizacji z celami Programu współpracy Gminy Wyrzysk z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi, osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi oraz stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego działającymi na obszarze Gminy Wyrzysk w sferze zadań publicznych na rok 2017

Cele programu rewitalizacji	Powiązanie z celami Programu współpracy Gminy Wyrzysk z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi oraz stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego działającymi na obszarze Gminy Wyrzysk w sferze zadań publicznych na rok 2017
1. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej.	Brak powiązań
2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.	<p>Cel szczegółowy I Stworzenie warunków dla powstawania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnej</p> <p>Cel szczegółowy II Zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w Gminie Wyrzysk</p> <p>Cel szczegółowy III Poprawa jakości życia poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych, dzięki zaangażowaniu środków pozabudżetowych</p> <p>Cel szczegółowy V Integracja podmiotów polityki lokalnej, obejmująca swym zakresem sferę zadań publicznych wymienionych w art. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie</p> <p>Cel szczegółowy VI Udział zainteresowanych podmiotów przy tworzeniu programów współpracy</p> <p>Cel szczegółowy VII Otwarcie na innowacyjność i konkurencyjność, m. in. poprzez umożliwienie organizacjom indywidualnego wystąpienia z ofertą realizacji projektów konkretnych zadań publicznych, które obecnie prowadzone są przez samorząd</p> <p>Cel szczegółowy VIII Wypracowanie rocznego modelu lokalnej współpracy pomiędzy organizacjami a organami Gminy Wyrzysk jako elementu długoterminowego (kilkuletniego) programu współpracy</p> <p>Cel szczegółowy IX Wspieranie działań na rzecz rozwoju aktywności obywatelskiej i samoorganizacji społeczności w regionie</p>
3. Poprawa przestrzeni mieszkaniowej.	Brak powiązań

7 LISTA PODSTAWOWYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne stanowią ostatnie ogniwo struktury operacyjnej programu rewitalizacji. Poszczególne projekty i przedsięwzięcia przypisane zostały do celów rewitalizacji, nawiązując bezpośrednio do oczekiwanych kierunków działań rewitalizacyjnych.

Wytyczne w zakresie rewitalizacji wskazują na konieczność dość precyzyjnego określenia poszczególnych zamierzeń rewitalizacyjnych. Zdecydowano się te zamierzenia zaprezentować w jednolity sposób, za pomocą kart projektów.

Program rewitalizacji przygotowany jest przed Gminę, jednak w celu zwiększenia skuteczności prowadzonych działań zakłada się również udział innych podmiotów, także prywatnych (np. przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, etc.).

Wytyczne w zakresie rewitalizacji wskazują, że program rewitalizacji powinien zawierać informacje o planowanych działaniach rewitalizacyjnych, w tym:

- identyfikację podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. takich, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji. Na tej liście każdy projekt/przedsięwzięcie rewitalizacyjne powinno zawierać co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji;
- charakterystykę (zbiórny opis) innych, uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. takich, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji.

Mając na uwadze powyższe, poszczególne projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne przypisane zostały do dwóch list:

- Listy podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych – obejmujących najważniejsze projekty, które zostały dość precyzyjnie zdefiniowane, zawierające m. in. takie elementy jak: opis przedmiotu projektu, szacunkowa wartości, oczekiwane rezultaty, sposób ich pomiaru, podmiot realizujący, oczekiwane źródła finansowania, jak też terminy realizacji,
- Listy pozostałych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych – obejmującej pozostałe pomysły, których nie udało się dość szczegółowo rozplanować na etapie tworzenia programu rewitalizacji, choćby ze względu na odległy termin realizacji, brak dostatecznej wiedzy nt. sposobu realizacji, etc., a także projekty o mniejszej skali oddziaływania.

Poszczególne projekty przypisane zostały do celów rewitalizacji. Za wyzwanie postawiono sobie wypracowanie projektów, które bezpośrednio realizowane będą na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji, próbując bezpośrednio dokonać zmiany negatywnych zjawisk (tzw. projekty kluczowe – które mogą być finansowane np. ze środków EFS). Do tych projektów dołączono przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym (twarde), które uzupełniają działania miękkie.

7.1 PODOBSZAR REWITALIZACJI W MIEJSCOWOŚĆ WYRZYSK

Projekt nr 1		
Remont placu targowego w Wyrzysku		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 1. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej	
Powiązanie z projektami, działaniami	Projekt nr 25 Aktywna integracja w Gminie Wyrzysk Pozostałe projekty i przedsięwzięcia: <ul style="list-style-type: none"> • Promocja przedsiębiorstw działających na zrewitalizowanych obszarach miasta oraz gminy, wzmacniająca lokalny potencjał gospodarczy. Efekt: rozwój przedsiębiorczości. • Organizacja współpracy przedsiębiorców oraz osób poszukujących pracy z obszaru rewitalizacji, ukierunkowana na wspieranie kształcenia zawodowego oraz doradztwa zawodowego, w szczególności wśród młodzieży. Efekt: zwiększenie aktywności zawodowej oraz zmniejszanie skali bezrobocia. Projekt komplementarny przestrzennie: <ul style="list-style-type: none"> • Projekt nr 4 Gmina Wyrzysk zdrowiem stoi - uzupełnienie i rozwój infrastruktury rekreacyjnej, sportowej i wypoczynkowej • Projekt nr 10 Przebudowa i rozbudowa budynku OSP w Wyrzysku 	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Powiązanie z problemami: <ul style="list-style-type: none"> • Nawierzchnia placu targowego o nawierzchni bitumicznej posiada wiele ubytków i łat - wymaga remontu. Ponadto część placu targowego wymaga utwardzenia w celu komfortowego użytkowania placu targowego przez handlujących i klientów. • Przejście od ulicy Parkowej do ul. Młyńskiej wzdłuż placu targowego (tzw. aleja Kasztanowa) wymaga utwardzenia. • Ograniczenie przedsiębiorczości – osoby handlujące sezonowo np. rolnicy, sprzedające swoje płody rolne, nie mają miejsc przeznaczonych do handlowania, dlatego też często sprzedają swoje produkty z bagażników samochodu. Przedmiot projektu obejmuje: Nałożenie nowej nakładki bitumicznej na teren placu targowego oraz utwardzenie nieutwardzonej części. Odpowiednie odgródkowanie części handlowej placu od części, w której mają wyjazd z remizy strażacy OSP w Wyrzysku. Wybudowanie ciągu pieszego od ul. Młyńskiej do ul. Parkowej wzdłuż placu targowego. Przygotowanie stałych, trwałych miejsc dla handlarzy sezonowych – mini stragany. Planowane jest również utworzenie miejsc parkingowych.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ulica Targowisko, Młyńska. Podobszar rewitalizacji Wyrzysk	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Wyrzysk	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	Zwiększenie przedsiębiorczości handlarzy sezonowych, poprawa komfortu użytkowania przez handlarzy, klientów i strażaków OSP w Wyrzysku.	
Sposób oceny i miary	Kluczowy wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą [osoba] • Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych [szt.] • Liczba miejsc parkingowych na OR będących własnością Gminy Wyrzysk [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
IV kwartał 2020	500 tys. zł	WRPO, Gmina Wyrzysk

Projekt nr 2		
Przebudowa Placu Wojska Polskiego w Wyrzysku		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 1. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.	
Powiązanie z projektami, działaniami	Projekt nr 25 Aktywna integracja w Gminie Wyrzysk Pozostałe projekty i przedsięwzięcia: <ul style="list-style-type: none"> • Promocja przedsiębiorstw działających na zrewitalizowanych obszarach miasta oraz gminy, wzmacniająca lokalny potencjał gospodarczy. Efekt: rozwój przedsiębiorczości. • Organizacja współpracy przedsiębiorców oraz osób poszukujących pracy z obszaru rewitalizacji, ukierunkowana na wspieranie kształcenia zawodowego oraz doradztwa zawodowego, w szczególności wśród młodzieży. Efekt: zwiększenie aktywności zawodowej oraz zmniejszanie skali bezrobocia. 	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Powiązanie z problemami: <ul style="list-style-type: none"> • Podstawową i właściwie jedyną funkcją Placu Wojska Polskiego w Wyrzysku, który jest centralnym punktem miasta i gminy, jest funkcja parkingowa, która w znaczący sposób ogranicza możliwość korzystania z placu przez mieszkańców. • Niewystarczający poziom przedsiębiorczości w sferze gastronomiczno-kawiarnianej, niewykorzystany potencjał miejsca. Przedmiot projektu obejmuje: Przebudowę Placu Wojska Polskiego w Wyrzysku w celu przywrócenia głównej funkcji, jakie pełnią centralne place w miastach, a mianowicie stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców. Podstawową kwestią jest zmiana funkcji placu z parkingowego na integracyjno-wypoczynkową. W ramach zadania planuje się zagospodarowanie większej części placu na ogólnodostępny deptak wraz z obiektami małej architektury (ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery). Konieczna jest wymiana oświetlenia na energooszczędne, postawienie monitoringu w celu zwiększenia bezpieczeństwa. Całość dopełniałaby odpowiednio dobrana zieleń wraz z drobnym akcentem wodnym w postaci niewielkiej fontanny. Zmianie uległyby ciągi komunikacyjne i oznakowanie (w chwili obecnej na placu Wojska Polskiego jest tylko jedno oznakowane przejście dla pieszych). Powstałoby również miejsce na ogródki kawiarniane w celu pobudzenia przedsiębiorczości, które byłyby również miejscem spotkań i wypoczynku mieszkańców.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Plac Wojska Polskiego w Wyrzysku Podobszar rewitalizacji Wyrzysk	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Wyrzysk	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	Zwiększenie przedsiębiorczości w sferze gastronomiczno-kawiarnianej, poprawa estetyki przestrzeni publicznej i komfortu z jej użytkowania przez mieszkańców.	
Sposób oceny i miary	Kluczowy wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
IV kwartał 2018	3 mln zł	WRPO, Gmina Wyrzysk

Projekt nr 3 Przebudowa amfiteatru		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.	
Powiązanie z projektami, działaniami	Pozostałe projekty i przedsięwzięcia: <ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań kulturalnych z wykorzystaniem zmodernizowanej infrastruktury społecznej, w tym amfiteatru, opracowanie rocznego kalendarza imprez/przedsięwzięć realizowanych w amfiteatrze oraz jego promocja. 	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Powiązanie z problemami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Amfiteatr w Wyrzysku wymaga remontu, od kilkudziesięciu lat nie był poddawany gruntownemu remontowi, ponadto jest niedostosowany do współczesnych standardów, co wpływa na ograniczoną możliwość prowadzenia wydarzeń i imprez kulturalnych • Obiekt jest niedostosowany dla osób niepełnosprawnych. • Amfiteatr jest obiektem otwartym, nieogrodzonym, bez monitoringu, dlatego też jest narażony na dewastacje i akty wandalizmu (łamanie drewnianych desek, graffiti itp.). <p>Przedmiot projektu obejmuje: Ogrodzenie terenu amfiteatru i założenie monitoringu w celu ochrony obiektu przez wandalizmem. Wybudowanie odpowiedniej sceny – muszli koncertowej z osprzętowieniem wraz z zapleczem socjalnym dla artystów oraz wybudowanie toalet dla publiczności. Dostosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych. Doprowadzenie mediów do obiektu, wody, Internetu, zamontowanie oświetlenia. Wyremontowanie schodów i montaż odpowiednich siedzisk dla publiczności. Postawienie przy wejściu portierni-kasy biletowej. Wybudowanie parkingu dla publiczności.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Amfiteatr w parku miejskim w Wyrzysku (ul. Parkowa). Podobszar rewitalizacji Wyrzysk	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Wyrzysk	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	Zwiększenie dostępności dla osób niepełnosprawnych, poprawa stanu technicznego budynku.	
Sposób oceny i miary	Kluczowy wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury społecznej [szt.] • Liczba miejsc parkingowych na OR będących własnością Gminy Wyrzysk [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
IV kwartał 2023	3 mln zł	Gmina Wyrzysk, inne zewnętrzne źródła

Projekt nr 4		
Gmina Wyrzysk zdrowiem stoi - uzupełnienie i rozwój infrastruktury rekreacyjnej, sportowej i wypoczynkowej		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych. Cel 3. Poprawa przestrzeni mieszkaniowej.	
Powiązanie z projektami, działaniami	Projekt nr 6 WYRZYSK „ Aktywny Senior - zdrowy Senior”, „PORA NA SuperSENIORA- żyj pełnią życia” Projekt komplementarny przestrzennie z: <ul style="list-style-type: none"> • Projekt nr 1. Remont placu targowego w Wyrzysku • Projekt nr 10 Przebudowa i rozbudowa budynku OSP w Wyrzysku 	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Powiązanie z problemami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Problemem terenu jest niewystarczające zagospodarowanie istniejącego terenu, jest on uporządkowany, jednakże nie można z niego komfortowo korzystać z powodu braku odpowiedniej infrastruktury technicznej. Zagospodarowanie terenu wpłynie na poprawę estetyki przestrzeni publicznej. • Na terenie znajduje się ścieżka edukacyjna pn.: „Wodny Świat”, która od momentu powstania, jest często dewastowana i niszczona przez wandalów. Zagospodarowanie terenu, a przede wszystkim montaż monitoringu pozwoli na zmniejszenie zagrożenia dewastacją i zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców korzystających z tego terenu. <p>Przedmiot projektu obejmuje: Kontynuację zagospodarowania terenów przy stawie i przy parku miejskim w Wyrzysku. W ramach zadania planowane jest stworzenie alejek i ścieżek spacerowych wraz z oświetleniem i małą architekturą (ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery). Utworzenie plaży wraz z leżakami i parasolami. Całość terenu będzie objęta monitoringiem wizyjnym. Ponadto powstanie przystanek kajakowy, platforma widokowa, kaczkomat, zamglawiacz oraz pływająca fontanna.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Teren przy stawie i parku miejskim (ul. Młyńska, Targowisko w Wyrzysku). Podobszar rewitalizacji Wyrzysk	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Wyrzysk	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej, zwiększona dostępność do terenów zielonych.	
Sposób oceny i miary	Kluczowy wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
IV kwartał 2018	700 tys. zł	PO Rybactwo i Morze, Gmina Wyrzysk

Projekt nr 5		
BASEN MIEJSKI w Wyrzysku - miejsce relaksu i aktywnego wypoczynku		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.	
Powiązanie z projektami, działaniami	Projekt nr 7 Wyrzysk - Basen Miejski „Szkółka pływacka dla dzieci” „Nauka pływania dla wszystkich” „ Bądź sprawny- pokonuj bariery” Projekt nr 6 WYRZYSK „ Aktywny Senior - zdrowy Senior”, „PORA NA SuperSENIORA- żyj pełnią życia” Pozostałe projekty i przedsięwzięcia <ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań aktywizujących na rzecz seniorów. 	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Powiązanie z problemami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Problemem była awaria technologii basenowej i zmiana warunków funkcjonowania basenu wg nowych rozporządzeń dotyczących basenów i krytych pływalni (basen powstał na początku lat dziewięćdziesiątych). Korzystają z niego do godz. 16.00 uczniowie okolicznych gminnych szkół. W ten sposób dzieci i młodzież ze wszystkich grup społecznych ma darmowy dostęp do korzystania z nauki pływania i zajęć sportowo-rekreacyjnych na obiekcie. Pozostali mieszkańcy również korzystają z basenu. • Obiekt zostanie również dostosowany dla osób niepełnosprawnych. Zastosowane zostanie również poprzez montaż rekuperatora i instalacji nowej automatyki odzysk ciepła do ogrzania hali basenu. <p>Przedmiot projektu obejmuje: Przebudowę hali basenowej – remont ogólnobudowlany hali basenu i montaż rekuperatora na instalacji wentylacji mechanicznej. W ramach zadania planowane jest m.in. 1) budowa nowej niecki basenu 2) roboty demontażowo rozbiórkowe 3) roboty budowlane i remontowe 4) montaż rekuperatora 5) nowe instalacje wodno-kanalizacyjne 6) nowa instalacja elektryczna. Wymienione zostaną płytki na ścianach i posadzce. Zostanie również zagospodarowany teren wokół basenu- przystosowanie terenu dla osób niepełnosprawnych (terenami przyległymi jest Park Miejski) oraz utworzenie miejsc parkingowych.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Wyrzysk, Basen Miejski ul. Parkowa 6 Podobszar rewitalizacji Wyrzysk	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Wyrzysku, Gmina Wyrzysk	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Unowocześnienie i wyremontowanie tego obiektu użyteczności publicznej spowoduje większy dostęp do korzystania z propozycji wypoczynku i rekreacji • Zwiększenie dostępności dla osób niepełnosprawnych, poprawa estetyki przestrzeni publicznej(tereny wokół basenu w otoczeniu Parku Miejskiego) 	
Sposób oceny i miary	<p>Kluczowy wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury społecznej [szt.] • Liczba budynków użyteczności publicznej na OR przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych [szt.] • Liczba miejsc parkingowych na OR będących własnością Gminy Wyrzysk [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji Projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
III kwartał 2017-I kwartał 2018	400 tys. zł	OSiR w Wyrzysku, Gmina Wyrzysk

Projekt nr 6		
WYRZYSK „ Aktywny Senior - zdrowy Senior”, „PORA NA SuperSENIORA- żyj pełnią życia”		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.	
Powiązanie z projektami, działaniami	Projekt nr 5 BASEN MIEJSKI w Wyrzysku - miejsce relaksu i aktywnego wypoczynku Projekt nr 8 WYRZYSK Kort Tenisowy - miejsce relaksu i aktywnego wypoczynku modernizacja	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Powiązanie z problemami: <ul style="list-style-type: none"> Wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, zbyt niskie emerytury, małe możliwości wyjazdu do większych miast wypoczynkowych czy sanatoriów. <p>Przedmiot projektu obejmuje: Przeprowadzanie przez wykwalifikowanych instruktorów cyklicznych zajęć z zakresu gimnastyki i ruchu w basenie (aquaerobik), zajęcia fitness na siłowni zewnętrznej (nakręcenie filmów instruktorzowych), zajęcia z tenisa ziemnego na korcie, spacer z kijkami po Parku Miejskim - nordic walking.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Wyrzysk, Basen Miejski i kort tenisowy ul. Parkowa 6, Park Miejski, siłownia na powietrzu przy ul. Młyńskiej Podobszar rewitalizacji Wyrzysk	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Wyrzysku, Gmina Wyrzysk	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> Szerszy dostęp do korzystania z propozycji wypoczynku i rekreacji(estetycznej przestrzeni publicznej) Większa aktywizacja osób starszych Większa świadomość dbania o swoją sprawność fizyczną i zdrowie Integracja środowiska Senioralnego z całej gminy 	
Sposób oceny i miary	Kluczowy wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> Liczba uczestników zajęć, warsztatów, spotkań dedykowanych mieszkańcom OR [100 osób] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2019-2023	40 tys. zł	OSiR w Wyrzysku, Gmina Wyrzysk, inne zewnętrzne źródła

Projekt nr 7		
Wyrzysk - Basen Miejski „Szkółka pływacka dla dzieci” „Nauka pływania dla wszystkich” „ Bądź sprawny- pokonuj bariery”		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.	
Powiązanie z projektami, działaniami	Projekt nr 5 BASEN MIEJSKI w Wyrzysku - miejsce relaksu i aktywnego wypoczynku	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Powiązanie z problemami: <ul style="list-style-type: none"> ograniczony dostęp dla osób starszych i niepełnosprawnych do tego typu aktywności - brak funduszy (rodziny ubogie) i duża odległość do okolicznych parków wodnych. Przedmiot projektu obejmuje: Przeprowadzanie przez wykwalifikowanych instruktorów i ratowników. Oferta basenu skierowana do mieszkańców i uczniów a także osób niepełnosprawnych, którzy otrzymają możliwość korzystania z wodnej gimnastyki, zajęć na basenie, nauki i kursu pływania, a także nurkowania. Basen z taką propozycją przyczynia się do harmonijnego rozwoju, zapewnia ruch, może pomóc rozwijać pasje np. nurkowanie, sportowe pływanie. Proponuje się wprowadzenie zajęć darmowych, biletów rodzinnych, karnetów.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Wyrzysk, Basen Miejski Podobszar rewitalizacji Wyrzysk	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Wyrzysku, Gmina Wyrzysk	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> Szerszy dostęp do korzystania z propozycji wypoczynku i rekreacji także dla osób niepełnosprawnych Doskonalenie swoich pływackich umiejętności Większa świadomość dbania o swoją sprawność fizyczną i zdrowie Integracja osób ze środowiska niepełnosprawnych 	
Sposób oceny i miary	Kluczowy wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> Liczba uczestników zajęć, warsztatów, spotkań dedykowanych mieszkańcom OR [100 osób] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2019-2023	30 tys. zł	OSiR w Wyrzysku, Gmina Wyrzysk, inne zewnętrzne źródła

Projekt nr 8		
WYRZYSK Kort Tenisowy - miejsce relaksu i aktywnego wypoczynku modernizacja		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.	
Powiązanie z projektami, działaniami	Projekt nr 6. WYRZYSK „ Aktywny Senior - zdrowy Senior”, „PORA NA SuperSENIORA- żyj pełnią życia” Projekt nr 9 WYRZYSK- „Tenis ziemny dla najmłodszych”	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Powiązanie z problemami:</p> <ul style="list-style-type: none"> nie remontowany od lat kort tenisowy (kiedyś dobrze prosperował), niewystarczająca ilość zajęć ruchowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, nowa propozycja wykorzystania już istniejącej infrastruktury. <p>Przedmiot projektu obejmuje: Naprawę opłotowania wraz z wymiana słupków do montażu siatki ogrodzeniowej i słupków do montażu siatki do gry, pomalowanie bramy wejściowej, postawienie nowej wiaty zadaszanej i tablicy informacyjnej. Zagospodarowanie terenu - obsadzenie drzewkami ozdobnymi oraz zakup potrzebnego sprzętu do dbania o kort(specialistyczne szczotki, miotły, grabie, wał, mączkę, folię do przykrycia kortu w okresie zimowym). Zakup sprzętu niezbędnego do gry(odpowiedniej wielkości rakiety do gry i piłki).</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Wyrzysk, Kort Tenisowy ul. Parkowa 6 Podobszar rewitalizacji Wyrzysk	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Wyrzysku, Gmina Wyrzysk	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> Szerszy dostęp do korzystania z propozycji wypoczynku, rekreacji i aktywnie spędzanego czasu wolnego dla szerokiego społeczeństwa 	
Sposób oceny i miary	<p>Kluczowy wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury społecznej [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
I-III kwartał 2018	25 tys. zł	OSiR w Wyrzysku, Gmina Wyrzysk, inne zewnętrzne źródła

Projekt nr 9		
WYRZYSK- „Tenis ziemny dla najmłodszych”		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.	
Powiązanie z projektami, działaniami	Projekt nr 8 WYRZYSK Kort Tenisowy - miejsce relaksu i aktywnego wypoczynku modernizacja	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Powiązanie z problemami: <ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca ilość zajęć ruchowych dla młodzieży • Stosunkowo drogie zajęcia tenisowe w ośrodkach prowadzących zajęcia • Brak odpowiedniej oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży Przedmiot projektu obejmuje: Prowadzenie cyklicznych zajęć z tenisa ziemnego. Również innych form ruchu, takich jak: ćwiczenia siłowe z oporem własnego ciała, biegi i marszobieggi kształtujące wytrzymałość, gry i zabawy z wykorzystaniem przyborów. Możliwość wyjazdu na turniej tenisowy i kibicowanie zawodnikom tenisa ziemnego.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Kort tenisowy w Wyrzysku, UL. Parkowa 6, Orlik w Wyrzysku Podobszar rewitalizacji Wyrzysek	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Wyrzysku, Gmina Wyrzysek	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost świadomości w zakresie zdrowego stylu życia, • Aktywne spędzanie czasu wolnego, • Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży 	
Sposób oceny i miary	Kluczowy wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczestników zajęć, warsztatów, spotkań dedykowanych mieszkańcom OR [osoba]	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2019-2023	30 tys. zł	OSiR w Wyrzysku, Gmina Wyrzysek, inne zewnętrzne źródła

Projekt nr 10		
Przebudowa i rozbudowa budynku OSP w Wyrzysku		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 3. Poprawa przestrzeni mieszkaniowej.	
Powiązanie z projektami, działaniami	Projekt komplementarny przestrzenie: Projekt nr 1. Remont placu targowego w Wyrzysku Projekt nr 4. Gmina Wyrzysk zdrowiem stoi - uzupełnienie i rozwój infrastruktury rekreacyjnej, sportowej i wypoczynkowej	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Powiązanie z problemami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Problem ochrony środowiska i czystości powietrza, będzie rozwiązany poprzez zmianę źródła ogrzewania z węglowego na gazowe, które nie emituje niskiej emisji i zmniejsza ryzyko powstawania tzw. smogu. • Niewystarczające bezpieczeństwo przeciwpożarowe mieszkańców z powodu budynku OSP, który nie spełnia obowiązujących standardów. Przebudowa i remont tego budynku wpłynie na stworzenie komfortowych warunków do prowadzenia działalności przez OSP w Wyrzysku. <p>Przedmiot projektu obejmuje: Przebudowę i rozbudowę budynku OSP. W ostatnim czasie OSP w Wyrzysku prężnie się rozwija, otrzymali nowy wóz bojowy – średni ratowniczo-gaśniczy, wzrosła liczba aktywnych członków i pojawiły się sukcesy w zawodach pożarniczych. Budynek OSP w chwili obecnej jest przestarzały i wymaga remontu, w szczególności rozbudowa garaży i dostosowanie ich do istniejącego zasobu posiadanych wozów. Zmianie wymaga również część socjalna, która wymaga dostosowania do obowiązujących standardów. Wymienione będzie również źródło ogrzewania z węglowego na bardziej ekologiczne gazowe.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ulica Targowisko w Wyrzysku. Podobszar rewitalizacji Wyrzysk	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Wyrzysk	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	Redukcja niskiej emisji, zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpożarowego mieszkańców.	
Sposób oceny i miary	Kluczowy wskaźnik rezultatu: • Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury społecznej [szt.]	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
IV kwartał 2018	520 tys. zł	WRPO, Gmina Wyrzysk

Projekt nr 11		
Wyrzysk przyjazny dla mieszkańców - odnowa miejsc wypoczynku i historii		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych. Cel 3. Poprawa przestrzeni mieszkaniowej.	
Powiązanie z projektami, działaniami	-	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Powiązanie z problemami:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nieestetyczna przestrzeń publiczna, która wymaga zagospodarowania. Z terenu najczęściej korzystają ludzie z tzw. „marginesu społecznego”. Pozostali mieszkańcy bardzo rzadko korzystają i przebywają na tym terenie. Obszar jest niedostosowany do korzystania z niego przez osoby niepełnosprawne. Niewysoki murek, który otacza większość terenu skweru jest barierą nie do pokonania przez osoby niepełnosprawne. Ciąg komunikacyjny w szczególności wzdłuż ulicy Aleje jest mocno zniszczony i wymaga remontu. <p>Przedmiot projektu obejmuje: Zagospodarowanie przestrzeni publicznej skweru przy ul. Aleje, pomnika Chrystusa Króla wraz z otoczeniem i remont ciągów komunikacyjnych w ul. Aleje i dojścia do ul. Bydgoskiej. W ramach zadania planowane jest wybudowanie ścieżek spacerowych na terenie skweru, którego centralnym punktem będzie symboliczny głąz opisany informacjami o Gminie Wyrzysk. Postawione zostaną również elementy małej architektury takie jak ławki, kosze na śmieci, stoliki, stojaki na rowery. Otoczenie zagospodaruje odpowiednio dobrana zieleń, powstanie oświetlenie energooszczędne i monitoring zwiększający bezpieczeństwo mieszkańców. Renowacji zostanie poddany pomnik Chrystusa Króla, a jego otoczenie odpowiednio zagospodarowane. Remontowi zostaną poddane ciągi komunikacyjne wzdłuż ulicy Aleje oraz wyremontowane zostanie dojście do ul. Bydgoskiej. W celu przystosowania terenu dla osób niepełnosprawnych teren zostanie oznakowany, a przy głązie ustawiona zostanie tabliczka wypełniona alfabetem Braille'a. Zostanie rozebrany murek, który jest barierą architektoniczną dla osób niepełnosprawnych.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Teren przy ul. Aleje. Podobszar rewitalizacji Wyrzysk	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Wyrzysk	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	Zwiększenie dostępności dla osób niepełnosprawnych, poprawa estetyki przestrzeni publicznej, zwiększona dostępność do terenów zielonych.	
Sposób oceny i miary	Kluczowy wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2017-2018	500 tys. zł	PROW, Gmina Wyrzysk

Projekt nr 12		
Wyrzysk – przebudowa i termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych. Cel 3. Poprawa przestrzeni mieszkaniowej.	
Powiązanie z projektami, działaniami	-	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Powiązanie z problemami: Budynek Urzędu Miejskiego w Wyrzysku, wymaga remontu ze względu na nieodpowiedni stan techniczny (pękają ściany, przecieka dach) i nieestetyczną elewację (czerwona cegła została pokryta jasną farbą). Cały budynek jest niedostosowany dla osób niepełnosprawnych, mają oni utrudnioną możliwość załatwienia spraw w urzędzie. Źródłem ogrzewania budynku Urzędu Miejskiego w Wyrzysku jest olej opałowy który jest nieekonomiczny i mało ekologiczny. Przedmiot projektu obejmuje: Stan techniczny budynku Urzędu Miejskiego w Wyrzysku, pogarsza się z roku na rok, od dawna nie był poddawany gruntownemu remontowi. W najwyższej kondygnacji budynku pękają ściany, a dach podczas deszczu przecieka w wielu pomieszczeniach. Niedostosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych w istotny sposób utrudnia dostępność budynku. Przy budynku planuje się zamontować windę, która umożliwiłaby komfortowe dotarcie do obiektu osobom niepełnosprawnych w celu załatwienia spraw. Nieestetyczna elewacja wymaga wyczyszczenia w celu przywrócenia odpowiedniego wyglądu zabytkowej elewacji z czerwonej cegły. Wymianie podlegać będzie również kocioł na olej opałowy, który jest nieekonomiczny. Zainstalowany zostanie kocioł na gaz ziemny, który jest bardziej ekologiczny od olejowego. Odrestaurowane zostaną drzwi wejściowe.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ulica Bydgoska w Wyrzysku. Podobszar rewitalizacji Wyrzysk	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Wyrzysk	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	Zwiększenie dostępności budynku dla osób niepełnosprawnych, poprawa stanu technicznego budynku.	
Sposób oceny i miary	<p>Kluczowy wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury społecznej [szt.] • Liczba budynków użyteczności publicznej na OR przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
IV kwartał 2020	800 tys. zł	Gmina Wyrzysk, inne zewnętrzne źródła

Projekt nr 13		
Teren rekreacyjny przy M-GOK		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.	
Powiązanie z projektami, działaniami	Pozostałe projekty i przedsięwzięcia: <ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań aktywizujących na rzecz seniorów. • Prowadzenie działań kulturalnych z wykorzystaniem zmodernizowanej infrastruktury społecznej Projekt komplementarny przestrzennie: <ul style="list-style-type: none"> • Projekt nr 14 Renowacja dachu i poddasza budynku M-GOK • Projekt nr 16 Małą Galeria 	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Powiązanie z problemami: <ul style="list-style-type: none"> • teren wokół budynku M-GOK nie spełnia warunków do przeprowadzania zajęć – drzew, brak utwardzenia, małej architektury ogrodowej, • niewykorzystana powierzchnia terenu wokół budynku M-GOK • niewystarczająca oferta wakacyjna zajęć dla dzieci • wystąpiły akty wandalizmu mienia M-GOK (uszkodzenia ogrodzenia, elewacji, drzwi) Przedmiot projektu obejmuje: Zagospodarowanie terenu przy M-GOK do celów prowadzenia zajęć plenerowych	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Kościuszki 15, Wyrzysk Podobszar rewitalizacji Wyrzysk	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Wyrzysk/M-GOK	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	Poprzez inwestycje w ogrodzenie i zagospodarowanie terenu wokół domu kultury możliwe będzie: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych [szt.] • Liczba uczestników zajęć, warsztatów, spotkań dedykowanych mieszkańcom OR [osoba] (w plenerze) 	
Sposób oceny i miary	Kluczowy wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2023	250 tys. zł	M-GOK, PROW, PO Rybactwo i Morze, Gmina Wyrzysk

Projekt nr 14		
Renowacja dachu i poddasza budynku M-GOK		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.	
Powiązanie z projektami, działaniami	Pozostałe projekty i przedsięwzięcia: <ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań aktywizujących na rzecz seniorów. • Prowadzenie działań kulturalnych z wykorzystaniem zmodernizowanej infrastruktury społecznej Projekt komplementarny przestrzennie: <ul style="list-style-type: none"> • Projekt nr 13 Teren rekreacyjny przy M-GOK • Projekt nr 16 Małą Galeria 	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Powiązanie z problemami: <ul style="list-style-type: none"> • ciekący dach • brak docieplenia dachu • renowacja zabytkowego poddasza dla potrzeb M-GOK • problemy z niewystarczającą powierzchnią lokalu Przedmiot projektu obejmuje: Remont wraz z dociepleniem dachu oraz renowację zabytkowego dachu wraz z adaptacją poddasza na działania kulturalne.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ulica Kościuszki 15, Wyrzysk Podobszar rewitalizacji Wyrzysk	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Wyrzysk / M-GOK Wyrzysk	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	Poprzez inwestycje w ogrodzenie i zagospodarowanie terenu wokół domu kultury możliwe będzie: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczestników zajęć, warsztatów, spotkań dedykowanych mieszkańcom OR [osoba] (na poddaszu obiektu) 	
Sposób oceny i miary	Kluczowy wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury społecznej [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2023	600 tys. zł	PROW, PO Rybactwo i Morze, M-GOK, Gmina Wyrzysk

Projekt nr 15		
Remont siedziby Straży Miejskiej		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.	
Powiązanie z projektami, działaniami	Pozostałe projekty i przedsięwzięcia: <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie doradcze i finansowe dla lokalnych organizacji społecznych, w tym członków i liderów lokalnych organizacji pozarządowych (kształcenie i wspieranie rozwoju liderów społecznych). 	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Powiązanie z problemami: <ul style="list-style-type: none"> • Budynek niedostosowany dla osób niepełnosprawnych, ograniczony dostęp przez wysokie schody na wejściu do budynku. • Nieestetyczny wygląd budynku wymagający remontu. Przedmiot projektu obejmuje: W budynku znajduje się siedziba Straży Miejskiej wraz z centrum monitoringu wizyjnego. Ponadto swoje siedziby mają lokalne organizacje pozarządowe. Podczas wyborów budynek pełni funkcję lokalu wyborczego. W celu dostosowania obiektu dla osób niepełnosprawnych budynek wymaga wybudowania podjazdu dla osób niepełnosprawnych, dostosowania szerokości drzwi i toalet, montaż odpowiednich barierek, poręczy, odpowiednie oznakowanie budynku i założenie dzwonka. Elewacja budynku wymaga remontu, a pomieszczenia odmalowania.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ulica Bydgoska w Wyrzysku Podobszar rewitalizacji Wyrzysk	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Wyrzysk	
PROGNOZOWANE WYNIKI WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	Zwiększenie dostępności dla osób niepełnosprawnych, poprawa stanu technicznego budynku.	
Sposób oceny i miary	Kluczowy wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury społecznej [szt.] • Liczba budynków użyteczności publicznej na OR przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
IV kwartał 2020	500 tys. zł	Gmina Wyrzysk, inne zewnętrzne źródła

Projekt nr 16 Mała galeria		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.	
Powiązanie z projektami, działaniami	Pozostałe projekty i przedsięwzięcia: <ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań aktywizujących na rzecz seniorów. • Prowadzenie działań kulturalnych z wykorzystaniem zmodernizowanej infrastruktury społecznej Projekt komplementarny przestrzennie: <ul style="list-style-type: none"> • Projekt nr 13 Teren rekreacyjny przy M-GOK • Projekt nr 14 Renowacja dachu i poddasza budynku M-GOK 	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Powiązanie z problemami: <ul style="list-style-type: none"> • brak miejsca na stałą wystawę prac m.in. grupy plastycznej działającej przy M-GOK • brak oferty zajęć plastycznych dla dzieci prowadzonych przez profesjonalistę Przedmiot projektu obejmuje: Obok funkcji wystawowej w tym pomieszczeniu planuje się zorganizowanie zajęć z zakresu sztuk plastycznych dla dzieci i młodzieży, które poprowadzi zawodowy plastyk.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Odrestaurowane poddasze budynku M-GOK przy ulicy Kościuszki 15 w Wyrzysku Podobszar rewitalizacji Wyrzysk	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	M-GOK Wyrzysk/ Gmina Wyrzysk	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	Dłuższy czas trwania wystawy dzięki czemu więcej osób może je zwiedzać. To może wpłynąć na wzrost zainteresowania mieszkańców działalnością artystyczną prowadzoną w M-GOK. Atrakcyjne zajęcia plastyczne dla zainteresowanych rozwijaniem pasji i zdolności poszerzą ofertę kulturalną M-GOK.	
Sposób oceny i miary	Kluczowy wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczestników zajęć, warsztatów, spotkań dedykowanych mieszkańcom OR [osoba] (na poddaszu obiektu) • Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury społecznej [szt.] (uwaga: wskaźnik liczony razem z projektem nr 14) 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2023	30 tys. zł	M-GOK, PROW, Gmina Wyrzysk

Projekt nr 17 „Aktywny i zdrowy styl życia” Projekt realizowany przez społeczność, rodziców Szkoły Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich w Wyrzysku integrujący ze środowiskiem lokalnym		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.	
Powiązanie z projektami, działaniami		
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Powiązanie z problemami: <ul style="list-style-type: none"> • Propagowanie zdrowego i aktywnego stylu życia poprzez wspólne spędzanie czasu oraz niwelowanie negatywnych zachowań w celu wszczęcia chęci pracy nad własnym rozwojem, jako odpowiedź na późniejsze problemy niskiej aktywności w życiu dorosłym (zawodowym, społecznym) Przedmiot projektu obejmuje: <ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań aktywizujących, promujących aktywność na świeżym powietrzu, ukierunkowane na integrację społeczną, nabywanie umiejętności współpracy. • Zakup sprzętu i wyposażenia oraz pokrycie kosztów organizacyjnych umożliwiającego przeprowadzenie zajęć, w tych dwóch rowerów, poczęstunku, nagród rzeczowych, opłat ZAiKS. 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Gmina Wyrzysk / Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Wyrzysku ul. Parkowa 8 Podobszar rewitalizacji Wyrzysk	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Mieszkańcy gminy Wyrzysk i okolic, społeczność szkolna, Rada Rodziców działająca przy Szkole Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich w Wyrzysku, członkowie Stowarzyszenia „DOROŚLI DZIECIOM”, zaproszeni goście.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywna integracja i zwiększenie aktywności społecznej młodych osób. 	
Sposób oceny i miary	Kluczowy wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczestników zajęć, warsztatów, spotkań dedykowanych mieszkańcom OR [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
Rok Szkolny 2017/2018	2,5 tys. zł	Stowarzyszenie Dorośli Dzieciom działające przy Szkole Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich w Wyrzysku, Sponsorzy

Projekt nr 18 Remont budynków komunalnych w Wyrzysku		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 3. Poprawa przestrzeni mieszkaniowej	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Powiązanie z problemami: <ul style="list-style-type: none"> • Nieestetyczny wygląd budynków • Wysoka energochłonność budynków • Niedostosowanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych Przedmiot projektu obejmuje: Budynki komunalne przy ulicach Bydgoskiej, Grunwaldzkiej i Kościuszki w większości zostały wybudowane kilkadziesiąt lat temu i ich stan techniczny pozostawia wiele do życzenia. Wymagają one odnowienia elewacji zewnętrznych, termomodernizacji dachów, ścian oraz stolarki okiennej i drzwiowej. Stare i nieefektywne źródła ogrzewania w większości oparte na węglu, który jest szkodliwy dla środowiska i w negatywny sposób wpływa na zdrowie mieszkańców osiedla, wymagają wymiany na ogrzewanie gazowe. Ponadto należy wymienić oświetlenie w częściach wspólnych budynków na LED-owe. Planowane jest przeprowadzenie remontów 5 budynków komunalnych.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Bydgoska, ul. Grunwaldzka, ul. Kościuszki w Wyrzysku	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Samorządowa Administracja Mieszkaniowa, Gmina Wyrzysk	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI (MAX. 500 ZNAKÓW)		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa stanu technicznego budynków, • poprawa efektywności energetycznej budynków, • ograniczenie zjawiska niskiej emisji powodowanego przez nieefektywne źródła ogrzewania • zwiększenie dostępności budynków dla osób niepełnosprawnych, 	
Sposób oceny i miary	Kluczowy wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • liczba budynków mieszkaniowych o poprawionym stanie technicznym na OR [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
IV kwartał 2023	500.000,00 zł	WRPO – Działanie 3.2, środki własne Gminy Wyrzysk, środki Samorządowej Administracji Mieszkaniowej

7.2 PODOBSZAR REWITALIZACJI W MIEJSCOWOŚĆ OSIEK NAD NOTECIĄ

Projekt nr 19		
Przebudowa budynku Domu Kultury w Osieku nad Notecią		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.	
Powiązanie z projektami, działaniami	Projekt nr 20 Nasze Małe Kino Projekt nr 21 Aktywny senior Projekt nr 22 Widowisko dla juniora Pozostałe projekty i przedsięwzięcia: <ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań kulturalnych z wykorzystaniem zmodernizowanej infrastruktury społecznej Projekt komplementarny przestrzennie z <ul style="list-style-type: none"> • Projekt nr 23 Mała architektura ogrodowa 	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Powiązanie z problemami: <ul style="list-style-type: none"> • Budynek Domu Kultury w Osieku nad Notecią jest wykorzystywany w ok. 10%. Pozostałe pomieszczenia wymagają generalnego remontu. • Obiekt jest niedostosowany dla osób niepełnosprawnych. • W budynku wcześniej funkcjonowała dyskoteka, potrzebny jest remont i zaadaptowanie budynku na cele kulturalno-społeczno-edukacyjne. Przedmiot projektu obejmuje: Generalny remont z zewnątrz i termomodernizację budynku, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę instalacji elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania. Remont pomieszczeń oraz dostosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych. Zakup odpowiedniego wyposażenia do prowadzenia zajęć kulturalnych i edukacyjnych. Przygotowanie pomieszczeń z przeznaczeniem dla lokalnych organizacji pozarządowych oraz na utworzenie Forum Działań Społecznych. Na terenie przyległym do Domu Kultury planuje się utworzenie miejsc parkingowych.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Budynek Domu Kultury – ul. XX-lecia 7 w Osieku nad Notecią Podobszar rewitalizacji Osiek nad Notecią	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Wyrzysk	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	Zwiększenie dostępności dla osób niepełnosprawnych, poprawa stanu technicznego budynku	
Sposób oceny i miary	Kluczowy wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury społecznej [szt.] • Liczba budynków użyteczności publicznej na OR przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych [szt.] • Liczba miejsc parkingowych na OR będących własnością Gminy Wyrzysk [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2023 rok	4 mln zł	Środki własne Gminy Wyrzysk, WRPO

Projekt nr 20 Nasze Małe Kino		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.	
Powiązanie z projektami, działaniami	Projekt nr 19 Przebudowa budynku Domu Kultury w Osieku nad Notecią Projekt nr 21 Aktywny senior Projekt nr 22 Widowisko dla juniora Pozostałe projekty i przedsięwzięcia: • Prowadzenie działań kulturalnych z wykorzystaniem zmodernizowanej infrastruktury społecznej Projekt komplementarny przestrzennie z: Projekt nr 23 Mała architektura ogrodowa	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Powiązanie z problemami: • wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej • niskie zarobki • duża odległość do większych ośrodków kulturalnych w miastach, np. Bydgoszcz, Poznań • brak nawyku korzystania z oferty kulturalnej • niewystarczająca oferta kulturalna dla młodzieży i dorosłych • brak miejsca spotkań dla młodzieży Przedmiot projektu obejmuje: Utworzenie małej sali kinowej w budynku gminnym Domu Kultury przy ul. XX-lecia, przeprowadzanie seansów dla zorganizowanych grup oraz odbiorców indywidualnych. Sala po seansie służyć będzie do spotkań, występów, prób.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Osiek nad Notecią ul. XX-lecia Podobszar rewitalizacji Osiek nad Notecią	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Wyrzysk/ M-GOK Wyrzysk	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	Zwiększenie aktywności kulturalnej na obszarze rewitalizacji, a tym samym zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji.	
Sposób oceny i miary	Kluczowy wskaźnik rezultatu: • Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury społecznej [szt.] (uwaga: wskaźniki liczony razem z projektem nr 18)	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2023	30 tys. zł	PO Rybactwo i Morze, PROW, M-GOK, Gmina Wyrzysk

Projekt nr 21 Aktywny senior		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.	
Powiązanie z projektami, działaniami	Projekt nr 19 Przebudowa budynku Domu Kultury w Osieku nad Notecią	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Powiązanie z problemami: <ul style="list-style-type: none"> • wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wśród mieszkańców Osieka nad Notecią • mała mobilność seniorów wiejskich • niskie emerytury • duża odległość do większych ośrodków kulturalnych w miastach, np. Bydgoszcz, Poznań Przedmiot projektu obejmuje: Przeprowadzenie cyklicznych zajęć z różnorodnych dziedzin sztuk plastycznych (np.: rzeźba, linoryt, malarstwo), rękodzieła (dekupaż, wikliniarstwo, wyszywanie), zajęć sportowych dedykowanym seniorom (taniec towarzyski, tai-chi), a także warsztatów kulinarnych promujących zdrowy styl odżywiania w odniesieniu do najczęściej spotykanych schorzeń wśród seniorów. W ramach projektu planuje się także wyjazdy na koncerty, spektakle i wystawy.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Osiek nad Notecią świetlica muzyczna przy M-GOK, Dom Kultury ul. XX-lecia Podobszar rewitalizacji Osiek nad Notecią	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Stowarzyszenie Menos, M-GOK Wyrzysk, Gmina Wyrzysk	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	Zwiększenie aktywności kulturalnej na obszarze rewitalizacji, a tym samym zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji.	
Sposób oceny i miary	Kluczowy wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczestników zajęć, warsztatów, spotkań dedykowanych mieszkańcom OR [100 osób] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2019-2023	25 tys. zł	MENOS, PROW, PO Rybactwo i Morze, Urząd Marszałkowski, program ASOS (2014-2020), Gmina Wyrzysk

Projekt nr 22 Widowisko dla juniora		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.	
Powiązanie z projektami, działaniami	Projekt nr 19 Przebudowa budynku Domu Kultury w Osieku nad Notecią Projekt nr 20 Nasze Małe Kino	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Powiązanie z problemami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak sali widowiskowo-kinowej w Osieku nad Notecią • ograniczony dostęp do kultury wyższej, np. ze względu na odległość, problem z dojazdem i przyjazdem • brak równych szans rozwojowych dzieci w dostępie do różnorodnych form aktywności w takim stopniu, w jakim mają to ich rówieśnicy z większych ośrodków miejskich • niski status finansowy mieszkańców <p>Przedmiot projektu obejmuje prowadzenie różnorodnych zajęć z zakresu kultury takich jak: występy, przedstawienia teatralne i spektakle dla dzieci, pokazy i seanse (typu „małe kino”), zajęcia artystyczne, zajęcia muzyczne, hobbyistyczne, spotkania z ciekawymi osobistościami, kabarety, warsztaty rękodzielnicze, etc. Miejsce takie byłoby przestrzenią zarówno do odbioru, jak i tworzenia nowych rzeczy, a także miejscem integracji. Stanowiłoby przestrzeń dla wszystkich mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem dzieci w wielu przedszkolnym i szkolnym.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Budynek Domu Kultury ul. XX-lecia. Podobszar rewitalizacji Osiek nad Notecią	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Wyrzysk, Stowarzyszenie Menos	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	Zwiększenie aktywności kulturalnej na obszarze rewitalizacji, a tym samym zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji.	
Sposób oceny i miary	Kluczowy wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczestników zajęć, warsztatów, spotkań dedykowanych mieszkańcom OR [100 osób] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2023	40 tys. zł	MENOS, Gmina Wyrzysk, inne zewnętrzne źródła

Projekt nr 23		
Mała architektura ogrodowa		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.	
Powiązanie z projektami, działaniami	Projekt nr 19 Przebudowa budynku Domu Kultury w Osieku nad Notecią	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Powiązanie z problemami: Obok degradacji obiektu Domu Kultury w Osieku zagospodarowaniu wymaga przestrzeń bezpośrednio przylegająca do niego.</p> <p>Przedmiot projektu obejmuje: Zagospodarowanie terenu przed biblioteką zielenią, której zdecydowanie jest za mało przed budynkiem. Ławeczki służyły by działaniom promocji biblioteki i czytelnictwa w postaci np. czytania w plenerze oraz zyskały by miano „ławeczek czytelnicznych”.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Filia Biblioteki w Osieku nad Notecią przy ul. XX-lecia Podobszar rewitalizacji Osiek nad Notecią	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	M-GOK Wyrzysk, Gmina Wyrzysk	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej pozytywnie wpływającej na odbiór oferty kulturalnej oraz aktywność społeczną (komplementarność przestrzenna z projektem Przebudowy Domu Kultury).	
Sposób oceny i miary	Kluczowy wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018 – 2023	15 tys. zł	M-GOK, PROW, PO Rybactwo i Morze, Gmina Wyrzysk

7.3 PROJEKT I PRZEDSIĘWZIĘCIA NA RZECZ OBU PODOBSZARÓW REWITALIZACJI

Projekt nr 24		
Wsparcie dla osób starszych niesamodzielnych i niepełnosprawnych z obszaru rewitalizacji		
OPIS PROJEKTU		
Cele projektu	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.	
Powiązanie z projektami, działaniami	Projekt nr 5 BASEN MIEJSKI w Wyrzysku - miejsce relaksu i aktywnego wypoczynku Projekt nr 12 Wyrzysk – przebudowa i termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego Projekt nr 15 Remont siedziby Straży Miejskiej Projekt nr 19 Przebudowa budynku Domu Kultury w Osieku nad Notecią	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Powiązanie z problemami:</p> <ul style="list-style-type: none"> Projekt odpowiada na problemy i potrzeby w świadczeniu usług społecznych, biorąc pod uwagę trendy demograficzne i poziom dostępności usług społecznych na tym obszarze. Zakres wsparcia i cel projektu bezpośrednio wpłyną na niwelowanie skutków trudnej sytuacji osób starszych niesamodzielnych i niepełnosprawnych. <p>Przedmiot projektu obejmuje: Projekt jest skierowany do 27 osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym niesamodzielnych i/lub niepełnosprawnych oraz ich 10 opiekunów faktycznych. Celem projektu jest zwiększenie dostępu do kompleksowego wsparcia opiekuńczo-rehabilitacyjno-terapeutycznego dla 27 osób z grupy docelowej, w tym 16 kobiet, mającego służyć zaspokojeniu potrzeb tych osób wynikających z niesamodzielności oraz zwiększenie wiedzy 10 opiekunów faktycznych z zakresu opieki nad podopiecznymi w okresie 01.09.2016-31.08.2018</p> <p>Zadania w ramach projektu: wsparcie opiekuńcze, asystenckie, opiekuńcze specjalistyczne, dostosowane do potrzeb każdego z uczestników, centrum wsparcia opiekunów faktycznych, mieszkanie wspomaganie w formie mieszkania wspieranego, które łącznie przyczynią się do zwiększenia autonomii uczestników, zwiększenie dostępności i bezpieczeństwa dla uczestników projektu. Usługi będą świadczone w oparciu o wysokie standardy przez specjalistyczną kadrę, przygotowaną do świadczenia tych usług, w zdecydowanej większości w miejscach zamieszkania. Usługi te będą służyć zaspokojeniu rosnących potrzeb wynikających z niesamodzielności. Dzięki projektowi 27 osób, niesamodzielnych i /lub niepełnosprawnych będzie mogło otrzymać niezbędne wsparcie poza systemem zinstytucjonalizowanej pomocy, przez co dłużej będą mogły być aktywne w społeczności lokalnej.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Obszar rewitalizacji / obiekty socjalne na terenie gminy Wyrzysk Podobszar rewitalizacji Wyrzysk, Osiek nad Notecią	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku oraz partner Spółdzielnia socjalna „Słoneczko” z Czarnkowa	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu: 9 (w tym 3 miejsca w mieszkaniu wspieranym) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w programie 27 -, w tym 16 K, w tym liczba osób korzystających z mieszkania wspomaganego 3 w tym 2 K. 	
Sposób oceny i miary	<p>Kluczowy wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na OR [27 osób] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2016 - 2018	717 tys. zł	EFS, M-GOPS, Gmina Wyrzysk

Projekt nr 25 Aktywna integracja w Gminie Wyrzysk	
OPIS PROJEKTU	
Cele projektu	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.
Powiązanie z projektami, działaniami	Projekt nr 1 Remont placu targowego w Wyrzysku Projekt nr 2 Przebudowa Placu Wojska Polskiego w Wyrzysku Projekt nr 5 BASEN MIEJSKI w Wyrzysku - miejsce relaksu i aktywnego wypoczynku Projekt nr 15 Remont siedziby Straży Miejskiej Projekt nr 19 Przebudowa budynku Domu Kultury w Osieku nad Notecią
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Powiązanie z problemami:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bezrobocie, - niepełnosprawność, <p>Przedmiot projektu obejmuje: Wsparcie osób bezrobotnych, niepełnosprawnych. Projekt „Aktywna integracja w Gminie Wyrzysk” przewiduje działania w kilku obszarach.</p> <p>Aktywizacja społeczna: Działania związane z przywróceniem/wzmocnieniem kompetencji, samodzielności i aktywności społecznej 80 uczestników projektu (44 kobiety, 36 mężczyzn) z obszaru rewitalizacji – osób biernych zawodowo, ubogich pracujących. Każda z tych osób otrzyma wsparcie w formie pracy doradcy zawodowego, pracownika socjalnego, psychologa. W ramach tego zadania przewiduje się poradnictwo obywatelskie w zakresie spraw związanych z prawem pracy, prawem rodzinnym itp.). 15 rodzin zostanie objętych wsparciem asystenta rodziny.</p> <p>Aktywizacja edukacyjna: Działania przewidziane w tym obszarze to przygotowanie uczestników projektu do powrotu na rynek pracy. Przewidujemy szkolenia, kursy a po ich zakończeniu płatne staże przez okres 3 miesięcy.</p> <p>Aktywizacja zawodowa i zdrowotna uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej w Liszkowie: W WTZ w Liszkowie uczestniczy 15 osób z terenu Gminy Wyrzysk (z obszaru rewitalizacji). Dla tych osób przewidujemy pomoc w ramach realizacji projektu. Osoby zostaną objęte wsparciem zawodowym w formie terapii zajęciowej przez trenera pracy, którego zadaniem będzie motywowanie aktywności uczestników WTZ, wsparcia w zakresie poradnictwa zawodowego, wsparcia w poszukiwaniu pracy. Będą mogli skorzystać z treningu ekonomicznego w zakresie gospodarowania budżetem domowym i planowania wydatków. W obszarze aktywizacji zdrowotnej uczestnicy projektu będą otrzymywali również pomoc fizjoterapeuty/rehabilitanta, którego zadaniem będzie poprawa funkcjonowania osób do jak najbardziej samodzielnego życia.</p> <p>Działanie o charakterze środowiskowym: W ramach tego działania pragniemy stworzyć Program Aktywności Lokalnej jako narzędzie niezbędne do poprawienia sytuacji w miejscu skupiającym szereg problemów społecznych. Osoba, która będzie zajmowała się tym środowiskiem to animator społeczny, którego zadaniem będzie podniesienie aktywności i integracji mieszkańców na rzecz samodzielnego rozwiązywania ważnych problemów społecznych, wyrównywanie szans osób marginalizowanych, niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, młodzieży na rzecz podniesienia jakości życia</p>

	społeczności lokalnej.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Teren Gminy Wyrzysk, Miejsce Warsztatów Terapii Zajęciowej w Liszkowie (gmina Łobżenica), osoby zamieszkałe na obszarze rewitalizacji Podobszar rewitalizacji Wyrzysk, Osiek nad Notecią	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku partner Project Hub Sp. z o.o (instytucja rynku pracy)	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	W ramach projektu założono osiągnięcie następujących wskaźników: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 80 z OR • Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie – 40 z OR • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 3 z OR • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 18 z OR • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) –18 z OR 	
Sposób oceny i miary	Kluczowy wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na OR [80 osób] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2017-2018	803 tys. zł	EFS, M-GOPS, Gmina Wyrzysk

8 POZOSTAŁE PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

W tym rozdziale ujęte zostały pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, tj. takie, których na etapie tworzenia programu rewitalizacji nie udało się szczegółowo zdefiniować, natomiast ich przyszła realizacja wykazuje zbieżność z celami rewitalizacji lub może wносить wkład w rozwiązywanie problemów społecznych, koncentrujących się na obszarze rewitalizacji.

Tabela 38. Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Cele główne	Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, szacunkowa wartość
<p>Cel 1. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja przedsiębiorstw działających na zrewitalizowanych obszarach miasta oraz gminy, wzmacniająca lokalny potencjał gospodarczy. Efekt: rozwój przedsiębiorczości. Koszt: 50 tys. zł • Organizacja współpracy przedsiębiorców oraz osób poszukujących pracy z obszaru rewitalizacji, ukierunkowana na wspieranie kształcenia zawodowego oraz doradztwa zawodowego, w szczególności wśród młodzieży. Efekt: zwiększenie aktywności zawodowej oraz zmniejszanie skali bezrobocia. Koszt: 50 tys. zł
<p>Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań aktywizujących na rzecz seniorów. Efekt: wzrost aktywności społecznej. Koszt: 100 tys. zł • Prowadzenie działań kulturalnych z wykorzystaniem zmodernizowanej infrastruktury społecznej, w tym amfiteatru, opracowanie rocznego kalendarza imprez/przedsięwzięć realizowanych w amfiteatrze oraz jego promocja. Efekt: wzrost aktywności społecznej. Koszt: 200 tys. zł • Wsparcie doradcze i finansowe dla lokalnych organizacji społecznych, w tym członków i liderów lokalnych organizacji pozarządowych (kształcenie i wspieranie rozwoju liderów społecznych). Efekt: zwiększenie aktywności społecznej. Koszt: 100 tys. zł
<p>Cel 3. Poprawa przestrzeni mieszkaniowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dalsze zagospodarowanie i rozwój przestrzeni publicznych, wpływających na integrację społeczną obszaru rewitalizacji, np. skwerów, placów, parków. Efekt: poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych. Koszt: 500 tys. zł • Remonty i modernizacje obiektów zabytkowych. Efekt: zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz poprawa estetyki i jakości przestrzeni obszaru rewitalizacji. Koszt: 1 mln zł • Likwidacja pokryć z azbestu. Efekt: zmniejszanie zagrożenia dla środowiska oraz zdrowia mieszkańców. Koszt: 300 tys. zł • Remonty dróg. Efekt: poprawa stanu infrastruktury drogowej. Koszt 1 mln zł • Remonty oraz budowa chodników. Efekt: poprawa stanu infrastruktury chodnikowej oraz integracja przestrzenna. Koszt: 500 tys. zł • Remonty i modernizacje obiektów mieszkalnych. Efekt: poprawa warunków mieszkaniowych oraz estetyki i jakości przestrzeni obszaru rewitalizacji. Koszt: 2 mln zł

	• Poprawa zagospodarowania części wspólnych przestrzeni mieszkalnych, w tym obiektów gospodarczych, podwórek.
Koszt: 500 tys. zł Efekt: poprawa warunków mieszkaniowych oraz estetyki i jakości przestrzeni obszaru rewitalizacji. |
|--|--|

9 MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI

Komplementarność to jedna z najistotniejszych cech programów rewitalizacji. Rewitalizacja jest procesem całościowej przemiany przestrzeni gminy, która charakteryzuje się szczególną koncentracją problemów.

W gminie Wyrzysk główne problemy obszaru rewitalizacji związane są z koncentracją problemów społecznych oraz degradacją przestrzenno-funkcjonalną, techniczną oraz niewykorzystanym potencjałem gospodarczym. Wokół tych problemów zbudowany został pomysł na rewitalizację. Wyrazem tego są projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne ujęte w główne cele rewitalizacji.

Program rewitalizacji, będący bardzo precyzyjnie zdefiniowanym planem operacyjnym na rzecz wychodzenia ze stanów kryzysowych przestrzeni zdegradowanej, powinien być tak skonstruowany, aby zapewnić równowagę w eliminowaniu problemów, które z reguły wzajemnie się przenikają i są od siebie zależne (**komplementarność problemowa**).

Schemat komplementarności problemowej rewitalizacji w Gminie Wyrzysk przedstawia się następująco:

- Poszczególne podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne stanowią odpowiedź na zasadnicze problemy poszczególnych podobszarów. Łącznie zdefiniowano 22 podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które integrują różne typy działań. Zaplanowano do realizacji działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, skierowane bezpośrednio do mieszkańców obszaru rewitalizacji (projekty 21, 22, realizowane dzięki wsparciu EFS), jak również szereg projektów mających na celu zwiększenie aktywności społecznej (projekty związane z aktywnością fizyczną oraz kulturalną). Uzupełnieniem tych projektów są inwestycje w infrastrukturę społeczną, które pozwolą efektywniej realizować działania na rzecz społeczności obszaru rewitalizacji (m.in. basen, amfiteatr, ośrodek kultury). Program rewitalizacji przewiduje także realizację działań poprawiających jakość przestrzeni zamieszkania. Przewiduje się tworzenie nowych przestrzeni publicznych, poprawę dostępności infrastruktury i przestrzeni publicznych dla mieszkańców, w tym dla osób niepełnosprawnych. Program rewitalizacji zakłada również wzmocnienie funkcji gospodarczej przestrzeni miejskiej Wyrzysk. Rynek w Wyrzysku stanie się miejscem zwiększonej aktywności gospodarczej, co pozytywnie wpłynie na zmniejszanie zjawiska bezrobocia i ubóstwa.

Tabela 39. Schemat komplementarności problemowej programu rewitalizacji w gminie Wyrzysk

Zdiagnozowane zasadnicze problemy/ powiązane problemy	Projekty eliminujące kryzys	Projekty powiązane, wspierające rozwiązywanie kryzysu
Niski poziom aktywności gospodarcze – zjawisko ubóstwa oraz bezrobocia.	Projekt nr 1. Remont placu targowego w Wyrzysku. Projekt nr 2. Przebudowa Placu Wojska Polskiego w Wyrzysku.	Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne <ul style="list-style-type: none"> • Promocja przedsiębiorstw działających na zrewitalizowanych obszarach miasta oraz gminy, wzmocniająca lokalny potencjał gospodarczy. Efekt: rozwój przedsiębiorczości. • Organizacja współpracy przedsiębiorców oraz osób poszukujących pracy z obszaru rewitalizacji, ukierunkowana na wspieranie kształcenia zawodowego oraz doradztwa zawodowego, w szczególności

		wśród młodzieży. Efekt: zwiększenie aktywności zawodowej oraz zmniejszenie skali bezrobocia.
Koncentracja problemów społecznych, w tym zjawisko ubóstwa, bezrobocia i niepełnosprawności.	Projekt nr 24. Wsparcie dla osób starszych niesamodzielnym i niepełnosprawnych z terenu gminy Wyrzysk. Projekt nr 25. Aktywna integracja w Gminie Wyrzysk.	Projekty infrastrukturalne wspierające integrację społeczną, w tym osób niepełnosprawnych: Projekt nr 12. Wyrzysk – przebudowa i termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego. Projekt nr 15. Remont budynku siedziby Straży Miejskiej. Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne: <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie doradcze i finansowe dla lokalnych organizacji społecznych, w tym członków i liderów lokalnych organizacji pozarządowych (kształcenie i wspieranie rozwoju liderów społecznych).
Niska aktywność społeczna. Zły stan infrastruktury społecznej oraz niedostatek przestrzeni publicznych wpływających na integrację społeczną.	Projekty wspierające aktywność społeczną: Projekt nr 6. WYRZYSK „Aktywny Senior- zdrowy Senior”, „PORA NA SuperSENIORA- żyj pełnią życia” Projekt nr 7. Wyrzysk - Basen Miejski „Szkółka pływacka dla dzieci”, „Nauka pływania dla wszystkich”, „Bądź sprawny- pokonuj bariery”. Projekt nr 9. WYRZYSK - „Tenis ziemny dla najmłodszych”. Projekt nr 16. Mała galeria. Projekt nr 17. Aktywny i zdrowy styl życia. Projekt nr 20. Nasze Małe Kino. Projekt nr 21. Aktywny senior. Projekt nr 22. Widowisko dla juniora.	Rozwój infrastruktury społecznej oraz przestrzeni publicznych: Projekt nr 3. Przebudowa amfiteatru. Projekt nr 4. Gmina Wyrzysk zdrowiem stoi - uzupełnienie i rozwój infrastruktury rekreacyjnej, sportowej i wypoczynkowej. Projekt nr 5. BASEN MIEJSKI w Wyrzysku- miejsce relaksu i aktywnego wypoczynku. Projekt nr 8. WYRZYSK Kort Tenisowy - miejsce relaksu i aktywnego wypoczynku modernizacja. Projekt nr 10. Przebudowa i rozbudowa budynku OSP w Wyrzysku. Projekt nr 11. Wyrzysk przyjazny dla mieszkańców - odnowa miejsc wypoczynku i historii. Projekt nr 13. Teren rekreacyjny przy M-GOK. Projekt nr 14. Renowacja dachu i poddasza budynku M-GOK. Projekt nr 23. Mała architektura ogrodowa.
Degradacja przestrzeni zamieszkania.	Projekt nr 18. Remont budynków komunalnych w Wyrzysku Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne: <ul style="list-style-type: none"> • Dalsze zagospodarowanie i rozwój przestrzeni publicznych, wpływających na integrację społeczną obszaru rewitalizacji, np. skwerów, placów, parków. Efekt: poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych. • Remonty i modernizacje 	Projekty wzmacniające jakość przestrzeni zamieszkania – zasadniczo wszystkie projekty związane z przemianą przestrzeni m. Wyrzysk oraz Osieka nad Notecią (w tym Plac Wojska Polskiego, obiekty infrastruktury społecznej oraz przestrzenie publiczne).

	<p>obiektów zabytkowych. Efekt: zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz poprawa estetyki i jakości przestrzeni obszaru rewitalizacji.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Likwidacja pokryć z azbestu. Efekt: zmniejszanie zagrożenia dla środowiska oraz zdrowia mieszkańców. • Remonty dróg. Efekt: poprawa stanu infrastruktury drogowej. • Remonty oraz budowa chodników. Efekt: poprawa stanu infrastruktury chodnikowej oraz integracja przestrzenna. • Remonty i modernizacje obiektów mieszkalnych. Efekt: poprawa warunków mieszkaniowych oraz estetyki i jakości przestrzeni obszaru rewitalizacji. • Poprawa zagospodarowania części wspólnych przestrzeni mieszkalnych, w tym obiektów gospodarczych, podwórek. Efekt: poprawa warunków mieszkaniowych oraz estetyki i jakości przestrzeni obszaru rewitalizacji. 	
--	---	--

Samo pojęcie komplementarności nie ogranicza się jednak tylko i wyłącznie do całościowego spojrzenia na problemy trawiące przestrzeń rewitalizacji. Przestrzeń miasta, na której gmina zamierza prowadzić rewitalizację jest częścią tkanki całego miasta – powiązaną z nią funkcjonalnie. Szereg procesów zachodzących w tej przestrzeni wynika z uwarunkowań i czynników występujących poza granicami obszaru rewitalizacji (**komplementarność przestrzenna**).

Do najważniejszych cech komplementarności przestrzennej rewitalizacji w Gminie Wyrzysk należy:

- Przedsięwzięcia rewitalizacyjne co do zasady realizowane będą na obszarze rewitalizacji.
- Podobszary rewitalizacji (Wyrzysk i Osiek nad Notecią) to stosunkowo zwarte przestrzenie, stanowiące centra miejscowości. Wizja przemian obszaru rewitalizacji w odniesieniu do sfery technicznej zakłada ciągłość działań związanych z modernizacjami obiektów mieszkalnych. Zakłada się, że działania te prowadzone będą także po 2023 roku. Projekty zaplanowane i zrealizowane do 2023 roku na pewno nie rozwiążą całościowo problemu degradacji technicznej obiektów mieszkalnych. Istotne jest jednak, że procesy przemian zostaną uruchomione.
- Rewitalizacja przestrzeni centrum Wyrzyska pozytywnie wpłynie na wizerunek i rozwój całej miejscowości Wyrzysk, m. in. ze względu na walory przestrzenne (sąsiedztwo terenów rekreacyjnych przy rzece, staromiejski i zabytkowy charakter zabudowy) i funkcjonalne

(centrum miasta, ciągi komunikacyjne łączące całą przestrzeń miasta), jak też lokalizację w tej części miasta licznych usług na rzecz mieszkańców Wyrzyska oraz całej gminy, w tym funkcji gospodarczej (handel i usługi).

- Projekty edukacyjne, społeczne, animacyjne – realizowane będą na rzecz mieszkańców obszarów rewitalizacji, bez wyróżniania, z której części tego obszaru będą pochodzić.
- Realizacja podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wspierana będzie działaniami ujętymi na liście pozostałych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
- Realizacja projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie spowoduje przenoszenia ich na inny obszar, gdyż nie zaplanowano przesiedlania mieszkańców z obszaru rewitalizacji do innych części gminy.

Rewitalizacja jest procesem wieloletnim, a zdefiniowany na konkretny okres czasu program rewitalizacji, to dość precyzyjny plan operacyjny. Oznacza to, że w programie rewitalizacji należy także uwzględnić wymiar czasu – w szczególności poprzez nawiązanie do prowadzonych już wcześniej działań. W ten sposób możliwe jest wykorzystanie oraz wzmacnianie rezultatów już wcześniej prowadzonych działań (**komplementarność międzyokresowa**).

Komplementarność międzyokresowa polegać będzie na:

- W przypadku Wyrzyska w poprzedzających realizację programu rewitalizacji okresie zrealizowano przedsięwzięcia infrastrukturalne związane z remontami i modernizacją dróg oraz chodników, jak też zrewitalizowano część terenów przy stawie miejskim. W miejscowości Osiek nad Notecią na obszarze rewitalizacji powstał kompleks boisk sportowych (w sąsiedztwie obiektu kultury).
- Pomysł na rewitalizację, w szczególności w sferze społecznej (problemy społeczne) oraz technicznej (głównie degradacja obiektów budowlanych w Wyrzysku) – wymaga kontynuacji działań rewitalizacyjnych po 2023 roku. Związane jest to ze znaczną skalą niektórych negatywnych zjawisk oraz prognozowanymi zdolnościami finansowanymi ich realizacji. Szczególnym wyzwaniem będzie kontynuowanie działań rewitalizacji przestrzennej Wyrzyska. Znaczna liczba obiektów mieszkaniowych, będąca w złym stanie technicznym oraz struktura własności tych obiektów, wskazuje, że główny ciężar finansowania działań rewitalizacyjnych związany będzie ze środkami prywatnymi. Istotne dla całościowej przemiany jest stworzenie mechanizmu zachęt oraz wsparcia wspólnot oraz właścicieli obiektów mieszkalnych.

Ponadto na wskazanych do rewitalizacji obszarach gmina zrealizowała, korzystając ze wsparcia środków unijnych, następujące projekty:

- Sport to zdrowie - miejsce rekreacji w Wyrzysku (środki PROW).
- Czas na relaks - miejsce wypoczynku dla dzieci i dorosłych w Osieku nad Notecią (środki PROW).
- Rewitalizacja i zagospodarowanie terenów przy stawie i parku miejskiego w Wyrzysku (środki PO Ryby).
- Budowa centrum sportowo-rekreacyjnego w Osieku nad Notecią - boisko wielofunkcyjne, teren rekreacyjny (środki PROW).

Sukces rewitalizacji jest w dużym stopniu uzależniony od tego, czy uda się zrealizować szereg zaplanowanych, bardzo konkretnych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych. Projektowe podejście do realizacji programu rewitalizacji, oznacza, że jest to dość skomplikowany plan, który wymaga partnerstwa oraz zorganizowania procedur realizacji. Niepowodzenie realizacji jednego

z istotnych projektów rewitalizacyjnych może bowiem wpłynąć na niepowodzenie lub skuteczność całego programu rewitalizacji (**komplementarność proceduralno-instytucjonalna**).

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna polegać będzie na:

- Program rewitalizacji realizowany będzie przez Gminę, ale charakteryzuje się również włączeniem w proces tworzenia i realizacji różnych interesariuszy, w tym mieszkańców. Gmina pełnić będzie rolę lidera inicjującego współpracę interesariuszy oraz odpowiedzialna będzie za zorganizowanie procesu uspołecznienia, jak też monitoringu i ewaluacji.
- Istotną rolę w procesie przemian powinny mieć także organizacje pozarządowe oraz mieszkańcy.
- Komplementarność proceduralno – instytucjonalną opisano szerzej w rozdziale 12. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI.

Podejście projektowe realizacji programu rewitalizacji oznacza także konieczność poszukiwania dla każdego z przedsięwzięć źródeł finansowania. Różnorodność pomysłów rewitalizacyjnych skutkuje różnorodnością potencjalnych źródeł finansowania. Projekty edukacyjne, szkoleniowe, etc. mogą uzyskać wsparcie ze środków EFS, projekty infrastrukturalne ze środków EFRR. Program rewitalizacji może być realizowany zarówno przez podmioty publiczne jak też prywatne (**komplementarność źródeł finansowania**).

Komplementarność źródeł finansowania polegać będzie na:

- Realizacja programu rewitalizacji zakłada wykorzystanie szeregu dostępnych funduszy zewnętrznych. Uzupełnieniem środków zewnętrznych będą fundusze własne, w tym publiczne oraz prywatne.
- Komplementarność finansowa przedstawiona została szczegółowo w rozdziale 10. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE.

10 INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE

Zabezpieczenie finansowe działań związanych z realizacją Programu Rewitalizacji stanowią przede wszystkim środki budżetowe gminy. Jednakże środki własne gminy wspomagane będą środkami zewnętrznymi pochodzącymi m. in. ze środków Unii Europejskiej.

Podstawowe źródła pozabudżetowe wykorzystywane do realizacji programu obejmują:

- środki Unii Europejskiej – m. in.: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów, jak i jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetów samorządów – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania (w odniesieniu do pozostałych projektów rewitalizacyjnych),
- środki prywatne – np. środki organizacji pozarządowych.

Tabela 40. Indykatywne ramy finansowe związane z realizacją Programu Rewitalizacji

Lp.	Nazwa projektu	Nazwa podmiotu/ów realizujących	Szacowana wartość projektu (zł)	Termin realizacji	Źródła finansowe
Podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne					
1	Remont placu targowego w Wyrzysku	Gmina Wyrzysk	500 tys. zł	2020	<ul style="list-style-type: none"> WRPO 85% dzielnic, ter powojskow Gmina Wyrz
2	Przebudowa Placu Wojska Polskiego w Wyrzysku	Gmina Wyrzysk	3 mln zł	2018	<ul style="list-style-type: none"> WRPO 85% dzielnic, ter powojskow Gmina Wyrz
3	Przebudowa amfiteatru	Gmina Wyrzysk	3 mln zł	2023	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Wyrz
4	Gmina Wyrzysk zdrowiem stoi - uzupełnienie i rozwój infrastruktury rekreacyjnej, sportowej i wypoczynkowej	Gmina Wyrzysk	700 tys. zł	2018	<ul style="list-style-type: none"> PO Rybactw Zwiększenie Gmina Wyrz
5	BASEN MIEJSKI w Wyrzysku- miejsce relaksu i aktywnego wypoczynku	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Wyrzysku, Gmina Wyrzysk	400 tys. zł	2017-2018	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Wyrz
6	WYRZYSK „ Aktywny Senior- zdrowy Senior”, „PORA NA SuperSENIORA- żyj pełnią życia”	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Wyrzysku, Gmina Wyrzysk	40 tys. zł	2019-2023	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Wyrz
7	Wyrzysk - Basen Miejski „Szkółka pływacka dla dzieci” „Nauka pływania dla wszystkich” „ Bądź sprawny- pokonuj bariery”	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Wyrzysku, Gmina Wyrzysk	30 tys. zł	2019-2023	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Wyrz
8	WYRZYSK Kort Tenisowy - miejsce relaksu i aktywnego wypoczynku modernizacja	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Wyrzysku, Gmina Wyrzysk	25 tys. zł	2019-2023	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Wyrz
9	WYRZYSK - „Tenis ziemny dla najmłodszych”	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Wyrzysku, Gmina Wyrzysk	30 tys. zł	2019-2023	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Wyrz

10	Przebudowa i rozbudowa budynku OSP w Wyrzysku	Gmina Wyrzysk	520 tys. zł	2018	<ul style="list-style-type: none"> • WRPO 85% dzielnic, ter powojskow • Gmina Wyrz
11	Wyrzysk przyjazny dla mieszkańców - odnowa miejsc wypoczynku i historii	Gmina Wyrzysk	500 tys. zł	2017-2018	<ul style="list-style-type: none"> • PROW 26% operacji w kierowaneg • Gmina Wyrz
12	Wyrzysk – przebudowa i termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego	Gmina Wyrzysk	800 tys. zł	2020	<ul style="list-style-type: none"> • Gmina Wyrz
13	Teren rekreacyjny przy M-GOK	Gmina Wyrzysk/M-GOK	250 tys. zł	2018-2023	<ul style="list-style-type: none"> • PO Rybactw
14	Renowacja dachu i poddasza budynku M-GOK	Gmina Wyrzysk/M-GOK	600 tys. zł	2018-2023	<ul style="list-style-type: none"> • PO Rybactw
15	Remont budynku siedziby Straży Miejskiej	Gmina Wyrzysk	500 tys. zł	2018-2023	<ul style="list-style-type: none"> • Gmina Wyrz
16	Mała galeria	Gmina Wyrzysk/M-GOK	30 tys. zł	2020	<ul style="list-style-type: none"> • PROW, PO R 100%
17	Aktywny i zdrowy styl życia	Gmina Wyrzysk / Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Wyrzysku	2,5 tys. zł	2017-2018	<ul style="list-style-type: none"> • Środki pryw
18	Remont budynków komunalnych w Wyrzysku	Samorządowa Administracja Mieszkaniowa, Gmina Wyrzysk	500 tys. zł	2023	<ul style="list-style-type: none"> • WRPO 85% energetyczn mieszkaniow • Gminy Wyrz Mieszkanio
19	Przebudowa budynku Domu Kultury w Osieku nad Notecią	Gmina Wyrzysk	4 mln zł	2018-2023	<ul style="list-style-type: none"> • WRPO 85% dzielnic, ter powojskow • Gmina Wyrz
20	Nasze Małe Kino	Gmina Wyrzysk/M-GOK	30 tys. zł	2020	<ul style="list-style-type: none"> • PROW, PO R

					Wyrzysk 10
21	Aktywny senior	Stowarzyszenie Menos, M-GOK Wyrzysk, Gmina Wyrzysk	25 tys. zł	2019-2023	• PO Rybactwo i Morze program AS 100%
22	Widowisko dla juniora	Gmina Wyrzysk, Stowarzyszenie Menos	40 tys. zł	2018-2023	• MENOS, Gm 100%
23	Mała architektura ogrodowa	M-GOK Wyrzysk, Gmina Wyrzysk	15 tys. zł	2018-2023	• PROW, PO Rybactwo i Morze Wyrzysk 10
24	Wsparcie dla osób starszych niesamodzielnych i niepełnosprawnych z terenu gminy Wyrzysk	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku oraz partner Spółdzielnia socjalna „Słoneczko” z Czarnkowa	717 tys. zł	2017-2018	• WRPO/EFS • Gmina Wyrzysk
25	Aktywna integracja w Gminie Wyrzysk	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku partner Project Hub Sp. z o.o (instytucja rynku pracy)	803 tys. zł	2017-2018	• WRPO/EFS • Gmina Wyrzysk
Program rewitalizacji razem			23 357,5 tys. zł		
1. Podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, w tym:			17 057,5 tys. zł		
Gmina Wyrzysk i M-GOPS jako udział w projektach WRPO, EFS, PROW, PO Rybactwo i Morze			2 576 tys. zł		
Pozostałe zewnętrzne środki, Gmina Wyrzysk, OSiR, M-GOK, MENOS			5 817,5 tys. zł		
WRPO Działanie 9.2. Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojennych			6 517 tys. zł		
WRPO Działanie 3.2. Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym			425 tys. zł		
PROW - poddziałanie „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”			130 tys. zł		
PO Rybactwo i Morze - priorytet 4 Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej			300 tys. zł		
WRPO/EFS Działanie 7.1. Aktywna integracja			1 292 tys. zł		
2. Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne			6 300 tys. zł		

11 MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW/PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP W PROCES REWITALIZACJI

Program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Zespołu ds. rewitalizacji.

Przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji polegają w szczególności na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy, oraz o przebiegu tego procesu;
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji;
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji;
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu.

11.1 PROCEDURA USPOŁECZNIAENIA NA ETAPIE PRZYGOTOWANIA PROGRAMU REWITALIZACJI

Procedura uspołecznienia przygotowania programu rewitalizacji związana była zarówno z aktywnymi jak też biernymi formami angażującymi społeczność lokalną. Możliwość wypowiedzenia się mieszkańców miasta, w tym przede wszystkim mieszkańców obszarów rewitalizacji, realizowana m. in. poprzez badania ilościowe, warsztaty i spotkania z mieszkańcami oraz spacery badawcze – miała istotny wpływ na kształt programu rewitalizacji.

Proces konsultacji społecznych obejmował również tradycyjne formy, umożliwiające wnoszenie uwagi i opinii w formie pisemnej. Uspołeczniony był także proces formułowania projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. pomysły rewitalizacyjne zbierane były w formie kart projektów, które zgłosić mógł każdy zainteresowany.

Tabela 41. Procedura uspołecznienia na etapie przygotowania programu rewitalizacji.

Forma konsultacji	Opis / rezultaty
1. Szkolenie nt. zasad przygotowania i realizacji programu rewitalizacji	Szkolenie z przedstawicielami placówek i jednostek organizacyjnych Gminy Wyrzysk oraz przedstawicieli społeczności lokalnych nt. zasad przygotowania i realizacji programu odbyło się 9.05.2017 r. w Wyrzysku. W trakcie szkolenie zaprezentowano wytyczne tworzenia programów rewitalizacji.
2. Spotkanie konsultacyjne dotyczące wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz granic obszaru rewitalizacji	Spotkanie z przedstawicielami Gminy Wyrzysk, w tym z Burmistrzem, Przewodniczącym Rady Miejskiej, odbyło się 9.06.2017. W trakcie spotkania przeanalizowano wyniki diagnozy służącej wytyczeniu obszaru zdegradowanego oraz poddano dyskusji możliwości realizacji programu rewitalizacji na wybranych obszarach gminy.
3. Badanie ilościowe mieszkańców obszarów rewitalizacji	Badanie z mieszkańcami gminy Wyrzysk zostało zrealizowane za pomocą dwóch technik badawczych – badania PAPI – ang. <i>Paper and Pencil Interview</i> oraz za pomocą techniki CAWI – ang. <i>Computer-Assisted Web Interview</i> . W badaniu wzięło udział 152 mieszkańców. Badania zrealizowano od 15.05.2017 r. do 7.06.2017 r. Przeprowadzone badanie pozwoliło pozyskać dodatkowe informacje, które posłużyły m.in. do pogłębienia diagnozy obszarów rewitalizacji.
4. Spotkania z mieszkańcami oraz liderami społecznymi	Odbyły się trzy tego typu spotkania: <ul style="list-style-type: none"> • 14.06.2017 r. w Wyrzysku – w spotkaniu wzięło udział 17 osób. Struktura uczestników: 15 - sektor publiczny, 1 - przedsiębiorca, 1 - przedstawiciele stowarzyszeń; • 03.07.2017 r. w Wyrzysku – w spotkaniu wzięło udział 10 osób. Struktura uczestników: 7 - sektor publiczny, 2 - przedsiębiorcy, 1 - przedstawiciele stowarzyszeń; • 04.07.2017 r. w Osieku nad Notecią – w spotkaniu wzięło udział 8 osób. Struktura uczestników: 7 - sektor publiczny, 1 - przedstawiciele stowarzyszeń. Spotkania miały charakter warsztatowo-konsultacyjny i dotyczyły: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawienia wyników diagnozy delimitacyjnej, • przedstawienia ostatecznego zasięgu przestrzennego obszaru

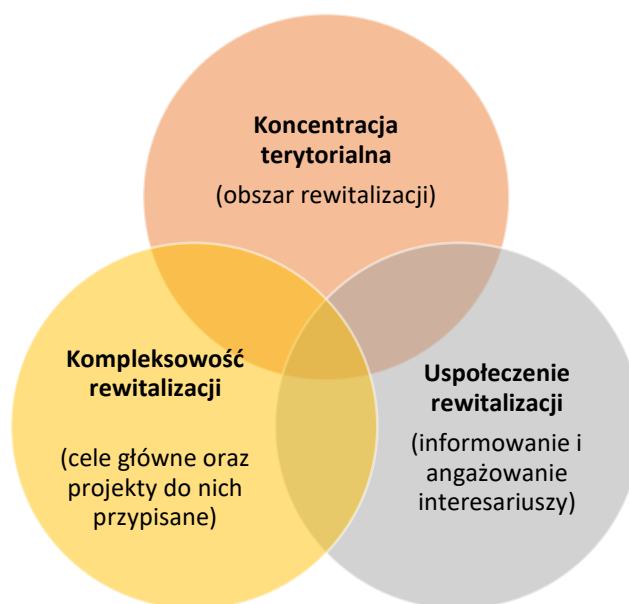
	<p>zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawienia wyników diagnozy pogłębionej obszarów rewitalizacji, • przedstawienia wyników analiz dotyczących potencjałów rozwojowych zidentyfikowanych na obszarach rewitalizacji, • omówienia wyników badań ankietowych, • opracowania wizji obszarów rewitalizacji • opracowanie celów i kierunków rewitalizacji, • omówienia zgłaszanych projektów rewitalizacyjnych, • wypracowania mechanizmów zarządzania procesem wdrażania Programu Rewitalizacji, • wypracowania mechanizmów uspołecznienia procesu wdrażania Programu Rewitalizacji. <p>W części warsztatowej wykorzystano metodę dyskusji w celu wypracowania treści niezbędnych do dalszych prac nad Programem Rewitalizacji, m.in. zapisów wizji Obszarów Rewitalizacji oraz celów i kierunków rewitalizacji czy propozycji działań rewitalizacyjnych. W części konsultacyjnej wykorzystano metodę prezentacji w celu przedstawienia oraz skonsultowania z uczestnikami spotkań wyników przeprowadzonych diagnoz i analiz.</p> <p>W trakcie spotkań warsztatowych z firmy Instytut Badawczy IPC moderował dyskusję z udziałem mieszkańców Obszarów Rewitalizacji. Uczestnicy spotkania uzgodnili ostateczną treść wizji obszarów rewitalizacji oraz celów i kierunków rewitalizacji. Ponadto omówiono zasady wypełniania Karty Projektu.</p> <p>Moderatorem spotkań był dr Przemysław Wołczek – przedstawiciel Instytutu Badawczego IPC.</p> <p>Przeprowadzone spotkania posłużyły do zaprezentowania wyników kolejnych etapów prac nad programem rewitalizacji, były okazją do przeprowadzenia dyskusji z mieszkańcami oraz liderami społecznymi a także pozwoliły zebrać dodatkowe informacje, które posłużyły m.in. do pogłębienia diagnozy obszarów rewitalizacji.</p>
<p>5. Spacerzy badawcze na obszarach rewitalizacji</p>	<p>Odbyły się dwa tego typu spacerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 03.07.2017 r. w Wyrzysku – w spacerze wzięło udział 7 osób. Struktura uczestników: 5 - sektor publiczny, 1 – przedsiębiorca, 1 - przedstawiciele stowarzyszeń; • 04.07.2017 r. w Osieku nad Notecią – w spacerze wzięło udział 6 osób. Struktura uczestników: 5 - sektor publiczny, 1 - przedstawiciele stowarzyszeń. <p>Celem spacerów było zebranie opinii uczestników, w tym przede wszystkim mieszkańcami obszarów rewitalizacji, na temat problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych obszaru. Ponadto zbierano uwagi uczestników spaceru odnośnie potrzeb obszaru rewitalizacji oraz propozycje możliwych kierunków działań i projektów rewitalizacyjnych. Podczas spaceru wykonywano również dokumentację fotograficzną obrazującą degradację obszarów rewitalizacji.</p> <p>W dniu 03.07.2017 r. uczestnicy spaceru w miejscowości Wyrzysk wyruszyli spod budynku Urzędu Miejskiego w Wyrzysku udając się w kierunku obszaru</p>

	<p>rewitalizacji. Trasa spaceru wiodła m.in. ulicami: Bydgoską, Kościuszkę, Pocztową, alejką wzdłuż rzeki Łobżonki, ścieżkami w parku miejskim (amfiteatr), ulicą Parkową, ścieżkami w parku miejskim (okolice basenu), ulicą Młyńską, Targowisko, ponownie Parkową, Staszica, Plac Wojska Polskiego (rynek), powrót ulicą Staszica, Aleje, Bydgoska.</p> <p>W dniu 04.07.2017 r. uczestnicy spaceru w miejscowości Osiek nad Notecią wyruszyli spod budynku tzw. Domu Kultury udając się w kierunku obszaru rewitalizacji. Trasa spaceru wiodła m.in. ulicami: XX-lecia, Słowiańską, Jasną, XX-lecia, 3 maja, terenem przemysłowym dawnego zakładu mięsnego, ulicą Dworcową, Wyrzyką, ponownie ulicą XX-lecia do budynku tzw. Domu Kultury w Osieku nad Notecią.</p> <p>W wyniku przeprowadzonych spacerów badawczych udało się pozyskać opinie uczestników na temat problemów obszarów rewitalizacji i pomysłów działań rewitalizacyjnych. Ponadto spacerowanie pozwoliło na zebranie bogatego materiału fotograficznego obrazującego degradację obszarów rewitalizacji.</p>
<p>6. Korespondencyjne zbierania pomysłów rewitalizacyjnych.</p>	<p>Mieszkańcy poszczególnych podobszarów rewitalizacji oraz inni interesariusze procesu rewitalizacji przekazywali pomysły i projekty na rewitalizację w formie elektronicznej. Pomysły były analizowane oraz zostały ujęte w opisach projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.</p> <p>W sumie zgłoszono 25 projektów, w tym: projekty Gminy - 10, projekty Ośrodka Sportu i Rekreacji - 5, Projekty Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury - 4, projekty Stowarzyszenia MENOS - 3, projekty Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej - 2, projekty Szkoły Podstawowej w Wyrzysku - 1).</p>
<p>7. Opublikowanie projektu programu rewitalizacji na stronie internetowej gminy</p>	<p>Projekt dokumentu został opublikowany na stronie internetowej gminy (okres 3 tygodni). W tym czasie nie wpłynęły żadne uwagi i opinie.</p>

11.2 PROCEDURA USPOŁECZNIAENIA NA ETAPIE REALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI

Rewitalizacja w praktyce odznacza nowe podejście do zarządzania gminą w kontekście realizowanych na rzecz części jej przestrzeni (obszaru rewitalizacji) działań rozwojowych. Wybrane aspekty, charakteryzujące rewitalizację, w tym koncentracja na obszarze rewitalizacji, kompleksowość działań rewitalizacyjnych oraz uspołecznienie rewitalizacji – wzajemnie się przenikają.

Rysunek 28. Poglądowy schemat rewitalizacji w Gminie Wyrzysk

Źródło: opracowanie własne

Partycypacja społeczna jest jednym z filarów rewitalizacji. Aby tak się stało w gminie Wyrzysk konieczne jest stworzenie odpowiednich narzędzi i mechanizmów, które pozwolą prowadzić rewitalizację w sposób partycypacyjny, a które będą dedykowane konkretnej przestrzeni gminy. Koncentracja terytorialna na wybranym obszarze w gminie Wyrzysk oznacza konieczność wypracowania dla tego obszaru – dedykowanego modelu partycypacji społecznej.

Efektywność partycypacji społecznej zależy od skuteczności dwustronnego przepływu informacji, co oznacza, że nie tylko Gmina, jako podmiot zarządzający procesem rewitalizacji powinien informować stronę społeczną o planowanych działaniach i zamierzeniach, ale także strona społeczna powinna mieć szanse wyrażenia swojej opinii na temat realizowanych działań.

W gminie Wyrzysk wykorzystane zostaną następujące formy uspołecznienia realizacji programu rewitalizacji:

1) Związane z kompleksowym wdrażaniem programu rewitalizacji – w tym przypadku nadrzędnymi działaniami będzie:

- działalność Zespołu ds. rewitalizacji (spotkania z członkami zespołu, ponadto członkowie zespołu będą multiplikatorami informacji nt. programu rewitalizacji) – więcej informacji na temat struktury Zespołu i jego funkcji znajduje się w punkcie 12.2
- konsultowanie i opiniowanie z mieszkańcami założeń i oczekiwań odnośnie przemian rewitalizacyjnych, jak też ewaluacji programu rewitalizacji (w tym w odniesieniu do sposobów komunikacji i informacji).

2) Związane z realizacją konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych – w tym przypadku uspołecznienie związane będzie z:

- konsultowaniem, opiniowaniem założeń poszczególnych projektów. Istotne jest docieranie do mieszkańców, na rzecz których realizowane będą przedsięwzięcia (spotkania bezpośrednio na obszarach rewitalizacji, festyny np. podwórkowe, otwarte punkty konsultacyjne i doradcze np. w trakcie imprez plenerowych, badania i wywiady z mieszkańcami). Istotne jest tworzenie narzędzi dopasowanych do lokalnej specyfiki (np. formularze badawcze w formie elektronicznej, papierowej, bezpośrednie spotkania z mieszkańcami). Oprócz standardowych działań, takich jak upublicznienia planów realizacji poszczególnych przedsięwzięć – istotne będzie bezpośrednie dotarcie z założeniami poszczególnych projektów do mieszkańców,
- w szczególności takich, w których w prosty sposób można uwzględnić opinie mieszkańców, np. dot. zagospodarowania przestrzeni.

Procedura uspołecznienia realizacji programu rewitalizacji zakłada podjęcie w Gminie Wyrzysk następujących działań upowszechniających założenia programu, budujących świadomość mieszkańców o prowadzonym procesie rewitalizacji oraz włączających mieszkańców w procesy realizacyjne i decyzyjne związane z rewitalizacją:

- informowanie mieszkańców przez różne kanały przekazu: praca lokalna/Internet (strona www, portal społecznościowy) o planowanych działaniach, konsultowanych przedsięwzięciach,
- organizacja warsztatów, szkoleń dla mieszkańców motywujących do zagospodarowania przestrzeni sąsiedzkich w zieleń,
- udział mieszkańców w tworzeniu koncepcji lub dokumentacji technicznej,
- akcje edukacyjne dla dzieci i młodzieży prowadzone przez szkoły, przedszkola, świetlice środowiskową – o konieczności współpracy sąsiedzkiej,
- akcje informacyjne dla poszczególnych grup interesariuszy np. dla wspólnot mieszkaniowych/ zarządców promujące dostępne źródła finansowania przedsięwzięć remontowych, termomodernizacyjnych,
- poszerzanie grup interesariuszy o nowe podmioty mogące zintensyfikować założone efekty programu rewitalizacji.

12 SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI

12.1 SYSTEM REALIZACJI

Opracowanie i przyjęcie programu rewitalizacji rozpoczyna pierwszy i najistotniejszy etap procesu wdrażania. Proces wdrażania zależny będzie od podejmowanych działań, a proces realizacji programu – od procedur gwarantujących jej realizację oraz od organizacji prac nad programem, czyli podziału obszarów odpowiedzialności za realizację pomiędzy struktury/jednostki organizacyjne Gminy.

Dla powodzenia wdrożenia programu rewitalizacji należy przyjąć tzw. zasadę partnerstwa, czyli współpracę poszczególnych aktorów rozwoju (instytucji samorządowych, organizacji społecznych, przedstawicieli mieszkańców, przedsiębiorców) oraz zasadę partycypacji społecznej, czyli prowadzenie dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami na terenie gminy, w zakresie wdrażania programu rewitalizacji.

Współpraca podmiotów powinna dotyczyć w szczególności:

- prowadzenia dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami w zakresie przedsięwzięć rewitalizacyjnych i ich komplementarności,
- budowy trwałej sieci partnerstwa na rzecz rozwoju gminy, a tym samym zapewnienia kompleksowego podejścia do rozwiązywania problemów zdiagnozowanych w programie rewitalizacji,
- kojarzenia partnerów do wspólnych przedsięwzięć oraz projektów, poprzez tworzenie płaszczyzny i podstaw wymiany pomysłów, potencjału i potrzeb,
- poprawy skuteczności działania tych podmiotów poprzez wymianę doświadczeń i informacji o trendach/pomysłach rozwojowych,
- prowadzenia badań i analiz w zakresie zmian społeczno-gospodarczych w gminie, które są rezultatem prowadzonych działań rewitalizacyjnych,
- współdziałania w zakresie doboru rozwiązań zapobiegających sytuacjom kryzysowym o charakterze społeczno-gospodarczym,
- budowy warunków sprzyjających wdrażaniu programu rewitalizacji,
- wdrażania programu rewitalizacji.

Skuteczność realizacji programu rewitalizacji i jego celów zapewnić będzie sprawny system oceny skuteczności wdrażania obejmujący:

- monitoring, czyli podsystem zbierania i selekcjonowania informacji,
- ewaluację, czyli podsystem oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

Prace nad realizacją działań rewitalizacyjnych powinny rozpocząć się natychmiast po przyjęciu programu rewitalizacji. Skuteczne, terminowe i efektywne wdrażanie programu rewitalizacji wymagać będzie szeregu działań: koordynacyjnych, organizacyjnych, koncepcyjnych, kontrolnych i informacyjnych.

System realizacji programu rewitalizacji stworzony został z myślą o takich cechach programu rewitalizacji jak komplementarność, konieczność partnerskiej realizacji, jak też podejście projektowe.

Oznacza to m. in. konieczność analizowania szeregu różnych aspektów realizacyjnych, jak też posiada przekrojowej wiedzy nt. szerokiego spektrum poruszanych przez program rewitalizacji obszarów tematycznych.

12.2 ZARZĄDZANIE

Budowa i realizacja programu rewitalizacji jest zabiegiem złożonym. Wymaga bowiem przeprowadzenia wielu działań o charakterze diagnostycznym, konsultacyjnym, negocjacyjnym, planistycznym, prawnym, wdrożeniowym i monitoringowym – korygowania projektów i działań w trakcie ich realizacji oraz kompleksowej oceny po zakończeniu. Skuteczne, terminowe i efektywne wdrażanie programu rewitalizacji wymaga utworzenia lub wyznaczenia przez podmiot rewitalizacji organu, któremu czynność ta zostanie powierzona.

Biorąc powyższe pod uwagę zdecydowano się na powołanie **Zespołu ds. rewitalizacji**.

Tabela 42. Procedura powołania Zespołu ds. rewitalizacji

POWOŁANIE ZESPOŁU DO SPRAW REWITALIZACJI	
Sposób powołania	Skład osobowy i tryb pracy zostanie określony w Zarządzeniu Burmistrza
Skład	<ul style="list-style-type: none"> • Sekretarz Miasta i Gminy Wyrzysk (przewodniczący zespołu), • Przewodniczący Rady Miejskiej w Wyrzysku, • Kierownik Referatu inwestycji, remontów i gospodarki komunalnej, • Kierownik Referatu gospodarki nieruchomościami, rolnictwa i leśnictwa • Kierownik Biura ds. zagospodarowania przestrzennego • Dyrektor Samorządowej Administracji Placówek, • Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Wyrzysku, • Kierownik Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyrzysku, • Kierownik Ośrodka Sportu i Rekreacji w Wyrzysku • Podinspektor ds. wniosków, monitoringu i rozliczeń merytorycznych projektów unijnych. • Przedstawiciele stowarzyszeń: Stowarzyszenie Towarzystwo Przyjaciół Wyrzyska oraz Stowarzyszenie MENOS z Osieka nad Notecią. • Przedstawiciele sektora gospodarczego: firma Info-Technik Marcin Stańczyk z Wyrzyska, Przedsiębiorstwo Handlowe Univers Longina Komar z Wyrzyska.

Funkcje	<ul style="list-style-type: none"> • bieżąca koordynacja prac rewitalizacyjnych, • konsultowanie i optymalizacja działań rewitalizacyjnych, • poszukiwanie możliwości finansowania zaplanowanych działań w tym aplikowanie o środki, • potwierdzanie zgodności przedsięwzięć z wyznaczonymi celami Programu Rewitalizacji, • współpraca oraz prowadzenie dialogu z interesariuszami programu, • poszukiwanie nowych partnerów dla przedsięwzięć i umożliwianie współpracy między nimi, • ocena stopnia osiągnięcia wskaźników wyznaczonych w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych, • przygotowanie i przeprowadzanie procesu aktualizacji Programu Rewitalizacji • proponowanie i opiniowanie wprowadzonych zmian w Programie Rewitalizacji, • weryfikacja zgodności realizowanych projektów z wyznaczonymi celami – bieżący monitoring i ewaluacja.
Częstotliwość spotkań	Przynajmniej 1 raz w roku

Zespół ds. rewitalizacji stanowić będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny działań rewitalizacyjnych oraz pełnić będzie funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza.

Proponuje się, aby Burmistrz Wyrzyska niezwłocznie po podjęciu przez Radę Miejską uchwały dot. przyjęcia Programu Rewitalizacji powołał Zespół ds. rewitalizacji.

Analiza zakresu projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wskazuje, że największy ciężar organizacyjny, zarządczy i finansowy związany z realizacją Programu Rewitalizacji będzie udziałem samorządu lokalnego i jego jednostek podległych. Dla zapewnienia właściwego zarządzania procesem rewitalizacji, a tym samym czuwania nad komplementarnością realizowanych działań, istotne będzie stworzenie lub dostosowanie istniejących struktur administracyjno-zarządczych do specyfiki i potrzeb realizacji Programu Rewitalizacji – także w kontekście właściwego funkcjonowania Zespołu ds. rewitalizacji.

Proponuje się zatem utworzenie **Stanowiska ds. rewitalizacji**, która realizować może wiele różnorodnych działań koncepcyjnych, organizacyjnych, koordynacyjnych, ewaluacyjnych i informacyjnych związanych z programem. Osoba odpowiedzialna za działalność tego stanowiska powinny realizować również działania monitoringowe, w obszarze których mieści się pomiar efektów rewitalizacji.

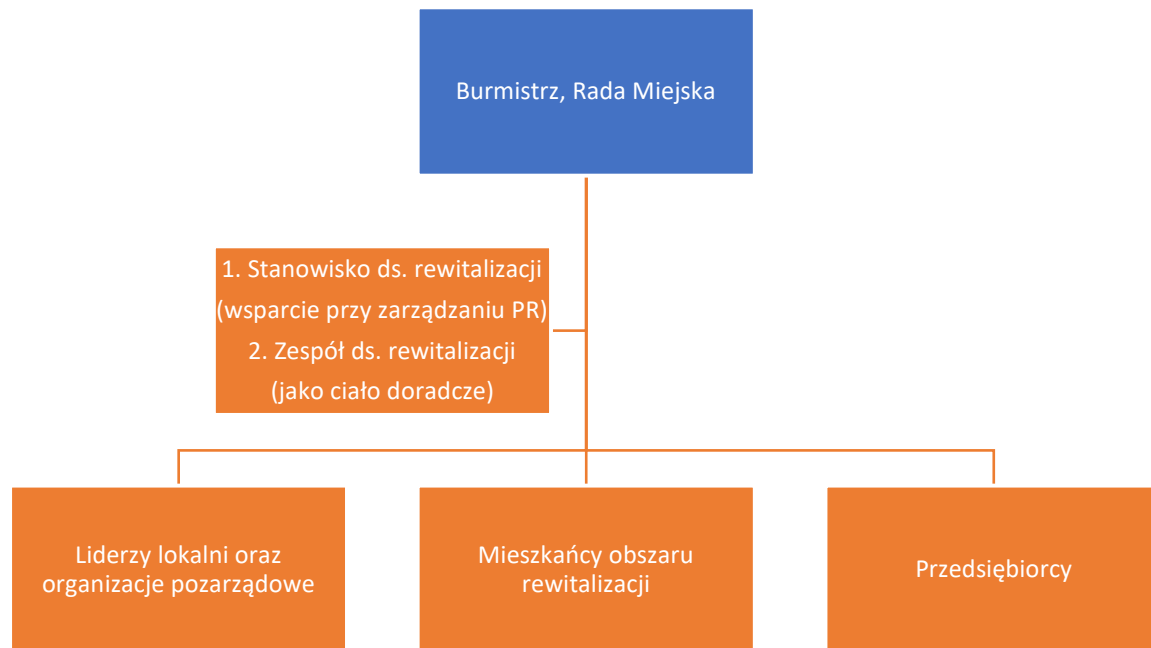
Stanowisko ds. rewitalizacji umiejscowione będzie w strukturze Urzędu Miejskiego w Wyrzysku – przy stanowisku *Podinspektora ds. wniosków, monitoringu i rozliczeń merytorycznych projektów unijnych*

W odróżnieniu od Zespołu ds. rewitalizacji, stanowisko ds. rewitalizacji pełnić będzie rolę głównie organizacyjną, tj. jej zadanie polegać będzie ostatecznie na referowaniu prac związanych z rewitalizacją w pierwszej kolejności członkom Zespołu ds. rewitalizacji, Burmistrzowi oraz Radnym.

Zespół ds. rewitalizacji stanowić będzie natomiast „łącznik” pomiędzy instytucjami publicznymi, które realizują program rewitalizacji, a interesariuszami rewitalizacji, w szczególności mieszkańcami. Obsługę organizacyjną Zespołu ds. rewitalizacji zapewni Burmistrz, w szczególności poprzez działalność stanowiska ds. rewitalizacji.

Schemat systemu zarządzania rewitalizacją przedstawiono w formie graficznej za pomocą poniższego wykresu.

Rysunek 29. Schemat zarządzania rewitalizacją w Gminie Wyrzysk

Źródło: opracowanie własne

Główne decyzje co do realizacji programu rewitalizacji podejmuje Burmistrz, przy asyście (akceptacji) Rady Miejskiej w Wyrzysku. Wsparcie organizacyjne, w tym działania o charakterze monitoringowym, ewaluacyjnym będą zdaniem stanowiska ds. rewitalizacji. Stanowisko to odpowiedzialne będzie również za obsługę działalności Zespołu ds. rewitalizacji. Zespół ds. rewitalizacji ma za zadanie wspierać Burmistrza oraz Radę Miejską w podejmowaniu istotnych decyzji dot. programu rewitalizacji. Zarówno stanowisko ds. rewitalizacji, jak też Zespół ds. rewitalizacji będą pośredniczyć oraz wspierać Burmistrza oraz Radę Miejską w komunikacji z interesariuszami rewitalizacji oraz wdrażaniu pomysłu na partycypację społeczną.

Tabela 43. Kluczowe działania związane z realizacją programu rewitalizacji

L.p.	Działanie	Odpowiedzialność	Termin
1.	Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zawartych w programie rewitalizacji, niezwłocznie po uchwaleniu tego programu, do załącznika do wieloletniej prognozy finansowej gminy (dotyczy projektów gminnych, które wykazują się znacznym stopniem zaplanowania). Jeżeli dane dotyczące tych przedsięwzięć nie są wystarczające do wpisania ich do wieloletniej prognozy finansowej, Rada Miejska wprowadza przedsięwzięcia do tej prognozy niezwłocznie po ustaleniu niezbędnych danych.	Rada Miejska	2017
2	<p>Powołanie i działalność Zespołu ds. rewitalizacji. Zespół ds. rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą.</p> <p>Zakłada się cykliczność spotkań Zespołu ds. rewitalizacji, w trakcie których omawiane będą poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacji, ich stan wdrażania oraz rezultaty programu rewitalizacji.</p> <p>Zespół ds. rewitalizacji pełnić będzie funkcję multiplikatora, tj. jest zobowiązany do komunikowania się w sprawach istotnych dla rewitalizacji z interesariuszami, których reprezentuje.</p> <p>Zespół ds. rewitalizacji będzie jednym z elementów współdecydowania i kontroli obywatelskiej.</p>	Zespół ds. rewitalizacji, Burmistrz	Lata 2017-2023
3.	Utworzenie w strukturach Urzędu Miejskiego Stanowiska ds. rewitalizacji, której działalność związana będzie ze wsparciem funkcjonowania Zespołu ds. rewitalizacji, jak również monitoringiem produktów i rezultatów.	Burmistrz	2017
3.	<p>Opracowywanie dokumentacji technicznej dla projektów wpisanych do programu rewitalizacji, kosztorysów, uzyskiwanie wszelkich pozwoleń.</p> <p>Opracowanie studiów wykonalności i wniosków aplikacyjnych oraz niezbędnych załączników.</p> <p>Zgodnie z harmonogramami opracowywania, składania, realizacji i rozliczenia poszczególnych projektów na współfinansowanie zadań.</p>	Podmioty realizujące zadania ujęte w programie rewitalizacji.	Lata 2017-2023
4.	Ocena aktualności i stopnia realizacji programu	Burmistrz, Zespół	Lata 2017-

	<p>rewitalizacji co najmniej raz na dwa lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie.</p> <p>Ocena sporządzona przez Burmistrza podlega zaopiniowaniu przez Zespół ds. rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie internetowej gminy.</p> <p>W przypadku stwierdzenia, że program rewitalizacji wymaga zmiany Burmistrz występuje do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię.</p>	ds. rewitalizacji	2023
5.	<p>Uzupełnienie i rozszerzanie programu rewitalizacji o nowe zadania zgłaszane przez instytucje, organizacje i firmy działające na obszarze objętym programem rewitalizacji, w tym także o zadania Gminy.</p> <p>(w pkt. 4 wskazano, że zasadnicza ocena aktualności programu będzie realizowana co najmniej raz na dwa lata, jednak w przypadku pojawienia się nowych okoliczności, w tym pomysłów projektowych, zewnętrznych źródeł finansowania, lokalnych partnerstw, etc. możliwe jest dokonywanie aktualizacji programu rewitalizacji wg potrzeb).</p>	Burmistrz, Zespół ds. rewitalizacji, podmioty zamierzające realizować przedsięwzięcia rewitalizacyjne w oparciu o zaktualizowany program rewitalizacji	2017-2023
6.	<p>Działania Public Relations, bieżąca i stała komunikacja z mieszkańcami Gminy nt. założeń rewitalizacji, postępów w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz efektów.</p> <p>Zbieranie i analizowanie zgłaszanych przez społeczność gminy uwag, opinii, wniosków.</p> <p>Działania komunikacyjne realizowane za pośrednictwem narzędzi komunikacyjnych Gminy, lokalnych mediów, Zespołu ds. rewitalizacji oraz podmiotów realizujących przedsięwzięcia rewitalizacyjne.</p>	Burmistrz, Zespół ds. rewitalizacji, podmioty realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne.	2017-2023
7.	<p>Współdecydowanie i kontrola obywatelska.</p> <p>Ogólny schemat uspołecznienia realizacji programu rewitalizacji opierać się będzie na następujących założeniach:</p> <p>1) Kompleksowość realizacji całego programu – w tym przypadku nadrzędnymi działaniami będzie:</p> <p>Działalność Zespołu ds. rewitalizacji.</p> <p>Uzasadnienie: program rewitalizacji skupia szereg działań i projektów, w tym przedsięwzięcia o charakterze społecznym, organizacyjnym oraz infrastrukturalnym. Istotne dla właściwego wdrażania programu jest pozyskanie opinii eksperckiej, w tym liderów społecznych, przedstawicieli ważnych z</p>	Burmistrz, Zespół ds. rewitalizacji, podmioty realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne, mieszkańcy oraz pozostali interesariusze.	2017-2023

<p>punktu widzenia rewitalizacji instytucji, np. instytucji kultury, przedstawiciele biznesu, etc. Opinie te będą wspierać procesy decyzyjne, w szczególności Gminy (program przyjmowany i realizowany jest przez Gminę), w szczególności w kwestii aktualizacji oraz oceny rezultatów programu. Istotne jest „czuwanie” nad realizację programu pod kątem jego komplementarności. Brak realizacji jednego istotnego projektu może skutkować niższą skutecznością efektów całego programu. Gmina powinna zapewnić funkcjonowanie zespołu ds. rewitalizacji, m. in. poprzez wsparcie organizacyjne.</p> <p>Konsultowanie i opiniowanie z mieszkańcami założeń i oczekiwań odnośnie przemian rewitalizacyjnych, jak też ewaluacji programu rewitalizacji (w tym w odniesieniu do sposobów komunikacji i informacji).</p> <p>Uzasadnienie: transparentność realizacji programu rewitalizacji polegać będzie na ciągłym informowaniu mieszkańców o prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych oraz jego efektach. Podstawowym narzędziem informowania będzie dedykowana programowi zakłada na stronie internetowej. Istotne jest jednak docieranie do mieszkańców poprzez media lokalne oraz tzw. multiplikatorów (radnych, przedstawiciele organizacji społecznych, członków zespołu ds. rewitalizacji, pracowników Urzędu Miejskiego). W celu wzmocnienia przekazu oraz stworzenia możliwości bezpośredniej interakcji z mieszkańcami oraz innymi interesariuszami zakłada się organizację cyklicznych spotkań, najlepiej na obszarze rewitalizacji, w trakcie których omawiane będą efekty i rezultaty oraz oczekiwania interesariuszy odnośnie dalszych działań na obszarach rewitalizacji.</p> <p>2) Realizacja konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych – w tym przypadku nadrzędnymi działaniami będzie:</p> <p>Konsultowanie, opiniowanie założeń poszczególnych projektów. Istotne jest docieranie do mieszkańców, na rzecz których realizowane będą przedsięwzięcia (spotkania bezpośrednio na obszarach rewitalizacji, festyny np. podwórkowe, otwarte punkty konsultacyjne i doradcze np. w trakcie imprez plenerowych, badania i wywiady z mieszkańcami). Istotne jest tworzenie narzędzi dopasowanych do lokalnej specyfiki (np. formularze badawcze w formie</p>		
--	--	--

<p>elektronicznej, papierowej, bezpośrednio spotkania z mieszkańcami). Oprócz standardowych działań, takich jak upublicznienia planów realizacji poszczególnych przedsięwzięć – istotne będzie bezpośrednio dotarcie z założeniami poszczególnych projektów do mieszkańców, w szczególności takich, w których w prosty sposób można uwzględnić opinie mieszkańców, np. dot. zagospodarowania przestrzeni.</p> <p>Uzasadnienie: o ile to możliwe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne powinny być poddawane opiniowaniu przez mieszkańców. Proces partycypacji w projekcie rewitalizacyjnym powinien rozpoczynać się na etapie planowania projektu. Oznacza to, że założenia danego projektu, np. w formie planu lub koncepcji powinny być udostępniane mieszkańcom. Proponuje się stworzenie narzędzi elektronicznych opiniowania przedsięwzięcia, wraz z możliwością składania uwag i propozycji. Ponadto sugeruje się w przypadku istotniejszych projektów, np. mających wpływ na zagospodarowanie przestrzeni publicznych, organizowanie spotkań z mieszkańcami, w trakcie których prezentuje się wstępne założenia projektu oraz zbiera się opinie interesariuszy. Partycypacja społeczna powinna dotyczyć także dalszych faz realizacji projektu, jak również etapu końcowego, w tym ewaluacji.</p>		
--	--	--

12.3 MONITORING I EWALUACJA

12.3.1 Monitoring

System monitorowania stanowi kluczowy element wdrażania programu rewitalizacji. Umożliwia jego skuteczną i efektywną realizację oraz pozwala na szybką reakcję w przypadku pojawienia się komplikacji. Ponadto system monitorowania pozwala na dobrej jakości zarządzanie procesem rewitalizacji oraz optymalne wykorzystanie środków finansowych w celu zmaksymalizowania spodziewanych efektów. Sprawny monitoring zapewnia również odpowiednią ocenę aktualności dokumentu oraz stopnia jego realizacji, zaś w kwestiach finansowych pozwala na najefektywniejsze dopasowanie sposobu finansowania do konkretnych potrzeb poszczególnych projektów.

Proces realizacji programu rewitalizacji będzie monitorowany przez Stanowisko ds. rewitalizacji we współpracy z Zespołem ds. rewitalizacji.

Monitorowanie procesu wdrażania programu rewitalizacji dotyczyć będzie czterech płaszczyzn:

- a) monitorowania podstawowych parametrów programu rewitalizacji na etapie przyjęcia programu oraz późniejszych jego aktualizacji,
- b) monitorowania stopnia realizacji celów określonych w programie rewitalizacji,
- c) monitorowania skutków realizacji programu poprzez analizę aktualnego poziomu wskaźników wykorzystywanych na etapie delimitacji obszarów rewitalizacji,
- d) bieżącego monitorowania poziomu wdrażania programu rewitalizacji, uwzględniającego aktualny stan realizacji przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających przyjętych w programie rewitalizacji.

Monitorowanie wymienionych powyżej płaszczyzn odbywać się z różną częstotliwością. I tak: płaszczyzna a) na etapie przyjęcia programu rewitalizacji oraz późniejszych jego aktualizacji; płaszczyzna b) i c) z częstotliwością 2-letnią; płaszczyzna d) z częstotliwością półroczną.

Wydaje się, że z punktu widzenia interesariuszy programu rewitalizacji, kluczowa jest kwestia umiejętnego odpowiedzenia na pytanie na ile działania podejmowane w ramach programu rewitalizacji przyczyniają się do realizacji celów rewitalizacji. W tym celu w programie rewitalizacji przyjęto zestaw wskaźników monitorowania osiągnięcia celów programu rewitalizacji (lista tych wskaźników znajduje się w punkcie 12.3.3)

W ramach systemu monitorowania zakłada się przygotowywanie przez Stanowisko ds. rewitalizacji we współpracy z Zespołem ds. rewitalizacji w cyklach dwuletnich sprawozdań/raportów z realizacji programu rewitalizacji. Wspomniane sprawozdania/raporty będą udostępnione lokalnej społeczności poprzez ich publikowanie na stronie internetowej gminy (www.wyrzysk.pl), w Biuletynie Informacji Publicznej (wyrzysk.biuletyn.net) a wyniki prowadzonej sprawozdawczości będą przekazywane wszystkim zainteresowanym podmiotom podczas spotkań z interesariuszami rewitalizacji.

12.3.2 Ewaluacja

Opracowując Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wyrzysk na lata 2017-2023 przyjęto założenie, że będzie on miał charakter otwarty, przez co należy rozumieć, że w przypadku zmiany uregulowań prawnych, pojawienia się nowych problemów na obszarze rewitalizacji czy też wykreowania nowych projektów i/lub przedsięwzięć służących ograniczaniu negatywnych zjawisk na obszarze rewitalizacji – program rewitalizacji będzie aktualizowany.

Ewaluacja programu rewitalizacji będzie dotyczyć oceny realizacji celów programu rewitalizacji oraz jego wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Ewaluacja przyniesie odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu program rewitalizacji rozwiązuje realne problemy gminy i jej społeczności.

W trakcie wdrażania programu rewitalizacji ewaluacji podlegać będzie to, czy realizowane projekty i/lub przedsięwzięcia rewitalizacyjne skutecznie ograniczają zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji zjawiska kryzysowe. W przypadku zdiagnozowanego niewystarczającego oddziaływania tych projektów i/lub przedsięwzięć na sytuacje problemowe uruchomiony zostanie proces generowania kolejnych projektów i/lub przedsięwzięć odpowiadających na zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji zjawiska kryzysowe. Odbiorcy tych projektów i/lub przedsięwzięć oraz ich zakres uzależnione będą od: dynamiki zmian zachodzących w sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizacji oraz całej gminy, możliwości finansowych budżetu gminy oraz dostępności środków zewnętrznych, poziomu zaangażowania interesariuszy lokalnych w planowane działania oraz zakresu potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wyrzysk na lata 2017-2023 jest dokumentem, który będzie podlegał ocenie aktualności jego zapisów w kontekście zmian społeczno-gospodarczych zachodzących na obszarze rewitalizacji. Ponadto oceniany będzie stopień realizacji założeń programu rewitalizacji. Oceny aktualności i stopnia realizacji programu dokona Burmistrz Wyrzyska raz na dwa lata, wykorzystując do tego celu m.in. raporty/sprawozdania z postępu prac wdrożeniowych. Ocena sporządzona przez Burmistrza Wyrzyska będzie podlegać zaopiniowaniu przez Radę Miejską oraz zostanie opublikowana na stronie internetowej gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej.

W ramach ewaluacji programu rewitalizacji może okazać się, że program wymaga zmiany. W takiej sytuacji Burmistrz Wyrzyska wystąpi z własnej inicjatywy do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę. Następnie Rada Miejska, jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza będzie mieć za zadanie analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści dokumentu, a także jego aktualizację poprzez podjęcie stosownej uchwały w tej sprawie. W tej sytuacji zmiana programu rewitalizacji będzie dokonywana w trybie w jakim program był uchwalony.

Przedstawione powyżej zasady funkcjonowania systemu monitoringu oraz powiązanej z nim procedury ewaluacji pozwolą wyeliminować w znacznym stopniu problem dezaktualizacji założeń i celów zawartych w programie rewitalizacji, wynikający przede wszystkim ze zmieniających się warunków funkcjonowania podmiotów realizujących poszczególne projekty i/lub przedsięwzięcia rewitalizacyjne, zmian prawodawstwa oraz innych warunków i okoliczności mogących wpłynąć na zasadność podejmowanych działań rewitalizacyjnych.

12.3.3 Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów programu rewitalizacji

W poniższej tabeli zestawiono najistotniejsze wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów programu rewitalizacji, odnoszące się do przestrzeni obu podobszarów rewitalizacji. Wskazują one, jakie zmiany oczekiwane są w związku z realizacją poszczególnych celów rewitalizacji.

Tabela 44. Wskaźniki rezultatu - w odniesieniu do obu podobszarów rewitalizacji w gminie Wyrzysk

Wskaźnik	Jaki problem jest mierzony	Źródło pozyskania informacji	Częstotliwość pomiaru	Wartość wyjściowa w 2016 roku*	Oczekiwana zmiana w 2023 roku
Cel 1. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej.					
Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą	Niski poziom przedsiębiorczości indywidualnej	UM Wyrzysk	1 raz na rok	253	Wzrost o 10%
Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	Problem bezrobocia, które w konsekwencji prowadzi do ubóstwa.	MGOPS	1 raz na rok	65	Spadek o 15%
Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności społecznej oraz zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych					
Liczba zmodernizowanych, obiektów infrastruktury społecznej wpływająca na zwiększenie aktywności społecznej	Niska dostępność lub stan infrastruktury społecznej.	UM Wyrzysk	1 raz na rok	0	7 (Amfiteatr, basen, kort tenisowy, budynek OSP, budynek Urzędu Miejskiego, budynek M-GOK, budynek Straży Miejskiej, budynek Domu Kultury w Osieku nad Notecią
Liczba zmodernizowanych, zrewitalizowanych przestrzeni publicznych wpływająca na zwiększenie aktywności społecznej	Niedobór lub niska jakość terenów publicznych, co ogranicza możliwości aktywnej integracji społeczności OR.	UM Wyrzysk	1 raz na rok	0	5 (Rynek, teren przy stawie i parku miejskim, przestrzeń skweru przy ul. Aleje, teren przy M-GOK, teren przy bibliotece w Osieku nad Notecią
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na OR	Problem liczby osób, które korzystają z różnych świadczeń opieki społecznej, co świadczy o ich trudnej sytuacji życiowej.	MGOPS	1 raz na rok	400	Spadek o 10%

Liczba uczestników zajęć, warsztatów, spotkań dedykowanych mieszkańcom OR	Problem niskiej aktywności społecznej mieszkańców OR oraz problem dostępności oferty podnoszącej aktywność społeczną mieszkańców OR	UM Wyrzysk	1 raz na rok	0	500
Liczba budynków użyteczności publicznej na OR przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	Problem niedostosowania budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych Problem ten powoduje, że osoby niepełnosprawne nie mogą w pełni korzystać z usług publicznych oferowanych mieszkańcom obszaru rewitalizacji, przez co mogą czuć się grupą osób częściowo wykluczonych.	UM Wyrzysk	1 raz na rok	0	4 budynki: Basen Miejski w Wyrzysku, budynek Urzędu Miasta w Wyrzysku, budynek Straży Miejskiej w Wyrzysku, budynek Domu Kultury w Osieku nad Notecią
Cel 3. Poprawa przestrzeni mieszkaniowej					
Liczba budynków mieszkaniowych o poprawionym stanie technicznym na OR	Problem degradacji technicznej budynków mieszkaniowych, w tym ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków.	UM Wyrzysk, Wspólnoty Mieszkaniowe	1 raz na rok	0	5 budynków – projekt nr 18
Liczba miejsc parkingowych na OR będących własnością Gminy Wyrzysk	Problem niewystarczającej liczby miejsc parkingowych będących własnością Gminy. Ponadto tworzenie nowych miejsc parkingowych będących własnością Gminy	UM Wyrzysk	1 raz na rok	263 miejsca parkingowe będące własnością gminy.	Wzrost o 50 miejsc Miejsca parkingowe mają powstawać w ramach realizacji projektów nr: 1, 3, 5, 19.

	<p>pozwoi na przebudowę rynku na Placu Wojska Polskiego w celu przywrócenia głównej funkcji tego obszaru, a mianowicie miejsca spotkań mieszkańców. Obecnie teren całego rynku pełni rolę parkingu</p>				
--	--	--	--	--	--

13 STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu pod nazwą: „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wyrzysk na lata 2017 – 2023”, wynika z art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r. poz. 353), o ile projektowany dokument wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub że realizacja postanowień strategii może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Projektowany dokument został poddany procedurze zapytania o konieczność i ewentualny zakres opracowywania prognozy oddziaływania na środowisko. Jako, że opracowywany dokument, nie jest dokumentem wymienionym w art. 46 pkt 1 i 2 ustawy OOS, stąd wobec tego dokumentu nie mają zastosowania przepisy art. 48 ustawy OOS.

Kierując się zasadą przezorności, w przedmiotowym przypadku wystąpiono do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (RDOŚ) z wnioskiem o stwierdzenie, na podstawie Art. 47 Ustawy OOS, czy dla dokumentu, istnieje konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W wyniku analizy projektów i przedsięwzięć ujętych w Programie rewitalizacji stwierdzono, że:

Charakter przewidzianych do realizacji przedsięwzięć nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Część zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć, charakteryzować się będzie wpływem na środowisko, jednak wpływ ten będzie mały, mając na uwadze głównie punktowy ich charakter, niedużą powierzchnię obszaru rewitalizacji w skali całej gminy oraz ich lokalizację w przestrzeni zurbanizowanej (nie przewiduje się zmiany charakteru zagospodarowania). Oddziaływania na środowisko będą miały charakter tymczasowy, tj. po zrealizowaniu danego przedsięwzięcia ustąpią. Oddziaływania te występować będą jedynie w otoczeniu i najbliższym sąsiedztwie miejsc, na których planuje się realizować przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Wśród zaplanowanych do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji projektów nie przewiduje się takich, które zostały wskazane w Rozporządzeniu Rady Ministrów z 09.11.2010 w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, jako przedsięwzięcia o zawsze znaczącym lub potencjalnie znaczącym oddziaływaniu na środowisko.

Ponadto realizacja projektów rewitalizacyjnych nie spowoduje negatywnego oddziaływania na obiekty dziedzictwa kulturowego, jak również obszary chronione. Nie przewiduje się także negatywnego wpływu na tereny zielenie.

W przypadku projektów dot. modernizacji i przebudowy obiektów budowlanych może istnieć ryzyko negatywnego oddziaływania na gatunki ptaków i ssaków (nietoperzy). **Przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. W przypadku stwierdzenia ich występowania należy dostosować termin i sposób wykonania prac do ich okresów lęgowych i rozrodczych.**

Mając na uwadze powyższe oraz szczegółową analizę zapisów Programu rewitalizacji można stwierdzić:

- Dokument pod nazwą „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wyrzysk na lata 2017 - 2023” nie wyznacza ram dla późniejszych realizacji mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- Realizacja postanowień tego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

14 SPIS ZDJĘĆ, MAP, RYSUNKÓW I TABEL

Fot. 1. Budynek siedziby Straży Miejskiej – front i tył (ul. Bydgoska)	111
Fot. 2. Budynek Urzędu Miejskiego w Wyrzysku – front (ul. Bydgoska)	112
Fot. 3. Miejsko Gminny Ośrodek Kultury – dach, tył oraz ogród (ul. Kościuszki)	112
Fot. 4. Boisko Sportowe (ul. Pocztowa)	113
Fot. 5. Stan ławek w alejach w Parku Miejskim	113
Fot. 6. Amfiteatr w Parku Miejskim	113
Fot. 7. Stan ławek w Amfiteatrze w Parku Miejskim	114
Fot. 8. Droga dojazdowa do Amfiteatru oraz prowizoryczny parking (ul. Parkowa)	114
Fot. 9. Nieczynny obiekt Budynku Socjalno-Użytkowego z Bazą Noclegowo-Wypoczynkową (ul. Parkowa)	114
Fot. 10. Nieczynny obiekt Basenu Pływackiego (ul. Parkowa)	115
Fot. 11. Tereny przy rzece Łobżonka (ul. Młyńska, ul. Targowisko)	115
Fot. 12. Targowisko miejskie – część nieutwardzona (ul. Młyńska, Targowisko)	115
Fot. 13. Aleja Kasztanowa	116
Fot. 14. Brak przejścia dla pieszych przy wjeździe do Biedronki (ul. Parkowa)	116
Fot. 15. Skwer przy ul. Aleje – obecnie miejsce często odwiedzane przez osoby uzależnione od alkoholu	116
Fot. 16. Plac Wojska Polskiego – obecnie pełni funkcję parkingu	117
Fot. 17. Droga prowadząca do domu kultury (ul. Kościuszki) – budynki komunalne	121
Fot. 18. Zdegradowany obiekt przeznaczony na działalność gospodarczą (ul. Parkowa)	121
Fot. 19. Zdegradowane budynki mieszkalne (ul. 22 Stycznia)	121
Fot. 20. Zdegradowane obiekty mieszkaniowo-usługowe (Plac Wojska Polskiego)	122
Fot. 21. Zdegradowane budynki mieszkalne (ul. Bydgoska)	122
Fot. 22. Zdegradowany budynek byłego młyna (ul. Staszica)	123
Fot. 23. Zdegradowane budynki byłego browaru (ul. Bydgoska)	123
Fot. 24. Budynek Domu Kultury (ul. XX-lecia)	129
Fot. 25. Niewykorzystywane, częściowo zdegradowane pomieszczenia w piwnicach Domu Kultury – część 1.	129
Fot. 26. Niewykorzystywane, częściowo zdegradowane pomieszczenia w piwnicach Domu Kultury – część 2.	130
Fot. 27. Niewykorzystywane, częściowo zdegradowane pomieszczenia na piętrze Domu Kultury ...	130
Fot. 28. Niewykorzystywane tereny przy Centrum Sportowo-rekreacyjnym (ul. XX-lecia, Słowiańska)	131
Fot. 29. Ulegające stopniowej degradacji tereny i obiekty o przeznaczeniu gospodarczym (ul. 3 Maja, Różana)	133
Fot. 30. Zdegradowane budynki nieczynnego, zabytkowego dworca PKP (ul. Dworcowa)	133
Rysunek 1. Gmina Wyrzysk	18
Rysunek 2. Podział delimitacyjny gminy Wyrzysk	34
Rysunek 3. Schemat określania koncentracji problemów społecznych poprzez standaryzację danych	36
Rysunek 4. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska starzenia się społeczeństwa w gminie Wyrzysk w 2016 r.	41

Rysunek 5. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska ubóstwa w gminie Wyrzysk w 2016 r.	43
Rysunek 6. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska niepełnosprawności w gminie Wyrzysk w 2016 r.	45
Rysunek 7. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska długotrwałej lub ciężkiej choroby w gminie Wyrzysk w 2016 r.....	47
Rysunek 8. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska alkoholizmu w gminie Wyrzysk w 2016 roku	49
Rysunek 9. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska bezrobocia w gminie Wyrzysk w 2016 roku	51
Rysunek 10. Wyniki standaryzacji liniowej w odniesieniu do aktywności obywatelskiej w gminie Wyrzysk na podstawie frekwencji wyborów samorządowych w 2014 roku	53
Rysunek 11. Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany opisujący koncentrację problemów społecznych w gminie Wyrzysk	56
Rysunek 12. Osoby prowadzące działalność gospodarczą w gminie Wyrzysk w przeliczeniu na 100 mieszkańców j.d. w 2016 r.	58
Rysunek 13. Występowanie azbestu w gminie Wyrzysk w 2016 r.	60
Rysunek 14. Niska dostępność lub stan infrastruktury społecznej oraz niedobór lub niska jakość terenów publicznych w gminie Wyrzysk w 2016 r.	67
Rysunek 15. Liczba aktywnych czytelników bibliotek publicznych w gminie Wyrzysk w 2016 r.	69
Rysunek 16. Dostępność infrastruktury kanalizacyjnej w gminie Wyrzysk w 2016 r.	71
Rysunek 17. Potencjalna degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych w gminie Wyrzysk w 2016 r.	73
Rysunek 18. Obszar zdegradowany w m. Wyrzysk	91
Rysunek 19. Obszar zdegradowany w m. Osiek nad Notecią	93
Rysunek 20. Obszar zdegradowany w m. Dąbki	94
Rysunek 21. Obszar zdegradowany w m. Żelazno.....	95
Rysunek 22. Podobszar rewitalizacji Wyrzysk	102
Rysunek 23. Podobszar rewitalizacji Osiek nad Notecią	103
Rysunek 24. Czy rewitalizacja jest ważna dla Gminy Wyrzysk (N=152)	135
Rysunek 25. Czy rewitalizacja jest ważna dla Pani/Pana osobiście? (N=152)	136
Rysunek 26. Logika definiowania wizji obszaru rewitalizacji oraz wizji przemian na obszarze rewitalizacji.	142
Rysunek 27. Konstrukcja wizji obszaru rewitalizacji	142
Rysunek 28. Poglądowy schemat rewitalizacji w Gminie Wyrzysk	199
Rysunek 29. Schemat zarządzania rewitalizacją w Gminie Wyrzysk	204
Tabela 1. Spójność rewitalizacji z założeniami krajowych i regionalnych polityk rozwoju	6
Tabela 2. Cele Strategii Rozwoju Gminy Wyrzysk na lata 2016-2025 oraz ich znaczenie dla definiowania celów i kierunków rewitalizacji	11
Tabela 3. Ilość świadczeń pomocy społecznej w gminie Wyrzysk w 2016 oraz 2010 roku	20
Tabela 4. Potencjalne zjawiska kryzysowe w gminie Wyrzysk	27
Tabela 5. Jednostki delimitacyjne w gminie Wyrzysk	30
Tabela 6. Podział miejscowości Osiek nad Notecią na jednostki delimitacyjne	31
Tabela 7. Podział miejscowości Wyrzysk na jednostki delimitacyjne	32

Tabela 8. Wskaźniki sfery społecznej wykorzystane do obliczenia syntetycznego wskaźnika opisującego koncentrację problemów społecznych	35
Tabela 9. Wskaźniki stref pozaspołecznych wykorzystane w procesie wyznaczenia obszaru zdegradowanego	38
Tabela 10. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska starzenia się społeczeństwa w gminie Wyrzysk w 2016 r.	40
Tabela 11. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska ubóstwa w gminie Wyrzysk w 2016 r.	42
Tabela 12. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska niepełnosprawności w gminie Wyrzysk w 2016 r.	44
Tabela 13. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska długotrwałej lub ciężkiej choroby w gminie Wyrzysk w 2016 r.	46
Tabela 14. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska alkoholizmu w gminie Wyrzysk w 2016 roku	48
Tabela 15. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska bezrobocia w gminie Wyrzysk w 2016 roku	50
Tabela 16. Wyniki standaryzacji liniowej w odniesieniu do aktywności obywatelskiej w gminie Wyrzysk na podstawie frekwencji wyborów samorządowych w 2014 roku	52
Tabela 17. Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany opisujący koncentrację problemów społecznych w gminie Wyrzysk	55
Tabela 18. Osoby prowadzące działalność gospodarczą w gminie Wyrzysk w przeliczeniu na 100 mieszkańców j.d. w 2016 r.	57
Tabela 19. Występowanie azbestu w gminie Wyrzysk w 2016 r.	59
Tabela 20. Niska dostępność lub stan infrastruktury społecznej oraz niedobór lub niska jakość terenów publicznych w gminie Wyrzysk w 2016 r.	62
Tabela 21. Liczba aktywnych czytelników bibliotek publicznych w gminie Wyrzysk w 2016 r.	68
Tabela 22. Dostępność infrastruktury kanalizacyjnej w gminie Wyrzysk w 2016 r.	70
Tabela 23. Potencjalna degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych w gminie Wyrzysk w 2016 r.	72
Tabela 24. Zestawienie obszarów koncentracji problemów społecznych z występowaniem dalszych problemów, w tym gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych w gminie Wyrzysk	89
Tabela 25. Ulice tworzące obszar zdegradowany w m. Wyrzysk	90
Tabela 26. Ulice tworzące obszar zdegradowany w m. Osiek nad Notecią	92
Tabela 27. Dane opisujące problemy, które zdecydowały o uznaniu obszaru za zdegradowany	96
Tabela 28. Ulice tworzące podobszar rewitalizacji w m. Wyrzysk	100
Tabela 29. Ulice tworzące podobszar rewitalizacji w m. Osiek nad Notecią	101
Tabela 30. Dane opisujące problemy, które zdecydowały o wskazaniu podobszarów rewitalizacji ..	103
Tabela 31. Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków w 2016 r. – podobszar rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk	117
Tabela 32. Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków w 2016 r – podobszar rewitalizacji w Miejscowości Osiek nad Notecią	131
Tabela 33. Cele główne oraz kierunki działań rewitalizacyjnych – podobszar rewitalizacji w miejscowości Wyrzysk	150
Tabela 34. Cele główne oraz kierunki działań rewitalizacyjnych – podobszar rewitalizacji w miejscowości Osiek nad Notecią	152

Tabela 35. Powiązanie celów rewitalizacji z celami Strategii Rozwoju Gminy Wyrzysk na lata 2016-2025	154
Tabela 36. Powiązanie celów rewitalizacji z celami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wyrzysk na lata 2016-2025	155
Tabela 37. Powiązanie celów rewitalizacji z celami Programu współpracy Gminy Wyrzysk z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi, osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi oraz stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego działającymi na obszarze Gminy Wyrzysk w sferze zadań publicznych na rok 2017	156
Tabela 38. Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	184
Tabela 39. Schemat komplementarności problemowej programu rewitalizacji w gminie Wyrzysk ..	186
Tabela 40. Indykatywne ramy finansowe związane z realizacją Programu Rewitalizacji	192
Tabela 41. Procedura uspołecznienia na etapie przygotowania programu rewitalizacji.	196
Tabela 42. Procedura powołania Zespołu ds. rewitalizacji	202
Tabela 43. Kluczowe działania związane z realizacją programu rewitalizacji	205
Tabela 44. Wskaźniki rezultatu - w odniesieniu do obu podobszarów rewitalizacji w gminie Wyrzysk	211